

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KASTAMONU DÜĞÜN EĞLENCELERİNDE
KÖÇEKLİK GELENEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zehra DİNÇER

**Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri**

Tez Danışman: Prof. Dr. Nilgün SAZAK

ŞUBAT-2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

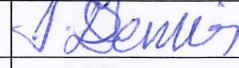
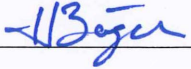
**KASTAMONU DÜĞÜN EĞLENCELERİNDE
KÖÇEKLİK GELENEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEHRA DİNÇER

Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri

“Bu tez 13/02/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Profesör. Dr. Nilgün SAZAK	BAŞARILI	
Doç. Dr. Sertan DEMİR	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Hakan Bağcı	BAŞARILI	

 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1
Öğrencinin		
Adı Soyadı	:	Zehra DİNÇER
Öğrenci Numarası	:	1560Y62011
Enstitü Anabilim Dalı	:	Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı	:	Müzik Bilimleri
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	KASTAMONU DÜĞÜN EĞLENCELERİNDE KÖÇEKLİK GELENEĞİ
Benzerlik Oranı	:	%8
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,		
☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.		
28/12/2018 Öğrenci İmza		
☐ Sakarya Üniversitesi Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.		
Bilgilerinize arz ederim.		
...../...../20..... Öğrenci İmza		
Uygundur		
Danışman Unvanı / Adı-Soyadı: Prof. Dr. Nilgün SAZAK		
Tarih: 28/12/2018 İmza:		
☐ KABUL EDİLMİŞTİR ☐ REDDEDİLMİŞTİR EYK Tarih ve No:	Enstitü Birim Sorumlusu Onayı	

ÖNSÖZ

Köçeklik geleneği, Türk eğlence kültüründe yer alan özellikle Bartın, Bolu, Sinop, Karabük, Kastamonu illerinin düğünlerinde ve eğlencelerinde önemli bir yere ve işleve sahiptir. Yörede bu gelenekle ilgilenen köçekler, müzisyenlikte ve çalgı yapım ustalığında da kendilerini göstermişlerdir. Yöredeki köçekler, ekiplerinde birlikte çalıştıkları müzisyen arkadaşları ile de ayrılmaz bir bütündür. Köçekler, mesleklerini kuşaktan kuşağa aktararak devam ettirmektedirler. Anadolu'nun önemli merkezlerinde ve Kastamonu'da yaşayan köçeklerin toplumdaki statüleri ve günümüzdeki düğün eğlencelerindeki yeri hakkında, yazılı kaynaklarda yok denilecek kadar az bilgi bulunmaktadır. Köçeklerin ve ekip üyelerinin toplumdaki yerleri ve sosyal statüleri düğün eğlencelerindeki varlığı hakkında araştırma yapılmasının ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Her yüksek lisans çalışması gibi zahmetli ve uzun bir sürecin sonunda ortaya çıkan bu araştırmanın tamamlanmasında birçok kişinin ve kurumun katkısı bulunmaktadır. Çalışma konumun belirlenmesine ve araştırmaların her safhasında yardımcı ve destek olan katkılarından dolayı danışmanım Prof. Dr. Nilgün Sazak'a teşekkür ederim. Kendisi sürekli yönlendirmeleri ile akademik desteğini hiçbir zaman esirgememiş, son derece yapıcı, öğretici, disiplinli yönlendirmelerini tüm araştırma boyunca sürdürmüştür. Yüksek lisans eğitim boyunca maddi, manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, sevgili aileme, yüksek lisans ve lisans hocalarıma, yerel kurumlara ve müdürlüklere, kurum idarecilerime ve meslektaşlarıma, Kastamonu yöresi katılımcılarına, derleme çalışmama destek olan kaynak kişilere, bilgilerini hiçbir zaman esirgemeyen maddi ve manevi destek olan hocalarım; Öğr. Gör. Emel Demirgen'e, Öğr. Gör. Dr. Nazmi Bayköse'ye, Öğr. Gör. Kemal Akdemir'e, sonsuz teşekkürlerimi ve minnettarlığımı sunarım.

Zehra DİNÇER

13 Şubat 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	iv
TABLolar LİSTESİ.....	v
RESİMLER LİSTESİ.....	xii
ÖZET.....	xvi
SUMMARY	xvii

GİRİŞ	1
BÖLÜM.1. KASTAMONU YÖRESİNİN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TARİHÇESİ, DÜĞÜN GELENEKLERİ VE KÖÇEKLİK GELENEĞİ.....	7
1.1. Kastamonu İlinin Tarihçesi	7
1.2. Kastamonu Düğün Geleneklerine ve Adetlerine Genel Bakış.....	21
1.2.1. Kastamonu İlçelerindeki Düğün Geleneklerine ve Adetlerine Genel Bakış	25
1.3. Kastamonu Düğün Geleneklerinin Değerlendirilmesi	34
1.4. Kastamonu Yöresinin Düğünlerinde Köçeklik Geleneği.....	36
1.5. Köçeklik Kelimesinin Tanımı	46
1.5.1. Köçeklik Mesleğine Dair Yorumlar ve Düşünceler	48
1.5.2. Köçeklerin Etnik kökenleri ve Köy İsimlerindeki Yeri.....	51
1.5.3. Köçeklerin Eğlence Kültüründeki Yerleri ve Önemi	52
1.5.3.1. Panayır Eğlencelerinde ve Mesire Yerlerindeki Köçekler	53
1.5.3.2. Kahvehane Eğlencelerinde Köçeklik Geleneği	55
1.5.3.3. Meyhane Eğlencelerinde Köçeklik Geleneği	56
1.5.3.4. Odalarda ve Konak Eğlencelerinde Köçekler	58
1.5.3.5. Özel Eğlencelerde Köçekler	59
1.5.3.6. Köçeklerin Sahne Performanslarındaki Giyim ve Kuşamları	61
1.5.3.7. Kastamonu Yöresinde Köçeklikten Çalgıcılığa Terfi Eden Mahalli Sanatçıların Giyim ve Kuşamları.....	62
1.5.3.8. Türkülerde ve Hikâyelerde Köçeklik Geleneği	64
1.5.3.9. Köçeklik Geleneğinde ve Eğlence Hayatında Köçeklerin Lakapları ve Takma İsimleri	66

1.5.3.10. Orta Oyun ve Karagöz Eğlencelerinde Köçeklerin Yeri	69
1.5.3.11. Dini Ritüellerde Köçeklerin Yeri	71
1.6. Köçeklerin Performans Dansları	73
1.7. Köçeklerin Dans Müzikleri	75
1.8. Köçeklik Geleneğinin ve Edebi Eserlerdeki Yeri	79
BÖLÜM.2. YÖNTEM.....	82
2.1. Evren ve Örneklem	82
2.2. Verilerin Toplama Teknikleri	82
2.3. Açık Uçlu Sorular	83
2.4. İşlem.....	83
2.5. Verilerin Analizi.....	83
2.6. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi	84
2.7. Verilerin Yorumlanması ve Çözümlemesi:.....	88
2.8. Konu ile İlgili Çalışmalar	92
BÖLÜM.3. BULGULAR ve YORUMLAR	99
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	99
3.1.1. Anket Verileri Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Düğün Gelenekleri	99
3.1.1.1. Katılımcıların Kız İsteme-Söz Merasimine Yönelik Görüşleri	100
3.1.1.2. Katılımcıların Nişan Seremonisine Yönelik Görüşleri.....	101
3.1.1.3. Katılımcıların Düğün Hazırlıkları ve Düğüne Yönelik Görüşleri ..	102
3.1.1.4. Katılımcıların Düğün Eğlence Geleneğine Yönelik Görüşleri.....	104
3.1.1.5. Katılımcıların Yöre Düğünlerinin Köy Düğünleri (Geleneksel) Şeklinde Gerçekleşmesine Yönelik Görüşleri.....	104
3.1.1.6. Katılımcıların Yöre Düğünlerinin (Modern) Salon Düğünü Şeklinde Gerçekleşmesine Yönelik Görüşleri.....	105
3.1.1.7. Katılımcıların Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Köçek Ekip Üyelerine ve Köçeklik Geleneğine Yönelik Görüşleri.....	106
3.1.2. Görüşme Verileri Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Düğün Gelenekleri ..	110
3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	124
3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	127
3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	143
3.4.1. Anket Verileri Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Köçeklik Geleneği	143

3.4.2. Görüşme Soruları Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Köçeklik Geleneğinin İlçelere Göre Analizi	164
3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	203
3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	206
3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	206
3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	207
3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	207
3.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	208
3.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	208
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	210
KAYNAKÇA	226
EKLER.....	242
ÖZGEÇMİŞ.....	286

KISALTMALAR

akt	: Aktaran
C	: Cilt
cd	: Yoğun Disk
çev	: Çeviren
drl	: Derleyen
Doç	: Doçent
Dr	: Doktor
Haz	: Hazırlayan
M.Ö	: Milattan Önce
Öğr. Gör	: Öğretim Görevlisi
s	: Sayı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
v.b	: ve benzeri
yy.	: Yüzyıl

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Görüşmeye Katılan Köçeklerin ve Ekip Üyelerinin İlçelere Göre Dağılımı	84
Tablo 2 : Görüşmeye Katılan Yerel Halkın İlçelere Göre Dağılımları	86
Tablo 3 : Anketlerin Uygulandığı Yerleşim Yerlerinin Dağılım Oranları	88
Tablo 4 : Ankete Katılan Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılım Oranları	89
Tablo 5 : Ankete Katılan Katılımcıların Medeni Hal Durumu Değişkenine Göre Dağılım Oranları	89
Tablo 6 : Ankete Katılan Katılımcıların Meslek Değişkenine Göre Dağılım Oranları	90
Tablo 7 : Ankete Katılan Katılımcıların Yaş Durumu Değişkenine Göre Dağılım Oranları	90
Tablo 8 : Ankete Katılan Katılımcıların Eğitim Değişkenine Göre Dağılım Oranları	91
Tablo 9 : Ankete Katılan Katılımcıların “Kastamonu Yöresi Düğün Geleneği Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?” Soru Türüne Göre Verilmiş Olan Cevapların İlçelere Göre Dağılımı	99
Tablo 10: Anket Verilerine Göre Kastamonu Yöresinin Düğün Gelenekleri Hakkındaki Katılımcı Görüşleri	108
Tablo 11: Görüşmeye Katılan Ekip Üyelerinin ve Yerel Halkın “Kastamonu Düğünleri Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?” Soru Türüne Göre Görüşleri	110
Tablo 12: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	129
Tablo 13: Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	130
Tablo 14: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	130
Tablo 15: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Düğünlerde Köçek İzlemekten Mutluluk Duyarım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	131

Tablo 16: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	132
Tablo 17: Cinsiyet Değişkenine Göre Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	133
Tablo 18: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Olduğu Düğünlere Gitmek İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	133
Tablo 19: Medeni Hal Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Olduğu Düğünlere Gitmek İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	134
Tablo 20: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Olduğu Düğünlere Gitmek İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	134
Tablo 21: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olan Düğünde Kendimi Rahatsız, Huzursuz Hissederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	135
Tablo 22: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerle Beraber Düğünlerde Oynamayı Severim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	136
Tablo 23: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Düğünün Neşesi ve Eğlencesidir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	136
Tablo 24: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	137
Tablo 25: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	138
Tablo 26: Meslek Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	138
Tablo 27: Doğum Yeri Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	139

Tablo 28: Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	140
Tablo 29: Medeni Hal Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	140
Tablo 30: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	141
Tablo 31: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	141
Tablo 32: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerle Beraber Düğünlerde Oynamayı Severim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	142
Tablo 33: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	142
Tablo 34: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olan Düğünde Kendimi Rahatsız, Huzursuz, Hissederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	142
Tablo 35: Kastamonu Halkının “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	144
Tablo 36: Eğitim Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	144
Tablo 37: Meslek Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	145
Tablo 38: Cinsiyet Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	146
Tablo 39: Medeni Hal Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	146

Tablo 40: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeğin Dansını Güzel ve Olumlu Buluyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	147
Tablo 41: Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeğin Dansını Güzel ve Olumlu Buluyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	148
Tablo 42: Meslek Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeğin Dansını Güzel ve Olumlu Buluyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları”	149
Tablo 43: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Danslarını Taklit Ederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	150
Tablo 44: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Profesyonel Anlamda Gösterilerini Sergileyen Dansçılardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	150
Tablo 45: Meslek Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Profesyonel Anlamda Gösterilerini Sergileyen Dansçılardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları”	151
Tablo 46: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Kostümünü Sadece Dansını Sergilerken Kullanmaktadır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	152
Tablo 47: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeklerden Fanatik Derecede Etkilenirim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	152
Tablo 48: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleği İle İlgilenmek İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	153
Tablo 49: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleğine Saygı Duyuyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	154
Tablo 50: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler İle İlgili Düşüncelerimde Yaşımın İlerlemesi İle Değişiklikler Oldu?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	155
Tablo 51: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Kadın Kılığına Giren Erkeklerdir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	156
Tablo 52: Medeni Hal Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Kadın Kılığına Giren Erkeklerdir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	156

Tablo 53: Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Kadın Kılığına Giren Erkeklerdir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	157
Tablo 54: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleğinin Devam Etmesini İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	158
Tablo 55: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Çocuklarımla Köçeklik Mesleği İle İlgilenmesini İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları ..	159
Tablo 56: Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumsuz Görüşleri	160
Tablo 57: Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumsuz Görüşleri	161
Tablo 58: Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumlu Görüşleri.....	162
Tablo 59: Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumlu Görüşleri.....	163
Tablo 60: Görüşme Verileri Doğrultusunda “Köçekler Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?” Soru Türünün İlçelere Göre Dağılımı”	164
Tablo 61: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Mesleğinizi İcra Etmenizi İstedikleri Zaman İnsanlar Size Nasıl ve Kimler Vasıtasıyla Ulaştırmaktadır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	165
Tablo 62: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçeklik ve Ekip Üyeliği Yörenizde Erkeklerle Mi Özgüdür?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	166
Tablo 63: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçeklik Mesleğinizi İcra Ederken Size Veya Ekip Arkadaşlarınıza Bireyler veya Sizler Tarafından Verilmiş Olan Bir Lakap Veya Takma İsim Var Mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	167
Tablo 64: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekler ve Ekip Üyeleri Kadın Eğlencelerinde (Kına Gecelerinde) Yer Almakta Mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	168
Tablo 65: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Düğün Evi Sahibinin Maddi Durumu Kötü İse Yardımcı Oluyor Musunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	168
Tablo 66: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Grubunuzda Yer Alan Köçeklerin ve Müzisyenlerin Sayısı Gitmiş Olduğunuz Düğün Sahibinin	

Maddi Durumuna Göre Değişmekte Midir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	169
Tablo 67: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Düğünlerde Performanslarınızı Tek Kişi Olarak Mı Yoksa Birden Fazla Kişiyle Mi İcra Ediyorsunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	170
Tablo 68: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçeklik Geleneğini Yaşatan Ekip Üyelerinin Eğlencelerde Giyim-Kuşam Tarzı Nasıldır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	171
Tablo 69: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Bireylerin Eğitim Seviyelerine Göre Performansınızı İcra Ederken Sizinle İlgili Duygu ve Düşüncelerinde Farklılıklar Hissediyor Musunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	175
Tablo 70: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekliğin veya Müzisyenliğin Dışında Yapmış Olduğunuz Bir İş/Meslek Var Mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	176
Tablo 71: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Mesleğinize Saygı Duyulmasını İstiyor Musunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	177
Tablo 72: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Yapmış Olduğunuz Mesleğin veya Köçeklik Geleneğinin Yörede Devam Etmesini İster Misiniz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	178
Tablo 73: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekler Kadın Kılığına Girerek Oynayan Erkek Midir; Yoksa Gösteri Sırasında Bu Role Bürünerek Göze Hitap Eden Figürleri Sergileyen Performans Sanatçısı Mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	179
Tablo 74: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekler ve Ekip Üyeleri Düğünlerin Vazgeçilmezi Midir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	179
Tablo 75: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Profesyonel Anlamda Köçeklikle veya Müzisyenlik İle İlgilenmenize Ailenizden veya Akrabalarınızdan Karşı Çıkan Veya Sizi Destekleyen Kişiler Oldu Mu?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	180
Tablo 76: Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Mesleğinizi Hobi Olarak mı İcra Ediyorsunuz Yoksa Maddi Kazanç Olarak mı Yapıyorsunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	180

Tablo 77: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “ Köçekler Profesyonel Anlamda Gösterilerini Sergileyen Dansçılardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	206
Tablo 78: Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleğine Saygı Duyuyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	206
Tablo 79: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Danslarını Taklit Ederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	207
Tablo 80: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeklerden Fanatik Derecede Etkilenirim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	207
Tablo 81: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler İle İlgili Düşüncelerimde Yaşımın İlerlemesi İle Değişiklikler Oldu?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları	208
Tablo 82: Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Çocuklarımla Köçeklik Mesleği İle İlgilenmesini İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları.....	209

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1 : Geçmiş Yıllarda Kastamonu Yöresi	7
Resim 2 : Geçmişten Günümüze Kastamonu Kalesi.....	8
Resim 3 : Kastamonu Yöresinde Yaşamış Olan Farklı Uygarlıklara Ait Eserler	9
Resim 4 : Taşköprü İlçesinde Yer Alan Pompeipolis Antik Kenti	9
Resim 5 : Kastamonu Yöresinde Yaşamış Olan Gayrimüslimlere Ait Dini Eserler.....	11
Resim 6 : Kastamonu Yöresinde Yaşamış Olan Türk İslam Devletlerine Ait Âlemler	12
Resim 7 : Pompeipolis Kentinde Müzik ve Spor Festivalinin Yapıldığını Gösteren Çeviri Yazısı.....	13
Resim 8 : Kastamonu Tarihinde Eğlence Geleneği.....	13
Resim 9 : Tarihte Kastamonu Şehir Merkezi	15
Resim 10: Geçmiş Yıllarda Kastamonu Yöresinde Kullanılmış Olan Vurmalı ve Üflemeli Enstrümanlar	16
Resim 11: Kastamonu Halkının Tarihi Dönemlerde Kullandıkları Şapka, Yelek ve Saat Modelleri	17
Resim 12: Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Kuşak Modelleri.....	18
Resim 13: Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Aksesuar Modelleri	18
Resim 14: Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Ayakkabı Modelleri	19
Resim 15: Kastamonu Halkının Geçmiş Yıllarda Kullandıkları Gündelik Eşyalar	20
Resim 16: Geçmiş Yıllarda Kastamonu Halkı	20
Resim 17: Kastamonu Yöresinde Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Gelin Başlık Modelleri	24
Resim 18: Kastamonu Yöresinde Geçmiş Yıllarda Gelin Çeyizi Hazırlamak Amaçlı Kullanılmış Olan Araç ve Gereçler	25
Resim 19: Günümüz Düğünlerinde Kız Alma Töreni Sırasında Arabaların Aynalarına Bağlanılmış Olan Aksesuarlar	26
Resim 20: Geçmiş Yıllara Ait Gelin Çeyizi	27
Resim 21: Gelin Çeyizi İçin Hazırlanan Çarşaf Bağı Modelleri	27
Resim 22: Gelin Çeyizi İçin Hazırlanan Dantel Modelleri	28
Resim 23: Gelin Kemer Modelleri	29
Resim 24: Gelin Ayakkabısı ve Terlik Modelleri	29

Resim 25: Gelin Cepken Modelleri	30
Resim 26: Gelin ve Bekâr Bayanların Süslenme Amaçlı Kullandıkları Takı ve Tarak Modelleri	31
Resim 27: Gelin Çeyizi İçin Hazırlanan Yemeni ve Yazma Modelleri	31
Resim 28: Azdavay ve Şenpazar İlçesindeki Düğün Misafirlerinin Yöresel Giyim- Kuşamları	32
Resim 29: Geçmiş Yıllara Ait Gelin Kıyafetleri	33
Resim 30: Kastamonu Basınında Düğünde Silah Atılması.....	35
Resim 31: Geçmiş Yılların Düğün Eğlencelerinde Kastamonu Köçekleri	37
Resim 32: Geçmiş Yıllara Ait Düğün Eğlenceleri	38
Resim 33: Günümüz Düğün Eğlencelerinde Köçekler ve Ekip Üyeleri	40
Resim 34: Günümüz Gelin Alma Töreninde Köçeklerin Dans Performansları.....	41
Resim 35: İnebolu İlçesinin Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri.....	42
Resim 36: Bozkurt İlçesinin Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri.....	42
Resim 37: Kastamonu-Merkez (Salon)Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri.....	43
Resim 38: Hanönü İlçesinin Geçmiş Yıllarında Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri.....	43
Resim 39: Taşköprü ve Şenpazar İlçelerinin Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Köçek Ustaları	45
Resim 40: Düğün Eğlencesinde Karayılan ve Köçeği	48
Resim 41: Kastamonu-Taşköprü İlçesine Bağlı Köçekli Köy'ünü Gösteren Tabelalar.....	52
Resim 42: 1935 Yılında Taşköprü İlçesinde Düzenlenmiş Olan Panayır Eğlencelerinden Görüntüler.....	53
Resim 43: Hanönü İlçesinde 2018 Yılında Gerçekleşmiş Olan Gökçe ağaç Panayırının Duyurusu	54
Resim 44: Geçmiş Yıllarda Kastamonu Yöresinde Alkol ve Tütün Satışı Yapan Dükkân	58
Resim 45: Kastamonu Yöresi Cepken Modelleri.....	63
Resim 46: Kastamonu Yöresi Kartal Kanadı Cepken Modelleri	63
Resim 47: Taşköprü Müzesinde Yer Alan Şehitlerimizin Lakapları (Köçekçi Oğulları, Davulcu ve Çal).....	68

Resim 48: Düğün Eğlencelerinde Kullanılmış Olan Davul Tokmağı, Çubuk ve Zil	76
Resim 49: Düğün Eğlencelerinde Kullanılmış Olan Zurna Enstrümanı	76
Resim 50: Düğün Eğlencelerinde Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Davul Enstrümanı.....	77
Resim 51: Gelin Sandığı.....	113
Resim 52: Düğün Geleneklerinde Kullanılmış Olan Kırmızı Duvak.....	113
Resim 53: Günümüzde Kız İsteme Çiçeği	114
Resim 54: Günümüzde Söz Çikolatası, Söz Bohçası ve Söz Yüzüğü.....	114
Resim 55: Günümüz Nişan ve Düğün Törenlerinde Kullanılmış Olan Gelin Çiçeği.....	115
Resim 56: Günümüz Kına Eğlencelerinde Kullanılmış Olan Gelin Tefi	116
Resim 57: Günümüzde Taşköprü İlçesi Gelin Çeyizi	116
Resim 58: Günümüz Kına Eğlencelerinde Kına Yakılması	118
Resim 59: Ekip Tanıtım Kartları	165
Resim 60: Ekip Üyelerine Ait Alt Giyim Modelleri	172
Resim 61: Davulcu Karayılan'ın Kostümü	172
Resim 62: Ekip Üyelerinin Kullandıkları Silahlık Modeli.....	173
Resim 63: Kemaneci Müzisyenin Gömlek, Yelek ve Pantolon Giyim-Kuşamı	174
Resim 64: Azdavay İlçesi Gelin Çıkartma Töreni ve Düğün Eğlencesi	182
Resim 65: Günümüz Düğünlerinde Kullanılmış Olan Gelin Arabası	183
Resim 66: Taşköprü İlçesi Gelin Alma (Hak) Töreninde Konvoy Yapılması	183
Resim 67: Karayılan ve Zurnacısı	184
Resim 68: Davulcu Karayılan'ın Geri Yatma Figürü.....	185
Resim 69: Köçek Ustasına Ait Etek Modeli ve Dikim Aşaması.....	188
Resim 70: Köçeklikten Müzisyenliğe Terfi Eden Ekip Üyelerinin Enstrümanları	189
Resim 71: Kastamonu Merkezdeki Eski Davulcular Kahvesi	192
Resim 72: Kastamonu Merkezdeki Günümüz Davulcular Kahvesi.....	193
Resim 73: Basında Köçekli Köyü	194
Resim 74: Ekip Başına Ait Zurna Yapım Atölyesi	196
Resim 75: Düğün Eğlencelerinde Davul ve Kemane Enstrümanlarının Çalınış Şekilleri	197
Resim 76: Günümüz Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Köçekler ve Ekip Üyeleri	199

Resim 77: Şeker Geleneğinde Bayrak Taşınması	200
Resim 78: Kemane Enstrümanının Tutuş ve Çalınış Şekli	202

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	Doktora		
Tezin Başlığı: Kastamonu Düğün Eğlencelerinde Köçeklik Geleneği			
Tezin Yazarı: Zehra DİNÇER		Danışman: Prof. Dr. Nilgün SAZAK	
Kabul Tarihi: 13.02.2019		Sayfa Sayısı: xvii (ön kısım) + 286 (tez)	
Anabilim Dalı: Temel Bilimler		Bilim Dalı: Müzik Bilimleri	
Köçeklik geleneği, Osmanlı dönemi eğlence hayatında önemli bir yere ve işleve sahiptir. Tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yaparak Anadolu'nun önemli kültür ve sanat merkezlerinden birisi olan Kastamonu, maddi ve manevi değerlerini koruyarak geçmişten günümüze ulaştıran illerden birisidir. Kastamonu yöresi ve çevresinde günümüzde “köçek” terimi düğün eğlencelerinde profesyonel anlamda davul, zurna ve kemane müziği eşliğinde dans eden, erotizmden ve eşcinsellikten uzak olan kostümünü sadece şovunu sergilerken kullanan, Anadolu eğlence kültürünün bir parçası kabul edilen dansçı erkeklere verilen isimdir. Kastamonu yöresinde “köçek” olarak adlandırılan erkek dansçıların “sünnet düğünlerinde, kahve, kadın ve erkek eğlencelerinde, gelin alma (hak, konvoy, gelin çıkartma) seremonilerinde” dans ettirilmesi önemli bir gelenektir. Köçeklik geleneği Kastamonu kültürünün ve düğün eğlencelerinin ayrılmaz bir parçası olarak düşünülmektedir. Kastamonu yöresinde sahne sanatlarının en renkli dansçıları olan köçekler tecrübelerini usta çırak ilişkisiyle kuşaktan kuşağa devam ettirmişlerdir. Köçekler; dans ettikleri müzikleri ustaca söyleyebilen aynı zamanda davul, kemane, zurna enstrümanlarını da ustalık ile çalabilen birer müzisyenlerdir. Kastamonu yöresinde köçekler aynı ekipte çalıştıkları diğer ekip üyeleriyle de ayrılmaz bir bütündür. Yörede köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilere saygı duyulmaktadır. Geçmiş yıllardaki düğün eğlenceleri; popüler kültür, teknolojinin ilerlemesi, köy düğünlerinin azalması, düğün sürelerinin kısılması ve göçler sebebi ile günümüzde önemini yitirmiş olsa da yöredeki köçekler günümüzde düğünlerin neşesi ve eğlencesi olarak kabul edilmektedir. Farklı mesleklere sahip kişiler tarafından köçeklik geleneği kültür olarak benimsenmekte ve gelecek kuşaklara aktarılması gereken bir gelenek olarak görülmektedir. Bu çalışma; Kastamonu ilinin zengin kültürünün günümüze aktarımının sağlanması, köçeklik geleneğinin ve köçek takımlarının düğünlerdeki ve toplumdaki yerinin ve sosyal statülerinin ortaya çıkarılması açısından önemli görülmektedir. Bu çalışmada, Kastamonu köçeklik geleneği hakkında “nitel ve nicel” araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket soruları, Kastamonu ilinde ve ilçelerinde yaşayan katılımcılara (n:566); cinsiyet, ikamet, meslek, eğitim ve medeni durum vb. özellikler dikkate alınarak uygulanmıştır. Anketin “coranbach alfa katsayısı” 86 olarak bulunmuştur. Araştırmanın nitel verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme yardımıyla toplanılmıştır. Köçeklik geleneğini yaşatan ekip üyeleri ve Kastamonu'da yaşayan yerel halktan 53 katılımcı ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır.			
Anahtar Kelimeler: Köçeklik Geleneği, Kastamonu Köçekleri, Kastamonu Düğünleri, Geleneksel Halk Oyunu			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	Ph.D.
Title of Thesis: The Tradition Of Köçek At The Wedding Entertainments	
Author of Thesis: Zehra DİNÇER	Supervisor: Professor Nilgün SAZAK
Accepted Date: 13.02.2019	Number of Pages: xvii (pretext)+286 (main body)
Department: Bacis Science (Music)	Subfield: Musicology
The dancer boys tradition has an important position and function in the Ottoman era entertainment life. Kastamonu having been one of the most important cultural and artistic centers of Anatolia, by hosting many civilizations is one of the cities conveyed preserving its moral and material values. The term of “<i>köçek</i>” (dancer boys) in Kastamonu region and around Kastamonu is the name given to the men who dance with drums, zurna and kemane music far away from the erotism and homosexuality and wear their costume only for their show, adopted as a part of Anatolia entertainment culture. It is an important tradition that people get men who are called as “<i>köçek</i>” (dancer boys) to dance at women and men’s parties, in circumcision ceremonies and taking bride ceremonies. The dancer boys tradition is considered as an inseparable part of Kastamonu culture and wedding ceremonies. The dancer boys, the most colorful dancers of the performing arts in the Kastamonu region have continued their experiences with master apprentice relationship from generation to generation. Dancer boys are the musicians who can sing their dance music and also play drums, kemane und zurna instruments professionally. Dancer boys are inseparable whole with the other dancers at the same team in the Kastamonu region. People, who are interested in the profession of traditional dancing “<i>köçek</i>”, are respected. Although köçeklik (dancer boys) tradition has lost its importance due to the progress of technology, popular culture, decreasing of village wedding ceremonies, shortening of ceremony times and migrations; dancer boys in the region are accepted as the joy and fun of the wedding ceremonies. Köçek (dancer boys) tradition is accepted as a cultural heritage and seen as a tradition to be conveyed to future generations by people in different occupations. This work is seen important in terms of providing Kastamonu province’s rich cultural heritage transmission to today and finding out the positions and the statues of dancer boys in wedding ceremonies and society. In this research, about Kastamonu tradition, “<i>qualitative and quantitative</i>” research methods have been used together. The survey questions prepared by the researcher were given to the participants living in Kastamonu and their districts (n:566); considering their, gender, residence, occupation, education and marital status etc. properties. The “<i>cronbach alpha coefficient</i>” kat of the questionnaire was found 86. The qualitative data of the study were collected with the help of semi-structured interview prepared by the researcher. The semi-structured interview was conducted with 53 participants from the local population living in Kastamonu and members of dancer boys who keep this tradition alive.	
Keywords: Dancer Boys Tradition, Kastamonu Dancer Boys, Kastamonu Weddings, Traditional Folk Dances	

GİRİŞ

Genel olarak kültür, insandan insana, toplumdan topluma değişen yaşayış biçimleri ve dünya görüşlerinin ortaya koyduğu maddi ve manevi değerler olarak nitelendirilebilir (M.Yılmaz, 2016: 331).

Bütün araştırma alanlarındaki birikmiş bilginin yanı sıra kültür, toplumun tarihi boyunca çok sık değişikliğe uğrasa da kuşaktan kuşağa geçen değerleri, inançları ve normları kapsamaktadır (Tatlıdil, 2006: 192, 193).

Bir toplumun uzunca bir zaman dilimi içinde kendi kültürlerinde her zaman var olduğuna inanılan, bir nesilden diğerine sözlü anlatım yoluyla aktarılan ve özü eski İnisiyatik bilgilere dayanan kültür birikiminin toplamına “*gelenek*” denir (Candan, 2002: 368).

Gelenek, ana hatlarıyla, kuşaktan kuşağa geçen bilgiler töreler ve davranışlardır. Kültürel mirasın, tecrübeye dayalı bilginin, törenlerin ve davranışların sözlü kültür ürünlerinde arşivlendiği bilinen bir gerçektir (Karataş, 2014: 138).

Örnek (1995:185)’in görüşlerine göre Gönen (2011: 46) ise; dünyanın her yerinde, her aşaması bağlı bulunduğu kültür tipinin öngördüğü belli kurallara ve kalıplara uydurularak gerçekleştirilen evlenme olayı, tören, adet, gelenek ve görenek bakımından zengin bir tablo çizdiğini belirtmektedir (Örnek, 1995: 185; akt: Gönen, 2011: 46).

Baykurt, (1976:122) Çakır, (1995: 12-14) ve And (2007: 172)’ın ifadeleri üzerine Ötken (2011:269)’de; toplumumuzda geçmişten günümüze düğünler, şenlikler, bayramlar, törenler ve çeşitli toplantılarda icra edilen halk oyunlarının, milli kültürün vazgeçilmeyecek öğelerden biri olduğunu belirtmiştir. Çok zengin bir oyun kültürüne sahip olduğumuz bilinen bir gerçektir. Halk oyunları türleri hemen her bölgede birbirinden farklı özellikler taşırlar. Bu özellikler hem hareket, hem müzikal hem de kostüm açısından öne çıkmaktadır (Baykurt, 1976: 122, Çakır, 1995: 12-14 ve And, 2007: 172; akt: Ötken, 2011: 269).

Kastamonu, Türk halk kültürünün canlı olarak yaşatıldığı illerimizden birisidir. Bu ilin halkoyunları kendine özgü olup, bu oyunları başka yörelerimizde görebilmek mümkün değildir (Nasrattınoğlu, 1995: 50).

Atlı, (2010: 1) ise; tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yaparak Anadolu'nun önemli kültür merkezlerinden birisi haline gelen Kastamonu'nun kültür ve sanat zenginliği bakımından sahip olduğu değerlerini zenginleştirerek ve koruyarak geçmişten günümüze kadar ulaştıran illerden birisinin olduğunu belirtmektedir (Atlı, 2010: 1; akt: Atlı, 2011: 390).

Anadolu, çok katlı kültür oluşumlarından meydana gelmiştir. Bu kültür katmanlarının sonucunda ortaya çok karışık, iç içe geçmiş ama oldukça renkli bir tablo çıkmıştır karşımıza, köçeklik geleneği de bu tablonun bir parçasıdır (Nasman, 2001: 371).

Köçeklik kültürü tarihsel süreç itibarıyla düşünüldüğünde oldukça eskiye götürebilir duran eğlenme pratiklerinden birisidir. Kuşkusuz geçmişten günümüze pek çok değişimler geçirerek varlığını devam ettirmektedir. Bugün köçeklik kültürünün en yaygın karşımıza çıktığı bölgelerden birisi Batı Karadeniz Bölgesi'dir (Sağır, 2017: 171).

Geçmişte birçok ilimizde köçeklik geleneğinin varlığı bilinmektedir. Ancak Osmanlı eğlence hayatında karşımıza çıkan köçeklik Anadolu'da ve günümüzde devam etmekte olan köçeklik anlayışı ile farklılık göstermektedir. Geçmişte köçeklik, halk kültürümüzün önemli ögesi olan halk danslarımız içinde varlığını sürdürmekte olup, yaygın olduğu illerde ya da yörelerde “*gelenek*” olarak tanımlanmaktadır (Erkan, 2010: 11, 59, 60).

Anadolu'da uzun bir zaman yaşayan bu geleneksel eğlencelerin çeşitli sebeplerle kaybolması sonucunda köçekler de bu bütünün içinden sıyrılarak, bağımsız olarak bugünlere kadar gelebilmişlerdir (Nasman, 1999: 69).

Nasman, (1999) Altuntaş, (1997) ve Erkan (2011:229)'da; Zonguldak, Kastamonu, Bolu, Tokat, Kırşehir, Safranbolu ve Merzifon yerleşim yerlerinde köçeklik geleneğinin halen yaşadığını veya yakın tarihe kadar izlerinin mevcut olduğunu belirtmektedir (Nasman, 1999 ve Altuntaş, 1997; akt: Erkan, 2011: 229).

Halk kültürü arasında bulunan ve Osmanlı yaşamı boyunca dansın vazgeçilmez unsurları olmuş olan köçek ve çengiler, gerek saray yaşamı içerisinde halka sunulan sünnet düğünleri gibi eğlenceler içerisinde gerekse halk arasında meyhane ve kahvehanelerde toplumu eğlendirmeleri açısından önemli unsurlardır. Günümüzde ise Türkiye'nin Kastamonu İl'inde erkek dansçılar, geçmişte olana benzer bir kıyafetle köçeklik geleneğini sürdürmektedir (Ersoy Çak, 2010: 82, 94).

Özen, (2000: 88) ise köçekler hakkında; kültür tarihimizin en çarpıcı, en coşkulu kişiler olduğunu belirtirken en kıyıda kalmış izleri olduğunu betimlemiştir (Özen, 2000: 88)

Köçeklik, Zonguldak, Bartın, Karabük, Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinin içinde yer aldığı bir coğrafyada hem düğünlerin hem de şehir tanıtımlarının vazgeçilmez unsurlarından birisidir. Tarih boyunca çeşitli sebeplerle yasaklanmış olsa da geçen yerlerde yöresel olarak yaşatılmaya ve bir eğlence biçimi olarak kullanılmaya devam etmektedir (Sağır, 2017: 171).

Kastamonu’da köçeklik ve köçek oynatma geleneği halkın sahip çıktığı ve vazgeçemediği önemli bir eğlence unsurudur. Son dönemlerde “*artık ortadan kalktı*” denilen ancak günümüzde halâ yaşayan köçeklik geleneği de, belki de Kastamonu tarihiyle yaşıt olabilecek çok eski geleneklerimizden biridir. Bu geleneğin hangi yollarla Kastamonu’ya ulaşmış ve yerleşmiş, nasıl yaşamış ve devamını ne tür değişikliklerle sürdürmüş olabileceği hakkında hiç bir şey bilinmemektedir (Nasman, 1999: 84, 85).

Metin And (1959:2)’da; profesyonel ve amatör köçeklerin Anadolu’nun çeşitli köylerinde düğünlerde ve eğlencelerde hâlâ dans ettiğini; bazılarının geniş, çok renkli etekler giydiğini yazar. Genelde davulcuların müziği eşliğinde dans eden köçeklerin, genç görünümelerini yitirmeye başladıkları zaman davul çalmaya başladığını söyler (And, 1959: 2; akt: Kurt, 2007: 75).

Anadolu’da halâ yaşamakta olan köçeklik geleneğinin en canlı merkezlerinden olan Kastamonu, Sinop, Bartın ve Samsun’un sahil kesiminde yaşayan köçekler, tıpkı Osmanlı Devri eğlence hayatında olduğu gibi, çok iyi organize olmuş ve profesyonelce çalışan, genellikle düğünlerde ve “*âlem*” ya da “*muhabbet*” denilen özel toplantılarda oyunlarını sergileyen oyunculardır (Nasman, 1999: VIII).

Nasman, (2001: 369-377) ise; düğünde davul çaldırma âdeti Kastamonu ve çevresinde özellikle köylerde hala devam ettirilen bir gelenektir. Özellikle Kastamonu’nun yöresel düğünlerinde davul ve zurna çaldırılıp “*köçek*” adı verilen erkek dansçıların oynatılması sürdürülen önemli geleneklerden bir tanesidir (Nasman, 2001: 91; akt: Atlı, 2011: 394).

Erdoğan, (1995: 56) ise; Kastamonu yöresindeki davul eşliğinde sergilemekte olan köçeklerin dans gösterileri hakkında; Çok renkli, işlemeli, süslü yelek ve etek giyinmiş erkeklerin, parmaklarındaki zillerle tempo tutarken vücutları ile de raks ettiğini belirtmektedir (Erdoğan, 1995: 56).

Zengin (2008: 90)'de davul, zurna ve saz eşliğinde, kaşıklı ve kaşıksız oynanan oyunlar hakkında; “*Sepetçioğlu (daha çok davulcu ve köçekle oynanan bir oyun), Konyalı (kaşıkla oynanan bir oyundur), Çiftetelli (kaşıkla ve kaşıksız oynanmaktadır), Ey gaziler ve Gelin Alma*” havalarını ve oyunlarını örnek olarak göstermiştir (Zengin, 2008: 90).

Ancak son yıllarda köçeklik hakkında biçimlenen yeni yaklaşımlar “*erkeğin kadın gibi oynaması*” durumunun ayıplanması ve uygun görülmemesi gibi düşünceler nedeniyle, köçeklik bazı yörelerimizde eski yaygınlığını yitirmeye başlamıştır (Erkan, 2010: 60).

Gelenek farklı bir boyut kazansa da, kadın kılığında dans eden erkeğe karşı önyargılı bakış devam eder. Kadın kılığında dans etmek erkeğin saygınlığını düşürür. Erkekliği tartışma konusu haline getirilen, dolayısıyla erkini yitiren köçek, açık ya da örtük bir biçimde eşcinsellikle ilişkilendirilir. Gelenek sahiplenilmeyerek ya da yadsınarak, hatta dönem dönem yasaklanarak, bu işi meslek olarak yapan kişilerin sanatsal yetenekleri dikkate alınmayarak sürdürülür ve kaybolmaya yüz tutar (Kurt, 2007:3).

Kimi yörelerde “*köçek*” kelimesinin hakaret olarak kabul edilebilmesine karşın özellikle Kastamonu ve Sinop'ta köçeklik yapan kişiler, mesleklerinden ötürü kesinlikle yadırganmadığı gibi; meslek faaliyetleri dışındaki zamanlarda diğer erkeklerden farklı bir davranış sergilememektedirler (Taşkın, 2012: 29).

Anadolu'nun bazı bölgelerinde hala varlıklarını sürdüren köçeklik geleneği, özellikle Kastamonu yöresinin zengin bir kültürü olarak yaşamaktadır. Kastamonu düğün ve şenlikleri köçeksiz yapılmaz (www.bilgileniyor.com, 2013).

Özen, (2000: 95) sünnnet düğünlerinin gözdesi olan köçeklerin konukları eğlendirme işini ve küçük çocukları avutma (ilgilenme-eğlendirme) işini üstlendiklerini belirtmektedir. Köçeklik Kastamonu ve Anadolu'nun birçok yerinde saygı gören bir uğraştır (Özen, 2000: 95).

“*Köçeksiz düğün olmaz*” sloganının gündelik hayattaki izdüşümü olan köçek kültürü gerek sosyal paylaşım siteleri gerek ulusal ve yerel televizyon programları aracılığıyla görünür olmaya devam etmektedir (Sağır, 2017: 179).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Kastamonu ili düğün geleneklerinin içerisinde yer alan, köçeklik geleneğini incelemek, günümüzde ki varlığını ortaya çıkarmaktır. Ayrıca, köçeklik

geleneği hakkında Kastamonu halkının bakış açısının da incelenmesi araştırmanın amaçları arasında yer almaktadır.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Kastamonu düğün eğlencelerinde köçeklik geleneğinin yeri nedir?

Alt Problemler

Araştırma için 11 tane alt problem belirlenerek aşağıda sıralanarak gösterilmiştir. Alt problemlerin tamamı ayrıntılı bir şekilde bölüm üçte yer almaktadır.

1. Kastamonu yöresinin düğün gelenekleri nelerdir?
2. Kastamonu köçeklerinin özellikleri nelerdir?
3. Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim bağımsız değişkenlerine göre günümüzde, Kastamonu yöresinde gerçekleşen düğün eğlencelerinde köçeklik geleneği sürdürülmekte midir?
4. Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim bağımsız değişkenlerine göre Kastamonu halkının köçeklik mesleğine bakış açısı nasıldır?
5. Kastamonu yöresindeki katılımcılardan elde edilen düğün manileri ve ezgileri (havaları) nelerdir?
6. Cinsiyet değişkenine göre, Kastamonu halkının köçekleri profesyonel dansçı olarak görme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
7. Cinsiyet değişkenine göre, Kastamonu halkının köçeklik mesleğine saygı duyma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
8. Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçek danslarını taklit durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
9. Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçek danslarından fanatik derecede etkilenme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
10. Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçekler ile ilgili düşüncelerinde yaşlarının ilerlemesine bağlı olarak değişiklik olma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
11. Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının çocuklarını köçeklik mesleğine yönlendirme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Kastamonu yöresinin zengin kültürünün günümüze aktarımın sağlanması, köçeklik geleneğinin ve köçek takım üyelerinin düğünlerdeki ve toplum içindeki yerini, sosyal statülerini ayrıca köçeklerin kültürlerinin öğrenilerek ortaya konulması açısından önemli görülmektedir.

Araştırmanın Konusu

Kastamonu düğün eğlencelerinde yer alan köçekler ve ekip üyeleridir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma da “*nicel ve nitel yöntemler*” bir arada kullanılmıştır. Bölüm ikide araştırmanın yöntemine ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

Sayıtlar

Araştırma sürecini etkileyen sayıtlar şu şekilde sıralanabilir;

- Belirlenmiş olan araştırma yöntemlerinin, veri toplamada ve yorumlamada etkili olacağı düşünülmektedir.
- Araştırma verileri gerçeği yansıtmaktadır.
- Araştırmada seçilen örneklem, evreni yansıtmaktadır.
- Nitel ve nicel yöntemin kullanıldığı araştırmada seçilen örneklem düzeyi kendi içinde tutarlıdır.

Sınırlılık

Araştırma sürecini etkileyen sınırlılıklar şu şekilde sıralanabilir;

- Araştırma, Kastamonu yöresinde yaşayan ve yörede ikamet eden ankete cevap veren katılımcıların görüşleri ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma düğün geleneği ve köçeklik geleneği ile sınırlı tutulmuştur.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan 18 soruluk anket çalışması, “*Araç, Abana, Ağlı, Azdavay, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Daday, Doğanyurt, Devrekâni, Hanönü, İhsangazi, İnebolu, Küre, Pınarbaşı, Seydiler, Şenpazar, Taşköprü, Tosya ve Kastamonu Merkez*” yerleşim yerindeki katılımcılar ile sınırlı tutulmuştur”.

BÖLÜM 1. KASTAMONU YÖRESİNİN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TARİHÇESİ, DÜĞÜN GELENEKLERİ VE KÖÇEKLİK GELENEĞİ

Bu bölümde, Kastamonu yöresinin tarihçesine, Kastamonu düğün gelenekleri içerisinde yer alan köçeklik geleneğine ve köçeklik geleneği ile ilgili literatür bilgisine yer verilmiştir.

1.1. Kastamonu İlinin Tarihçesi

Bugün ki Kastamonu vilayeti, küçük Asya'nın Karadeniz'e en fazla uzanmış olan kısmını teşkil eder (Yaman, 1935: 9).

Kastamonu vilayeti Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümü sınırları içerisinde yer almaktadır. Doğusundan Sinop ve Çorum, batısından Bartın ve Karabük ve güneyinden de Çankırı illeriyle komşu olup, kuzeyinde de Karadeniz ile çevrili durumdadır. Kastamonu'nun kuzeyinde Küre (İsfendiyar) dağları, güneyinde ise Ilgaz dağları kuşatmıştır (İbret, 2005: 697).

Resim 1:
Geçmiş Yıllarda Kastamonu Yöresi

Kastamonu Karadeniz Bölgesi'nin batısında yer almasına rağmen Karadeniz kültüründen farklı bir kültüre sahiptir. Fındık yerine sarımsak yetiştirir; kemençe yerine davul zurna çalar. Bu farklı yapıdaki kültürü onu Karadeniz'den ayırır. İç Anadolu ile bağı biraz daha sıkıdır diyebiliriz (Akarsu, 2017: 124).

Duranlı, (2005: 333-334) Kastamonu yöresinin tarihçesi hakkında Yurt Ansiklopedisi (4581) ve Türk Ansiklopedisi (1974: 378-379)'nin görüşlerine katılarak; Kastamonu köylerinde Türkçe kökenli adlara çok rastlanılmış olsa bile şehrin isminin farklı bir kültürden geldiği belirtilmektedir. XIV. Yüzyılın ortalarında "İbni Batuta" tarafından

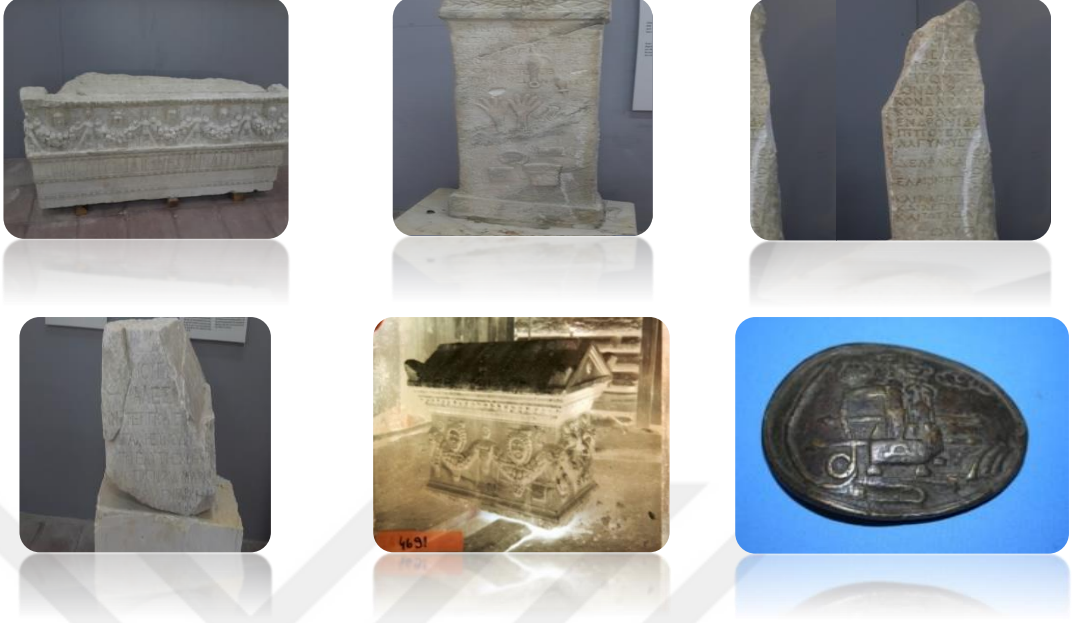
“Kastamoniya”, Orta Çağ Batı kaynaklarında, “Castamnes, Castimana, Castemol”, Bizans eserlerinde “Kastamon”, XIX. yüzyıl başlarında “Castamani” veya “Castambul”, Doğu kaynaklarında “Kastamonuniya, Kastamuni”, geçen yüzyılda “Kastamboli” ve halk tarafından ise “Kastambolu” olarak söylenmiştir. Yakın yıllara kadar “Kastamoni” olarak yazılmış bulunan ad “Kastamonu” olarak ifade edilmiştir (Yurt, 4581 ve Türk Ansiklopedisi, 1974: 378-379; akt: Duranlı, 2005: 334-335).

Resim 2:
Geçmişten Günümüze Kastamonu Kalesi

Eski bir yerleşim alanı olduğu bilinen Kastamonu yöresi, M.Ö. 18. yy. da Gaslar’ın yurdu olmuş; zamanla Hititler, Frigler, Kimmerler, Libyalılar, Persler, Pontus Rumları, Romalılar ve Bizanslıların yönetimine geçmiştir. Romalıların bu yöreye kurduğu “Paflagonia” isimli eyaletin merkezi olan Pompeipolis Höyüğü bugünkü Taşköprü ilçesindedir. Bizans hanedanı Komnenoslar tarafından yapılan ve Kastamonu şehrinin tarihsel çekirdeğini oluşturan Kastamonu kalesi görkemli görüntüsü ile ziyaretçileri asırlardır ağırlamaktadır (D. Kayıkçı, 2005: 371).

Resim 3:
Kastamonu Yöresinde Yaşamış Olan Farklı Uygarlıklara Ait Eserler

Türkiye Tanıtım Broşürü (2002)’de; eski bir yerleşim alanı olduğu bilinen Kastamonu’nun tarihi sürecinin yazılı kaynaklarda; M.Ö. XVIII. yüzyılda Gaslar’ın yurdu olduğunu, zamanla Hititler, Frigler, Libyalılar, Persler, Pontus Rumları, Romalılar ve Bizanslılar’ın yönetimine geçtiğini ve Romalılar ’ın kurduğu “*Paflagonia*” isimli eyaletin merkezi olan Pompeipolis Höyüğü ’nün bugün Taşköprü ilçesinde olduğunu ifade etmektedir (Türkiye Tanıtım Broşürü, 2002; akt: Parlar ve Kılınç, 2005: 501).

Resim 4:
Taşköprü İlçesinde Yer Alan Pompeipolis Antik Kenti

Kastamonu il merkezinin kronolojisi şudur: Milattan Önce; Gaskalar, Etiler, Dorlar-Torlar, Paflagonyalılar, Kimerler, Lidyalılar, İranlılar, Kapadokyalılar, İskenderin kumandanları, Galatyalılar (yalnız Ilgazların güneyinde), Pontuslar, Bitinyalılar (yalnız Ilgazların güneyinde), Romalılar, Milattan Sonra; Bizanslılar, Danişmendliler,

Kommenle (Bizans ailesinden), Çobanlar, Pervaneler, Candaroğulları, Osmanlılar'dır (Ozanoğlu, 1952: 7, 8).

Başta Kastamonu ve çevresi olmak üzere, gelip geçen milletlerin sadece isimlerini şöyle sıralayabiliriz; Gassarlar, Etiler, Frikyalılar, Kimmerler, Paflagonyalılar, Libyalılar, Persler, İskender, Pontos, Roma, Bizanslılar, Sasaniler, Araplar, Türkler (Karatekin), Danişmentliler, A. Selçukluları, Kommenler, Çobanoğulları, Candaroğulları, Osmanlılardır (Aslıyüce, 2003: 14, 15).

Kastamonu ve havalisinin ilk oturanları "*Gasgas*" adını taşıyan Türklerdir. Kastamonu kelimesinin Türkçe asıldan gelmediğini ve Türk olmayan devirlerden kalmış olduğunu ortaya çıkarmakta ve Kastamonu'yu da Türk olmayan asıllara irca eylemektedir. Fakat durum tamamen aksidir. Kastamonu mıntıkası, tarihin kayıt ve zapt edemediği devirlerden beri Türklerin yaşamasına, oturmasına mesken olmuştur (Yaman, 1935: 13, 175).

Turan, (1971: 507) Kastamonu yöresinin tarihi hakkında; Anadolu Selçuklu Devleti'nin Moğol tahakkümü altına girmesi ve taht kavgalarının yaşandığı esnada özellikle Kuzeybatı Anadolu'da büyük bir hareketliliğin görüldüğünü, "*Uc*" adı verilen bu bölgede büyük bir Türkmen nüfusunun yığıldığını ve Selçukluların Kastamonu ile Ankara arasına 100 bin çadır Türkmen yerleştirdikleri bildirmiştir (Turan, 1971: 507; akt: Taş, 2001: 33).

Yücel, (1991: 130) Özkılıç, Çoşkun, Bşk. (1994: 438 numaralı.) ve Sümer (1962: 229)'in görüşlerinden yola çıkan Yakupoğlu, (2001: 56, 63) ise; gayr-imüslim halkın terk ettiği yerlere yeni köyler kurmak sureti ile Türkmenlerin kendilerine yurt açtıklarını, Türkistan'dan uzun yıllar neticesinde yapılan göçler ile Kastamonu'ya ve Anadolu'nun her bölgesine yerleşen Türkmenlerin dilleri başta olmak üzere geleneklerini, göreneklerini, tarikat ve tasavvuf anlayışlarını, göçebe ve yerleşik hayatlarındaki maddi, manevi tüm kültür miraslarını da yanlarında getirdiklerini belirtmektedir. Yesevilik, Bektaşilik, Mevlevilik ve Nakşibendilik gibi önemli tarikatların kurucuları ve mümessilleri de yöreye gelmiştir. Türkmenler nüfuslarının fazla olması ile bölge Türk yurdu haline dönüşmüştür (Yücel, 1991: 130, Özkılıç, Çoşkun, Bşk, 1994: 438 ve Sümer, 1962: 229; akt: Yakupoğlu, 2001: 56, 63).

Turan (2001: 1)'a göre; daha önceki tarihlerde Türk yerleşimine sahne olmuş olsa da Kastamonu ve çevresi, 12 yy'den itibaren kesin olarak bir Türk yurdu haline gelmiştir. Bu süreçte, Orta Asya'dan gelen Türk boylarının bölgeye yerleşimi önemli rol oynamıştır. Bugünkü yerleşim yerlerinin adlarından da kolayca anlaşılabileceği gibi, söz konusu göçlerle gelen Türklerin çok büyük bir kısmı Oğuz boylarına mensuptur (Turan, 2001: 1; akt: Erdoğan, 2005: 265).

Resim 5:
Kastamonu Yöresinde Yaşamış Olan Gayrimüslimlere Ait Dini Eserler

Akdağ, (1975: 163, 187, 260) ve Pakalın (1993: 263)'da; Çobanoğullarından sonra Kastamonu Şemseddin Yaman Candar'a verilerek, Şemsettin Yaman Candar'ın ölümü üzerine Çobanoğlu Hüsamettin Mahmut Bey'in Kastamonu'yu ele geçirdiğini belirtmektedir. Candaroğlu Süleyman Paşa 1309'da Mahmut Bey'i öldürerek burayı merkez yapmıştır. Kastamonu bölgenin bilim ve kültür merkezi haline gelmiştir. Kastamonu Süleyman Paşa'dan sonra kardeş kavgalarına sahne olmuştur. Kötürüm Bayezid döneminde (1361-1385) Bayezid Sinop'ta II. Süleyman Paşa'da Kastamonu'da beylik kurmuştur. II. Süleyman Paşa'nın ölümünden sonra Kötürüm Bayezid daha sonra Sinop'u ve Candaroğulları Beyliğinin tamamını temsil ederek, Ankara Savaşı'nda Timur'u tutmuştur. Osmanlı yönetiminde Kastamonu 1461 yılından 1558'e kadar barış ve huzur içerisinde yaşamıştır. Selim ve Bayezid arasındaki taht kavgaları ülkeyi büyük bir iç bunalıma sürüklemesi ve Suhte (medrese öğrencileri)'lerin 1559 tarihinde baş gösteren zulmü ve kıtlık sıkıntısı milleti canından bezdirmiştir. 1564-1566 yıllarında Suhte hareketlerinin en şiddetli olduğu dönem olarak tarihe geçerken, 1574 yılında Suhte isyanı bastırılmaya çalışılmıştır (Akdağ, 1975: 163, 187, 260 ve Pakalın, 1993: 263; akt: Aslıyüce, 2003: 47-51).

Tarih içinde Kastamonu'nun farklı toplumlara barınma imkânı sağladığı bilinmektedir (Büyükkasap ve Kars, 2005: 89).

Anon (2003)'a göre; Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Kastamonu, çağlar boyu Sümer, Hitit, Frig, Libya, Pers, Roma ve Bizans gibi uygarlıklara beşiklik

yapmıştır. Selçuklular, Candaroğulları ve Osmanlı döneminde önemli bir kültür, sanat, ilim ve ticaret merkezi olan Kastamonu yöresinde değerli eserler verilmiştir (Anon, 2003; akt: Kişioğlu ve diğerleri, 2005: 435).

Şebahattin S. (1330: 103)'nin görüşleri üzerine Çağlayan (2001: 145)'da; Sultan Cem'in kalabalık bir maiyetle sancak beyi olarak geldiği Kastamonu'nun âlimlerin, şairlerin ve sanatçıların yaşadığı zengin, güzel bir şehir olarak ve en önemlisi "*ilim ve sanat merkezi*" olarak kabul edildiğini belirtmiştir (Şebahattin S, 1330: 103; akt: Çağlayan, 2001: 145).

Turan (2001: 1) ve İsen, (1997: 68) ise; Kastamonu eski çağlardan beri ilim, kültür ve ticaret merkezi olmuş bir yerleşim merkezidir. Türklerin Anadolu'ya ayak basmalarını takip eden birkaç yıl içinde fethedilen ilk şehirlerdendir. Selçuklular döneminde Bizans ve Türkler arasında el değiştikten sonra Çobanoğulları döneminde beylik merkezi, Osmanlı döneminde ise şehzade sancağı olmasından dolayı önemini korumuş ve eski çağlardan beri süregelen ticaret ve sanat hayatındaki canlılık devam etmiştir (Turan, 2001: 1 ve İsen, 1997: 68; akt: Çağlayan, 2005: 165).

Resim 6:
Kastamonu Yöresinde Yaşamış Olan Türk İslam Devletlerine Ait Âlemler

Osmanlı gökkuşağındaki yolculuk (1999: 106) metninde; Anadolu'ya Türklerin gelmeye başlamasından sonra Danişmentlilere, Anadolu Selçuklularına, Çobanoğullarına, Candaroğullarına (İsfendiyoğulları) ve Osmanlı İmparatorluğuna kapılarını ve gönlünü açan Kastamonu'nun bu dönemlerin önemli yönetim ve kültür merkezi olduğu yazılı kaynaklarda belirtilmektedir (Osmanlı Gökkuşağında Yolculuk, 1999: 106; akt: Parlar ve Kılınç, 2005: 501).

Resim 7:
Pompeipolis Kentinde Müzik ve Spor Festivalinin Yapıldığını Gösteren Çeviri Yazısı

Osmanlı döneminde revaçta olan bir başka sanat dalı musikidir. Musiki, halk arasında olduğu gibi Osmanlı padişahları, üst düzey yöneticileri arasında da rağbet görmüş, sarayda her zaman eğlence meclislerine yer verilmiştir (Başaran, 2009: 110).

Resim 8:
Kastamonu Tarihinde Eğlence Geleneği

Resim 8: Devamı

Fatih Sultan Mehmet'in Nedimi ve Sır Küpü, Yanık sesli Kastamonulu Andelibi; Asıl adı Hasan Çelebi'dir. Andelibi II. Murat zamanında saraya girmiştir. Fatih, şehzade iken ona methiyeler yazmıştır. Sesi fevkalade güzeldir. Bülbulü taklit ettiğinden kendisine Andelibi denilmiştir. Meclise neşe veren ve sevinç saçan bu sanatkar, güzel sesli olduktan başka zarif şiirleri ile şehzadenin iltifatına nail olmuştur. Fatih, onu padişahlığı zamanında da kendisinden uzak bulundurmamıştır. Hayatının sonuna kadar saraydan ayrılmamıştır (Kara, 2012: 214, 215).

Acar (2006: 106-107)'a göre; Kastamonu tarih boyunca birçok düşman saldırısına ve işgale uğramış olsa da yöre halkının topraklarını terk etmediğini belirtmiştir. Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinde milli ve dini kültürünü ilerleterek günümüze kadar getiren nadir illerimizdendir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasına kadar Kastamonu değerli paşalar, hocalar, lalalar, saray nazırları yetiştirilmiştir (Acar, 2006: 106-107).

Resim 9:
Tarihte Kastamonu Şehir Merkezi

1582 yılına gelindiğinde şehirde saraya mensup ve saraya yakın kimselerin yaptırmış olduğu eserlerle Kastamonu nüfusunun bir hayli arttığı gözlenmektedir. 1582 tahriri de göstermiştir ki gerek mahalle ve gerekse bu mahallerdeki nüfus açısından şehrin en kalabalık kısmı, yine üçüncü diye adlandırdığımız şehrin kuzey kısmıdır (Kankal, 2001: 112, 120).

Kütüklü ve Tunoğlu (2012: 42, 164, 165) ise; Kastamonu ve kazalarının 1831 yılındaki nüfus sayımına göre toplam nüfusun 120.123 olduğunu, 1869'yılındaki Kastamonu vilayetinin hane nüfus cetveli incelediğinde günümüz yerleşim yerlerinden Bolu, Bartın, Sinop, Çankırı, Karabük, Samsun ve Zonguldak yörelerindeki kazalardan bazılarının da vilayet cetveline dâhil edildiğini söylemektedir (Kütüklü ve Tunoğlu, 2012: 42, 164, 165).

Ozanoğlu (1952: 16, 99, 107, 129, 169)'da; 1292'de il merkezinin nüfus sayımlarında Rum, Ermeni, Kıbtı-i Müslüm halk görülürken İslam nüfusunun daha fazla olduğunu belirtmiştir. Araç ilçesinin 1310 nüfus sayımında 298 kişilik Şeyh Bizimli denilen bir

Kürt aşireti, Devrekâni ilçesinin 1950 nüfus sayımına göre 303 Ermeni, 75 Müslüm Kıptı nüfus sayımlarına dâhil edilmiştir. Azdavay ilçesinin 259 Kıpti'yi ile genel nüfusu 31709'dur. 1950 nüfus sayımında Taşköprü ilçesinin merkezinde ve 7 köyde toplam 1083 Ermeni azınlığı vardır. Ermenilerin dışında Şeyhboranlı aşiretine mensup 200 kadar Kürt vatandaşının bulunduğu belirtmektedir (Ozanoğlu, 1952: 16, 99, 107, 129, 169).

Baydil (1998: 91)'de; Kastamonu yer adlarında Türkçe ad oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedenleri arasında Kastamonu'da azınlık nüfusun geçmişte çok az olması sayılabilir. Örneğin 1876 tarihli salnamede Rum nüfus 2180, Ermeni nüfus 77, Müslüman nüfus 166908 kişi olarak belirtilmiştir (Baydil, 1998: 91; akt: Duranlı, 2005: 333).

Kanaat Kütüphanesi (1932) ve Kars (1999-1998); Kastamonu 1922 yılı itibariyle bağımsız bir vilayettir. Toplam nüfusu 426.600'dür. 1930'larda 336.501 olan toplam nüfus 1990 yılı il nüfus sayımına göre 423.206'dır. 1922 yılındaki nüfusun 12.000'i Hristiyan geri kalan nüfus ise Türk ve Müslüman'dır. Müslim ve Gayri Müslim halkın dili Türkçe'dir (Kanaat Kütüphanesi, 1932 ve Kars, 1999-1998; akt: Büyükkasap ve Kars, 2005: 89).

Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasından sonra ise, daha Osmanlı idaresi zamanında iken Kastamonu vilayetinden ayrılmış olan Bolu, Sinop, Çankırı Sancaklarında ayrı birer Vilayet halinde idare edilmeye başlanmıştır (Cihangir, 1998: 27).

Resim 10:
Geçmiş Yıllarda Kastamonu Yöresinde Kullanılmış Olan Vurmah ve Üflemeli Enstrümanlar

İslam Ansiklopedisi (400)'ne göre Erdoğan, (1991: 9-10) yörenin tarihi hakkında; Osmanlı hâkimiyeti döneminde işgal görmeyen Kastamonu yöresinin 1832 yılında bazı ilçelerinin Araçlı Tahmiscioğlu Hacı Mustafa'nın isyanına sahne olsa dahi bu isyanın başarısızlık ile sonuçlandığı ifade edilmiştir. Yöre Trablusgarp, Balkan, 1. Dünya savaşının dışında olmasına rağmen çok şehit vermiştir. Kurtuluş savaşında ise yöre halkı cephe ve cephe gerisinde görev almıştır. Cemiyetlerin kurulması, mitinglerin yapılması, kadın mitinglerinin gerçekleştirilmesi, Mehmet Akif Bey'in Kastamonu Nasrullah Camisi'nde yaptığı konuşmalar, 12 Mart 1921'de kabul edilen İstiklal Marşı'nın ilk defa Açıkgöz gazetesinde yayınlanması ve Mustafa Kemal Atatürk 23-31 Ağustos 1925 tarihinde Kastamonu'yu ziyaret ederek Şapka ve Kıyafet İnkılabını Kastamonu halkı ile yörede gerçekleştirmesi önemli görülmektedir (İslam Ansiklopedisi, 400; akt: Erdoğan, 1991: 9-10).

Resim 11:
Kastamonu Halkının Tarihi Dönemlerde Kullandıkları Şapka, Yelek ve Saat Modelleri

Kastamonu kuzey batı Anadolu'nun tarihi bir şehridir. Son yıllara kadar büyük bir gelişme olmamıştır. Tarım, orman ürünleri ve yerel el sanatlarından başka gelir kaynağı yoktur. Kastamonu tarihindeki bütün savaşlara çok sayıda asker vermiştir. Bilhassa Kurtuluş Savaşımızda Kastamonu'nun özel bir yeri vardır. Atatürk'ün şapka devrimini Kastamonu'da yapmış olması Kastamonu'nun tanınmasına vesile teşkil etmiştir (Demir, 2005: 364).

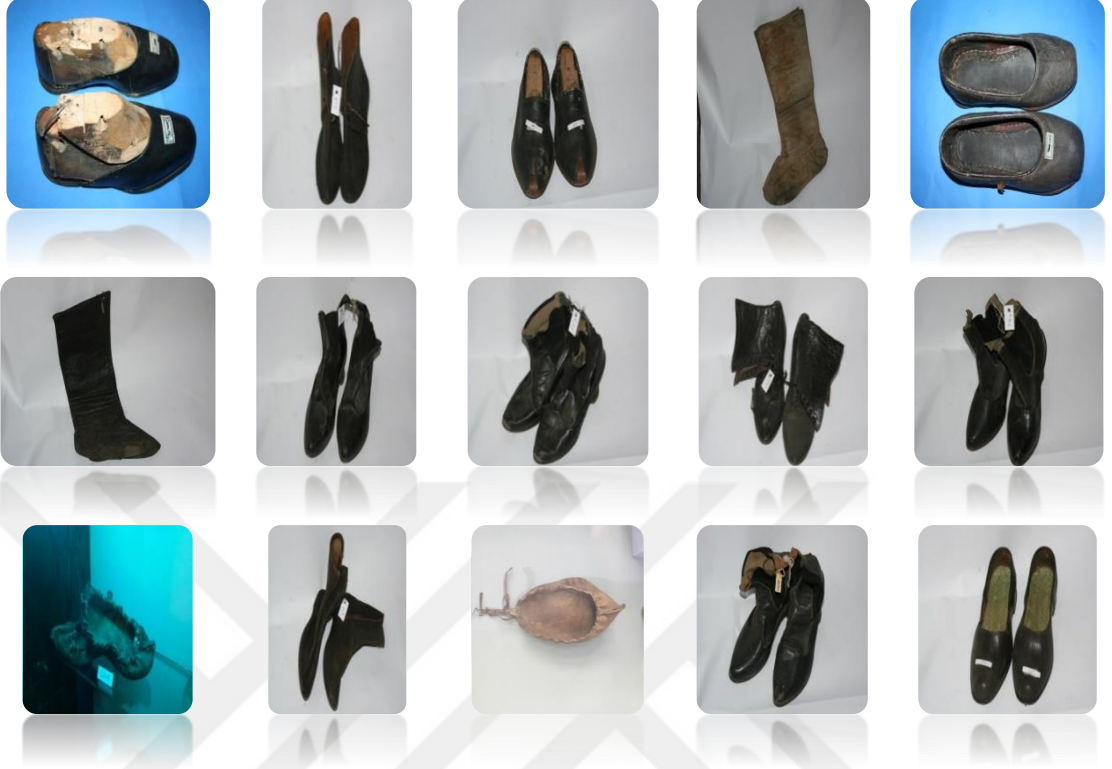
Resim 12:
Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Kuşak Modelleri

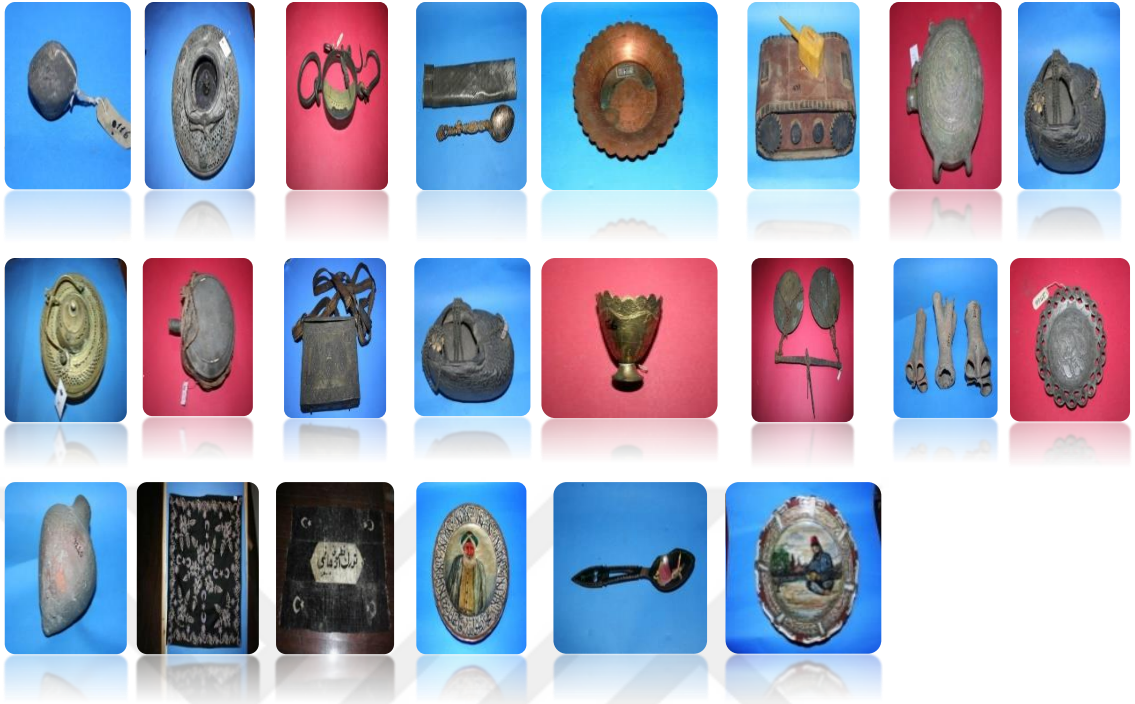
Resim 13:
Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Aksesuar Modelleri

Resim 14:
Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Ayakkabı Modelleri

Zengin (2008: 18-21)'de; Açıkgöz Gazetesi'nin her zaman Mustafa Kemal Atatürk yanlısı bir politika izlediğini, Kurtuluş savaşında Kastamonu'nun en çok şehit veren, nadir işgale uğramayan illerin başında geldiğini belirtmektedir. Genç ve aydın zümrenin savaşlarda şehit düşmesi ile eğitim sistemi ihmale uğramıştır. Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde 29 Ekim 1923'te Ankara'da TBMM'nde ilan edilen Cumhuriyet ile Kastamonu yeni güzel bir döneme girmiştir. Eğitim-öğretim ve bilim alanında, birçok kurumun yapısında gelişmeler olmuştur (Zengin, 2008: 18-21).

Resim 15:

Övünç kaynağı mazisiyle nostaljiyi yaşayan, göçler sonucu daralmış bir avuç nüfusun ikamet ettiği, sessiz mazbut, devletine bağlı ve saygılı, kanaatkâr ve misafirperver insanların yaşadığı bir huzur kenti ve fark edilmeyi bekleyen bir yöredir. Gelir düzeyi ve gelir artış hızı ülke ortalamasının altındadır (Avcı, 2001: 402).

Resim 16:

1985-1990 döneminde Kastamonu'dan 31280 kişi İstanbul'la göç etmiştir. Kastamonu'dan İstanbul'a göç eden aileler İstanbul'un Anadolu yakasında Üsküdar, Kadıköy ve Sultanbeyli Avrupa yakasında ise Zeytinburnu, Bahçelievler ve Küçükçekmece semtlerinde yoğun olarak yerleşmişlerdir (İbret, 2005: 73).

Kastamonu ve çevresinde gerek iktisadi, gerek kültürel ve gerekse sosyal gelişme yavaş bir oluşum çizgisi izlemektedir. Bu bakımdan bir takım gelenek ve görenekler bugünün şartlarına uygun olmasa da birden ortadan kalmış ve yerini boş bırakmış bir durum da arz etmektedir. Günün şartları ile yavaş yavaş bazıları azalmakta ve bazıları da yeni şekiller almaktadır (Kastamonu İl Yıllığı, 1968: 172).

1.2. Kastamonu Düğün Gelenekleri ve Adetlerine Genel Bakış

Türklerde aile en önemli kültür unsurlarından biri sayılmaktadır. Düğün merasimleri ise kendi ailesini oluşturmada ilk adımdır (Berber, 2009: 1).

Donuk (1981: 164)'da; evlilik ister geleneksel ister modern olsun, yaygın olarak uygulanan ve gerek geleneksel gerekse de dini kodlar barındıran bir ritüeldir. Bireylerin hayatında yeni bir başlangıç olarak görülen, geçiş dönemlerinden de biri olan bu ritüel, bir erkek ve bir kadının bir araya gelerek kendilerine yeni bir hayat kurma işlemidir (Donuk, 1981: 164; akt: Üstündağ, 2018: 39).

İnsanları sahip oldukları mirasın bilincine vardırıarak gelenek göreneklerini, inançlarını, değer yargılarını, törelerini canlandıran fonksiyonları ile düğün, Türk kültürünün en önemli ve temel unsurlarından biridir (Vardar, 2010: 7).

Büyük ümitlerle, sevinçle başlayan evlenme hazırlıkları, yine sevinç ve mutlulukla sonunun pişmansız olması arzusu ile neticelenmesi istenir (Erdoğan, 2008: 177).

Kimileri, düğün ve evlenme merasimlerini, içinde yaşadıkları toplumun ve inandıkları dinin gerektirdiği şekilde uygularken, kimileri de kişisel tercihlerini ve arzularını ön planda tutarak gerçekleştirirler. Ama yine de her düğün, az ya da çok, bağrından koptuğu toplumun izlerini ve gelenekselliğini içinde barındırır (Demir ve Topbaşoğlu, 2007: 16).

Köyde oğullarını evlendirmek isteyen anne ve babalar öncelikle aile ve sülale büyüklerine danışmaktadır. Aile, diğer büyüklerle birlikte, oğullarına hep birlikte kız aramaya başlar (Vardar, 2010: 52).

Örnek, (2014:265) ise; evlenecek olan erkeğin ailesi, komşusu ya da bir yakınının daha önce bilinen ya da önerilen bir kızın evine, kızı yakından incelemek ve niyeti belli etmek için misafirlğe gidilmesiyle başlayan bir süreçtir. Bu aşamaya “*görücü çıkma*”, “*kız alma*”, “*dünür gezme*” gibi adlar verilmektedir (Örnek, 2014: 265; akt: Üstündağ, 2018: 42).

Bulunan kızın uygun gelin adayı olduğuna karar verildikten sonra aile büyükleri tarafından kız istemeye gidilir. Karşı tarafın olumlu görüşleri doğrultusunda söz kesimi için uygun gün tespit edilir (Vardar, 2010: 58).

Kız evine “*ne zaman müsait olduğu*” sorulur “*hayırlı bir iş için size geleceğiz*” denilip önceden haber verilir. Müsait zaman haberi alınca kız istemeye gidilir. Kız isteme töreni birkaç defa tekrar da edilebilir (Konut, 2012: 51).

Türk kültüründe kız istemeye gelenlere çeşitli yiyeceklerin yanında bir de Türk kahvesi ikram edilmektedir. Bazı bölgelerde gelin adayı damat adayının kahvesine şeker yerine tuz koyar; böylelikle damat adayının kendisini ne kadar çok sevdiğini ölçmüş olur (Demir ve Topbaşoğlu, 2007: 4).

Artun (2005: 154)’da; söz kesmede başlık, takı, eşya, çeyiz, nişan günü hakkında konuşulur. Bu konuşulan konular yöreden yöreye değişiklik gösterir; ancak evlenme aşamalarında erkek tarafı, kız tarafına göre adetleri uygulamada daha etkin olmak zorundadır (Artun, 2015: 154; Üstündağ, 2018: 68).

Söz kesildikten sonra kız herkesin elini öper. El öpme parası verilir. Tatlı ikramı olarak da oğlan evinin getirdiği lokum ya da çikolata ikram edilir (Vardar, 2010: 63).

Evlenme sürecinde nişan, söz kesiminin akabinde gerçekleştirilen ritüeldir. Çeşitli nedenlerle küçük bir organizasyon olarak yapılabilirken, daha kapsamlı bir formda da gerçekleştirilebilmektedir (Üstündağ, 2018: 70).

Söz kesiminden sonra, evliliğin mühim safhalarından birisi olan “*nişan*” gelir. Nişan bazen küçük bir toplantı şeklinde yapılırken bazen de gösterişli bir şekilde gerçekleştirilir. Nişan töreni genellikle kız evi tarafından düzenlenir (Vardar, 2010: 74).

Türklerde nişan sırasında takılan yüzüğün dışında bir de evlilik yüzüğü vardır. Hatta Türk kültüründe söz konusu yüzüklerle ilgili çeşitli inanışlar da mevcuttur. Örneğin her ne kadar günümüzde bir kural olmaktan çıkmışsa da nişan yüzüğünün sağ, evlilik yüzüğünün

de sol ele takılması gerektiği düşünülmektedir. Yani nişanlık süreci sona erdiğinde ve artık çiftler evlendiğinde sağ eldeki yüzükler sol ele geçmektedir (Demir ve Topbaşoğlu, 2007: 6).

Birinci ve Yetiş (1990: 41)'de; kına gecesi geleneği, esas düğünden önce, tarafların ayrı ayrı eğlenme biçimidir. Erkek evinden gelen kına, kız evinde gelinin arkadaşlarıyla beraber toplanması ve kınanın yakılması eylemidir (Birinci ve Yetiş, 1990: 41; akt: Üstündağ, 2018: 76).

Türk kültüründe, düğün merasimi içinde çok önemli bir yeri olan ve gelinin kendi evinde kalacağı son gece yapılan en önemli gelenek kına gecesidir. Kına gecesinde geline çeşitli ağıtlar eşliğinde kına yakılır. Burada amaç gelini ağlatmaktır (Demir ve Topbaşoğlu, 2007: 6).

Yakıcı, (1991: 34) ise; kına gecesinin ardından esas düğün gününün başlaması için “*gelin (hak) alma*” ritüeli başlamaktadır. Artık düğün günü başlayacaktır (Yakıcı, 1991: 34; akt: Üstündağ, 2018: 80).

Gelin alma, gelinin baba ocağından alınıp oğlan evine götürülmesi sırasındaki uygulamaları içerir. Kız beğenme, görücülük, dünür, söz kesme, nişan, düğün hazırlığı, çeyiz düzme, kına gecesi derken sıra asıl düğün günü olarak da adlandırılan gelinin oğlan evine götürülmesine gelir (Vardar, 2010: 171).

Türk toplumunda düğün merasimi sırasında iki türlü nikâh kılınmaktadır. Bunlardan biri resmi nikâh, halk arasındaki adıyla hükümet nikâhı, diğeri de dini, yani imam nikâhıdır. Çoğunluğu İslam dinine inanan ve Müslümanlığı kabul etmiş olan Türk toplumunda dini nikâh son derece önemlidir (Demir ve Topbaşoğlu, 2007: 9).

Örnek (2014:198)'de; evliliklerde resmi ya da dini nikâh yaptırmadaki amacın, kadın-erkek beraberliğini ilan etmek, toplumun gözünde geçerli sayarak, kutlamak ve kutsamak olduğunu belirtmektedir (Örnek, 2014: 198; akt: Üstündağ, 2018: 88).

Santur, (2005: 383-384) ise; Kastamonu yöresindeki düğün gelenek ve göreneklerinin kendisine özgü adetleri ve inanışları olduğunu, bir bölümünün geniş alanda yer bulurken, bir bölümünün ilçede, hatta köy düzeyine kadar daraldığını belirtmiştir. Yöredeki düğünlerde yeni kurulacak yuvanın uğurlu olması, gelinin yeni evine bereket getirmesi dileği egemendir. Birtakım pratikler ile evliliğin uğurlu (hayırlı) olup olmayacağı tespit

edilmeye çalışılmaktadır. Yöredeki bütün evlilikler “kız arama-kız görme”, “dünürlük”, “kız isteme-nazlanma”, “şerbet”, “nişan”, “kına”, “hak alma”, “gerdek”, “semet” aşamaları ile gerçekleştirilmektedir (Santur, 2005: 383-384).

Resim 17:
Kastamonu Yöresinde Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Gelin Başlık Modelleri

Demir, (2005: 365-370) ise yörenin düğün gelenekleri ile ilgili; “kız göremeye gitme, kız isteme (dünürlük), söz töreni, şerbet içme (söz kesilmesinden sonra), gelin adayına çeyiz kesme, nişan hazırlıkları ve nişan töreni, düğün gününün belirlenmesi, okuyucu kadınlar tarafından misafirlerin düğüne davet edilmesi, gelin hamamının yapılması, damadın düğün için hazırlanması (saç-sakal tıraşın yapılması), düğünde silah atılması, kız ve erkek eğlencelerinin yapılması, at ve kağı arabası ile gelin almaya gidilmesi, gelin alınması

(*çıkartma, hak, konvoy, alma*), *gelin görme* ve *gerdek gecesi* ve *gerdek sonrası sabahı*” aşamaları ile gerçekleştiğini belirtmiştir (Demir, 2005: 365-370).

Resim 18:
Kastamonu Yöresinde Geçmiş Yıllarda Gelin Çeyizi Hazırlamak Amaçlı Kullanılmış Olan Araç ve Gereçler

Erdoğdu (2008: 137-175)’da düğün gelenekleri için; “*yörede kız kaçırma, kız görme, kız isteme-söz kesimi-nişan, bayramlık, nişan dönmesi, ev görme, kız alış verişi (kız değişikliği), beşik kertmesinin yapılması, şerbet içme, dönme-ağıra basma, güveyi bohçası, dürü, sandık basma, urba görme, gelin hamamı, sepet, kına, hak, evirlik*” uygulamalarına yer verildiğini söylemektedir. Geline alınacak eşyalara yörede “*dürü*” denir. Erkek çocuğu olmayan aileler ise iç güveyisi almaktadır. Yörede iç güveyisi “*iç güyo*” şeklinde telaffuz edilmektedir (Erdoğdu, 2008: 137-175).

Düğün öncesi süreç, kabaca düğünün hazırlığı olarak ele alınabilir. Ancak geleneksel olarak sonuçtan daha önemli ve kümülatif bir süreci işaret etmektedir. Evlilik çağı, eş seçimi, görücülük, söz kesimi ve nişanlılık süreçleri bireyin, evlilik sürecine girdiğini göstermekte ve düğün ritüeline kadar devam etmektedir. Düğünler evlenme sürecinin sonunda yer almaktadır (Üstündağ, 2018: 61, 62).

1.2.1. Kastamonu İlçelerindeki Düğün Geleneklerine ve Adetlerine Genel Bakış

Düğün deyince, elbette ki akla gelen evlenme düğünleridir. Evlenme düğünleri; yuva kurmak, ocağın tütmesi, soyun sopun üremesi ve devamı gibi toplumsal ve kutsal düzene bağlı bir temele dayandığı için her çağda, mümkün olduğu kadar parlak ve şatafatlı olmasına büyük önem verilmiştir (Ataman, 1992: 1).

Evliliğin at başlığı olarak ele alınıyor olsa da kurumdan daha önemli olan düğünler, evlenme eyleminin duyulduğu, evlenecek olan kişilere hediyelerin ve yardımların yapıldığı, kadın-erkeğin birlikte olduklarının meşruluk kazandığı alandır (Üstündağ, 2018: 61).

Atar, (2007: 112) ise; aile, toplumsal bir birlik oluşturduğu için eski Türk devletlerinden günümüze kadar önemli ve değerli bir müessese olarak görülmüştür. Evliliğin gerçekleşmesi ya da evlilik olması bir aile kurma amacı taşımaktadır (Atar, 2007: 112; akt: Karakoç, 2018: 6).

Zengin (2008: 49-53) de “*gençlerin evlenme isteklerini belirtmeleri, kız kaçırma, beşik kertmesi, kız bakma, kız isteme, sözlenme, nişan daveti ve nişan seremonisinin yapılması, başlık parası, kına gecesi, gelin alma, sağdıcın görevlerini yerine getirmesi, gerdek, düğünün başlangıcı ve bitişi*” aşamaları ile yöre düğünlerinin gerçekleştiğini söylemiştir (Zengin, 2008: 49-53).

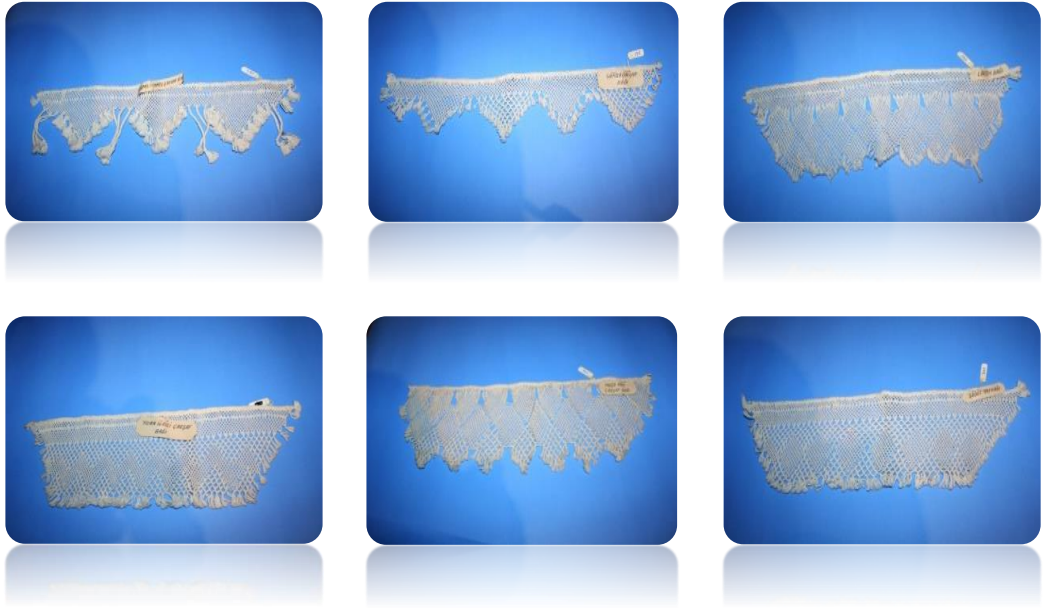
26

kesme”, delikanlıların başına seçilen kişiye “*seymen başı*”, kadınlara ise ilçede düğün günü “*dünürşü*” denilmektedir (Akman, 2005: 303-309).

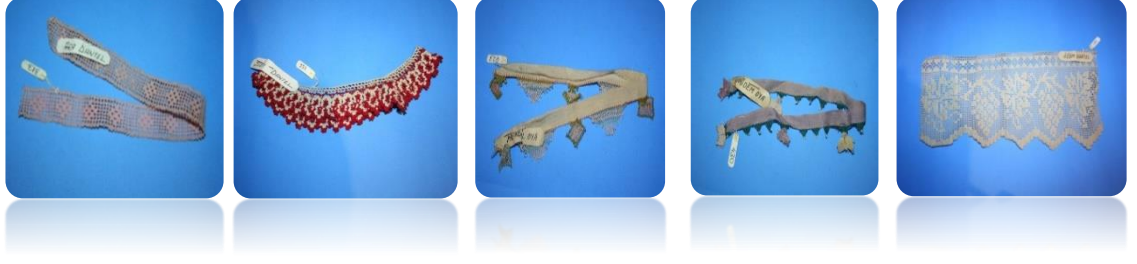
Resim 20:
Geçmiş Yıllara Ait Gelin Çeyizi

Resim 21:
Gelin Çeyizi İçin Hazırlanan Çarşaf Bağı Modelleri

Resim 22:
Gelin Çeyizi İçin Hazırlanan Dantel Modelleri

Zengin, (2008: 120-122, 134-135, 137-138, 140, 152-154, 174-177) Daday ilçesinin düğün gelenek-görenek ve adetleri hakkında; “kız arama, kız isteme, söz kesimi, kız evine (nişan sürecinde) kurbanlık gönderme, başlık parası, çeyiz hazırlama, gelin çeyizinin asılması ve misafirlere gösterilmesi, geline damada kına yakılması, gelin alma, gelinin damat evine getirilmesi, gerdek gecesi, semet” aşamaları ile düğünlerin gerçekleştiğini söylemektedir.

Çatalzeytin ilçesindeki düğün gelenekleri “kız arama, kız isteme, nişan, geline kına yakılması, gelin alma, sandığa oturma” süreçlerini kapsamaktadır. Gelin alma “hak günü” olarak adlandırılmaktadır. Hak günü erkek evinde yapılan duaya “güveyi duası”, düğünden sonraki ilk güne de “gelin zabahı” veya “gelin görme günü” denilir.

Devrekâni ilçesinin düğün gelenekleri ise; “kız isteme, kız kaçırma, beşik kertmesi, misafirlere düğüne davet etme, gelin alma (perşembe günü), semet (cuma) günü, ev görme” süreçleri ile yapılmaktadır. İlçede akraba evlilikleri ve gelin hamamı geçmiş yıllarda görülürken günümüzde terk edilmiştir. Kız tarafı isteme olayından sonra erkek tarafına ziyarete gitmektedir. Buna “ev görme” denilir.

İnebolu ilçesindeki düğün geleneklerinin de “kız isteme, söz kesme, nişan düzme, nişan, koyun ve börek yeme, imkânı (izinleme), düğün, hak, damat giydirme, damat yoğurtlanması, sandık üzerine oturma, kapı tutma, görümce oku, görümce tavuğu, gelin alma, yumurta atma, gelini damat evine getirme (haktan sonra), attan inmeme, duvak açma, çeyiz asma, damat koyma, silah atma, konuşturma, semet, kıliven, meytar, soğuldak, önde giden, düğün sürecinde dini ritüellere yer verilmesi” gibi süreçler ile gerçekleştiğini ifade etmektedir (Zengin, 2008: 120-122, 134-135, 137-138, 140, 152-154, 174-177).

Resim 23:
Gelin Kemer Modelleri

Resim 24:
Gelin Ayakkabısı ve Terlik Modelleri

Dünür Ağa türküsü, Çatalzeytin düğünlerinde “*gelin havası*” olarak adlandırılmaktadır. Genel yapısı itibariyle Dünür Ağa türküsü, Kastamonu Çatalzeytin düğün geleneğinin kronolojik, müzikal tanıtım kılavuzu niteliindedir. İlk bölümü, gelinin baba evinde gerçekleşen süreci, diğer bölümü de gelinin yeni evine ayak basmasından sonra başlayan sürece dair malumatı içermektedir (Karataş, 2014: 141, 144).

Yıldız (2001: 175-179)’a göre Abana ilçesinin düğün aşamaları; “*eş seçme, kız arama, kız isteme, kız evinin erkek evine naz yapması, söz, nişan töreni, kızın çeyizini erkek evine gitmesi, kına gecesi, resmi ve imam nikâhının kıyılması, şeker günü, damadın ayakkabısının saklanması, hak, gelin görme, gerdek gecesi*” aşamaları ile gerçekleşmektedir. İlçede söz bohçasının yerini günümüzde takı alırken başlık parası âdeti günümüzde terk edilmiştir. Kadınlar, kız evinde eğlence düzenledikleri esnada bazı kadınlar tarafından erkek kıyafeti giyilerek, eğlenceye katılan kadınlar korkutulmaktadır. Erkek evinin kız tarafına düğün günü gelini almak için gitmesine “*hak günü*”, gelin almaya gelen kişilere de “*hakçı*” denilmektedir (Yıldız, 2001:175-179).

Resim 25:
Gelin Cepken Modelleri

Zengin, (2008: 92, 107-109) Bozkurt ilçesinin düğünleri hakkında; Cumartesi (kına gecesi), Pazar (hak), Pazartesi (gelin görme) günlerinde üç gün düğün yapıldığını belirtmektedir. Cide ilçesinde ise; “ev görme-kız isteme-söz kesme-nişan, urba görme, okunuk dağıtma, sepet, kına, hak, kapı kilitleme, sandık üzerine oturma, çocuklara bahşiş (para) verme, çeyiz bakma, semet günü, el öpme (gelinin ve damadın kız evine gitmesi)” aşamaları ile gerçekleşmektedir. Salı günü yapılan düğün gününe ilçede “keşkek, güreş ve kına günü” isimleri verilmektedir. Damada kına yakmak için kız tarafının misafirlerinin erkek evine gelmesine “kılvan”, gerdek gecesinde gelinin konuşmamasına konuşma karşılığında damattan takı istemesine “söyletmelik” ve kız tarafından bir grubun, erkek evine gelerek gelin olacak kız için alınmış olan eşyaları kız tarafına getirmesine “sepet” denilmektedir (Zengin, 2008: 92, 107-109).

Soğuksu ve çevre köylerde başlık parasına “*kaftanlık*” denir. Bazı köylerde düğün için yapılan alışverişe “*dükkâna guyma*” denilmektedir. Cide ilçesinde düğüne gelen misafirlerin getirdiği hediyeye “*dürü*” denir (Acar, 2003: 32, 33, 35).

Santur (1998: 170-179)’da; insan hayatının belki de en önemli safhasını oluşturan düğünler ülkemizin her yöresinde olduğu gibi Cide ve yöresinde de ayrı bir güzellik ve ruh haliyle gerçekleştirilir (Santur, 1998: 170-179; akt: Acar, 2003: 30).

Resim 26:
Gelin ve Bekâr Bayanların Süslenme Amaçlı Kullandıkları Takı ve Tarak Modelleri

Resim 27:
Gelin Çeyizi İçin Hazırlanan Yemeni ve Yazma Modelleri

Santur, (2005: 383-393) Seydiler ilçesinin düğün gelenek-görenekleri ile ilgili; “*hocanın istihareye yatması, kız arama-kız görme, kızı üç defa isteme, nazlanma, şerbet içme, düğürlük, nişan, nişan helvası yeme, okunuk ve yiyecek dağıtılması, güreş yapma, kına*

gecesinin (kız ve erkek) düzenlenmesi, gelini damat evine getirme (hak, gelin alma, gelin çıkartma, konvoy), yemek verme, sandık basma, damat tıraşı, gelinin başına tepsi (kalbur) tutulması, gelin duvağının açılması, gerdek, semet, düğünden sonra gelinin baba evine gitmesi” süreçleri ile gerçekleştiğini belirtmiştir.

Kız evine sözü geçen kişiye “*düğür, düğürlük*”, kız için erkek tarafından bohça hazırlanmasına “*el nişanı*”, kız için alınan eşyalara “*nişan eksigi görme ve harç görme*”, kız için alınan hediyelere “*masraf ve urba görme veya urba düzme*” kızın çeyizlerinin kınadan sonra sandığa konulmasına da “*sandık basma*” denir. Düğünün ilk gününe yörede “*sandık basma, düğün salısı veya cehiz (çeyiz) alma, çeyiz günü*” gibi isimler verilir ve yörede bu şekilde ifade edilir (Santur, 2005: 383-393).

Resim 28:
Azdavay ve Şenpazar İlçesindeki Düğün Misafirlerinin Yöresel Giyim-Kuşamları

Resim 29:
Geçmiş Yıllara Ait Gelin Kıyafetleri

Zengin (2008: 209-210, 234-238)'de Taşköprü, Şenpazar ilçesinin düğün gelenek-görenek ve adetlerinin; “kız görme (gız görme), ev görme, kız isteme (gız isteme), söz kesme, şerbet içme, nişan, çeyiz kesme (çeyiz kesme), çeyiz alma (ceyiz alma), erkek ve gelin kınası (damat ve gelin gınası), söyletmelik, kapı harcı (gapı harcı), sandık (sanduk) parası, konuşturmalık (gonuşdurmalık), hak, semet, el öpme” aşamaları ile gerçekleştirildiğini söylemektedir. Şenpazar ilçesinin düğün gelenek-görenek ve adetlerinin ise Zengin; “kız görme (kız isteme), nişan düzme, düğün hazırlıkları, resmi ve imam imkânı, sağadak, dürü, silsana bırakılması, kına gecesi, kına yakma, gelini ata bindirilmesi, hak, damadın cebine kaşık koyması, düğün, semet, el öpme” süreçleri ile gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Kız evine giden hediye bohçasına “dolama”, düğün günü kız tarafına yakın olan kişilerin düğün yerine gelmesine “sağadak (soğudak)” ve damat

tarafından gelin için alınmış olan eşyaların kız evine bırakılmasına ise yörede “*silsana*” denir (Zengin, 2008: 209-210, 234-238).

1.3. Kastamonu Düğün Geleneklerinin Değerlendirilmesi

Genç kızın anne baba evinden alınarak, yeni evine götürülmesi sırasında ve oğlan evinde devam eden her türlü pratiği içerir (Tatar, 2006: 88).

Düğün geleneği, tek bir ulusa ya da halka ait olmamakla birlikte bilakis hizmet ettiği amaç noktasında evrenseldir. Ancak, bu amaca yönelik izlenen yol ve adımlar çoğu zaman farklılık göstermektedir (Demir ve Topbaşoğlu, 2007: 1).

Düğünlerde yemekler verilmekte, şarkılar söylenmekte ve çeşitli oyunlar düzenlenmektedir. Toplumun her sınıfından insanların katılımı söz konusu olan düğünler, bu yapısı ile Türk toplumunda kaynaştırıcı bir özelliğe de sahiptir (Berber, 2009: 1).

Düğünde yarış yapma, ok atma, nişan atma, nasip bağlama, kırk gün kırk gece düğün yapma gibi unutulup yok olanlar olduğu gibi özel günlerin geldiğine işaret olan durumlar, çocuğa ad verme, düğünde davul çaldırma, büyü ve sihir gibi günümüzde aynen devam etmekte olan adet ve inançlarda vardır (Atlı, 2011: 404).

Kucağına erkek çocuk vermek ya da gelin yatağının üzerine erkek çocuk atmak, gelinin erkek çocukları olsun dıyedir. Ailelerin soylarının devam etmesi gerekliliği evlenmeye yol açan sebeplerden biridir. Soyu devam ettirecek olan da erkek çocuktur. Bu nedenle aileler, yeni gelen gelinin erkek çocuğu olsun diye bu tür pratikleri sıkça uygularlar (Tatar, 2006: 92).

Erduntuğ (1970: 231-266)’un görüşlerine katılan Santur, (2005: 393-398) ise; gelin alma törenlerinde silah atılması, davul çalınması kötü ruhlardan korunmaya yönelik düşünülürken gelin alma sırasında kullanılan at ve damada döşek serilmesi topraktan gelecek kötü ruhlardan korunma amaçlı gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Düğünde konulmuş olan yiyecekler, düğün seremonisinde şeker ve buğday atılması ise bereketi ve çiftler arasında tatlılığı simgeler. Geline yağ sürdürmek bereketi ve bolluğu temin ederken, gelinin beline bağlanan kurdele veya kuşak bekâr olduğunu işaret etmektedir. Çocuklar ile gerçekleştirilen ritüellerin ise gelinin doğurganlığı ve çocuk sahibi olması için yapılırken, gelin alma sırasında gelinin gezdirilmesi, “*silah atılması*”, “*davul-zurna çalınması*” kötülüklerden korunma amacı ile yapılmaktadır. Günümüzde “*semet günü*” gelinin eşyalarının misafirlere gösterildiği ayrıca bekâretinin de gösterildiği gün olarak

ifade edilmektedir. Kızın bekâreti günümüzde de önemini korumaktadır. Eğer kızın bekâreti hakkında dedikodu yapılır ise yaşlı bir kadına para verilerek, kalabalığın ortasında çarşafı oynatılmaktadır. Geleneksel düğünler yardımlaşmanın dayanışmanın en çok görüldüğü bir sosyal olgu olarak düşünülürken, Kastamonu yöresi evlilik geleneklerinde sempatik büyü inancı ve İslami öğelerin günümüz de devam ettiği görülmektedir (Erduntuğ, 1970: 231-266; akt: Santur, 2005: 393-398).

Resim 30:
Kastamonu Basınında Düğünde Silah Atılması

Düğün günü damadın da katıldığı bir yarış düzenlenmesi eski dönemlerden kalma bir adettir. Eğer damat bu yarışta galip gelemez ise sevdiği kızla evlenememe gibi bir sonuçla karşılaşabilmektedir (Atlı, 2001: 394).

Gelin almacılar tarafından üç el silah atışıyla “*destur*” istenirken; kız evinin erkek üyeleri de karşılık olarak üç el silah atışı ile “*hoş geldiniz*” mesajını söz kullanılmaksızın geleneğin sözsüz iletişim yollarıyla muhataplarına iletmektedir (Karataş, 2014: 143).

Silah atmak, davul dövmek kötü ruhların gümbürtülü seslerden ürkererek kaçtıkları inancına bağlı olduğu için düğüne renk ve canlılık veren bu çalgıya ritüel bir mahiyet ve ayrıcalık kazandırmaktadır (Ataman, 1992: 47-48).

Erduntuğ, (1970: 239) ve Westermarck’ın görüşlerine katılan Santur (2005: 385)’da; yörede nişan olarak adlandırılan törenin geçmiş yıllarda “*şerbet içme*” seremonisi şeklinde yapıldığını, birleşmeyi sembolize eden, söz kesimini kesinleştiren ve evlenme bağına sağlamlaştıran nişan yüzüğünün yabancı bir görenek olduğunu, yörede nişan halkasının (nişan yüzüğünün) uzun yıllar öncesinde yaygınlaşarak tüm yörede görülmesinin ise şehirden kazanılmış olan bir görenek olduğunu belirtmektedir (Erduntuğ, 1970: 239 ve Westermarck; akt: Santur, 2005: 385).

Kankal (2004: 309-310)'da; düğün geleneklerinde ve Türklerin kutsal inancında su kültü, taş kültü, ocak ve ateş kültü ile karşılaşırken “*saçı inancı*” dini inanış olmaktan çıkarak Kastamonu yöresinde günümüzde gelenek halini aldığını, Kastamonu düğünlerinde at koşturulması, güreş, hep eski Türk kültürünün kalıntısı olurken at da diğer kültürler gibi Türkler arasında kutsal bir yere ve işleve sahip olduğunu söylemektedir (Kankal, 2004: 309-310).

1.4. Kastamonu Yöresinin Düğünlerinde Köçeklik Geleneği

Evlilik törenlerinin en kapsamlı ve görünür kısmı “*eğlence*” kısmı denilebilir. Bu düğün eğlenceleri kına gecesinden bir gün sonra yapılan yoğun eğlencenin yaşandığı ya da hiç yaşanmadığı fakat zamanın kısa olduğu anlardır (Konut, 2012: 62).

Kastamonu ve çevresinde düzenlenen eski geleneksel eğlenceler artık yerlerini modern eğlence tiplerine terk etmek durumundadır. Bunları bir kaç kategoride toplayabiliriz; Milli bayramlarda, dini bayramlarda, ramazan şenliklerinde, düğünlerde ve normal zamanlarda yapılan eğlencelerdir. Düğünlerde ise davul zurna eşliğinde güreşler ve at yarışları tertip edilir, içki ziyafetleri verilerek eğlence hızı artırılır. Kastamonu ve çevresinde mahalli düğün eğlenceleri halen devam etmektedir (Kastamonu İl Yıllığı, 1973: 189, 203).

Türk sosyal hayatında asırlar boyunca devam eden kadın-erkek ayrılığı aile topluluklarından eğlence yerlerine, nakil araçlarından kır gezmelerine kadar her konuda bir ikilik doğurmuştur. Çeşitli amaçlarla düzenlenen eğlencelerde kadınlar ayrı erkekler ayrı toplanırdı. Ayrı ayrı yapılan bu toplantıların erkekler bölümünde kadın oyuncuların, dansçıların yokluğunu gidermek amacıyla “*köçek*” adı verilen erkek oyuncular, oyuna çıkar ve erkekleri eğlendirirdi (Uzun, 2011: 107).

Kastamonu yöresi geleneksel müzik pratiklerinden birisi olan köy düğünlerinde, gelin ve damat çıkarma ritüeli, düğün kutlamasının önemli bir olgusu olarak tespit edilmiştir. Meytar üyeleri gelin ve damat çıkarma sırasında çalgısal, sözel ve dansa yönelik icraları ile yer alırlar (Çakmakoglu, 2017: 84, 85).

Resim 31:
Geçmiş Yılların Düğün Eğlencelerinde Kastamonu Köçekleri

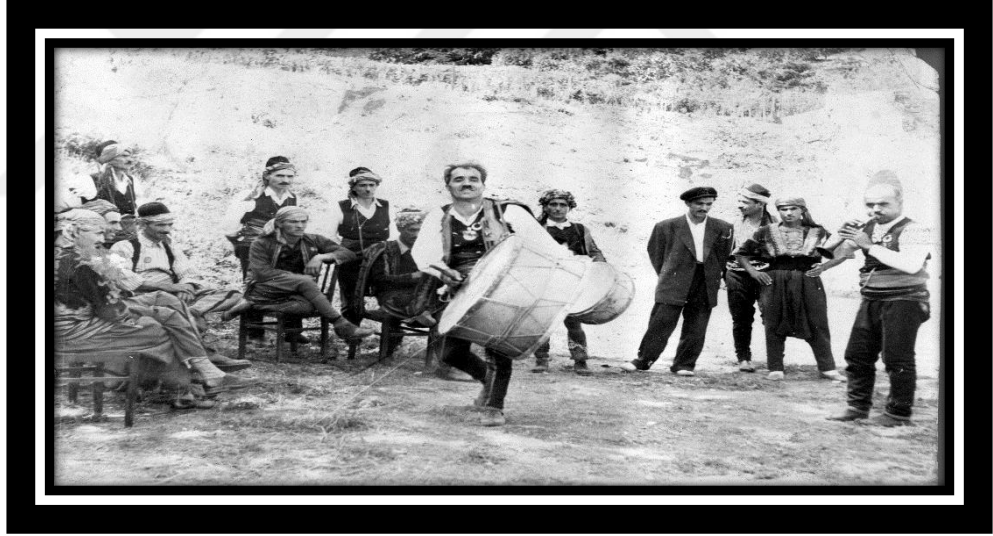

Düğün alayı camiden anons yapılarak, komşulara davetiye gönderilerek veya davul-zurna eşliğinde düğün kâhyasının tüm evleri dolaşıp herkesi davet etmesi ile oluşturulur. Törenle kız evinden alınan gelin, davul zurna eşliğinde düğün günü oğlan evine geldiğinde, oğlan evinde bekleyenler onların gelişi şerefine silah atarlar (Vardar, 2010: 171, 192).

Goffman ve Erving (2009: 185)'de; köy düğünündeki müzik çeşitli çalgılar ve geleneksel davul ve zurna tarafından çalınır. Köydeki halk yerine göre dans eder, halk oyunları oynar. Durum köyden köye değişir ama genellikle kadınlar ve erkekler aynı düğün mekânını paylaşmasına rağmen ayrı ayrı dans ederler (Goffman ve Erving, 2009: 185; akt: Panova, 2018: 14).

Erdoğan, (2008: 184-230) ise; düğün günü ve sonrasında yapılan eğlencelerde davul-zurna ekiplerinin yöresel halkoyunlarının içerisinde ve düğün eğlencelerinde yer aldığını belirtmiştir. Düğün eğlencelerinde yöresel halk oyunları içerisinde yer alan oyunlar “*semet günü, kılıvan oturmada (hakçı karşılama), özel eğlencelerde, kına gecelerinde, Tosya ve Çatalzeytin ilçelerinin düğünlerinde, kız ve erkek seyirliğinde*” oynanmaktadır. “*Vur Davulun Tersine, Davul Oyunu, Alı Gelin, Taşköprü Köçekçesi, Beşik Düğünü, Sepetçioğlu, Lim Lim Yar, Çarşamba, Tridine Bandım, Çırdak, Birini De Yavrum Birini, Elinde Bir De Ziller; Şeker Oğlan, Gemici (helasa); Hep Beraber Başlayalım Gemici, Kına Gecesi, Azdavay Çiftetellisi, Gelin Alma ve Gıydivanın Kızları*” yukarıda bahsi geçen eğlencelerde oynanan oyunlardır (Erdoğan, 2008: 184-230).

Resim 32:
Geçmiş Yıllara Ait Düğün Eğlenceleri

Geleneksel düğün şenliklerinin vazgeçilmez eğlenceleri olan cirit, köçek ve seymen oyunları bir başka manzara gösterirdi Oğlan tarafında yapılan düğünlerin, gündüz matineleri diyebileceğimiz, meydan şenliklerinde; cirit, güreş, köçek ve seymen oyunları yapılır, akşam da oğlan evinde, sazlı sözlü eğlenceler düzenlenirdi (Ataman, 1992: 65, 71).

Geleneksel Kastamonu köy düğünleri, düzen ve şekil olarak aynı olmasına rağmen, iki farklı adla anılmaktadır. Bu farklılık, düğün tarihlerinin başlangıç ve bitiş günlerinden doğmakta; Cuma günü başlayıp, Pazartesi günü biten düğünlere “*Cumanın üçüne*” adı verilirken, Salı günü başlayıp, Cuma günü biten düğünlere de “*cumaya*” adı

verilmektedir. 4 gün, 4 gece süren bu düğünlerde köçekler hiç ara vermeden oyunlarını icra etmektedir (Nasman, 1999: 106).

Çatalzeytin düğün geleneğinde önceden kararlaştırılan günde topluluk üyelerinin başına tatsız bir durum gelmesi (ölüm ya da kaza) halinde düğün yapılamamaktadır. Böyle bir durumda gelenekte davul zurnanın icrası dolayısıyla erteleme gündeme gelmektedir (Karataş, 2014: 142).

Zengin (2008: 121, 135, 175-177)'de; Daday ilçesinin düğünlerine ekipler tarafından misafirlerin davet edildiğini, davulsuz yapılan düğünlerde ise haberci vasıtası ile davetlerin gerçekleştirildiğini, davullu düğünlerde mutlaka pişirilmesi gereken yemekler olduğunu söylemektedir. Çatalzeytin ilçesinde davul-zurna müziği ve silah sesleri eşliğinde gelin alma töreni başlamaktadır. Davul-zurna eşliğinde gelen düğüncüleri kız tarafı ateş yakarak selamlar. Gelin alma töreninde kız ve erkek tarafının arasında çeşitli eğlenceler düzenlenir. Gelin alma töreni öncesinde ve gelinin baba evinden damat evine getirilmesi aşamalarında ilçenin düğünlerinde davul-zurna ekipleri yer almaktadır. İlçede başlık parası günümüzde terk edilmiş olsa da yaşanan geleneğin olumsuz etkilerinden dolayı günümüzde “*Gelin Almacı*” türküsü devam etmektedir. Gelinin hak günü baba evden çıkışı sırasında “*Ey Gaziler Havası*” ekipler tarafından çalınır. Düğünlerde, davul, zurna, kemane ve köçekten oluşan ekipler eşliğinde eğlenceler düzenlenir. İlçede davulcu, zurnacı, kemaneci ve köçekten oluşan ekiplere “*meytar*” düğün gruplara ise “*kılıven*” denir. Kılıven; düğüne katılan düğün guruplarına verilen addır. Meytar takımı (davul-zurna ekipleri) oğlan evinin içinde veya etrafında bir alanda gruplar oluşturarak, düğün sahipleri tarafından kılıven, soğuldak ve meytar takımlarına içki ve yemek ikramı yapılır. Kılıven oturup eğlenen kişilere meytar eşlik ederek belirli saatlerde bu grupları eğlendirme görevini üstlenirler. İlahili düğünler ilçede bir günlük süre zarfında gerçekleştirilir. İlahili düğünler sırasında içki ve ekiplere yer verilmez ancak diğer tüm adetlerin aynısı uygulanır (Zengin, 2008: 121, 135, 175-177).

Resim 33:
Günümüz Düğün Eğlencelerinde Köçekler ve Ekip Üyeleri

Erdoğan (2008: 154-181)'ya göre; erkek eğlencelerinin başında güreş gelirken, etkinliğin vazgeçilmez enstrümanının ise davul-zurna olduğunu bizlere sunmaktadır. Cide ilçesinde yapılacak güreş (çarşamba) gününde ekipler tarafından farklı yaş grupları sırası ile güreş meydanına davet edilir. Perşembe günü hak (gelin alma) seremonisi için davul-zurna ekipleri öncülüğünde köy halkı da gelin alma törenine davet edilir. Gelin almaya gidileceği zaman erkek hakçılar diğer misafirlerden en son veya biraz geç olacak şekilde yola çıkarlar. Davul-zurna eşliğinde gelin erkek evine getirilir. “*Meytar*” adı verilen davul-zurna ekibinin üçüncü kişisi köçeklerdir. Gelin çıkartma havası ile gelin baba evinden ayrılmaktadır. Davul-zurna ekipleri düğün sırasında erkeklerin yanında yer alır. Erkek hakçıların konaklama sürecinde, meytara verilecek olan bahşış yere atılır. Bahşış alma sırasında köçek yere yatarak bahşışı alarak zurnacıya verir. Eğer konaklama sırasında köçek yer almadı ise bu görevi davulcu üstlenir. Semet günü Abana çevresinde davul-zurna ekibi davet edilir. Eğlencelerde ezgilerin çalınış yerlerine göre davul-zurnanın ritimleri farklılık göstermektedir. Davulcu ve köçek güreş merasiminde ve düğün eğlencelerinde figürlerini uyumlu şekilde sergilemek durumundadır. Düğün eğlencelerine köçekler ve ekip üyeleri davet edildiğinde ise yörenin düğünleri daha renkli ve eğlenceli geçmektedir (Erdoğan, 2008: 154-181).

Yörenin müzikal açıdan, bir önemli özelliği de manili türkülerin oyun icrası sırasında kullanılmasıdır. Köçekler maniler söyleneceği zaman takım arkadaşlarının yanlarına giderek manilere eşlik etmektedir (Nasman, 1999: 104).

Santur (2005: 390-395)'da; Seydiler ilçesinin düğün süreci ve gelin alma töreninde davul-zurna ekiplerine yer verildiğini, Çatak Köy 'ünde davul-zurna müziği eşliğinde damat

tıraşının gerçekleştiğini, Dibek Köy ‘ünde ise kız evinin önünde erkekler ve kadınlar ayrı şekilde toplandıklarını, eğlence sırasında köçek ekip üyeleri bulunuyor ise erkeklerin kendi aralarında eğlence düzenlediklerini belirtmiştir. Sakızcılar Köy ‘ünde damat, yemeleri için müzisyen ekiplere tavuk ikramında bulunmaktadır. Dibek Köy ‘ünde düğün davul eşliğinde gerçekleşiyor ise köçek oynatılır ve düğün sırasında hocada getirilerek dua ettirilir. Ekiplerin olmadığı durumlarda ise düğünlerde imam yer alır (Santur, 2005: 390-395).

Resim 34:
Günümüz Gelin Alma Töreninde Köçeklerin Dans Performansları

Erdoğdu, (2012: 27-32) eğlencelerde; davul zurna enstrümanının yanı sıra, Cide, Şenpazar ilçesinin düğün eğlencelerinde Kemane enstrümanına da rastlanıldığını, geçmiş yıllarda Daday, Devrekâni, Kastamonu, Taşköprü çevresinde davul-zurna ekiplerine köçekler eşlik ederken günümüzde yerini sahile yakın ilçelere ve köylere bıraktığını belirtmektedir. Maddi durumu iyi olan kişilerin düğünlerinde çift davul-zurna veya çift davul, tek zurna yer almaktadır. Sahile yakın ilçelerde müzisyen gruplara “meytar” ismi verilir. Düğün yemeği davetlerinde, güreş öncesi ve güreş sonrasında, düğüne gelen misafirleri karşılama görevini performansları ile davul-zurna ve köçek ekipleri üstlenir. Davul-zurna ekipleri gelmeden yöre misafirleri düğün evine gitmezler çünkü davulsuz olarak köye inmeyi küçüklük sayarlar. Zurnacı ve davulcu müzisyen ustalığını göstermek için “Taksim ve Meydan Havasını”, düğüne gelen misafirleri karşılamak için “Karşılama Havasını”, misafirleri konaklama yerine getirmesi esnasında “Köroğlu Havasını”, yarışma ve oyun amaçlı gösterilerde “Güreş Havası-Bıçak Havası-Horoza Seyitme Havasını”, gelinin baba evinden ayrılmadan önce ise “Gelin-Hakçı Havasını”, yola çıkılacağına haberini vermek için “Ey Gaziler-Yolcu Havasını”, alkol alan kişileri

eğlendirmek için de hareketli olan “*Sarhoş Havasını*” eğlencelerde icra etmektedirler (Erdoğan, 2012: 27-32).

Zengin (2008: 250)’de Tosya ilçesinin düğünleri hakkında; öğleden sonra eğlencelerin erkeklere bırakıldığını, “*Helesa oyunu*” ile damadın havaya kaldırıldığını, çalgıcının en son çaldığı oyunun “*Cezayirli*” olduğunu söylemektedir (Zengin, 2008: 250).

Resim 35:
İnebolu İlçesinin Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri

Resim 36:
Bozkurt İlçesinin Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri

Resim 37:
Kastamonu-Merkez (Salon) Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri

Resim 38:
Hanönü İlçesinin Geçmiş Yıllarında Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Ekip Üyeleri

Yıldız, (2001: 177-179) yöre düğünlerinde yer alan köçeklik geleneği hakkında bizlere; ekip ile yapılacak düğünlerde kız evine düğün kumanyasının gönderildiğini, öğlen namazından sonra erkekler davul-zurna eşliğinde ve ellerinde bayraklar ile kız evine kına, şeker, yemek ve alkol götürmek için erkek evinde toplandıklarını, bu toplanmaya “şeker günü” denildiğini, kına gecesinin yapılacağı gün şeker gününün gerçekleştiğini söylemektedir. Köçek ekip üyeleri düğünün hak bölümünde, kız tarafının misafirlerini karşılamada ve gerdek gecesinden sonraki gün yapılacak fasılda yer almaktadırlar (Yıldız, 2001: 177-179).

Zengin, (2008: 209-210, 135) Şenpazar ilçesindeki düğünlerin ilk sürecinde erkek tarafının kız tarafına davul, zurna ve kemane müziği eşliğinde kız tarafına “silsana” adını verdikleri hediyeği bıraktıklarını belirtmiştir. Damat tarafından gelin için alınmış olan eşyaların kız tarafına bırakılmasına “silsana” denir. Kız tarafının yaşadığı köy uzak ise kız tarafının ileri gelenleri, erkek evinin misafirleri tarafından davul-zurna müziği eşliğinde bir yerden alınmaktadır. Gelin çıkarma havasından sonra gelin baba evinden

davul-zurna müziği eşlinde erkek evine getirilir. Kadınlar erkek eğlencesine katılmadan uzaktan izlemeyi tercih ederler. Gelin alma merasiminde köçek ekip üyelerine de yer verilir. Daday ilçesinde düğünler ekip üyeleri ile gerçekleşecek ise, davulcular öncülüğünde düğünün ne zaman olacağı hakkında misafirlere haber verilmektedir. Davullu düğünlere temel ihtiyaçlar (yemek-içmek) için kullanılması için mutlaka koyun, keçi, tavuk ve horoz gibi hediyeler getirilir (Zengin, 2008: 209-210, 135).

Akman, (2005: 304) ise; düğün davullu zurnalı gerçekleşiyor ise düğün keşkeğinin yapıldığı gün ve düğüne katılan misafirleri karşılama sürecinde davul-zurna ekiplerine yer verildiğini söylemektedir (Akman, 2005: 304).

Demir (2005: 368)'de; davul-zurna ekiplerinin Perşembe günü, gelin alma bölümünde yer aldığını, ekiplerin oyunları daha çok kapı önünde ve köy meydanında yapıldığını söylemektedir (Demir, 2005: 368).

Oğlan evi tarafından bindirilen 20-30 kadar süvarinin (atlının) önünde davullar zurnalar çalar, köçekler oynayarak kafile (gelin alayı) yola çıkardı. Köçekler sırf mahalli türkülerle ve zillerle oynarlardı. Davulla gelin alma konvoyu yolda toplanarak kız evine doğru yola çıkarlar. Davulcular, köçekler özel misafirlerdir, en iyi şekilde ağırlanırlar (Vardar, 2010: 142, 175, 181, 184).

Taşkın, (2012: 18) yöre düğünleri hakkında; eskiden köçeklerin düğün yerine hemen gitmediklerini, önce düğün yerinin yakınında bir yere götürülerek, burada kendilerine yiyecek ve içki ikramının yapıldığını söylenmektedir. Daha sonra davul-zurna ekibi köçekleri almaya gelir ve önce bir süre bulundukları yerde kendi kendilerine oynayarak, kendi tabiriyle “*kıvama*” gelerek daha sonra düğün yerine gitmektedirler. Ayrıca gelini almaya giderken başka, gelini karşılarlarken başka ezgiler çalınmaktadır. Günümüzde ise çoğu düğünde ne yazık ki bu tip incelikler görülmemektedir. Köçek ekipleri Kastamonu düğünlerinde “*Sarı Yazma*” Sinop düğünlerinde ise “*Sepetçioğlu*” isimli türküyü çalıp söylemektedirler (Taşkın, 2012: 18).

Müzik gün boyunca hiç susmuyor. Köçek ve çalgıcılar evden çıkıp şehri dolaşan, sonra da düğün salonuna varan konvoyda dansı sürdürüyor. Binecekleri kamyonu da damadın babasının kucağında taşıyorlar (Özen, 2000: 90).

Çalan davulun sesiyle erkekler kapı önünde, kadınlar ise içeride oynarlar. Davul gelin alma havasını çalmaya başladığında gelin düğün halkının ortasına getirilerek duası yapılır. Davul önde, köçek oynatarak hareket ederler (Vardar, 2010: 173, 176, 178).

Guyo görüşürmesinden sonra sandaklar yine davul zurna ve köçekler eşliğinde yolun yarısına kadar salavatlanır (yolcu edilir) (Acar, 2003: 39).

Zengin, (2008: 107-108) yöredeki düğünlerin eğlenceleri hakkında ise; köy halkının ve düğün misafirlerinin akşam vaktinde köy meydanında toplandıkları esnada köçeğin, uzunca gösterisini yaptıktan sonra düğün misafirleri ile yük ve dilsiz oyununun oynanıldığına ve orta oyun gösterilerine de yer verildiğini belirtmiştir. Cide ilçesinde düğün tepsilerin toplanılmasında, köy halkını düğüne davet edilmesinde, gelin almada (hak, konvoy, gelin çıkartma) ve düğüne gelen misafirleri erkek evine getirme sürecindeki görevleri ve eğlenceleri köçek ekipleri üstlenmektedir (Zengin, 2008: 107-108).

Resim 39:

Taşköprü ve Şenpazar İlçelerinin Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Köçek Ustaları

Seymenliğin en hareketli merkezlerinden biri olan Safranbolu’da, bundan 85 yıl önce, bir Hristiyan kızının Müslüman olarak yerli bir gençle evlenmesi onuruna yapılan düğün şenliklerine komşu bölgelerden (Kastamonu, Çankırı, Bolu ve kazalarından) gelen halk musikisi ve oyunları ekiplerinin katılmasıyla, memleketimizde ilk kez bir festival düzenlenmiş oluyordu. Eskiler, bu düğün şenliklerine sekiz takım meyter (sekiz çift davul-zurna takımı) ve 100’den fazla seymenin katıldığını söylemişlerdir (Ataman 1992: 74-75).

Erdoğdu (2008: 137, 147, 148, 159)’da; içkili yemekli yapılan düğünlerde davul-zurna, köçek bazen ise saz ekibinin davet edildiğini, düğüne köçek getirme görevini gençlerden birinin üstlendiğini, misafirlere eşlik etmede köçek ekip üyelerine yer verildiğini belirtmektedir. Köçeğin veya davulcunun aldığı bahşışı zurnacıya vermesinden ve yörede kız kaçırma olaylarından dolayı “*kızı kendi haline bırakırsan ya davulcuya varır ya zurnacıya*” sözü söylenmektedir (Erdoğdu, 2008: 137, 147, 148, 159).

Demirci (1938: 38)’nin görüşlerine katılan Vardar ise; kızın düğününde evlenmesinde davul vurulmasının gerekli olduğunu, düğünün davulsuz olmasının kız için olumsuz olacağını, “*davulsuz gelin olasin*” denildiğinde büyük beddualar arasında olduğunu ifade etmiştir (Demirci, 1938: 38; akt: Vardar, 2010: 172).

Varlıklı bir düğünde, üç beş takım davul zurna çalınması, düğün sahibinin şanı ve şerefidir (Ataman, 1992: 49).

Evlenme adetlerinin hemen her safhasında “*çalıp oynamak*”, “*gülüp eğlenmek*”, “*ya çalıp ya oynamak*” gibi istekler sık duyulur. Zira düğün neşe demek, oyun demek, coşku demektir (Erdoğdu, 2008: 177).

“*Düğünsüz köy, şakırdaksuz değirmene benzer*” halk deyiminin ifade ettiği anlamda, düğünlerin her çağda renkli ve zengin olmasına özen gösterilmiştir. İster ilkel topluluklarda olsun, ister gelişmiş topluluklarda olsun evlenmenin toplumsal ve genel amacı, birleşmeyi açık surette ilan etmek ve aile yuvasının kurulduğunu etrafa duyurmaktır.

1.5. Köçeklik Kelimesinin Tanımı

Eski devirlerde, çalgı ile raks eden erkeklere “*köçek*” derlerdi (Melek, 1953: 2705).

Ağakay (1959: 498)’a göre köçek kelimesi “*yavru- özellikle deve yavrusu*” anlamına gelmektedir. And, (1985: 188) ise; “*yeniçeri ocağına giren en genç adaylara verilen ad*” olduğunu söylemektedir (Ağakay, 1959: 498 ve And, 1985: 188; akt: Nasman, 1999: 6).

Gölpınarlı, (2010: 5157) ise; “*küçük*” anlamına gelen ve Farsça bir kelime olan “*köçek*”, Mevlevilerle Bektaşî-Kızılbaşlarda tarıkata yeni bağlanan gençlere verildiğini, Mevlevî ve Bektaşî-Kızılbaşlar da sema eden gençlere de “*köçek*” denildiğini belirtmektedir (Gölpınarlı, 2010: 5157; akt: Akgül, 2013: 161).

Celal Esad Arseven'in görüşlerine katılan Kılıç (2004: 9)'da; köçeğin aslı "*kösek*" tir. Köş, Osmanlıca 'da bahi (şehvetle ilgili) anlamına gelir; şehveti uyandırır suretle raks edenlere verilen isimdir (Kılıç, 2004: 9; akt: Kurt, 2007: 58).

Köçek, yaygın bir tabirle, "*kadın kılığına girip oynayan erkek dansçıyı*" nitelemek üzere kullanılan bir terimdir (Erkan, 2011: 224).

Wikipedia (2005) köçek tanımına göre; "*eğlence unsuru ve seks işçisi*" olarak tanımlanan köçeklerin genelde gayrimüslimlerden (Arnavut, Balkan Slavları, Ermeniler, Yahudiler ve Rumlar) oluştuğunu ve bu mesleğin Müslüman erkeklerine yasaklandığını söylemektedir. Köçeklerin cazibeli, efemine, cinsel anlamda tahrik edici oldukları; en çok para verenlere, pasif pozisyonda birlikte oldukları yazılır (Wikipedia, 2005; akt: Kurt, 2007: 58, 59).

Köçek denen san'atkârların teşkil ettikleri Türk raks topluluğu köçek, köçekçe ile raks eden sanatkar (Öztuna, 2006: 468).

Köçek, rakkas, erkek çengi, Osmanlı zamanında müzik eşliğinde raks eden genç erkeklere verilen ad. Bazen "*tavşan oğlanı*" dendiği de oluyor (Bardakçı, 2005: 172).

Çengiler, Kültür Bakanlığı'nın (2005) resmi web sitesine göre; erkek köçeklerin erkekler arasından ruh hastası düşkünlerinin çıkışı gibi, çengilerin de kadın âşıkları olurdu. Bunlardan çoğu zengin hanımefendilerdi. Görüldüğü gibi köçek ve çengiler "*ters*" ilişkilere giren "*ruh hastaları*" olarak değerlendirilirler (Kültür Bakanlığı, 2005; akt: Kurt, 2007: 60).

Köçekler, "*Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Halk Oyunları Kataloğu*" web sitesine göre; eski devirlerde çalgı ile raks eden erkeklere "*köçek*" derlerdi (ekitap.kulturturizm.gov.tr).

Arseven (1996: 1126)'de; eski düğün ve eğlencelerde, kadın kılığına girerek çalgı eşliğinde oynayan ve bu işi meslek olarak seçen erkeklere köçek denir (Arseven, 1996: 1126; akt: Uzun, 1993: 17, 18).

Resim 40:
Düğün Eğlencesinde Karayılan ve Köçeği

Köçekler, “*Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Halk Oyunları Kataloğu*” web sitesine göre; çoştar, göçek olarak da anılmaktadır (ekitap.kulturturizm.gov.tr).

Ataman, (1992: 79) ise; kadınımsı hareketler ile oyun sırasında davulcuların yanında yer aldıklarını söylemektedir (Ataman, 1992: 79).

Köçekler, “*Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Halk Oyunları Kataloğu*” web sitesine göre; kazanç için çalışan erkek oyuncudur (ekitap.kulturturizm.gov.tr).

Kırmızı zemin üzerine çiçekli, beli büzgülü ve uzun etek giymiş erkeklerdir. Elllerinde parmaklarına bağlı zil bulunur (Erdoğan, 2012: 27).

Eski düğün ve eğlencelerde, kadın kılığına girerek, çalgılar eşliğinde oynayan ve bu işi meslek olarak seçen erkeklere “*köçek*” denir (Uzun, 2011: 107).

Günümüzün köçekleri, kırsal kesimin eğlencelerinde davul-zurna ekibi eşliğinde etek giyip zil takarak dans eden alt sınıf erkekleridir (Kurt, 2007: 75).

1.5.1. Köçeklik Mesleğine Dair Yorumlar ve Düşünceler

Kavas, (2014: 7) Osmanlı devletinin, Antik Yunan'dan, Anadolu Beylikleri 'ne kadar kurulmuş olan çok sayıda medeniyetin sahip olduğu, birçok sosyal ve kültürel değeri ve alışkanlıkları devralarak Antik Yunan'da olduğu gibi, bu alışkanlıkları Osmanlı

yönetiminde de çeşitli iç düzenlemeler kanalıyla ve iktidarın farklı kademeleri tarafından sistematik bir şekilde varlığını sürdürdüğünü belirtmektedir (Kavas, 2014: 7).

Fistan giyen erkek dansçılar olarak tanımlayabileceğimiz köçeklerin kökeni kesin olarak bilinmese de; Türklerin Anadolu'ya gelerek, yerleşik hayata geçmesinden sonra ortaya çıktığı düşünülmektedir (Taşkın, 2012: 13).

Kültür Bakanlığı Türk Halk Oyunları Kataloğu” web sitesinde “köçekler” şu şekilde anılmaktadır; köçekliğin gün görme çağı İstanbul'da XV. yüzyılın son yıllarında başladı. Cariye çengilerini Şak (Doğu) ve Türk Saraylarındaki rakkaselerin çağları çok daha eski ve bu kayıtlarla sabit olup, köçekliğin erkek meclisleri için zamanla çıktığı tahmin edilebilir. Hususiyle (özellikle) Sultan İbrahim devrinde köçeklik adeta bir sanat şekline girmişti (ekitap.kulturturizm.gov.tr).

And (2002: 111-114)'da; köçekler, bugün pek çok Müslüman ülkede örneklerine rastlanılabilecek, feminen tavırlar içindeki profesyonel dansçının prototipi olarak düşünülebilir. Bunlar saçlarını uzatır, sahne kostümü olarak etek giyerlerdi. Dansları, izleyenleri derinden etkiler, izleyenler arasında köçekler yüzünden kavgalar çıkar, yeniçeriler kendi aralarında kanlı bıçaklı kavga eder, hatta kimi zenginler bu köçekler uğruna servetlerini harcarlardı (And, 2002: 111-114; akt: Aksoyak, 2009: 128).

Öztuna (2006: 468)'ya göre; Erkek çocuklarından seçilen köçekler, 13-14 yaşlarında eğitimlerini tamamladıktan sonra köçek takımlarına dâhil olarak kadınlara “köçek” değil “çengi” umumiyetle “rakkaase” denildiğini, padişah saraylarına, konaklara, eğlence yerlerine davetle veya ücret karşılığında giden köçek takımlarının olduğunu söylemektedir (Öztuna, 2006: 468).

Ali Rıza Bey (286-287)'de köçekler hakkında; genel eğlencelerde oynadıkları gibi evlerdeki, derneklerdeki özel davetlere de topluca giderek, yiyip içme sırasında topluluğun neşesini arttırdıklarını belirtmektedir (Ali Rıza Bey, 286-287; akt: Bozkurt, 2006: 86).

Gürtuna (1999: 190, 194)'nın düşüncelerine katılan Başaran (2009: 113)'da; köçekler her zaman fiziği düzgün ve kıvrak erkekler arasından seçilerek, 12-13 yaşlarında kadınsı görünüşten uzaklaşmaya başladıklarında ise “tavşan” adını aldıklarını, köçekler yaşlandıklarında ise gruplarında sadece çalgı çalabilen müzisyen konumunu geçtiklerini, köçeklik geleneğinde Sultan Abdülmecid tarafından 1856 yılında yasaklanmaların

olduğunu ve Osmanlı döneminde köçek takımlarının ve çengilerin padişahı ve haremini eğlendirme görevini üstlendiklerini belirtmektedir. (Gürtuna, 1999: 190, 194; akt: Başaran, 2009: 113).

İşte bu süreçte Osmanlı toplumunun ileri gelenlerinin, güzellik algısı, zevk ve eğlence anlayışları bakımından üzerine kuruldukları medeniyetten etkilenmemesi kaçınılmaz görünmektedir. Dolayısıyla tarihin eski dönemlerinde yaşamış toplumlarda erkek bedenine ve genç delikanlılara düşkünlük gösterenlere Osmanlı'da da rastlamak şaşırtıcı değildir (Kavas, 2014: 7).

Kayra (1987: 42)'da şarkıcı ve çalgıcı ağaların romantik eğilimlerini karşılamak için kadın bulamadıklarından bu gereksinimlerini kendi aralarında karşılama yoluna gittiklerini belirtmiştir. Bu örneklemin içinde en ilginç olanı, II. Mahmut'un eşcinsellik olayları karşısındaki tutumudur. II. Mahmut sevgilisine göz süzen Arif Ağa ile alay eder. Bir başka kez ise şehzadesi Abdülmecit'in oyun arkadaşı olan, sekiz dokuz yaşındaki çocuklara kadın elbisesi giydirilmesini ve ağaların önünde öyle oynamalarını emreder (Kayra, 1987: 42).

Sosyal hayatı belirleyen, yönlendiren, şekillendiren önemli unsurlardan birisi de dönemin yönetimi ve yöneticileridir (Ö. Bahar, 2017: 75).

Ali Rıza Bey (286-287)'de 1856 yılında ünlü İstefanaki Bey'in kendini öldürmesi üzerine Reşit Paşa bu işi yasaklar. Tavşan oğlanları, kışları çoğunlukla meyhanelerde bulunurlar, zevk ve sefahat tutkunlarına sakilik yaparlar. İsteyenler karşısında da oyun oynarlar (Ali Rıza Bey, 286-287; akt: Bozkurt, 2006: 86).

Köçekler “*Kültür Bakanlığı Türk Halk Oyunları*” web sitesinde şöyle anılır; köçeklik 1856 tarihine kadar devam etmişti. O yıl beşinci defa sadrazam olan Reşit Paşanın (Mustafa Reşit Paşa) Sultan Abdülmecid'in aldığı bir emir üzerine İstanbul'da köçekliğe son verilmişti (ekitap.kulturturizm.gov.tr).

Eski devirlerin zevk ve eğlence vasıtalarından biri de “*çengi*” lerdi. Bunlarda en ziyade, üçüncü Sultan Ahmet devrinde revaç kesbetmiştir. Fakat vilayetlerde, bu gayritabii oyunlar bir müddet daha devam etmişse de, yavaş yavaş oralarda da sönüp gitti (Melek, 1953: 2706).

Bardakçı (2005:244)’da; sosyal hayattaki bu değişikliğin döşek yoldaşlarının cinsini de değiştirdiğini, o zamana kadar genellikle “*delikanlılardan*” hoşlanan paşaların ve beylerin, birdenbire kadınlarla düşüp kalkmaya başladıklarını belirtmektedir. Cevdet Paşa’nın İkinci Abdülhamid’e sunduğu raporlardan oluşan “*Maruzat*”, bu değişmeyi şöyle anlatmaktadır: “*Kadın merakı arttı, erkek düşkünleri azaldı. İstanbul’da öteden beri yakışıklı delikanlılara yönelen ilgi kadınlara, kızlara döndü*” (Bardakçı, 2005: 244).

Lâkin Sultan İbrahim’den maada hiçbir padişahın devrinde, saraylara köçek ve çengi girmemişti. Köçeklik resmen ilga edildikten sonra bile, Sultan Aziz devrine kadar saraylarda bu hal devam etti. Ve nihayet, ikinci Sultan Hamit devrinde, saraylarda da köçek ve çengi oyunlarına hitam verildi (Melek, 1953: 2707).

Sahip oldukları cinsel kimlik, ruhsal bir rahatsızlık olarak sunulur. Onları seyreden, hatta onlarla ilişkiye girdiği iddia edilen üst sınıfın cinsel yönelimi ise tartışma konusu haline getirilmez. Köçeklerin ya da çengilerin bir kısmının eşcinsel olması mümkündür. Ancak sahip oldukları mesleği cinsel hizmet olarak tanımlamak, içerdiği sanatsal değeri göz ardı etmek, geleneksel ekinin bir unsuruna magazinelleşen bir malzeme gibi yaklaşmak sorunlu bir durumdur (Kurt, 2007: 60).

Anthony Shay’ın görüşleri doğrultusunda Erkan (2011: 238)’da; Anadolu’da var olan geleneğin yine İstanbul saray eğlencesi kavramı çerçevesinde konuyu inceleyenlerin dışında cinsellik açısından ele alınmadığını, köçeklik geleneğinin 17-18. yüzyıllarda kesit olarak görünümünü aktaran az sayıdaki kaynaktan yola çıkılarak bugünkü durumu hakkında geleneğin “*köçeklik cinsel bir sapkınlıktır*” ifadesini kullanmanın göz ardı edilmeye mahkûm olduğunu belirtmektedir (Erkan, 2011: 238).

Köçeklik geleneğinin çıkış nedenlerinden birisi, kadının oynamasının gerek dini gerekse toplumsal değerler açısından hoş karşılanmaması olarak ifade edilmektedir. Bu durum da erkeğin bu rolü üstlenmesine neden olmaktadır. Toplum bu olguyu yaratır ve ihtiyaç durumu erkeğin bu rolü üstlenmesine etkendir (Çakmakoglu, 2017: 71).

1.5.2. Köçeklerin Etnik Kökenleri ve Köy İsimlerindeki Yeri

Gürtuna (1999: 190, 194); Osmanlı döneminde toplu eğlencelerde köçekler, tavşanlar, çengiler sıkça rağbet görürdü. Bunlardan köçek ve tavşan, kadın kıyafetleriyle raks eden, çoğunluğu Rum ya da Çingene gençlerinden çıkan profesyonel dansçılardı (Gürtuna, 1999: 190, 194; akt: Başaran, 2009: 113).

Ali Rıza Bey (286-287)'de Eski dönemlerde İslam, Musevi, Hristiyan, Kıpti gibi değişik din ve halklardan rakkaslar vardır. Sonraları bu iş Rumların tekelinde kalır. Aralarında Müslümanlar da bulunur (Ali Rıza Bey, 286-287; akt: Bozkurt, 2006: 86).

Özalp, (1992: 26) ise; köçekler önceleri ırk ve din farkı gözetmeksizin Müslüman, Hristiyan Sakızlı Rumların, Yahudi ve Çingenelerin arasından çıkmasına rağmen sonraları sadece Rumlara has bir gelenek halini almıştır (Özalp, 1992: 26; akt: Uzun, 2011: 107).

Sevengil (1990: 58-60)'de köçeklerin etnik kökenleri hakkında; her etnik yapıdan çıkmakla birlikte Rum, Yahudi ve Kıptiler 'den dansçılara daha çok rastlanmıştır (Sevengil, 1990: 58-60; akt: Aksoyak, 2009: 128).

Resim 41:
Kastamonu-Taşköprü İlçesine Bağlı Köçekli Köy 'ünü Gösteren Tabelalar

TT. 438, (591-696) ve Kepeci-Mevkufat 2585 (123-124) görüşlerine göre Ünal, (2008: 75, 77, 89)'da; 1487, 1530, 1560, 1582 yılları tahrirlerine göre Çengi Köy' ünün mevcut olduğunu belirtmiştir. 1530, 1051 (1641) yıllarında Boyabat, Durağan, Sinop Kastamonu ait kazalar içerisinde (TT. 438: 591-696 ve Kepeci-Mevkufat 2585: 123-124; akt: Ünal, 2008: 75, 77, 89).

Taşköprü ilçesi Nüfus Müdürlüğü'nden Köçeklik Köy 'üne ait nüfus sayımları ve lakaplar incelenmiştir. Nüfus Müdürlüğünün elindeki kayıtlar 19. yy'lara aittir. Köçeklik geleneği ile ilgili bilgiye rastlanılamamıştır.

1.5.3. Köçeklerin Eğlence Kültüründeki Yerleri ve Önemi

Bu bölümde “*panayır, mesire, kahvehane, meyhane, odalar ve konaklarda ayrıca özel eğlencelerde*” yer alan köçeklere ve köçeklik geleneğine yer verilmiştir.

1.5.3.1. Panayır Eğlencelerinde ve Mesire Yerlerindeki Köçekler

TDK (1982: 639) ve Akarpınar (2004: 27); panayırlar terimi Türkçe sözlükte “*birkaç gün veya hafta sürmek üzere kurulan sergi niteliğini de taşıyan büyük pazar*” olarak tanımlanır. Kaynak olarak Yunanca “*kutsal gün ayin, bayram*” anlamlarındaki “*panegyris*” sözünden türeyen panayırlar uzak ülkelerden gelen tüccarların buluştuğu büyük pazar olarak bilinir (TDK, 1982: 639 ve Akarpınar, 2004: 27; akt: Durmaz, 2005: 3).

Şen (1996: 11)’in düşüncelerinden yola çıkan Küpeli (1999: 491, 492)’de; Osmanlı dönemindeki panayırların kuruluş amaçları açısından ticari ve sosyal olmak üzere ikiye ayrıldığını, ticari içerikli panayırların ticari düşünce doğrultusunda, sosyal içerikli olanların ise Osmanlı toprakları içerisindeki cemaatler tarafından dini törenler ve eğlence kaygısı ile kurulduğunu, ticari hedefli panayırlarda da daha fazla insan çekmek için eğlencelerde ön plana çıkabildiğini söylemiştir. Anadolu’da kurulan Ankara-Yapraklı, Zile, Amasya, İzmir-Buca, Balıkesir, Çan, Gönen ve Manyas gibi panayırlar ise Rumeli’deki panayırlara nazaran, daha küçük ölçekli ticari organizasyonlara sahiptir (Şen, 1996: 11; akt: Küpeli, 1999: 491, 492).

Resim 42:

1935 Yılında Taşköprü İlçesinde Düzenlenmiş Olan Panayır Eğlencelerinden Görüntüler

Oğuz (2013: 158); Panayırlar daha çok ekonomik yönüyle bilinen, kültürel faaliyet yönünden ise geride kalmış gibi görünmektedir, ancak içinde bulundurduğu geleneksel öğelerle aslında kültürel bir etkinlik olarak da değerlendirilebilir. Panayırlar dünyada büyük bir inceleme alanı somut olmayan kültürel miras konusunda da yer alırlar (Oğuz, 2013: 158; akt: Durmaz, 2005: 3).

Resim 43:
Hanönü İlçesinde 2018 Yılında Gerçekleşmiş Olan Gökçeagaç Panayırının Duyurusu

François F. (2006) ve Rabelais Gargantua, panayırlar hakkında; panayır ortamları ise herkesin eşit olduğu, her türlü hiyerarşinin yok olduğu özgürce, çekincesiz olarak düşüncelerin ifade edildiği, şakalaşarak birlikte gülünen ortamlardır. Bir çeşit karnaval olarak da adlandırabileceğimiz şenlikler komik ayinler ve kültler, palyaçolarla soytarılar, devlerle cüceler, hokkabazlar, ziyafet sofraları, panayır yerlerinde daimi yer alan olaylar ve tiplerdi (François, 2006; akt: Kuyumcu, 2014: 224, 225).

Farooqi (1998: 189)'de; gösterimler üzerine kurulu şenliklerde resim sanatları, dans, sözlü ve sözsüz dramatik oyunlar, sirk sanatları ve esnaf loncaları geçitleri yer alırdı. Bunları daha çok ışık gösterileri, canbazlar, hokkabazlar, curcunabazlar, tulumbacılar, nahıllar, şekerden heykeller, maketler ve musiki ile süslenen geçitler, hanendeler, sazandeler, raks, çengiler, köçekler, tulumbacılar oluştururdu (Farooqi, 1998: 189; akt: M. Ümit, 2014: 50, 51).

Halkın mühim bir zümresi, köçek oyunlarına son derecede rağbet gösterirlerdi. Köçek oynatmak da, yakın vakitlere kadar zevk ve sefahet erbabının başlıca zevklerinden birini teşkil ederdi (Melek, 1953: 2705, 2706).

Ancak bilinen mesire yerlerinin en ünlü ve renklisi Kâğıthane semtindeki Kâğıthane mesiresidir. İstanbul halkı, yaz aylarında bölük bölük Kâğıthane'ye gidip, yiyip içerek eğlenceler düzenlemişlerdir. Kâğıthane semti yaz aylarında adeta bir panayır görünümünde olmuştur. Köçekler, mesire yerlerinde, oyuncu kollarına bağlı ya da serbest olarak bulunmuş ve sabahlara kadar oyunlarını icra etmişlerdir (Nasman, 1999: 46).

And, (1985: 177-178) Nutku (1987: 82-117, 121-127) ve Arslan (2008: 254-299)'ın fikirlerine katılan Sekmen ve A. Ateş (2014: 21, 23)'de; Osmanlı şenliklerinde yer alan

hüner gösterilerinin çeşitliliği Batı'daki sirk sanatı ile karşılaştırılabilecek düzeyde zenginliğe sahip olduğunu, birbirinden değişik, farklılık gösteren gösteriler sirk sanatı içerisinde beceri yapılarına göre sınıflandırıldığını ve köçeklerin, çengi ve tavşanların danslarının “*hüner gösterilen danslar*” grubuna dâhil edildiğini belirtmişlerdir (And, 1985: 177-178, Nutku, 1987: 82-117, 121-127 ve Arslan, 2008: 254-299; akt: Sekmen ve A. Ateş, 2014: 21, 23).

1.5.3.2. Kahvehane Eğlencelerinde Köçeklik Geleneği

Evren (1996: 23-24) ve Işın (1994: 387); Osmanlı'da giderek yaygınlaşan kahve kültürü beraberinde farklı kesimlere hitap eden kahvehanelerin açılmasını da gündeme getirmiştir. Her kesimin bir kahvehanesinin olması müdavimler için sosyal statü olarak bir ayrıcalık sağlamış, bu durum kahvehanelerin daha da önem kazanmasına ve dolup taşmasına neden olmuştur (Evren, 1996: 23-24 ve Işın, 1994: 387; akt: Ürer, 2010: 4).

Akyazıcı Özkoçak (2009: 20)'a göre; kahvehanelerin açılmasıyla birlikte bu mekânların etrafında yeni bir sosyal hayat meydana gelmiştir (Akyazıcı Özkoçak, 2009: 20; akt: Kurt, 2012: 202).

Osmanlı devrinde, İstanbul'un hemen hemen her semtinde halk tarafından “*çalgıcı kahve*” ya da “*Semai Kahveleri*” denilen kahvehaneler bulunurdu. Bu kahvehanelerin diğer bir adı da “*Tulumbacı Kahveleri*” idi. Bu çalgıcı kahvelerdeki eğlencelerin başında “*Âşık Tarzı*” denilen saz şiiri geleneği, müzik ve köçek oyunları gelmiştir (Nasman, 48: 1999).

Sevengil (1993: 73); aynı zamanda İstanbul'un çeşitli yerlerinde ve kimi kahvelerinde sürekli köçekler bulunur, raks seyretmek isteyenler buralara giderler. Kışları kimi rakkasların işsiz kaldıkları olur. Bu dönemlerde sakilik yaparak geçinirler. Sakilik yapan rakkaslar kimi müşterileri bir kadeh içki, kimisini bir meze, kimisini de bir işve ile mecnun ederler (Sevengil, 1993: 73; akt: Bozkurt, 2006: 87).

Çalgılı kahvelerde köçeklerin bulunması, kahve sahibine çok kar getirirdi. Köçeklerin oynadığı kahveler, çok müşteri çeker ve iş yapardı. Balat, Istrati Caddesi'ndeki çalgılı kahve, köçek oynatan kahvelerden sadece birisidir. Köçekler, bu kahvelerde oyunlarını icra ederken, ya saz şairlerinin okuyup çalma işlerinin tamamen bitmesini beklerler ya da onların verdikleri aralarda oyunlarını icra etmişlerdir (Nasman, 48: 1999).

Bazı büyük meyhanelerde ve ortaları şadırvanlı kahvehanelerde de köçek oynatmak adetti (Melek, 1953: 2706).

Sevengil, (1990: 58-60) bizlere; rakkaslar halka açık eğlencelerde dans ettikleri gibi evlerdeki özel eğlencelerde ve İstanbul'un bazı kahvelerinde de dans ederlerdi. Eğlence mevsimi olmamasından kaynaklansa gerek kışın bazı rakkaslar işsiz kalarak sakilik yaparlardı (Sevengil, 1990: 58-60; akt: Aksoyak, 2009: 128).

Ekrem (1996: 56) ve Rasim (1956: 248-255)'in görüşlerinden yola çıkan Ürer, (2010: 9-10) ise; Yeniçeri kahvehanelerinde kahvehane sahibinin sevdiği bir civelek, kipti veya Rum köçekler, meddahlar, en az iki usta berber ve üç-dört tane berber çırağı ve kahve uşağı yer alırken, 1826 yılına kadar faaliyetlerini sürdüren Yeniçeri kahvehanelerinin, II. Mahmut tarafından kapatılmasından sonra, Semai kahvehanelerinin türemeye başladığını söylemektedir (Ekrem, 1996: 56 ve Rasim, 1956: 248-255; akt: Ürer, 2010: 9-10).

Şenel, (1995: 48) ise; Âşık Meydâni yakın arkadaşı olan Kemâli ile birlikte defalarca İstanbul Tavukpazarı âşık kahvehanelerinde ustalıklarını gösterme fırsatı bulduklarını, Kastamonulu bu âşıklar Sultan Abdülaziz'in sünnet töreninde saraya kabul edilen âşıklar arasın da yer aldıklarını belirtmektedir. Meydâni 'nin asıl adı Hüseyin'dir. Bektaşî tarikatına bağlıdır. Medrese eğitiminden sonra âşık meclislerine iştirak ederek Erzurumlu Emrah'tan feyz almıştır (Şenel, 1995: 48).

Kastamonu'da düğünüze, sünnetinize köçek çağırarak isterseniz, önce Davulcular Kahvesi'ne gidip köçekle çalışan bir davulcu, örneğin Kara Niyazi'yi buluyorsunuz (Özen, 2000: 93).

1.5.3.3. Meyhane Eğlencelerinde Köçeklik Geleneği

Abdülaziz Bey (1995: 176-177); Osmanlı toplumunda, dini mahiyetteki müziğin yanında bir de eğlence müziği vardır ki, bu çeşit müziklerin en fazla yer işgal ettiği yerlerin başında meyhaneler gelmektedir. Osmanlıda meyhane denilince akla ilk gelen müzik ve erkek dansöz olan köçeklerdir (Arısan ve A. Günay, 1995: 176-177; akt: Düzenli, 2014: 308).

Sevengil (1993: 73); İstanbul'un en ünlü köçekleri meyhanelerde oynatılırken hemen her içki evinin bir ünlü köçeği olduğunu bizlere sunmaktadır. Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey'in vermiş olduğu bilgiye göre; Meyhanelerde oynatılan bu dansçılara köçekler ve tavşan oğlanları gibi adlar verilmektedir. Silahtarağa ve Karaağaç mesire yerlerinde her

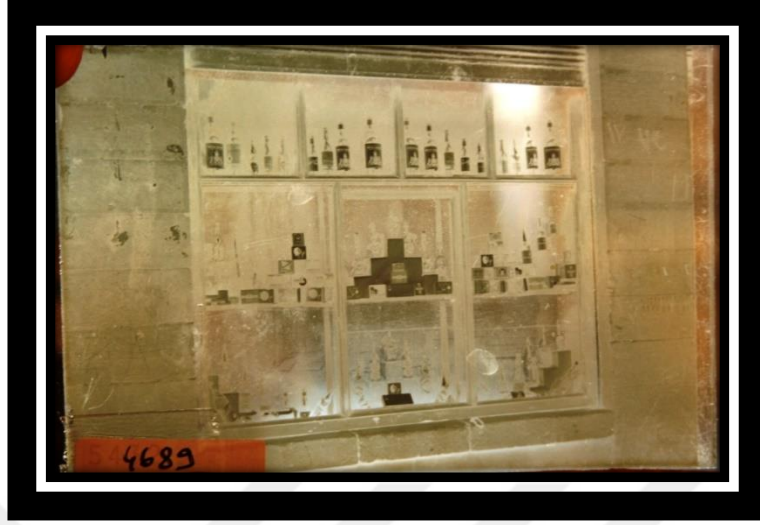
gece köçekler sabaha kadar oynatılır ve oyun sırasında köçekler; kadife üstüne gömlek ve eteklik giyerlerdi. Bellerinde sırma kemerleri yer alırken başları açık olurdu. Parmaklarında ise zil (pirinç) takılı olarak oyun sırasında müziğin ritmine uygun şakırtıdattırlardı. Tüm bu içki evlerinde sürmeli köçekler dans ederken, nağralar atılır, kadehler kırılır, bıçak ve kama sallanırdı. Atışmalar, kapışmalar birbirini izleyerek, türlü türlü sululuklar hatta rezaletler arasında yaşam geçerdi (Sevengil, 1993: 73; akt: Bozkurt, 2006: 51, 52, 84-86).

Nasman (1999: 49-50)'da; Osmanlı döneminde meyhanelere “*Şerbethane*” denildiğini, geç vakitlere kadar gelen misafirleri sahne alan köçeklerin eğlendirdiklerini belirtmiştir. Üç-dört yüz senelik geçmişi olan “*Gedikli meyhane*” sinde asıl eğlenceler düzenlenirken köçekler Gedikli meyhanelerinin dışında da dans ederlerdi. Hemen her meyhanede bir köçek oğlanı bulunur ve meyhanelerde köçeklerin içki içmeleri hoş karşılanmazdı (Nasman, 1999: 49-50).

İstanbul'un dillere destan olmuş akşamcılık âlemlerine sahne olan meyhaneleri gedikli meyhaneleridir. Çok sonraları, Abdülaziz devrinde onlara “*Selatin meyhane*” de denilmiştir (Koçu, 2015: 30).

Kankal, (2004: 110,111) ise; İslam dinine göre içki içmek haram kabul edildiğinden Müslümanların içki içmeleri, meyhanelere ve benzer eğlence yerlerine gitmeleri devlet ve din adamları tarafından yasaklanarak uygun görülmediğini, toplumunda hoş karşılaşılmadığı belirtmiştir. Kastamonu merkezinde XVI. yüzyılda gayrimüslim kayıtlı bulunmamasına rağmen, XVII. Yüzyıldan itibaren “*Zımmiyan-ı Polatlar*” adında bir mahalleye rastlanılmıştır. Müslümanların da şarap içtikleri, bazı mekânlarda içki meclisleri kurdukları, hatta imal edip sattıkları yolunda bilgi ve şikâyetler, Kastamonu şer'yye sicillerine de yansımıştır. Kastamonu'da içki içilmesi ile ilgili belgelerden en ilginç olanı 1686 tarihli olandır. Kastamonu'da meyhane adıyla anılan bir yer olmamasına rağmen, bazı ev ve konakların bu amaçla kullanıldığı ve imamın adının da karıştığı anlaşılmaktadır. Adı geçen mahalleler şehrin kenarında bulunduğu, özellikle bu tür işler için gözden uzak yerlerin tercih edildiği anlaşılmaktadır (Kankal, 2004: 110, 111).

Resim 44:
Geçmiş Yıllarda Kastamonu Yöresinde Alkol ve Tütün Satışı Yapan Dükkân

Ali Emir (146)'in hikâye kitabından yola çıkan Değirmenci (2014: 35)'nin belirttiği bir hikâyede; 17. yüzyıl başında yaşayan Kastamonulu olan Sipahi Ali üç aylık ulufesini saraydan almak üzere İstanbul'a geldiğinde, Sultan Ahmed civarında eski bir dostu ile karşılaşır ve birlikte geceyi geçirmek için dostunun evine giderken kahvehanenin önündeki kalabalık Ali'nin dikkatini çeker ve arkadaşına sorar. Arkadaşı anlatmaya başlar, *"bu kalabalığın sebebi kahvehanede kıssa hanlık yapan Çavuş-zâde'dir. Şahtan dervişe kadar herkes buna tutulmuştur"* diye sözlerine devam ederken Ali'yi kahvehaneye girmemesi konusunda uyarır. Ali'nin uyarı karşısında verdiği cevap oldukça ilginçtir. Ali Bey arkadaşına, *siz şehir oğlanısınız, işiniz sevmek ve sevilmek, oysa biz Türk adlıyız, bizim aşktan haberimiz yoktur. Dünyadaki sevgimiz iyi atlara ve güzel halılara karşıdır"* diyerek, 17. yüzyıl Osmanlılarının zihniyet dünyasındaki ayrımlar hakkında ilginç bir ipucu sunmaktadır (Ali Emir, 146; akt: Değirmenci, 2015: 35).

Evren (1996: 23-24) ve Işın (387)'a göre; sıradan insanları ev, cami ve ticarethane üçgenine hapsedmeye çalışan yöneticileri endişelendiren bu durum karşısında din bilginleri meyhaneye gitmenin kahvehaneye gitmekten daha iyi olduğunu söyleyecek derecede durumu vahim görmüşlerdir (Evren, 1996: 23-24 ve Işın, 387; akt: Ürer, 2010: 4).

1.5.3.4. Odalarda ve Konak Eğlencelerinde Köçekler

Köçekler, resmi ziyaretlerde, Hünkâr ve Sultan saraylarında, padişahların düğünlerinde, saray şenliklerinde, zenginlerin ve vezirlerin konaklarında, bayram şenliklerinde, bütün

yaz mesire yerlerinde, helva sohbetlerinde, kahvehanelerde, meyhanelerde ve akla gelebilecek her yerde oyunlarını icra etmişlerdir (Nasman, 1999: 13).

And (1959: 53-54)'da köçeklerin odalardaki ve konaklardaki eğlenceleri hakkında; bazı varlıklı Müslümanlar, uşakları arasında gönülleri isteyince kendilerini açık saçık danslarıyla eğlendirecek kimseler bulundururlar. Bu iş için her zaman çok güzel erkek çocukları ve delikanlıları seçerlerdi. Bunların dış görünüşleri yasak istekleri uyandırmaya çok elverişlidir. Sokaklarda, içkili yerlerde sanatlarını gösteren genel dansçılar, aynı zamanda evlerde de hünerlerini gösterirler (And, 1959: 53-54; akt: Kurt, 2007: 56-57).

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde “*Meşk*”, “*Fasıl*”, “*Âlem*”, “*Oturak Âlemi*”, “*Cümbüş*”, “*Perde*”, “*Zevk*” gibi adlar verilen, sadece erkeklerin katıldığı toplantılar düzenlenirdi. Bu toplantılar, özellikle gençlerin eğlence ortamlarını oluştururdu (Nasman, 1999: 68).

Küçükbasmacı (2012: 779, 784, 786)'da yöredeki konak eğlenceleri hakkında; Kastamonu'daki konakların ağa denilen zengin ve hatırı sayılır kişilere ait olduğunu ve sıra ile toplanılarak eğlenildiğini söylemiştir. Varlıklı kimselere ait olan âşık meclislerinin ve sohbetlerin kurulduğu yerlerden olan konakların geçen zaman ile birlikte bağlamının değişerek, yörenin köylerinde de odalardan köy konağına doğru bir değişimin tespit edildiğini belirtmektedir (Küçükbasmacı, 2012: 779, 784, 786).

Zengin, (2008: 78, 90-91, 244) ise; kışın geceleri uzun olduğu zamanlarda kadınlar ve erkeklerin kendi aralarında eğlendiklerini ve sohbetler esnasında değil kalabalık zamanlarda odaların ayrıldığı belirtmektedir. Kadınlar ve erkekler kendi aralarında “*yüzük, gelin ve kız satma, bardak atlama, tava karası*” isimli oyunlar oynanmaktadır. Farklı evlerden toplanan kestaneler köy odasındaki ocağa konulur ve piştiği esnada ise turşu oyunu oynanılır. Meddahlık konusunda Tosya ilçesinde isim yapmış olan kişi Çırakoğlu Abdullah Efendi'dir. 1930'lu yıllarda Tosya ilçesinde bulunan Halkevine gelen meddahı seyretmiş ondan etkilenecek onun taklitlerini yaparak “*erfane*” toplantılarında sergilemiştir. Son zamanlarda misafirlik televizyondan etkilenecek, günümüzde eskisi kadar değerlendirilmemektedir (Zengin, 2008: 78, 90-91, 244).

1.5.3.5. Özel Eğlencelerde Köçekler

Turan (1996: 394-397) ve Köseoğlu (1991: 70, 102); Selçuklu saraylarında, askeri müzik ve günlük eğlencelerden başka bayram ve düğün şenliklerinde, cülus ve zafer merasimlerinde, misafir hükümdarların ve elçilerin kabullerinde çeşitli oyuncular ve

rakslar ile birlikte müzik büyük bir rol oynuyordu (Turan, 1996: 394-397 ve Köseoğlu, 1991: 70, 102; akt: Düzenli, 2014: 290-289).

Osmanlı İmparatorluğu'nun her yönden altın çağını yaşadığı 15. ve 19. yüzyıllarda köçekler her türlü eğlence ve şenliklerin vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Uzun, 2011: 109).

Ertem (1997: 149-155) ve Şeker (2009: 20-25)'e göre; Osmanlı'nın her bakımdan zirveye ulaştığı 16. asırda eğlence hayatının da çeşitlendiğini görüyoruz. Bu asırdan sonra devletin yönetim merkezi olmasının da tesiriyle şaşaalı ve debdebeli eğlenceler daha çok İstanbul'da karşımıza çıkıyor (Ertem, 1997: 149-155 ve Şeker, 2009: 20-25; akt: Dikme, 2012: 294).

Terzioğlu (1995: 85)'da; Osmanlı İmparatorluğu döneminde saray tarafından fakat sarayın dışında düzenlenen özel davetler hariç belirli bir zümreye değil de halkın katılımına açık olan ve çeşitli sebeplerle yapılan görkemli eğlencelerdir. Bu sebeplere örnek olarak; sultanların tahta çıkması, saraydaki doğumlar, şehzadelerin öğrenime başlaması, bir savaşın kazanılması yahut sefer öncesi, saraydaki kızların evliliği ve erkek çocuklarının sünneti verilebilir (Terzioğlu, 1995: 85; akt: M. Ümit, 2014: 49, 50).

Rönesans Avrupası'nda ise böyle hükümdar şenlikleri, soylulara mahsus, halka kapalı ve saray duvarları arasında geçiyordu. Harp oyunları, spor gösterileri, yarışlar, güreşler, ok ve koşu müsabakaları yapıldı. Kazananlara mükâfatlar dağıtıldı. Yeni rekorlar tespit edildi. Her yerde musiki, çengi, köçek, rakkas ve rakkase vardı (Öztuna, 2015: 50, 51).

Sevengil (1990: 58-60); Köçekler, eski oyun kollarının en önemlilerinden biriydi. Dolayısıyla oyun kollarının hazır bulunduğu bir eğlence de ilk akla gelen, müzik, dans ve köçeklerdi (Sevengil, 1990: 58-60; akt: Aksoyak, 2009: 128).

Erkan (2010: 43)'da; köçek oynatmayı ise özel eğlencelerde para karşılığı, köçek takımının davet edilmesi şeklinde belirtmektedir (Erkan, 2010: 43).

Erdoğdu (2012: 5); Kastamonu birçok kültürel değer yanında davul, zurna ve halk oyunları ile anılan tanınan şehirlerdendir. Halk oyunlarını daha da ön plana çıkaran ise Kastamonu davulu ve onun mizan senli kullanımı olmuştur. Orta Asya Türklerinin en temel çalgısı olan “davul” Türk geleneklerinde düğün törenlerinde, sahura kaldırmada, cirit oyunu, at yarışı gibi alanlarda uzun yıllar kullanılmış ve halen kullanılmaktadır. Diğer taraftan davul müjdeli haber,

savaş, yangın, güneş ve ay tutulmalarının habercisi olmuştur (Erdoğan, 2012: 5; akt: Akarsu, 2017: 122).

Eski ramazanlarda davulcu Ramazan boyunca çalar ramazanın ortasında ve sonunda arife günü sabahtan bahşiş toplamaya çıkarlardı (Zengin, 2008: 188).

Nasman (1999: 106)'da; Kastamonu yöresinde, Kurban bayramı ve Hıdırellez eğlencelerinde davul-zurna ekiplerinin olduğunu ve köçeklerinde eğlencelerde yer aldığını belirtmiştir (Nasman, 1999: 106).

06. 07. 2012 tarihinde Küre ilçesinde gerçekleşen "*3. Kilim Festivali*" içerisinde yer alan İnebolu Yıldızları adlı meytar, ilçedeki dükkânları dolaşarak hem para kazanmış hem de festivalin halka duyurulmasını sağlamıştır. Festival günlerinde esnafı dolaşarak maddi gelir etmenin geleneksel bir davranış olduğu tespit edilmiştir (Çakmakoglu, 2017: 90).

Ayrıca, kimi turistik yörelerde düzenlenen Türk gecelerinde de köçek oynatılmakta ve yabancı turistler tarafından ilgiyle karşılanmaktadır (Taşkın, 2012: 60).

1.5.3.6. Köçeklerin Sahne Performanslarındaki Giyim ve Kuşamları

Giyim, tarih öncesi devirlerde, dış etkenlerden korunmak amacıyla örtünme isteğinden ortaya çıkmış ve çeşitli aşamalardan geçerek insanın süslenme arzusunu yerine getiren bir sanat haline gelmiştir (Yılmaz ve diğerleri, 2011: 108).

Folklorik çalışmalarda göz ardı edilemeyecek önemde olan giyim-kuşam ve süslenme konuları; kültürel (etnik, dinsel, konumsal, sınıfsal, siyasal vb.) sınırların ve kimliklerin belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Giyim-kuşam hemen her kültürde etnik ve kültürel sınırların görünür kılınmasını sağlama işlevini üstlenmektedir (Kutlu ve Özmen, 2008: 305).

Giyim konusundaki ortak düşünce coğrafi şartlar din, ekonomik yapı vb. unsurların etkisiyle oluşan giyimin toplumdan topluma farklılık gösterdiği; toplum içinde de mahalli gelenekler, sosyal statüye, mesleklere göre çeşitlendiği yolundadır (Eroğlu ve Yatman, 2008: 39).

Köçekler, üç etekli kırma fistanları yelpaze gibi açarak döndükleri zaman topaç gibi renk değiştirirlerdi (Ataman, 1992: 74).

Sılan (2010: 47-48) ise; saz takımının belirli bir giysisinin olmadığını, rakkaselerin giyim-kuşamlarının ise bir etek, uzun kollu gömlek, belden yukarıda ön kısmı düğmesiz bir mintan (bir tür bolera, cepken) ve iki tokalı sırma şerit kemerden oluştuğunu söylemektedir (Sılan, 2010: 47-48).

Peyâm-ı Sabâh (1337/1921:3)'da; köçeklerin dans ederken kadifeden erkek biçiminde kovalı şalvar, şalvarın renginde ise dar bir camedan, başlarına ise köçeklerin fes taktıklarını saçlarının da gelişi güzel saldıklarını ve bellerine de şal kuşandıklarını söylemektedir (Peyâm-ı Sabâh, 1337/1921: 3; akt: Çoruk, 2001: 188).

Sevengil (1990: 58-60)'e göre; köçekler oyun sırasında, kadife üstüne sırma işlemeli gömlek, canfesten, sırma işlemeli saçaklı eteklik giyip bellerine sırma kemer takarlardı. Başları açık, saçları uzun, kıvrımlı bir şekilde bükülmüş ve dağınıktı (Sevengil, 1990: 58-60; akt: Aksoyak, 2009: 128).

Sevengil (1993: 73); köçeklerin arada bir, istek uyandıran kadın giysileri giydikleri de olur. Oyun seyircileri çıldırtan bir oyundur. Müzikle gerilen sinirler, güler yüzlü, kadın giysili, kadınsı davranışlı yosmaların tahrik edici oyunlarından dayanıksız bir duruma gelir (Sevengil, 1993: 73; akt: Bozkurt, 2006: 85).

Osmanlı dönemindeki aşırı şatafatlı köçek kıyafetlerinin yerini günümüzde daha sade tasarımlar almıştır. Bu durumun en büyük nedeninin “*köçek geleneğinin saray eğlencesinden uzaklaşarak, halka inmesi*” olduğunu söyleyebiliriz (Taşkın, 2012: 64).

1.5.3.7. Kastamonu Yöresinde Köçeklikten Çalgıcılığa Terfi Eden Mahalli Sanatçıların Giyim ve Kuşamları

Halkbiliminin zengin ve önemli bir dalını oluşturan halk oyunlarının oynanması sırasında ekiplerin, geleneksel kültüre dayalı, tarihin belli bir döneminde, özellikle yakın dönemde kullanılmış giysileri giymeleri bütün dünyada görülen yaygın bir uygulamadır. Gerçek hayatta, halk yaşayışında, toplu oyunlarda özel bir halk oyunu giysisi yoktur. Halk, oyun oynayacağı zaman üzerinde olan giysiyle oyuna katılmaktadır. Sadece davulcu, zurnacı, köçek, çengi gibi mesleği çalmak ve oynamak olan kişilerin özel giysileri bulunmaktadır (Yılmaz ve diğerleri, 2011: 108).

Resim 45:
Kastamonu Yöresi Cepken Modelleri

Resim 46:
Kastamonu Yöresi Kartal Kanadı Cepken Modelleri

Gazimihal (1997)'in düşünlerinden yola çıkan Yüksel (2010: 1092-1093) ise; Kastamonu'nun iki asır kadar önceki giyimiyle oynanıldığını, ceket yerine “marka” veya “cepken” kullanıldığını belirtmektedir. Marka; kalça hizasına kadar iner, yelesi yoktur ve önü açıktır. Markanın üzerine Kastamonu alacasından yapılan “mintan” giyilir ve pantolon yerine “zıpka” kullanılır. Zıpkının üst kısmına “Tosya kuşağı” sarılır. Tosya kuşağının üzerinde ise “para cüzdanı, silahlık ve saldırma (bıçak çeşidi)” yer alır ve başta “sivri bir al börk” üstünde “çökü”, ayakta ise “harpuç yemenisi” ile tamamlanırdı (Gazimihal, 1997; akt: Yüksel, 2010: 1092-1093).

Kastamonu il yıllığı (1973: 201)'da; Kastamonu yöresinin eski erkek giyimlerinin yerlerini tamamen yeni giyimlere terk ettiğini, eskiden genç delikanlılar ve yaşlı erkeklerin başlarına çeşitli renklerde “fes” giyerek veya yazma ve tülbentten “çökü” sardıklarını belirtmektedir. İç gömleğin üzerine düz yakalı bazen üzerine sim veya iplik işli entari, bazı durumlarda iç gömlek üzerine “işli yelek veya cepken” giyerlerdi. Belde püsküllü kuşak ve üzerine “meşinden yapılmış işlemeli silahlık” kuşanırlardı. Bacaklara “zıpka veya şalvar” giyilir, göğüs üzerine çapraz vaziyette gümüş ve altından yapılmış “köstek” adı verilen saat zinciri takılırdı. Ayaklara uçları yukarı kıvrık “tulumbacı yemenisi” giyilirdi (Kastamonu il yıllığı, 1973: 201).

Yerli dokuma entari, yakasız olup siyah düğmeler dikkati çeker. Entari üzerinde kenarları şeritli siyah renk yeleğin diğer adı “*cepken*” dir. Bele sarılan Tosya kuşağının üzerinde deriden yapılmış “*silahlık*”, onunda üzerine sarkan “*gümüş zincir ve köstek*” vardır. Alt kısımda siyah renkli ve şeritli “*zıvka*” veya “*zıpka*” ise geniş ve körüklüdür. Ayaklara giyilen deriden “*dilli pabuçlar*” kıyafeti tamamlar (Zengin, 2008: 21).

1.5.3.8. Türkülerde ve Hikâyelerde Köçeklik Geleneği

Koçu, (2002: 23) Enderunlu Fazıl’ın hikâyesine göre; 1785 yılında çingene kökenli İsmail adında köçeğin ünü dillere destan olurken, toplum tarafından “*her cilvesi canperver, eli ağzına uyar dilber*” olarak ifade edildiğini belirtmiştir. Ayvansaray’da oturan İsmail gündüzleri Galata’da, akşamları Balat içki evlerinde sahne alırken, kışın ise kibar ve zengin konaklarında helva sohbetlerine davet edilirdi. Köçek İsmail’e karşı toplum tarafından büyük bir ilgi vardı. Köçek İsmail, olmadan yapılan düğünlerin anlamı olmazdı. Yüksek ücretler ile İsmail düğünlere davet edilirdi. Oyunları ve güzelliği ile İstanbul’da dillere destan olan Köçek İsmail birgün evlenmeye karar verdi. İstanbul’da İsmail’le uygun aranan eş bulunamadığından babası tarafından Abıdelli Çingene Ağasının kızı eş olarak bulundu. Köçek İsmail, gerdeğe gireceği esnada kızın babasının kavga çıkartmasından dolayı Edirne Çingeneleri ve Ayvansaray, Balat Çingeneleri karşı karşıya geldiler. Bu düğün İsmail’in ününün dönüm noktası olurken, çekiciliğini ve oyun kıvraklığını kaybettirdi. Eski rağbeti ve iltifatı Köçek İsmail, göremez oldu. Gittikçe daha düşük meyhanelerde çalışmaya başlayarak ve çok zaman geçmeden yüzlerce örneğinde olduğu gibi unutulurak gitti (Koçu, 2002: 23; akt: Bozkurt, 2006: 89-91).

Erkan (2011: 231, 232)’nın kaynak kişilerden Çakıcı, (2007) Çekiç (2007) ve Vuran, (2008) ile yaptığı görüşmeler ve Tokel (2004: 159)’in görüşleri aşağıda verilmiştir.

Eskiden tam çalgı düğüne gidiyorlardı. Millette bir şey yoğudu. Köçeksiz de olmayınca düğüne götürmüyorlardı. Radyo yoktu adamın evinde hep müziğin alayı davul zurnaydı, köçek oynardı, ona bakarlardı. Bizim çevremizde yok ki, çevre istese o da olur. Dedemin adı Musa, davul çalarmış dedem. Ondan önce bizim bur da gelenek olarak, hani dedik ya babadan oğula gelenek misali, dedem rahmetlik oyun oynarmış. Köçek olarak başlamış sanata. Ondan sonra yaş ilerledikçe bakıyor artık davula yöneliyor. Ondan öncesini bilemiyorum ama. Eskiden kadınların, kızların oynaması ayıptı, çalgıcılar ekmeğini bu yolla kazandıkları için köçekçilik zanaatı vardı. Bizde beş altı yaşındaki çocuklara önce kaşık veya zil öğretilir ki, hem çalgıya ahenk katsın hem de düğünlerde ufaktan ekmek parası kazanmaya başlasın, çocuk hem oynar, hem de sanatını pekiştirmiş

olurdu. Oynamadığı zaman da cemaatle çaldıkları havaları dinlerlerdi. Bu bir nevi çocuğun gelişmesi için müzik okuluydu. Büyüdüğünde, artık kabiliyetine göre saz çalabiliyorsa saz, keman çalabiliyorsa keman çalardı. Bunları çalamıyorsa, bunlara kabiliyeti yetmiyorsa, ya davul çalardı ya zurna... Temelimizde oynamak vardı. Köçeklik derler ya, bu kadın oyuncular çıkmadan önce... bi sanatçı her şeyden önce ritimi öğrenmesi gerekir yani. Eskiden oynamak vardı belirli bir yaşa kadar ustana hizmet ederdin. Ben sonlardanım diyebilirim yani. Askere gitmeden önce kayın pederime düğün çaldım, geldim geldiğim gibi askere gittim. Oynuyodum askere gitmeden önce ama bu sırada saz, keman hepsini çalardım. Eskiden uzun entari olurdu, üzerinde güzel, delme dediğimiz cepken, yelek olurdu. Onla birlikte bu oyunları şu anda Kastamonu taraflarında halen devam ediyorlar ama onların ki şempanzelik gibi oluyor. Zil keklik gibi öterdi, temelde bu vardı. Oynarken insanlar köçek gözüyle bakmazlardı (Çakıcı, 2007; Çekiç, 2007; Vuran, 2008; Tokel, 2004: 159; akt: Erkan, 2011: 231, 232).

Erkan'ın yaptığı görüşmeler sonucunda köçeklik mesleğinde terfi ile geleneğin yaşatıldığını, köçeklerin kadınların oynamasının uygun (ayıp) görülmesinden dolayı eğlencelerde köçeklere yer verildiğini, teknoloji yetersizliğinden dolayı geçmiş yıllarda davul zurna müziği kullanılarak, erkeklerin eğlencelerde tercih edildiğini görmekteyiz. Köçek ustası, köçeklik geleneğinin Kastamonu yöresinde devam ettiğini belirtirken, Kastamonu yöresindeki köçeklerinin performansları hakkında alaycı bir tutum ve sitem sergilemiştir.

Erdoğan, (1991: 150) “*Kastamonu Folkloru 2*” kitabında belirttiği Köçek Ali türküsünün sözleri aşağıda verilmiştir.

KÖÇEK ALİ

Alim Alim gül Alim

Gül dibine gidelim

Gül dibine gelmezsen

Bir işmar ver Alim

Alim sen uşak mısın

Gül den yumuşak mısın

Bekar kızın koynunda

Kuştiyü yastık mısın

Alim armut yer misin

Mahallede bir misin

Bir şeftalini alsam

Acap bir şey der misin.

Türkünün Kastamonu yöresinde Küpceğez Mahallesinde yaşamakta olan erkek güzeli Ali için söylenildiğini ve günümüzde unutulup giden türküler arasında olduğunu belirtmiştir (Erdoğan, 1991: 150).

Tablo 2’de belirtilen üçüncü katılımcı kişi ile yapılan görüşme sırasında ses kaydının ve notalarının olup olmadığı araştırmacı tarafından sorularak notaya alınmak istenilmiştir. Kaynak kişi tarafından sadece sözlerine ulaşıldığını ses kaydının yapılmadığı görüşme sırasında araştırmacıya belirtilmiştir.

1.5.3.9. Köçeklik Geleneğinde ve Eğlence Hayatında Köçeklerin Lakapları ve Takma İsimleri

E. Çalışkan (2016: 103); Türk kültüründe ad verme ya da lâkap takma şeklinde devam eden adlandırma geleneğinin, Orta Asya’dan itibaren öne çıkan önemli bir folklor unsuru olduğunu, her toplumun kültürel özelliklerine, inançlarına, değerlerine göre gelenek-görenek ve bir takım uygulamalar ile çeşitlenerek şekillendiğini belirtmiştir. Lakaplar kişiyi isminden ayrı olarak tanıtan sonradan verilen ve onun belirgin özelliğini gösteren adlardır. Kişiyi toplum içinde başkalarına en kolay ve pratik olarak tanıtmak bakımından dikkat çekici bir işleve sahiptir. Bir kişiye lâkap verilirken o kişinin çeşitli özellikleri, sosyo-ekonomik durumu, işi/uğraşı, sosyo-kültürel durumu, belirgin fiziksel özellikleri, tavır ve davranışları, etnik kökeni/soyu vb. özelliklerinin önemli rol oynadığı görülmektedir (E. Çalışkan, 2016: 103).

And (2002: 111-114); Her şeyin kaydını tutmaya meraklı Osmanlı eminiz ki köçeklerin de kaydını tutmuştur (And, 2002: 111-114; akt: Aksoyak, 2009: 128).

Kendi isimlerini muhafaza eden köçek çok azdı, muhakkak bir lakap takılırdı, bir de anonim lakapları vardı: “Şah” (Koçu, 2015: 13).

Nasman, (1999: 23) ise taranan kaynaklarda rastlanılan köçeklerin lakaplarının ve isimlerinin; “Çingene, Benli, Büyük Affet, Küçük Afet, Pandeli, Andon, Yasemen, Mısır Güzeli, Latif, Hilalkaş, Mehtap, Altıntop, Taze Fidan, Kanarya, Yeni Dünya, Kıvırcık, Tilki, Belalım Şah, Sevgili Şah, Saçlı Dilber Şah, Ceylan, Rub’iye, Ahu, Küçük Panayot, Eski Fidan, Afitab, Mısırlı Şevki, Yorgi, Fıstık, Zernişah, Elmaspare, Ziba, Yıldız, İstavri, Kız Mehmet, Yanako, Küçük Andon, Kanarya Şakir, Arap, Bacaksız, Gazebe, Naracı, Pamuk, Kel, Todorı, Unkapanlı, Velvele, Rampi” olduğunu söylemektedir. (Nasman,1999: 23).

Evliya Çelebi'nin tanıttığı köçekler şunlardır; Mazlum Şah, Küpeli Ayvaz Şah, Saçlı Ramazan Şah, Şahin Şah, Memiş Şah, Bayram Şah, Çâker Şah, Şeker Şah, Süğlün Şah, Nazlı Yusuf Şah, Zalim Şah, Can Memi Şah, Hurrem Şah, Fitne Şah, Dimitraki, Neferaki, Yenaki, Samurkaş, Doşenko, Sinyor Yako, İsrail (Koçu, 2015: 54, 55).

Fazıl'ın Çenginame (erkek dansçılar) kitabında bulunan erkek oyuncuların isimleri; “*Tadori, Büyük Affet, Andon, Yasemin, Rubiyye, Kâfir Panayot, Mısırlı Tilki, Lâtif, Altıntop, Tazefidan, Tensuh, Zernişân, Mehtâp, Kanarya, Kız Mehmed, Yenidünya, Karaoğlan, Kanarya Şâkir (Karga Şakir), Âfitâb, Pandeli, Elmaspâre, Velvele, İstavri*” dir (Bardakçı, 2005: 146-149).

Ali Rıza Bey (286-287)'de rakkasların; “*Zalim Şah, Fitne Şah, Nazlı Şah, Saçlı Ramazan Şah, Can Şah, Küpeli Ayvaz Şah*” gibi takma isimlerle anıldıklarını söylemiştir (Ali Rıza Bey, 286-287; akt: Bozkurt, 2006: 86).

XIX. Yüzyılın ortalarına doğru Boyabat'ın köylerinde yaşayan hane reislerinin farklı vasıflarda da anıldıkları görülmektedir. “*Bakkal, Bosyancı, Bölükbaşı, Çıracı, Çadırcı, Çiçekçi, Çukadar, Demirci, Danacı, Ekmekçi, Kahveci, Kadı, Helvacı, Kayıkçı, Köçek, Pekmezci, Simitçi, Saka, Parpuç, Öküzci, Müezzîn*” gibi (Yurtseven, 2013: 5).

Kütüklü ve Tunoğlu, (2012: 258, 278, 280, 281, 289, 322) yörenin lakapları hakkında; 1. Dünya Savaşı Çanakkale, Şark (Kafkas) ve İstiklal (Garp) savaşlarında ve cephelerinde şehit düşen Cide, Daday, Devrekâni, Tosya ilçesi doğumlu olan şehitlerimizin “*Canbaz (Mustafa-Cide-Hasan-Daday) ve Zilli Oğulları (Hasan-Daday), Karagöz (Salih-Devrekâni, Kamil-Tosya), Davulcu (Mehmet Ali)*” lakaplarını kullandıklarını belirtmiştir (Kütüklü ve Tunoğlu, 2012: 258, 278, 280, 281, 289, 322).

Resim 47:
Taşköprü Müzesinde Yer Alan Şehitlerimizin Lakapları (Köçekçi Oğulları, Davulcu ve Çal)

Adı: Ahmet, Baba Adı: Ali, Lakap: Zurnacı Oğullarından, Doğum Tarihi: 1304, Savaş Adı: 1. Dünya Savaşı, Cephe: Çanakkale, İlçe: Azdavay, Bucak: Merkez, Köy: Çömlektepe, Rütbe: Er, Sınıf: Piyade, Askerlik Şubesi: Daday, Şehadet Yeri: Seddülbahir Muharebesi, Şehadet Tarihi: 25.05.1915.

Adı: Mehmet Ali, Baba Adı: Bayram, Lakap: Davulcu, Savaş Adı: 1 Dünya, Cephe: Şark (Kafkas), Rütbe: Er, Sınıf: Piyade, Askerlik Şubesi: Taşköprü, Şehadet Yeri: Serban Tepede, Şehadet Tarihi: 23.05.1916.

Adı: Hasan, Baba Adı: Hüseyin, Lakap: Zilli Oğulları, Doğum Tarihi: 1300, Savaş Adı: 1.Dünya, Cephe: Çanakkale, İlçe: Daday, Askerlik Şubesi: Daday, Şehadet Yeri: Ağadere Hastanesi, Şehadet Tarihi: 30.07.1915 (Alp, 2004: 27, 95, 173).

Zurnacıoğullarından İzzet Oğlu 1310 doğumlu Kadir Aydın (Bayraktar, 1998: 198).

Abdulkadiroğlu ve diğerleri, (1998: 291) Kastamonu, Akmesicid Mahallesinden Zurnacıoğlu Demirci Mustafa Oğlu ile ilgili bilgi verilmiştir (Abdulkadiroğlu ve diğerleri, 1998: 291).

Erdoğan (2012)'nin görüşlerine katılan Akarsu (2017:122)'ya göre; Mahir Dağlı 'ya verilmiş olan Karayılan lakabının açıklaması; kavgayı ayırmaya çalışırken bir tarafı kuvvetli bir şekilde sarılarak çekmesinden dolayı bu lakabın verildiği söylemektedir (Erdoğan, 2012; akt: Akarsu, 2017: 122).

“*Elekçi*” lakabıyla “*Mustafa Kaplan*” küçükken köçeklik yapmıştır. Zurna çalmaktadır. “*Çakır Bilal*” küçükken köçeklik yapmıştır. Zurna, davul, kemane çalmaktadır (Nasman, 1999: 94, 95).

Erdoğan, (2012: 72-118) ise ekiplerde yer alan müzisyenlere ve köçeklere; “*Sapacalı Çakır, Kara Mehmet, Yukarı Pazarlı Deli Şükrü, Araçlı Sarı Murat, Zurnacı Bürmeceli, Kör Selahattin, Sapacalı Çakırağa, Şıkır Hasan, Faytoncu Satı, Davulcu İğdirli, (Konukçalı) Şıkır Hasan, Hamal, Kör Mehmet (Bostan Köylü), Kör Mehmet’in oğlu Davulcu Sabri, Zeyni, Kıcılcahamamlı Köçek Osman, Çöküç Ahmet, Sapacalı Satı, Akkayalı Remzi, Hamal Ali, Budamışlı İbrama, Kekeç Mahir, Kör Mehmet, Zurnacı Çakır İsmail, Topal Kazım, Yakıcı Şükrü, Araçlı Murat, Köçek Adnan, Çakır Ahmet, Deli Mustafa, Davulcu Sadık, Şavak, Cinli Mustafa, Zurnacı Çakır (Sapacalı Çakır), Kınalı Köylü Mahir, Mıstık, Budamışlı Ahmet, Deli Şükrü, Çakır Küçük Osman, Küçük Çakır, Kara Niyazi*” gibi lakapların verildiğini söylemiştir (Erdoğan, 2012: 72-118).

Nasman (2001: 373-377)’da köçeklere ve ekip üyelerine; “*Molla Mehmet Oğulları, Elekçi, Babaali Oğulları, Melez, Kalaycı Oğulları, Çakır*” gibi lakapların verildiğini söylemektedir (Nasman, 2001: 373-377).

1.5.3.10. Orta Oyun ve Karagöz Eğlencelerinde Köçeklerin Yeri

Karacabey (1995: 1); günümüze kadar gelmiş olan Türkiye köylüsünün dramatik gösterilerinin kaynaklarına inildiğinde bolluk törenlerine, eski inançların tapınma törenlerine ulaşıldığını belirtmektedir. Türklerin Orta Asya’daki inançları için düzenledikleri etkileri Anadolu’da oynanan bazı oyunlarda görülmektedir (Karacabey, 1995: 1).

Nasman, (1999: 51) ise; orta oyundan da önce Karagöz oyununun en eski eğlencelerden birisinin olduğunu ve ortaoyunun içinde perdedeki gölgelerin tasvir biçiminin olduğunu belirtmektedir. Diğer ismi de “*hayal oyunu*” dur. Hayal oyunu saray eğlencelerinde, düğün törenlerinde ve çeşitli mekânların eğlencelerinde yer almıştır. Hacivat ve Karagöz tiplerinin dışında “*zenne*”, “*köçek*” gibi tiplerinde orta oyunda yer almaktadır. Karagöz oyunu toplumsal gerçeğin perdeye yansması olarak görülürken, toplumsal gerçeğin içinde köçeklerde yerlerini almışlardır (Nasman, 1999: 51).

Diğer bir seyirlik oyun türünü dramatik özellikler taşıyan sahne dansları oluşturur. “Çengiler, köçekler, curnunabazlar” bu dansları yapanlara verilen adlardır. Bu danslarda da curnunabazlar komik unsurun yaratıcısı olarak değerlendirilebilirler (Karacabey, 1995: 2).

Altındal (1993: 181)’da; padişah eğlencelerinde orta oyuncular ve Karagözcülerin yanı sıra, köçek, çengi, tavşan ve matrak oyunları ile cariyeler de padişahı eğlendiriyordu (Altındal, 1993: 181; akt: Ersoy, 2007: 74).

Çoruk (2001: 144)’da; İstanbul ahalisinin başlıca eğlencelerinin hayal, orta oyunu, meddah, canbaz, hokkabaz, köçek, ince saz takımlarının oluşturduğunu söylemektedir (Çoruk, 2001: 144).

Feyzioğlu (2005: 212)’ya göre; işgaller, siyasi ve iktisadi açıdan değişime uğrayan İstanbul eğlence dünyasının da, etkilenecek Geleneksel Osmanlı eğlencesine, batılı eğlence tarzının dâhil olduğunu belirtmiştir. “Pembe Niko, Bilezikli Kalyopi” (1998: 327) yarı çengi, yarı modern özellik taşıyan bu tipler Metin And, (1969: 61)’ın da belirttiği gibi “köçek ve tavşan” tipleriyle uyumludur. Yazar Abdi Bey, (1998: 184, 218) ‘in fiziki tasvirini yaparken “Bebe Ruhi” sıfatını kullanmaktadır (And, 1998: 327 ve Abdi Bey, 1998: 184, 218; akt: Feyzioğlu, 2005: 212).

Osmanlı Kültür Medeniyeti (2006: 110)’de; Altı Karış Bebe Ruhi’nin bir cüce olduğunu ve çengi oyunculuğu yaptığını söylemektedir (Osmanlı Kültür Medeniyeti, 2006: 110).

Sılan (2010: 140-141, 143)’a göre; başka bir köşede ise “bir zurna ve tempo tutan iki rakkaseden” oluşan çalgı takımının eşliğinde ortaoyunu ve Zuhuri kolu gösterilerinin yapılarak, Zuhuri gösterilerinde ise kadın kılığına giren erkek oyuncuların (zenne) dekorlara kadar her şeyin uzlaşım saldıgını, kadın kılığında erkek köçeklerin çengillere öykünerek bazen oldukça güç dansları yaparken, genç kızlar kafes ardından izlerken çocukların göstericilerin çevrelerini sardıklarını, oyun oynayanların veya çalgı çalanların padişahın musiki takımının genç beylerinin oluşturduğunu, bazen de bu şenlik için Karagöz oynattıklarını belirtmektedir (Sılan, 2010: 141, 143).

Kılıç, (2004) köçekler hakkında; erkeklere ayrılmış olan “kamusal alan” da erkek sanatçılar sahneye çıkarak, gerektiğinde kılık değişikliğine giderek kadın rollerinide oynadıklarını belirtmektedir. Sultanların düzenlemiş oldukları şenliklerde çoğunluk olarak gayrimüslim erkekleri, kadınlar kafesin arkasından veya kendilerine ayrılmış olan

bir yerden izlemekteydi. Ortaoyunu ve Karagöz seyirlik oyunlarında yer alan kadın rolleri erkekler tarafından canlandırıldığından dolayı Geleneksel Türk tiyatrosunda “zenne” karakteri bu durum sonucunda ortaya çıkmıştır (Kılıç, 2004; akt: Kurt, 2007: 51).

Uluçay (1971: 154, 157) ve Saz (çvr. Silan, 2000: 135-142)’a göre; harem halkının sakin olan hayatını değiştirmek için harem eğlencelerinde müziğin yanı sıra karagöz, meddah ve orta oyuncuların hünerlerine yer verildiğini ve Saraylı Cariyelerin haftada iki defa saz eğlenceleri düzenleyerek eğlence tertiplediklerini belirtmektedir. Cariyelerin kendi aralarında düzenledikleri bu gecede oyun takımlarına da yer verilerek bazende haremdeki cariyeler erkek elbisesi giyerek köçek oyunlarını taklit ederlerdi (Uluçay, 1971: 154, 157 ve Saz, 2000: 135-142; akt: Yurttadur ve Cimilli, 2015:131).

Zengin, (2008: 244) ise; Davulcu İsmail Ağa’nın canbazın gelişini davul çalarak haber verdiğini söylemektedir (Zengin, 2008: 244).

Karacabey (1995: 2)’ye göre; Osmanlı İmparatorluğunun dinsel inançlar ekseninde örgütlenmiş yapısı, gündelik yaşam üzerinde yaptırımlara yol açıcı olduğunu, bu yüzden imparatorluk topraklarında yaşayan Türk olmayan halkların tiyatroya katkılarının oldukça önemli olduğunu belirtmiştir (Karacabey, 1995: 2).

1.5.3.11. Dini Ritüellerde Köçeklerin Yeri

Hey ‘et, (85) Uçan, (2000: 23-24, 27) Kaygısız, (2000: 65) Kafesoğlu, (1980: 37) ve Ak (2006: 35); Türklerin günümüze kadar çok zengin bir müzik kültürünün olduğunu, dini merasimlerde, av eğlencelerinde, savaşlarda, çalışma sırasında, doğum ve ad verme merasimlerinde müziğin önemli bir konumda olduğunu belirtmektedir. Kam müziği; çoğu kez bedensel hareketlerle gerçekleştirilen ezgili konuşma, sagu (ağıt) ve ilahilerden oluşmaktadır. Kam müziğine bazı durumlarda davul ve def çalgıları da eşlik etmektedir. Din adamlarını ise Kamlar oluşturmaktadır. Kamlar din yapılarının dışında şair, şarkıcı, müzisyen, kâhin, hekim ayrıca halk geleneklerini, sözlü hikâyeleri ve destanları anlatan kişiler, olarak kabul edilmişlerdir. Kamlar, tören sırasında sadece davul çalmayan ilahilerde söyleyen ayrıca ruhlar âleminde karşılaştıkları durumlarda seslerini yükselterek ve alçaltarak doğaçlama müzikleri de yapan kişilerdir (Hey ‘et, 85; Uçan, 2000: 23-24, 27; Kaygısız, 2000: 65; Kafesoğlu, 1980: 37 ve Ak, 2006: 35; akt: G. Vural, 2016: 69-70, 157).

Erkek şaman (bakşı) sağ elindeki kılıç ve kamcı ve sol elindeki tütsüyle dans ederek yanan ateşe (mum'a) karşı başını üç kez eğdi (Sezen, 2011: 120).

Öngel (1997: 269) ise; şamanlıktaki dişi unsurun baskın görünümü, şamanların efemine davranışları ve tapınma biçimi olan dinsel danslar köçeklik geleneği ile özdeş düşmektedir (Öngel, 1997: 269; akt: Erkan, 2011: 228).

Bozkurt (2003: 268)'ta; Yesevi törenlerinde dinsel oyunlarının yer aldığını, raks ile birçok dinde karşılaştığını, Tabgaç ve Göktürk dönemi şaman törenlerinde belirgin biçimde ivedili dönüşleri olan bir oyun türünün saptandığını ve 6-9 yüzyıl arasının dinsel törenlerinin en özgün özelliklerinden birisinin de bu oyunların olduğunu, semahların ilk izlerinin belirgin biçimde ortada olduğunu söylemiştir (Bozkurt, 2003: 268; akt: Bozkurt, 2006: 30-31).

Kubat, (2015: 381) ise; köçek, kelimesinin dini olduğu kadar siyasal bir soyu ifade ettiğini, köçeklerin yarı peygamber, yarı sihirbaz bir görünüm göstererek, Baba Şeyh'e bağlı olup özel bir soydan gelmediğini, bekçilik görevlerinin dışında telfin ve tekfin işlerine de baktıklarını, ölenlerin akıbetleri hakkında köçeklerden yorum yapma, ayrıca belaları def etme taleplerinin de istendiğini belirtmektedir. Seyyar Melek Tavus heykelini taşıyarak köylerde kavallara eşlik eden köçekler, Sencik Şenliklerinde de müzik eşliğinde raks etmektedirler (Kubat, 2015: 381).

Güray (2014: 9-10)'da; Kalenderîliğin özellikle X.III yüzyıldan itibaren Anadolu'da güçlendiğini, Kalenderi dervişlerinin geleneklerinde dünya işlerinden tamamıyla uzaklaşarak “*müzik ve dans*” ile “*vecdi*” halinde Tanrıya ulaşma isteğinin yani “*Vahdet-i Vücut*” anlayışlarının olduklarını, bazı kaynakların Kalenderîleri; daire, kudüm, boynuz gibi çalgılar ile dolaşan gezici gruplar olarak tasvir edildiklerini söylemektedir (Güray, 2014: 9-10).

Erkan (2008)'nın “*Kırşehir Yöresi Halk Müziği Geleneğinde Abdallar*” konulu yüksek lisans tez çalışmasına göre Erkan (2011: 230-231, 238)'da; yerel eğlencelerde davul-zurna çalmaları, köçek tipinin benzeri ve hatta yapısal olarak aynı dansı sergilemeleri bakımından Garipzadelerin, Anadolu'da davul-zurna-köçekli eğlenceleri gerçekleştiren Abdallarla etnik köken bağlarının olduğunun düşünülebileceğini belirtmiştir. Abdallar önceleri köçekli düğünlerde hizmet etmeye başladıklarını günümüzdeki bu geleneğin halen yaşamakta olan köçeklerin de bulunmasına rağmen “*şuan yerine getirilmeyen bir*

eğlence” olarak değerlendirilmektedir. Önceleri köçek olarak düğünlerde yer almaya başlayan Abdalların, yöre müziklerini dans aracılığı ile pekiştirip ritmik ve ezgisel hâkimiyetlerini geliştirdiklerini, müzikal derinliği farklı bir boyutuyla öğrenerek, müzisyen olarak çalmaya başladıklarında ise dans aracılığıyla edinmiş oldukları tecrübelerini müzik icrasında da kullandıklarını söylemektedir (Erkan, 2008; akt: Erkan, 2011: 230-231, 238).

Cunbur, (1989: 7) ise; esnaf ve sanatkârı koruyan usta-çırak münasebetlerini güçlendiren, el sanatlarını geliştiren ahilerin aynı zamanda halkın, özellikle gençlerin müzik eğitimi ve beden gelişimindeki müspet manadaki fonksiyonunu kimse inkâr edemez (Cunbur, 1989: 7; akt: Yakupoğlu, 2001: 60).

1.6. Köçeklerin Performans Dansları

Köçeklik için vücut yapısı düzgünlüğü ve yüz güzelliği muhakkak ki şarttı, çok çetin talimlerle yetiştirilirlerdi (Koçu, 2015: 54).

Bir köçek, ancak bir buçuk iki senede yetişirdi. Bu müddet zarfında, raksın envaı ile seyircilere hoş görünmek sanatını öğrenirdi (Melek, 1953: 2705, 2706).

Ulus (1994: 74)’da; çengi kolları erkek köçeklerin de olduğu gibi Osmanlı esnaf teşkilatına bağlıydı. Bir çengi kolu; kolbaşı, muavin ve 12 oyuncudan meydana gelmekteydi (Ulus, 1994: 74; akt: Göncüoğlu ve Yavuztürk, 2009: 116).

Ünlü köçekler, raksları kadar çar-pare vuruşları ile de meşhurdular. Usullerin velveleli vurulduğu muhakkaktır. Belirli yerlerde solo veya grup halinde oynarlar, tekrar takım halinde raksa geçerlerdi. Küçük topluluklarda en az bir kemençe ile iki lavta ve belirli sayıda def, zillimaşa gibi asıl vurma aleti ve iki-üç gür sesli hanende bulunurdu (Öztuna, 2006: 468).

Sılan (2010: 47)’da; İstanbul’da köçek dansı genellikle genç erkekler tarafından bazen ise Ermeni veya Yahudi genç kızlarla birlikte yapıldığını, oyuncuların kollarını aşağı yukarı oynatarak parmaklarının ucundaki ufak zilleri çalarak salonun etrafında döndüklerini, bazen ise oyuncuların bacaklarını bükerek bir dizinin üzerinde bekleyerek gövdesini arkaya ya da yana doğru eğildiklerini belirtmektedir. Köçekler oyununun figürleri arasında “*göbek dansı*” olarak adlandırdıkları hareketlerinin de yer aldığını ama çok belirgin biçimde yapılmadığını, köçek havasından sonra oyuncular tarafından Yunan

horası ve Arnavut, Boşnaklara özgü yabancı oyunlarında sergilendiğini söylemektedir (Sılan, 2010: 47).

Sevengil, (1993: 73) ise; Evliya Çelebi oyuncuların söz ederken “*aftab misal*”, “*kesim biçim yerinde*”, “*nergis gözlü*”, “*nice canları esir etmiş*” gibi sıfatlar kullandıktan sonra, seyircilerinin dayanıklılığını kıran bu raks sahnelerinden birini şöyle tanımlar: İrem Bağının tavus kuşu gibi gezinip yürüdüklerinde adamın soluğu kesilir, o an tutulur. Gören âşıklar şaşkın ve hayran kalarak her köşeden (yükselen) “*Hu!*” sesleri ile şenlik yeri sevinç ve neşe dolar (Sevengil, 1993: 73; akt: Bozkurt, 2006: 85, 86).

Kılıç (2004: 9)’ın görüşlerine göre Kurt (2007: 59, 85)’da; rakaslar; bazen hızlı bazen yavaş adımlar ile dans ettikleri alanı gezerek dolaşıp izleyicileri rakslarına eşlik ettirdiklerini, güzel ve erkek çocuklar arasından seçilerek meşkhaneler de müzik eğitimi aldıklarını söylemiştir. Genç yaşlarda dans eden köçeklerin çeşitli dans gösterileri olurdu. Köprü hareketini yaparak başlarını yere değdirmeye çalışırlar, ağızlarıyla kendileri için yere bırakılan parayı alırlardı. Bazen bardak içine konulan alkol köçekler tarafından içilerek şovlarının bir parçası olurdu. Davulcular ise oturarak veya dönerek davul çalarlardı. Davulculara dansları ile uyum sağlayan köçekler, bazen daire yönünde veya oldukları yerde uzun süre dengeleri bozulmadan dönebilirlerdi. Köçekler göbeklerini sallayarak “*göbeklik*” aksesuarını oynatırlardı (Kılıç, 2004: 9; akt: Kurt, 2007: 59, 85).

Çoruk (2001: 178)’da; raks ederken sazın usulünde zil vurmak ve ayak atmak şart olduğundan rakaslar tul müddet meşkhanelerde taalüm ettiklerini söylemiştir (Çoruk, 2001: 178).

Sevengil, (1993: 73) ise; oynarken sazın vuruşlarına uygun olarak zil çalmak, ayak atmak gerekli olduğu için, tavşan oğlanlarının uzun süre meşkhanelerde ders gördüklerini belirtmektedir (Sevengil, 1993: 73; akt: Bozkurt, 2006: 85).

Köçeklerin oyunları sırasında kullandıkları temel hareketler, çökme, dönme, göbek atma, omuz titretme, ayağı topuktan çevirerek kalça atma, gerdan kırma, bel çevirme, belden geriye doğru kırılarak yere yatma gibi özgür formdan oluşmaktadır (Nasman, 2001: 372).

Sevengil (1993: 73)’de köçeklerin dansları hakkında; oyuncuların kimi zaman hızlı, bazen ise ağır adımlar ile alanı dolaştıklarını dolaşma sırasında gamze, cilve, naz edalar dağıttıklarını ifade etmektedir (Sevengil, 1993: 73; akt: Bozkurt, 2006: 58).

Ataman, (1992: 74) köçeklik geleneği hakkında; köçeklerin sakalların çıktığında davulculuğa terfi ettiklerini çırakların da bu şekilde yetiştiğini ve çocukken ustalarının, tavana astıkları zembiller vasıtası ile yetiştirildikleri için köçeklerin baş dönmesi nedir bilmediklerini belirtmiştir. Bu şekilde eğitime tabi tutulan köçeklerin ve davulcuların hakkında ise Ataman; *“düğün alayının önünde tokmak çalıp, ellerindeki zilleri bir hoşça şakırdatarak, dar sokaklarda dönmeye başladılar mı, bir yere çarpıverecekler, görmeyelim diye pencere kapaklarını kapayanlar olurdu”* sözleri ile köçeklerin ve davulcuların performansları hakkında bizlere olumlu bilgi vermektedir (Ataman, 1992: 74).

1.7. Köçeklerin Dans Müzikleri

Köçekler eğlencelerde ve düğünlerde dans performanslarını sergilerken müziğe ihtiyaç duymaktadır. Aktüze, Öztuna ve Karadeniz’in görüşlerine göre Uzun’da köçeklerin dans müziklerinin köçekçelerden oluştuğunu ifade etmişlerdir.

Köçekçe: Kadın kılığında çengi gibi oynayan, *“tavşan”* adı da verilen köçeklerin (erkek dansçıların) dans ettiği, birbirini izleyen Karcıgar, Hicaz, Gerdaniye makamlarında kıvrak ve canlı Rumeli ve Anadolu danslarından seçilen, bu sözlü bölümler arasında *“Türk Aksağı, Sofyan, Düyek, Curcuna”* gibi usullerde köçeklere ustalıklarını gösterme olanağı sağlayan hareketli ve uzun ara nağmeleri de içeren oyun havasıdır (Aktüze, 2003: 302-303).

Karadeniz (1965: 175)’in görüşleri üzerine Uzun (2011: 108-109) ise; köçeklerin oyununa eşlik eden kıvrak ezgili dans şarkısına *“köçekçe”* denildiğini, geçmiş yıllarda saray, konak, halk eğlencelerinde, kadın ve erkek meclislerinde köçeklerin ve çengilerin dans etmeleri için tertipleniğini, köçekçelerin sözlü müzik eserlerinden oluşan bir müzik formu olduğunu söylemektedir. Köçekçeler halk müziğine yakın olup makam, usul geçkileri, taksimler ve aranağmelerle birbirine bağlı uzun fasıllardır. Karadeniz’e göre; köçekçeler *“ağırlama”* denilen *“çifte sofyan”* gibi oyun ritmine uygun bestelenmiş aranağmeler ile başlamaktadır. Her parçanın arasında ve sonunda birer aranağme çalındıktan sonra diğer parçaya geçilmektedir. Aranağmeler; dansçının kıvraklık becerisini göstermek amacı ile çalınmaktadır (Karadeniz, 1965: 175; akt: Uzun, 2011: 108-109).

Resim 48:
Düğün Eğlencelerinde Kullanılmış Olan Davul Tokmağı, Çubuk ve Zil

Köçekçelerde genel bir aranağme vardır. Bu aranağme hemen hemen her köçek takımında yer almaktadır (Uzun, 1993: 227).

Köçekçe: Köçek denen sanatkârın toplu halde raksına mahsus, bu raks sırasında çalınan Köçekçe Takımı'nı teşkil eden tek parça: şarkı, türkü vs. Türkü şeklinde belirli ve müsait parçaları köçekçe olarak çalınıp okunmuş, öyle isimlendirilmiştir (Öztuna, 2006: 467).

Resim 49:
Düğün Eğlencelerinde Kullanılmış Olan Zurna Enstrümanı

Öztuna (2006: 467)'da; köçeklerin dans ettikleri müzikleri Anadolu ve Rumeli türkülerinin oluşturduğunu, klasik bestekârlarımız içerisinde köçekçe yapanların mevcut olduğunu, Çuhacıyan'dan başlayarak operetlerimizin ekserisin de köçekçelerin kullanıldığını söylemektedir. Köçekçeler aranağmeleri, bazen oyun havaları ile birbirine bağlanarak bu sırada köçek takımları dans ettirilir. Kaba kemence ve lavta gibi çalgılar sadece köçekçe takımlarının icrasında kullanılmıştır. “*Gerdâniye, Karcığar, Hicâz, Bayati-Arabân, Sabâ Köçekçe Takımları, Gül'izâr, Hüzzâm, Mâhur*” gibi makamlara ait köçekçeler elimizdedir. Köçekçeler ağır hareketli parçalardan daha coşkun parçalara geçilerek sıralanır. Aynı köçekçenin belli yerlerinde ve iki köçekçe arasında bulunan, aranağmeleri uzun ve ritmiktir. Belirli yerlerde kemence ile taksimlere yer verilir. Son bölümünde ise kıvrak bir oyun havası çalınır (Öztuna, 2006: 467).

Köçeklerin oyunları sırasında çalınan müziğin adı da “köçekçe” veya “tavşanca”. Rakkaslar bazen rakkaselerle, yani kadın dansçılarla birlikte oynuyor, bazen de tek başlarına, ya da sadece bir erkek grubuyla raks ediyorlar. Güftelerden anlaşıldığına göre, sanatını yalnız başına icra eden köçekler daha çok tutulmuş, onlar için destanlar düzülüp şiirler yazılmış, şarkılar bestelenmiştir (Bardakçı, 2005: 172, 173).

İlyas Ağa bu tarihteki Osmanlı musikisi, daha doğrusu şarkıları hakkında oldukça ayrıntılı bilgi veriyor. Bu şarkıların bazılarının yüksek düzeyli olduğunu, bazılarının ise “tavşan şarkısı” niteliğinde bulunduğunu anlatıyor ve bu ikinci kategori şarkıları küçümsüyor (Tavşan şarkısı: Tavşan oyunu bu tarihlerde Ege adalı Rum çocuklarına kadın elbisesi giydirilerek oynattırılan oyunlar ve söylenen sokak şarkılarıdır) (Kayra, 1987: 39).

Köçek takımlarında kullanılan çalgılara bakıldığında da küçük köçek takımlarında en az bir kemençe, iki lavta, birkaç def zili ve maşa gibi vurmali çalgılar bulunmaktaydı. Büyük köçek takımlarında ise bahsi geçen çalgılara ilave olarak keman, cümbüş, bağlama, kanun, darbuka, def, kaşık ve zil diğer çalgılar eklenirdi (Belce, 2018: 19).

Resim 50:
Düğün Eğlencelerinde Geçmiş Yıllarda Kullanılmış Olan Davul Enstrümanı

Tanrıkorur (2003: 57)’da; Osmanlı musikisinin vurmali sazları, yapıldıkları ana maddeye göre dört gruba ayrıldıklarını, bunların “tahtalar, zilliler, derililer ve fırınlanmışlar”ın oluşturduğunu belirten Tanrıkorur, tahtaları “çalpara veya çengi çubuğu (köçekçe ve tavşanca’larda)” zillileri ise “parmak zili (eski ve yeni raks müziği)” grubunda göstermektedir (Tanrıkorur, 2003: 57).

Köçekçe besteleyen bestekârlarımızı şöyle sıralayabiliriz: Şeyh Ethem Efendi, Dede Efendi, Hüseyin Sadettin Arel, Suphi Ziya Özbekkan, kadın bestekârlar arasında Neveser Kökdeş, Arif Sami Toker, Dr. İrfan Doğrusöz. Önemli köçekçe icracıları ise şunlardır: Kemeñeci Nikolaki, Kemeñeci Vasil, üç kardeş olan ve üçü de Lavta çalan Andon, Civan Ağa ve Hristo kardeşler, Kemani Tahsin ve Tanburi Cemil Bey'i sayabiliriz (Uzun, 2011: 112).

Erkan (2010: 45, 51) ise; köçek dansında kullanılan müzikler bulunduğu yöre göre çeşitlilik gösterirken, köçeklerin dans ettikleri müzikler günümüzde oyun havaları ve türkülerdir. Ancak her köçeğın dansına eşlik etmek amacıyla belirlenmiş müzik repertuarını kullanırken, yörede yaygın olarak seslendirilen müzik repertuarının; “*Derede Gürgeñ Dalı, Bahriye Çiftetellisi, Hayriyem, Sarı Yazma, Çengelleme, Kastamonu Çiftetellisi, Evlerinin Önü Nane, Süpürgesi Yoncadan, Mevlana, Şu Cidenin Çeşmesi, Tridine Bandım, Duman Duman Üstüne, Şekeroğlan, Bacacılar Yüksek Yapar Bacayı*” havalarından oluştuğunu belirtmiştir (Erkan, 2010: 45, 51).

Çakmakoglu, (2017: 149) tarafından Cezayir, Yolcu Havası, Çiftetelli, Sarı Yazma, Bacacılar Yüksek Yapar Bacayı, Derede Azdavay, Gıydivanın Kızları/Huriyem, Kocakarı Türküsü, İnebolu'dan Kum Gelir, İnebolu Çeşmesi/Cide Çeşmesi, Tridine Bandım havalarının usulleri 2/4'lük olarak tespit edilirken, Sepetçioğlu türküsünün usulü 9/8'lik olarak tespit edilmiştir (Çakmakoglu, 2017: 149).

Nasman, (1999: IX) Kastamonu yöresindeki köçeklerinin dans performansları ve müzikleri hakkında; danslarını daha rahat ve özgür sergilemek için köçeklerin mutlaka alkol aldıklarını, oyunlarının ilk bölümüne davul-zurna müziğinin eşlik ettiğini, dansları sırasında köçeklerin ellerinde zillerin bulunduğunu, ikinci bölümde ise danslarına kemane ve bacak arasında çomak ve tokmak kullanılmadan çalınmakta olan davul enstrümanının eşlik ettiğini söylemektedir. Köçeklerin danslarına eşlik eden ezgilerde aranağmeler bulunmaktadır. Bu aranağme sırasında köçekler omuzlarını titreterek çökme figürünü yaparlar. Eski köçekler müzikle ve takım arkadaşları ile uyumlu şekilde performanslarını sergilerken, günümüzde bu uyum, yok denilecek kadar azalmıştır (Nasman, 1999: IX).

1.8. Köçeklik Geleneğinin ve Edebi Eserlerdeki Yeri

Tarihi kaynaklarımızda İstanbul köçeklerinden bahseden en eski eser, 17. Yüzyılda yazılmış olan “*Evliya Çelebi Seyahatnamesi*” dir (Koçu, 2015: 13).

Bardakçı (2005: 117, 124)’da; Çenginame’nin İstanbul’un en ünlü erkek dansçıları konu aldığını, Fazıl’ın erkek sevgilisi Fazıl’dan kitap yazmasını rica ettiğini, Fazıl sevgilinin ricası üzerine yazdığı bu esere “*Hubanname*” yani “*Güzeller Kitabı*” adının verildiğini ve bu kitapta her millete ait erkeğin özelliklerinin anlatıldığını belirtmiştir (Bardakçı, 2005: 117, 124).

Jan Schmidt, (1993) Amire (1253-1837), (2006: 133, 159) ise; “*Çenginame*” veya diğer adıyla “*Rakkasname*”, Fazıl Bey’in farklı din ve milletlerin çengilerinden bahsettiği, murabba nazım şekliyle kaleme alınmış 118 bentten oluşan eseridir. Eserin yazılış tarihi belli değildir. Fazıl Bey, feminen tavırları olan profesyonel erkek dansçılar için kullanılan “*köçek*” terimi yerine, eserinde, Osmanlı’da daha çok kadın dansçılara verilen bir isim olan “*çengi*”yi kullanmıştır (Jan Schmidt, 1993; Amire, 1253-1837; 2006: 133,159; akt: Keskin, 2013: 330, 333).

Koçu (2002: 22)’da; Şair Enderunlu Fazıl’ın 19. Yüzyıla ait meyhane köçeklerini anlatan “*Çenginame*” isimli manzum eseri kaleme aldığını, “*Defter-i Âşık*” manzumesinde Çingene kökenli olan İsmail ve diğer meyhane köçekleri olan Büyük Affet ve Küçük Afet hakkında övgü ile bahsederken Pandeli’den ise “*Sofu Meşrefli*” olarak bahsettiğini söylemektedir (Koçu, 2002: 22; akt: Bozkurt, 2006: 87-89).

Bardakçı, (2005: 21, 25) Galip Paşa’nın şiirlerinde ise; Erkeği Kastamonu delikanlılarından Himmet’i kadını (kancık) ise Kezban’ın temsil ettiğini, şiir uzayıp giderken 19. yüzyıl Anadolu’sunun cinsel geleneklerini renkli bir biçimde sergilendiğini ve Paşanın, Kastamonu’nun gerdek geleneğini saf ve samimi bir şekilde anlattığını belirtmektedir. Kezban ve Himmer şiirinde ise; Yatsı namazı kılındıktan sonra alkol alındığını, köçeklerin davul eşliğinde oynatıldığını, damadın yumruklar eşliğinde gerdek gecesine gönderildiği belirtilmektedir (Bardakçı, 2005: 21, 25).

Eski, (1975: 139, 140) ise; Yorgansız ve Naili taşlamasında alkol alma esnasında Yorgansız ve Naili’nin köçek oynatmak istediklerini belirtmektedir. Metin aşağıda verilmiştir.

Naili; Hele doldur bir de bade içelim.
Dünya gaylesini atıp geçelim.
Şöyle uygunca bir urba içelim.
Biz çalsak, oynasa köçek Hakkı'ya.
Hakkı; Oynasa hoş olur köpek üstadım.
Köçeği oynatmak benim mutadım.
Tarik-i aşk içre ben de Ferhadım.
Varlık dağların delek Naili (Eski, 1975: 139, 140).

Düğünde zurna, hamamda kurna.

Düğüne giden zurna, hamama giden kurna beğenmez.

“Düğünde davul zurna hamamda kurna” lafı davula verilen önemi anlatmaktadır (Ataman, 1992: 48, 58).

Zurnanın zırt dediği yerde bitilmez.

Zurnayı biz çalarız, parsayı başkası toplar.

Davulu çalan parsayı toplar.

Davul bile dengi dengine (vurulur).

Davulun sesi uzaktan gıyak (hoş gelir).

Kızı kendi haline bırakırsan, ya davulcuya varır, ya zurnacıya (Erdoğan, 1991: 223, 228, 234).

“Davulun sesi uzaktan hoş gelir”. (İçindekilere hiç tat vermeyen onları rahatsız eden kimi işler vardır ki uzakta olanlara kolay, hoş ve sevimli gelir. Ne zaman ki işin içine girerler, işte o zaman gerçeği görüp yanıldıklarını anlarlar) (Vardar, 2010: 346).

Valay köçeği gibi oynamak: Abartılı ve çok ortalarda oynayan kişilere genellikle kadınlara söylenen söz (Erkan, 2010: 44).

Davulu çalsan duymaz.

Düğüne giden zurna, hamama giden kurna beğenmez

Davulun sesi uzaktan koyaklı gelir.

Kızı kendi haline bırakırsan, ya davulcuya, ya da zurnacıya varır.

Davul tokmağı dengi dengine vurur.

Davulu çalan zurnayı da çalar.

Davulsuz zurnasız düğün, şakırdaksuz değirmen gibidir.

Davulsuz düğün olmaz.

Davul görür oynar, mihrap görür ağlar.

Köçeğin sonu davulcudur (Ataman, 1992: 49, 58).

“Davul dengi dengine çalar”. (Bir işte çalışacaklar, dostluk ve arkadaşlık kuracaklar, özellikle de evlenecek olanlar her bakımdan (zenginlik, makam, alışkanlık, karakter vb.) kendilerine uygun kimseleri seçmelidirler. Aksi takdirde kısa zamanda anlaşmazlıklar başlar, kurulan ilişkiler bozulur) (Vardar, 2010: 346).

Nasman, (1999: 100) ise düğün almak terimini; köçeklerin herhangi bir düğün için kiralandıklarında kendi aralarında kullandıkları bir deyim. Düğün sahibi tarafından kiralandıklarında *“düğün aldım”* deyimini kullanırlar (Nasman’dan Akt. Erkan, 2010: 43).

Bekir Özgen’in *“Sünnet”* başlığı altında ele aldığı yazısında sünnet düğününde Murat ile kısa boylu, uzun saçlı, parlak, fırfırlı etekli, bıyıklı, sürmeli iri yeşil gözlü özellikleri olan dansçı köçeğin aralarında geçen diyaloga yer verilmiştir (Özgen, 2013: 144-146).

Bayraktar, (2014: 58-59) tarafından yazılmış olan *“Araç Yöresinden Fıkralar ve Fıkramsı Anlatımlar”* kitabında yer alan *“Zurnacı Çoban”* fıkrasında; Azdavay ilçesi tarafında çobanlık yapan bir kişinin zurna çalması üzerine insanların oynaması köçeğe benzetilmiştir (Bayraktar, 2014: 58-59).

BÖLÜM 2. YÖNTEM

Kastamonu düğün eğlencelerinde köçeklik geleneğinin tespitini konu alan araştırmada, “*nitel ve nicel*” araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır.

“İlişkilerin, etkinliklerin, durumların ya da materyallerin niteliğinin incelendiği çalışmalara nitel araştırmalar denir” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015: 271).

Araştırmanın nicel verileri “*betimsel tarama modeli*” yoluyla, nitel verileri ise “*yarı yapılandırılmış görüşme*” yoluyla elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket soruları yöredeki tüm katılımcılara gönderilerek uygulanmıştır. Yine araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları, çekim ve ses kaydı yardımıyla toplanılmıştır. Çalışmada kullanılmış olan fotoğraflar Kastamonu Kültür Müdürlüğüne ve araştırmacının kişisel arşivine aittir.

“Betimsel Araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, hem sabit seçenekli cevaplamaı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir. Görüşme yapılandırılmış, yapılandırılmamış, yarı yapılandırılmış, etnografik ve odak grup görüşme olarak sınıflandırılabilir” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015: 22, 152, 172).

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Kastamonu ilidir. Araştırmanın örneklemini ise; 20 ilçeden araştırmaya katılan yerel halk ve yörede köçeklik geleneği yaşatan ekip üyeleri oluşturmaktadır.

2.2. Verilerin Toplama Teknikleri

Bu araştırmanın nitel verileri yarı yapılandırılmış görüşme soruları “*ses ve görüntü kayıt dökümleri*” ile toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri Tablo.1’de ve Tablo.2’de yer alan 53 katılımcıdan elde edilmiştir. Araştırmanın nicel verileri ise anket yolu ile 20 yerleşim yerindeki katılımcılar tarafından toplanmıştır. Araştırmacı tarafından 25 soruluk olarak hazırlanan anket soruları uzman görüşleri doğrultusunda 22 soruya indirilmiştir. Anket verileri ise “*Spss veri analiz programında*” tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

2.3. Açık Uçlu Sorular

Anketin içerisinde yer alan bu sorular, katılımcıların görüşlerini ifade edebilecekleri 2 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Bu sorular aracılığı ile katılımcılara, Kastamonu düğünleri ve Kastamonu köçekleri hakkında neler düşündükleri sorulabilmiştir.

2.4. İşlem

Araştırma için Sakarya Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli izin belgelerinin alınmasının akabinde, veri toplama aşamasının gerçekleştirilebilmesi için Kastamonu'daki ilgili kurumlarla iletişime geçilmiş ve ilgili izinler sözlü (telefon) olarak ve mail yolu ile alınmıştır. Bu aşamanın ardından, ilgili makamlarca veri toplama aşaması için uygun olduğu belirtilen yirmi yerleşim yerine gidilerek "31.05.2017-01.11.2017" tarihleri arasında anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin tamamı, Kastamonu yöresindeki katılımcılardan toplanmıştır. Araştırma verilerinin toplanabilmesi için katılımcıların kendilerine araştırma ile ilgili bilgiler verilmiştir. Çalışmaya katılan ve araştırma hakkında sözlü olarak bilgilendirilen katılımcılara çalışma öncelikle bilgilendirilmiş onam formları dağıtılmıştır. Katılımcılardan bu formu dikkatlice okumaları talep edilmiştir. Katılımcıların bilgilendirilmiş onam formunu okumayı tamamlamalarının akabinde, çalışmaya katılmama hakları olduğu kendilerine tekrar belirtilmiş, sorusu olanların soruları yanıtlanmıştır. Veri toplama süreci boyunca katılımcıların tamamı çalışmaya katılmaya gönüllü olmuştur. Katılımcılara veri toplama süreci için anket formları dağıtılmış ve böylece her bir katılımcı için veri toplama aşaması başlatılmıştır. Anket soruları Muğla ve Trabzon ilinde düzenlenmiş olan müzik ve dans kongresi ve sempozyumu dikkate alınarak hazırlanmış ve uygulanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmacı tarafından hazırlanan anket soruları, Kastamonu ilinde ve ilçelerinde yaşayan katılımcılara (n: 566); cinsiyet, ikamet, meslek, eğitim ve medeni durum vb. özellikleri dikkate alınarak uygulatılmıştır. Anketin "*coranbach alfa katsayısı*" 86 olarak bulunmuştur. Araştırmanın nitel verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme yardımıyla toplanılmıştır. Kastamonu yöresinde 8 yerleşim yerindeki 22 yerel halk ve 31 ekip üyesi olmak üzere toplam 53 katılımcı ile yapılan görüşme de Kastamonu yöresine ait köçek ve düğün geleneği bilgileri konularına göre sınıflandırılarak nitel veriler elde edilmiştir. Öncelikle Kastamonu yöresine ait düğünlerin geleneksel yapısı, ekiplerde yer alan müzisyenlere ve köçeklere ait sorular ana hatlarıyla

sorularak görüşme anında derinlemesine sohbet ile konu detayları irdelenmeye çalışılmıştır.

2.6. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Görüşmeye katılan katılımcıların isimleri ve ilçelere göre dağılımları aşağıdaki gibidir.

Tablo 1:
Görüşmeye Katılan Köçeklerin ve Ekip Üyelerinin İlçelere Göre Dağılımı

GÖRÜŞMENİN YAPILDIĞI İLÇE	GÖRÜŞMENİN YAPILDIĞI YER	KÖÇEK TAKIMININ ADI	KÖÇEK TAKIMININ ÜYELERİ	KÖÇEK TAKIMININ ÇALGILARI	GÖRÜŞMENİN YAPILDIĞI TARİH
TAŞKÖPRÜ	Telefon ile görüşme yapılmıştır.	Sinop Davul-Zurna Halk Oyunları Ekibi	Orhan ŞEKER	Davul çalmaktadır	07.08.2017
TAŞKÖPRÜ	Gizlice Mahallesi'ndeki, Kültür evinde görüşme yapılmıştır.	Taşköprü Davul Zurna Ekibi	Muharrem ÖZDEMİR	Zurna çalım ve yapım ustasıdır.	16.10.2016
TAŞKÖPRÜ	Gizlice Mahallesi'ndeki, Kültür evinde görüşme yapılmıştır.	Taşköprü Davul Zurna Ekibi	İsmail ERSOY	Ekiplerde köçeklik yapmaktadır.	16.10.2016
HANÖNÜ	Hanönü ilçesindeki evinde görüşme yapılmıştır.	-	Hüseyin ÖZSOY	Davul çalmaktadır	02.08.2017
HANÖNÜ	Hanönü ilçesi Vakıflar Köy'ündeki evinde görüşme yapılmıştır.	-	Hasan ÖZSOY	Davul çalmaktadır	03.12.2016
MERKEZ	Kastamonu Merkez'de bulunan Liman (Davulcular) Kırathanesi'nde görüşme yapılmıştır.	-	Mert DİLSİZ	Davul çalmaktadır	09.07.2017
MERKEZ	Kastamonu Merkez'de bulunan Liman (Davulcular) Kırathanesi'nde görüşme yapılmıştır.	Genç Davul Zurna Ekibi	Onur AKBAY	Davul çalmaktadır	09.07.2017

Tablo 1: Devamı

MERKEZ	Kastamonu Merkez’de bulunan Liman (Davulcular) kıraathanesinde görüşme yapılmıştır.	-	Sadık ÇELİK	Davul çalmaktadır	09.07.2017
MERKEZ	Kastamonu Merkez’de bulunan Liman (Davulcular) kıraathanesinde görüşme yapılmıştır.	Genç Davul-Zurna Ekibi	Cemal DİLSİZ	Zurna çalmaktadır	09.07.2017
ŞENPAZAR	Şenpazar ilçesindeki etli ekmek salonunda görüşme yapılmıştır.	-	Dursun ÖZAN	Ekiplerde köçeklik yapmıştır. Günümüzde davul çalmaktadır.	28.08.2016
			Dursun KARA	Zurna ve davul çalmaktadır.	
	Şenpazar ilçesi, Güllü Mahallesi’ndeki evinde görüşme yapılmıştır.	-	Mustafa ÖZKAN	Köçeklik yapmıştır. Günümüz de davul ve kemane çalmaktadır. Kemane yapım ustasıdır.	21.08.2016
	Şenpazar Halk Eğitim Merkezi’nde görüşme yapılmıştır.	-	Dursun TUNA	Zurna çalmaktadır.	07.10.2016
			Mustafa ERDEM	Ekiplerde köçeklik yapmaktadır.	
AZDAVAY	İlçe merkezinde bir düğünde görüşme yapılmıştır.	-	Metin USLU	Ekiplerde köçeklik yapmaktadır.	27.08.2016
			Ergün YAVRU	Zurna çalmaktadır.	
			Erol ÇEVİK	Köçeklik yapmıştır ve Ekiplerde davul çalmaktadır.	
			Fatih DEMİR	Ekiplerde Köçeklik yapmaktadır.	
			Şahin AYEN	Ekiplerde Kemane çalmaktadır. Azdavaylı Safiye’nin de abisidir.	
CİDE	İlçe merkezinde bir düğünde görüşme yapılmıştır.	Cide Sarı Yazma Davul Zurna Kemane Ekibi	İsmail ÖZAN	Köçeklik yapmıştır. Günümüzde ekiplerde davul ve kemane çalmaktadır.	21.08.2016
			Yılmaz DEMİR	Zurna ve kemane çalmaktadır.	

Tablo 1: Devamı

İNEBOLU	İlçe merkezinde bir düğünde görüşme yapılmıştır.	Kemaneci Murat ve Ekibi	Murat TUN	Kemane çalmaktadır.	28.08.2016
			Bilal ÇELİKBAŞ	Ekiplerde köçeklik yapmaktadır.	
			Cüneyt KARATAŞ	Davul çalmaktadır.	
			Mehmet SAVAŞ	Köçeklik yapmıştır. Ekiplerde davul çalmaktadır.	
			Ali ELLİ	Zurna çalmaktadır.	
BOZKURT-ABANA	İlçe merkezindeki bir düğünün şeker alma merasimi öncesi ve sonrasında ilçe merkezinde bulunan çay bahçesinde görüşme yapılmıştır.	İnebolulu Öz Kardeşler Davul Zurna ve Kemane Ekibi	Rıfat MANOĞLU	Kemane çalmaktadır.	19.08.2016
			Necati ERAT	Davul çalmaktadır.	
			Suat ÜNLÜ	Ekiplerde köçeklik yapmaktadır.	
			Ömer AKSOY	Davul çalmaktadır.	
			İdris KORKMAZ	Zurna çalmaktadır.	

Tablo 1'e göre, araştırmanın örneklemini oluşturan 8 yerleşim yerinde görüşme yapılmıştır. Köçeklik geleneğini yaşatan ekip üyelerinin görüşme yerleri ve tarihi, bilgileri, kullandıkları çalgılar ve ekip isimleri yukarıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2:
Görüşmeye Katılan Yerel Halkın İlçelere Göre Dağılımları

GÖRÜŞMENİN YAPILDIĞI İLÇE	GÖRÜŞMENİN YAPILDIĞI YER	GÖRÜŞMEYE OLUMLU YANIT VEREN KATILIMCININ ADI VE SOYADI	GÖRÜŞMEYE OLUMLU YANIT VEREN KATILIMCININ MESLEĞİ	GÖRÜŞMENİN YAPILDIĞI TARİH
MERKEZ	Kastamonu Merkez'de bulunan Liman (Davulcular) Kırathanesi'nde görüşme yapılmıştır.	1. Katılımcı	Kırathanane işletmecisi	09.07.2017
MERKEZ	Merkez'de bulunan Cumhuriyet Meydanı Parkı'nda görüşme yapılmıştır.	2. Katılımcı	Kamu sektörü	05.07.201
MERKEZ	Kastamonu Merkez'de bulunan Cevizli Park'ta görüşme yapılmıştır.	3. Katılımcı	Emekli öğretmen ve yazar	01.08.2017
TAŞKÖPRÜ	Tekke Mahallesi'ndeki evinde görüşme yapılmıştır.	4. Katılımcı	Ev hanımı	27.11.2017

Tablo 2: Devamı

TAŞKÖPRÜ	Tekke Mahallesi'ndeki evinde görüşme yapılmıştır.	5. Katılımcı	Ev hanımı	27.11.2017
TAŞKÖPRÜ	Taşköprü ilçesi Köprübaşı mevkiinde bulunan evinde görüşme yapılmıştır.	6. Katılımcı	Terzi, çiftçi, kıraathane işletmecisi	09.04.2017
HANÖNÜ	Hanönü ilçesi Vakıflar Köy' ündeki evinde görüşme yapılmıştır.	7. Katılımcı	Ev hanımı	03.12.2016
HANÖNÜ	Hanönü ilçesindeki evinde görüşme yapılmıştır.	8. Katılımcı	Ev hanımı	17.03.2017
HANÖNÜ	Hanönü ilçesindeki Evim Kafe'de görüşme yapılmıştır.	9. Katılımcı	Emekli öğretmen	10.07.2017
HANÖNÜ	Hanönü ilçesindeki evinde görüşme yapılmıştır.	10. Katılımcı	Serbest meslek	02.08.2017
ŞENPAZAR	Şenpazar ilçesinde kendilerine ait saat dükkânlarında görüşme yapılmıştır.	11. Katılımcı	Ev hanımı	07.10.2016
ŞENPAZAR	Şenpazar ilçesinde bulunan terzi dükkânında görüşme yapılmıştır.	12. Katılımcı	Terzi	28.08.2016
ŞENPAZAR	Şenpazar ilçesindeki etli ekmek salonunda görüşme yapılmıştır.	13. Katılımcı	İşçi	28.08.2016
ŞENPAZAR	Şenpazar ilçesindeki pazar meydanında görüşme yapılmıştır.	14. Katılımcı	Emekli, günümüzde taksici	07.10.2016
ŞENPAZAR	Şenpazar ilçesindeki evinde görüşme yapılmıştır.	15. Katılımcı	Ev hanımı	07.10.2016
AZDAVAY	Azdavay ilçesinde bulunan çay bahçesinde düğün günü erkek eğlencesi öncesinde görüşülmüştür.	16. Katılımcı	Serbest meslek	27.08.2016
AZDAVAY	Azdavay ilçesinde bulunan çay bahçesinde düğün günü erkek eğlencesi öncesinde görüşülmüştür.	17. Katılımcı	Emekli	27.08.2016
AZDAVAY	İlçe merkezinde bir düğünde görüşme yapılmıştır.	18. Katılımcı	Ev hanımı	27.08.2016
CİDE	Düğün sahibidir.	19. Katılımcı	Kamu sektörü	21.08.2016
CİDE	Cide İlçesindeki çay bahçesinde görüşme yapılmıştır.	20. Katılımcı	Emekli	21.08.2016
BOZKURT	Bozkurt İlçesi'ndeki çay bahçesinde görüşme yapılmıştır.	21. Katılımcı	Kamu sektörü	19.08.2016
İNEBOLU	Düğün Sahibidir.	22. Katılımcı	-	28.08.2016

Tablo 2’ye göre, araştırmanın örneklemini oluşturan sekiz yerleşim yerindeki 22 yerel halkın görüşme yerleri, görüşme tarihleri ve meslekleri yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Görüşmeye olumlu yanıt veren yerel halkın; “*terzi, çiftçi, işçi, emekli, kıraathane işletmecisi, kamu sektörü, yazar, ev hanımı*” gibi meslek grupları ile ilgilendikleri tespit edilmiştir.

2.7. Verilerin Yorumlanması ve Çözümlemesi:

Araştırmanın nitel verileri, araştırmaya katılan alt problemlere göre sınıflandırılması yoluyla çözümlenmiş Kastamonu ili düğün gelenekleri ve köçeklik geleneği üzerine elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmanın nicel verileri ise “*Spss Pasw 24 İstatistik Programı*” yardımıyla “*t-testi ve Anova testi*” yoluyla çözümlenmiş “*bağımsız değişkenlere (cinsiyet, eğitim durumu, medeni hal, yaş, meslek, Kastamonu’lu olup olmama durumu)*” göre yorumlanmıştır.

Tablo 3:
Anketlerin Uygulandığı Yerleşim Yerlerinin Dağılım Oranları

Anketlerin Uygulandığı İlçeler	Anketin Uygulanma Sayıları
Abana	42
Azdavay	5
Ağlı	4
Araç	6
Bozkurt	7
Cide	41
Çatalzeytin	6
Doğanyurt	8
Daday	8
Devrekâni	3
İnebolu	6
İhsangazi	4
Şenpazar	37
Küre	37
Pınarbaşı	37
Hanönü	90
Taşköprü	96
Merkez	92
Tosya	26
Seydiler	11
Toplam Katılımcı Sayısı	566

Tablo 3’e göre, 20 yerleşim yerindeki gönüllü katılımcılara anketler uygulanarak, 566 katılımcı tarafından cevap alınmıştır. Abana, Cide, Hanönü, Taşköprü, Merkez yerleşim yerlerindeki katılımcıların anket çalışmasına daha fazla ilgi ve katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 4:
Ankete Katılan Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılım Oranları

Cinsiyet Durumu			Toplam
Kadın	<i>f</i>	316	316
	%	55.8%	55.8%
Erkek	<i>f</i>	250	250
	%	44.2%	44.2%
TOPLAM	<i>f</i>	566	566
	%	100.0%	100.0%

Tablo 4'e göre, katılımcıların cinsiyet durumu incelendiğinde; Kadın ve erkek cinsiyet gruplarından 566 katılımcı 100.0% oranı ile ankete cevap vermişlerdir. 316 kadın katılımcı 55.8% oranı ile 250 erkek katılımcı 44.2% oranı ile ankette katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 5:
Ankete Katılan Katılımcıların Medeni Hal Durumu Değişkenine Göre Dağılım Oranları

Medeni Durum			
Evli	<i>f</i>	320	320
	%	56.5%	56.5%
Bekâr	<i>f</i>	236	236
	%	41.7%	41.7%
Dul	<i>f</i>	10	10
	%	1.8%	1.8%
TOPLAM	<i>f</i>	566	566
	%	100.0%	100.0%

Tablo 5'e göre, katılımcıların medeni durumları incelendiğinde; 566 katılımcı 100.0% oranı ile ankete cevap vermiştir. Medeni durumu; evli olan 320 katılımcı 56.5%, bekâr olan 236 katılımcı 41.7%, dul olan 10 katılımcı 1.8% oranı ile ankete katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 6:
Ankete Katılan Katılımcıların Meslek Değişkenine Göre Dağılım Oranları

Meslek Durumu			Toplam
Devlet memuru	<i>f</i>	244	244
	%	43.1%	43.1%
İşçi	<i>f</i>	17	17
	%	3.0%	3.0%
Ev hanımı	<i>f</i>	86	86
	%	15.2%	15.2%
Esnaf	<i>f</i>	14	14
	%	2.5%	2.5%
Öğrenci	<i>f</i>	146	146
	%	25.8%	25.8%
Özel sektör	<i>f</i>	15	15
	%	2.7%	2.7%
Çalışmıyor	<i>f</i>	19	19
	%	3.4%	3.4%
Diğerleri	<i>f</i>	25	25
	%	4.4%	4.4%
TOPLAM	<i>f</i>	566	566
	%	100.0%	100.0%

Tablo 6'ya göre, katılımcıların meslek durumları incelendiğinde; 566 katılımcı 100.0% oranı ile ankete cevap vermişlerdir. En çok katılım gösteren meslek grubunun “devlet memurları” en az katılım gösteren meslek grubunun ise “esnaf” olduğu tespit edilmiştir. Meslek gruplarının dağılım oranları incelendiğinde; 244 devlet memuru katılımcı 43.1%, 17 işçi katılımcı 3.0%, 86 ev hanımı katılımcı 15.2%, 14 esnaf katılımcı 2.5%, 146 öğrenci katılımcı 25.8%, 15 özel sektör katılımcı 2.7%, 19 çalışmıyor katılımcı 3.4% ve 25 diğerleri katılımcı 4.4% oranı ile ankete katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 7:
Ankete Katılan Katılımcıların Yaş Durumu Değişkenine Göre Dağılım Oranları

Yaş Durumu			Toplam
10-15	<i>f</i>	48	48
	%	8.5%	8.5%
16-25	<i>f</i>	128	128
	%	22.6%	22.6%
26-35	<i>f</i>	178	178
	%	31.4%	31.4%
36-45	<i>f</i>	110	110
	%	19.4%	19.4%
46-55	<i>f</i>	60	60
	%	10.6%	10.6%
56-65	<i>f</i>	31	31
	%	5.5%	5.5%
66-75	<i>f</i>	11	11
	%	1.9%	1.9%
TOPLAM	<i>f</i>	566	566
	%	100.0%	100.0%

Tablo 7’ye göre, katılımcıların yaş durumları incelediğinde; 566 katılımcı 100.0% oranı ile ankete cevap vermişlerdir. En çok katılım gösteren yaş grubu 31.4% oranı ile “26-35 yaş” arasındaki katılımcıların olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile en az katılım gösteren yaş grubu 1.9% oranı ile “66-75 yaş” arasındaki katılımcıların olduğu belirlenmiştir. 10-15 yaş grubu 48 katılımcı ile 8.5%, 16-25 yaş grubu 128 katılımcı ile 22.6%, 36-45 yaş grubu 110 katılımcı ile 19.4%, 46-55 yaş grubu 60 katılımcı ile 10.6%, 56-65 yaş grubu 31 katılımcı ile 5.5% oranında ankete katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Köçekler hakkında katılımcıların yaş grupları incelendiğinde; 36-45 ve 46-55 yaş grubunun olumsuz olarak etkilendikleri tespit edilirken 26-65 yaş grubunu vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda olumsuz olarak etkilenmedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 8:
Ankete Katılan Katılımcıların Eğitim Değişkenine Göre Dağılım Oranları

Eğitim Durumu			Toplam
İlkokul	<i>f</i>	63	63
	%	11.1%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	61	61
	%	10.8%	10.8%
Lise	<i>f</i>	151	151
	%	26.7%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	63	63
	%	11.1%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	207	207
	%	36.6%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	21	21
	%	3.7%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	566	566
	%	100.0%	100.0%

Tablo 8’e göre, katılımcıların eğitim durumları incelediğinde; 566 katılımcıdan 100.0% oranı ile ankete cevap vermiştir. 207 lisans mezunu 36.6%, 151 lise mezunu 26.7% oranı ile ankete en çok katılımı gerçekleştirirken, en az katılım gerçekleştiren eğitim grubunun ise 21 katılımcı ile 3.7% oranı ile yüksek lisans mezunlarının olduğu tespit edilmiştir. 63 İlkokul mezunu 11.1%, 61 ortaokul mezunu 10.8%, 63 ön lisans mezunu 11.1% oranı ile ankete katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Köçekler hakkında katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde; ön lisans mezunlarının olumsuz olarak etkilendikleri tespit edilirken ilkökul mezunlarının vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda olumsuz olarak etkilenmedikleri ortaya çıkmıştır.

2.8. Konu ile İlgili Çalışmalar

Bu bölümde akademik çalışmalara yer verilerek köçeklik geleneği hakkındaki farklılıklar ve benzerlikler tespit edilmeye çalışılmıştır. Konu ile ilgili yapılan akademik çalışmalar aşağıda sergilenmiştir.

1) Aksoyak, İ. H. (2009)'ın *“17. Yüzyıldan Tescilli Bir Köçek: Behzat”* adlı makalesinde; Osmanlı şairlerinden Bosnalı Mezaki'nin Behzat adlı köçek hakkında yazdığı şiir üzerinden ve divan şiirin de kent toplumunun eğlence anlayışı ve köçeklere toplumsal bakış konuları irdelenmiştir.

2) Belce, M. S. (2018)'nin *“Ulvi Cemal Erkin'in “Köçekçe” İsimli Orkestrası İçin Dans Rapsodisi'nin Müzikal Analizi ve Orkestra Şefliği Teknikleri Açısından İncelenmesi”* konulu yüksek lisans sanat çalışması raporunda; Ulvi Cemal Erkin'in hayatı, sanatçı kişiliği, Çağdaş (Modern) Türk müziğine olan katkıları ve Türk müziğindeki *“köçekçe”* kavramı başlıklar altında ele alınarak eserin müzikal yapısı, form yapısı ve orkestrasyonu, orkestra şefliği teknikleri açısından incelenerek ve eserin ezgisel, eşlik ve ara parti planlamaları araştırmacı tarafından detaylandırılmıştır.

3) Ersoy Çak, Ş. (2010)'ın *“Osmanlı Eğlence Hayatında Dans Unsurları Olarak Köçekler”* adlı makale çalışmasında; köçek ve çengilerin zaman sürecinde değişen tanımlamaları, giyim kuşamları, toplum içerisindeki algılanışları, meslekleri ve musiki içerisindeki yerleri tespit edilerek, köçekler halk kültürü açısından önemli görülen meyhane ve kahvehaneler üzerinden irdelenmiştir.

4) Dinçer, Z. ; Sazak N. (2016)'ın *“Gösteri Sanatlarının En Renkli Dansçıları “Kastamonu Köçekleri”* adlı makalesinde; köçeklerin danstaki icralarının yeri ve önemi, giyim-kuşam tarzı, danslarının icrasında kullanılan çalgılar, köçeklerin günümüze kadar taşımasındaki süreç ile ilgili konular *“nitel araştırma yöntemi”* ile irdelenmiştir.

5) Dinçer, Z. ; Sazak N. ; Kayaoğlu F. (2016)'nın *“Kastamonu Düğünlerinin Vazgeçilmezi; Köçekçe Havalarının Derlenilmesi”* adlı makalesinde; araştırma ve derleme verileri görüşme, ses kaydı, çekim yardımıyla toplanarak düğünlerde çalınan parçalar (havalar) verilerek tespit edilen iki eser notaya alınmıştır. Köçek havalarının tanıtılması ve köçeklerin düğünlerdeki vazgeçilmez yeri, köçek ekiplerinin düğünlerdeki sanatı ve köçeklerin toplumdaki yerinin göz önüne serilmesi incelenerek konular *“nitel araştırma yöntemi”* ile irdelenmiştir.

6) Erkan, S. (2010)'ın “*Türk Halk Danslarında Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; konu ile ilgili edebiyat (literatür) taraması yapılarak ortaya çıkarılan “*köçeklik*” terimi, Osmanlı dönemindeki köçeklik geleneği ve Kastamonu köçekleri toplumsal cinsiyet bağlamında incelenerek, geleneğin oluşum, gelişim ve değişim süreci vurgulanmaya çalışılmıştır.

Erkan (2010)'ın “*Türk Halk Danslarında Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*köçeklerin eğlencelerdeki yeri*” hakkında ki çalışması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi nitel araştırmalar ile elde edilmiş olsa dahi betimsel ve nitel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Köçek oynatmak için sadece ekip üyelerinin ve erkeklerin bir arada yer aldıkları içkili erkek toplantısına “*oturak âlemi*” denir. Müzikleri ağır ritimli türkülerden oluşmaktadır. Günümüzde bazı oturak âlemlerine sadece ekip üyelerinin de davet edildiği görülmektedir. Oturak âlemlerinin belli bir süresinde köçek dinlenerek veya dans ederek ekip arkadaşlarına eşlik etmektedir.

“*Oturak âlemi, cümbüş, muhabbet: Köçek oynatmak için yapılan içkili çalgılı erkek toplantısı.*”

Oturak havaları: Oturak âleminde çalılıp söylenilen ağır ritimli türküler” (Erkan, 2010: 43).

7) Ersoy, Ş. (2007)'un “*Osmanlıda Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Köçekler, Çengiler*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; Osmanlı dönemi musiki ve raks geleneği içerisinde yer alan çengilik ve köçeklik terimleri, toplumsal cinsiyet teorileri açısından incelenerek, içerisindeki Osmanlı musiki ve raks tarihçesi, konu ile ilgili teoriler, kadın-erkek yaşayış biçimleri, köçekçelerin tarihçesi ve müzikal formları açısından değerlendirilmiştir.

8) Erkan, S. (2011)'ın “*Köçek Tipinin Kökeni Üzerine Bir Deneme*” adlı makalesinde; Anadolu'da “*Abdallar*” olarak bilinen toplulukta köçek olarak dans eden dansçılardan bahsedilerek, Osmanlı sarayı dışında da köçeklik geleneğinin olduğu vurgulanmıştır.

9) Keskin, N. İ. (2013)'in “*Fâzıl'ın Çengileri: Çenginâme Üzerine*” adlı makalesinde; Fâzıl Bey tarafından yazılan “*Çenginâme*” eseri Keskin tarafından ele alınarak şekil ve içerik yönünden incelenmiştir. Çengilerin çeşitli özellikleri (ırk-inanç), sağlık problemleri, zaman ve mekân başlıkları altında incelenerek, eserdeki cinsel içerikli kelimeler ve ifadeler ortaya çıkartılarak tespit edilmiştir.

10) Koçu, R. İ. (2015)'nın “*Eski İstanbul’da Meyhaneler ve Meyhane Köçekleri*” adlı kitabında; eski meyhane eğlencelerinde yer alan meyhane köçekleri tarihsel süreçte incelenmiştir.

11) Kurt, B. (2007)'un “*Dansçı Erkeğe Yönelik Önyargılı Bakışın Sinop Köçekleri Örneği Üzerinden İncelenmesi*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; Tarihsel bağlamda köçeklik geleneği ve geleneğin sürdürülme biçimi ele alınarak erkek dansçıya yönelik ön yargı tarihsel süreçte incelenmiştir. Batıdaki erkek dansçıların konumunu inceleyerek Kurt, tarihselliğine toplumsal cinsiyet unsurunu da eklemiştir. Başka bir ifade ile; köçeklik geleneği hakkında literatür taraması yaparak, batılı gezginlerin gözlemlerindeki oryantalist bakış araştırmacı tarafından irdelenmiştir. Köçeklik mesleği ile ilgilenen katılımcılar ile de görüşme yaparak, yazılı kaynaklarda yer alan ve görüşmeler sonucu ortaya çıkan eşcinsellik korkusunu içeren yaklaşımları ele almıştır. Dans sanatında özgür anlatım biçimlerinin de yaratabileceğinin gösterilmesi çalışmada amaçlamıştır.

Kurt, (2007)'un “*Dansçı Erkeğe Yönelik Önyargılı Bakışın Sinop Köçekleri Örneği Üzerinden İncelenmesi*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*köçeklik geleneği*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi nitel araştırmalar ile elde edilmiş olsa da betimsel ve nitel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Günümüzdeki köçeklik geleneğinin ve yöredeki köçeklerin Osmanlı dönemindeki köçeklerden farklı oldukları, günümüzde Anadolu eğlencesi kültürü içinde yer aldıkları, cinsiyet rollerini kaybetmedikleri, meslek olarak bu işi devam ettirdikleri belirlenmiştir. Köçekler yörenin kültürel bir geleneğidir ve sanatsal niteliğe sahiptirler.

“Köçeklik geleneği, Osmanlı İmparatorluğu’nda kamusal-özel alan ayırımına dayalı eğlencelerden kaynaklanan bir gereksinimden doğmuş, günümüzde bu gereksinim ortadan kalktığı için de farklı görünümler almıştır. Sonuç olarak, bu toprakların yaşayan bir geleneğidir ve sanatsal bir niteliğe sahiptir” (Kurt, 2007: 96).

12) Melek, Z. (1953)'in “*Eski Devirlerde Köçekler ve Çengiler*” adlı makalesinde; köçeklerin ve çengilerin kıyafetleri, lakapları, dans performansları, geleneğin tarihsel süreçteki yeri incelenmiştir.

13) Nasman, U. T. (1999)'ın “*Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; Anadolu’da yaşayan köçeklerin nasıl ortaya çıktığı, Anadolu kültürü içinde nasıl yaşadığı ve köçeklerin toplumdaki işlevleri hakkındaki bilgileri incelemiştir.

Nasman (1999)'ın “*Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*kastamonu düğünleri*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi nitel araştırmalar ile elde edilmiş olsa da nitel ve betimsel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Günümüzde düğün sürelerinin azalması, maddi imkânlar, kentleşme gibi unsurlar salon düğünlerinin rağbetini arttırmıştır.

“Eskiden Kastamonu’da yapılan düğünler, çok zengin ve uzun süren eğlencelerle kutlanırdı. Hala yörede eski geleneklere bağlı kalınarak yapılan düğünler düzenlenmekle birlikte, son yıllarda salon düğünleri de daha çok rağbet görmektedir” (Nasman, 1999: 106).

“Altuntaş (1997) ve Nasman (1999) ’nın görüşlerinden yola çıkan Erkan, (2011: 229) ise; “Köçek Tipinin Üzerine Bir Deneme” adlı makalesinde Nasman’ın ve Altuntaş’ın köçeklik ile ilgili araştırmalarında geleneğin etnik kökeninin incelenmediğini onun yerine Osmanlı dönemi eğlence kültürü içerisinde yer alan, saray eğlencelerinden kalma bir yadigâr olduğunu, yüksek kültürden halk kültürüne doğru hareket eden bir eğlence biçimi olduğunu ifade etmiştir” (Erkan, 2011: 229).

Nasman (1999)'ın “*Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*Kastamonu yöresi köçeklik geleneği*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi nitel araştırmalar ile elde edilmiş olsa da betimsel ve nitel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Yöredeki köçekler ve köçeklik mesleğinde terfilik gösteren müzisyenler geçmiş yıllarda göçlerden etkilenmiştir. Yöreyi terk etmeyen köçekler, yörede kalarak mesleklerini devam etmişlerdir. Düğün eğlencelerinde gruplar arası ihtiyaçlar doğrultusunda bazı gruplar belirli takviyeler ile geçici veya kalıcı olmak üzere düğün eğlencelerine katılmaktadırlar.

“Kastamonu’nun sahil kesiminde, yerli halk olarak yaşayan köçeklerin hemen hemen hepsi göçten etkilenmiştir. Ancak göç unsuru, köçeklerin tamamen yurtlarından kopmalarına yol açmamıştır. Göçten etkilenmeyip Kastamonu’da kalan köçekler, oradaki

eğlence ihtiyacını gerekirse takımların birbirlerini takviye etmesiyle karşılaşmışlardır”
(Nasman, 1999: 85, 86).

14) Nasman, U. T. (2001)’ın “*Köçekler*” adlı makalesinde; Köçeklerin Anadolu kültürü içinde nasıl yaşadıklarını, toplumdaki işlevlerini incelemiştir.

15) Sağır, A. (2017)’ın “*Batı Karadenizde Bir Kültür Unsuru Olarak Köçeklik*” adlı makalesinde; köçeklik kültürünün doğuşu, geleneğin tarihsel değişim süreci, günümüze köçeklik kültürünün nasıl gelmiş olduğu, köçeklerin çalışma ortamları, eğitimleri, kıyafetleri, meslekleri, kültür kimlik ilişkilerinin gündelik sosyal hayatlarındaki eğlence biçimlerine uzantısı ve günümüz köçeklik geleneği araştırmacı tarafından “*nitel araştırma yöntemi ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği*” kullanılarak irdelenmiştir.

Sağır (1999)’ın “*Batı Karadenizde Bir Unsuru Olarak Köçeklik*” konulu makale çalışmasında “*köçeklerin giyim kuşamı*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi nitel araştırmalar ile elde edilmiş olsa da betimsel ve nitel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Kastamonu yöresindeki köçeklik mesleği ile ilgilen ekip üyeleri toplumdaki bazı kişiler tarafından giyim-kuşamları konusunda yadırganmaktadır.

“Kendini kadından ayıran erkek pantolonu benimsemiştir. Toplumun bilinçaltına işlemiş olan bu semboller algı mekanizmalarına dönüşmüş ve köçeklik mesleği sırf giyim kuşam bağlamında yadırganmıştır” (Sağır, 2017:194).

16) Özen, S. (2000)’in “*Feleğin Dansçıları Köçekler*” adlı makalesinde; düğün ve sünnet eğlencelerinde yer alan köçeklerin tarihteki yeri, dans kıyafetleri ve performansları incelenmiştir.

17) Uzun, H. (1993)’un “*Köçekçeler*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; köçekçelerin makamları usulleri, sözleri, sözlerinde kullanılan vezinler, köçeklerin ortak yönleri ele alınarak sunulmuştur. Çalışmanın birinci bölümünde musiki eşliğinde dans eden kişiler, ikinci bölümünde ise köçeklerin edebî yönü, üçüncü bölümde ise musiki yönü irdelenmiştir.

18) Uzun, H. (2011)’un “*Köçekçelerin Müzik Yapısı*” adlı makalesinde; kendilerine özgü ritmi ve nağmeleri bulunan köçek takımlarının 15 ve 19 yüzyıl arasında ki süreçte köçeklik geleneği, müzik ve edebî yönden incelenmiştir.

19) Taşkın, B. (2012)'ın “*Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında; konu ile ilgili temel kavramlar, çalışmaya dâhil edilen illerin özellikleri, çalışmanın metodolojik yöntemi açıklanarak kişilerin mesleki yönelimlerdeki kültürel etkenler köçeklik mesleği üzerinden değerlendirilerek, köçeklerin dans figürleri ile toplumda nasıl kabul gördükleri, köçeklerin sosyo-kültürel yönleri mülakat ve gözlem tekniği ile alınarak edilen verilerin istatistikleri analiz edilerek irdelenmiştir.

Taşkın (2012)'ın yüksek lisans tez çalışmasında köçeklerin “*sosyo-kültürel yönü ve toplumda yeri*” hakkında çalışması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi “*nicel ve nitel araştırmalar*” ile elde edilmiş olsa da betimsel ve nitel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Günümüzdeki köçeklerin tek gelir kaynakları dansları ile kazandıkları emekleridir. Köçekler düğünlerdeki performansları sayesinde düğüne katılan misafirlere ve düğün evi sahibinden bahşiş alabilmektedir. Aldıkları bu bahşişi ekip başına veya ekip arkadaşına vererek düğün sonunda aralarında paylaşmaktadırlar. Günümüzdeki köçekler için dernek yapısı oluşturulmadığından veya resmi kurumlar tarafından takiplerinin yapılmamasından dolayı günümüzde sosyal haklardan yararlanamamaktadırlar. Günümüzdeki köçekler ve ekip üyeleri sanatçı kartı talep ederek hatta yaşayan ustalar olarak isimlerinin kültür müdürlüklerinde yer alması kendileri tarafından istenilmektedir. Bazı köçeklerin günümüzde yaşlılık aylıklarında kesintiler olmuştur. Mesleğe talep olmamasından dolayı günümüzdeki köçeklerin çocukları farklı bir meslek ile ilgilenmektedir. Sosyal medya sayesinde gelecek nesil ve farklı kültürel toplumlar köçekleri tanıyabilecektir. Köçeklik mesleğinin diğer meslek gruplarından hiçbir farkı bulunmamaktadır. Köçekler, kadın kılığına girmiş erkek tanımının yerine Anadolu eğlence geleneğinin bir parçası ve kültürü olarak değerlendirilmelidir. Yöredeki köçek ekip üyelerine destek verilmelidir. Yıllardır yörede hâkim olan bu kültür eksik bilgiler ile yok sayılmamalıdır.

“Kök aile geliri gibi özel olanakları olmayan köçeklerin de tek gelir kaynağı emekleridir (Taşkın, 2012: 54).

Bir davul, zurna, köçek ekibi düğün sahibinden aldığı ücretten çok daha fazlasını düğüne gelenlerden aldığı bahşişlerden kazanmaktadır. Ekiplerde en çok bahşişi köçekler almakta buna karşın aldıkları bahşişleri ekip arkadaşlarıyla bölüşmektedir (Taşkın, 2012: 52).

Kişilerin ekonomik nedenlerle çocuk denilecek yaşta çalışmaya başlamaları, hiç kuşku yok ki eğitim hayatlarının da yarıda kalmasına yol açmaktadır (Taşkın, 2012: 38).

Düğünler ağırlıklı olarak ilkbahar ve yaz aylarında olmaktadır. Kışın yapılan düğün sayısında ciddi bir azalış vardır. Bu nedenle köçek ikinci bir işe daha yönelmektedir. Köçekliğin resmi bir meslek olarak görülmemesinden ötürü köçeklerin sosyal haklarının bulunmaması ise kişileri ek iş yapmaya iten bir diğer önemli nedendir. Bu sayede en azından sigorta ve emeklilik imkânlarından faydalanabilmektedirler (Taşkın, 2012: 51).

Çocuklarının mesleklerini devam ettirmesini istemeyenler köçekliğin zor bir meslek olmasından ötürü çocuklarının okumasını ve daha iyi bir işe sahip olmalarını arzulamaktadır (Taşkın, 2012: 75, 76).

Köy düğünlerinde oynayan klasik köçekler ileride kaybolrsa dahi görsel medyanın etkisiyle farklı bir şekilde olsa dahi köçeklerin, kültürümüzün bir parçası olmayı sürdürmeleri olasıdır. Köçekler diğer meslek gruplarından hiçbir yönden farklı değildir (Taşkın, 2012: 95).

Sinop ve Kastamonu yöresi insanları ekseriyetle köçeklere olumlu yaklaşmakta ve kültürlerinin bir parçası olarak görmektedirler (Taşkın, 2012: 70).

Köçekler diğer meslek gruplarından hiçbir yönden farklı değildir” (Taşkın, 2012: 95).

Kazmaz (1997)’ın “Kastamonu Geçmiş Günler ve Küçük Sanat Hayatı” kitabının araştırmasında “Kastamonu’da kültürel yaşam” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan şimdiki araştırma her ne kadar, bu diğer araştırmalar gibi nitel araştırmalar ile elde edilmiş olsa da betimsel ve nitel bulguları destekler niteliklerinin olduğu görülmektedir. Yörede günümüzde kadınlar tiyatro, halk oyunları, müzik ve benzeri sanatsal konularda çok fazla yargılanmamış olsalar da geçmiş yıllarda kadınların dans etmesi, sahneye çıkması, köy düğünlerinde erkeklerin arasında oynamaları toplum tarafından uygun görülmemiştir. Düğün eğlencelerinde erkekleri eğlendirme görevini Anadolu eğlencesinin bir kültürü olarak erkek dansçılar (köçekler) üstlenmiştir.

“Kastamonu’da toplum hayatında, sürekli gelişmeler görülmektedir. Ortaokulu, liseyi bitirenler memur olmakta, ailelerinin geçimini sağlamaktadır. Halk Evi’nde verilen müsamerelerde genç kızlar sahneye çıkmaktadır. Bununla birlikte kınamalar olmuyor değil. Bu yüzden oyunda rol almak istemeyen bir genç kıza, vali tarafından işine son verileceği bildirildi. Uyarı üzerine genç kız sahneye çıkabildi. Böyle de olsa hoş karşılamama durumunun devam ettiği anlatılmaktadır” (Kazmaz, 1997: 60).

BÖLÜM 3. BULGULAR ve YORUMLAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kastamonu yöresinin düğün gelenekleri nelerdir? Sorusuna ekip üyeleri ve yerel halkın katıldığı araştırma anketinde yer alan açık uçlu ve görüşme soruları yoluyla cevap aranmıştır.

3.1.1. Anket Verileri Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Düğün Gelenekleri

Kastamonu yöresinin düğün gelenekleri ve içerisinde yer alan köçeklik geleneği aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 9:
Ankete Katılan Katılımcıların “Kastamonu Yöresi Düğün Geleneği Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?” Soru Türüne Göre Verilmiş Olan Cevapların İlçelere Göre Dağılımı

İLÇE	KIZ İSTEME, SÖZ MERASİMİ (YÜZÜK TAKMA)	NİŞAN	DÜĞÜN				
			Düğün Hazırlıkları ve Düğün	Düğün Eğlence Geleneği	Köy Düğünü (Geleneksel)	Salon Düğünü (Moderniz)	Köçek Ekip Üyeleri ve Köçeklik Geleneği
Abana	-	-	42	2	2	4	23
Ağlı	-	-	2	-	-	-	-
Araç	2	2	4	3	-	-	2
Azdavay	1	1	2	1	-	1	3
Bozkurt	-	-	9	1	-	-	3
Cide	1	1	27	8	-	2	37
Çatalzeytin	-	-	4	-	-	-	6
Daday	-	-	11	1	-	2	5
Devrekâni	-	-	6	-	-	1	2
Doğanyurt	-	-	10	2	-	-	4
Hanönü	21	7	177	11	3	7	61
İhsangazi	-	-	3	-	-	-	2
İnebolu	-	-	6	-	-	-	5
Küre	1	1	10	1	-	1	11
Merkez	5	4	66	9	1	9	42
Pınarbaşı	-	-	22	3	-	2	15
Seydiler	1	1	21	3	1	2	5
Şenpazar	1	1	20	1	-	5	18
Taşköprü	9	5	148	21	3	9	57
Tosya	-	-	14	4	-	5	3
TOPLAM	42	23	604	73	10	50	304

Tablo 9’a göre, “Kastamonu yöresinin düğün geleneği hakkında bilgi verebilir misiniz?” Sorusuna yirmi yerleşim yerinden araştırmaya katılan 566 katılımcı arasından 410 katılımcı tarafından soruya cevap vermiştir. Günümüzde yörenin düğün sürecinde

yaşatılan gelenek-görenek ve adetleri belirlemek için katılımcıların görüşleri doğrultusunda toplamda “1,106” ifade dile getirilmiştir.

Verilen değer ifadelerini incelediğinde; “*kız isteme-söz merasimi (yüzük takma)*” (n:42), “*nişan*” (n:23), “*düğün hazırlıkları ve düğün*” (n:604), “*düğün eğlence geleneği*” (n:73), “*köy düğünü (geleneksel)*” (n:10), “*salon düğünü (modernize)*” (n:50), “*köçek ekip üyeleri ve köçeklik geleneği*”, (n:304) şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Düğün hazırlıkları ve yörenin düğünleri hakkında; Araç, Abana, Bozkurt, Daday, Devrekâni, Doğanyurt, Hanönü, İhsangazi, İnebolu, Merkez, Pınarbaşı, Seydiler, Şenpazar, Taşköprü ve Tosya yerleşim yerlerinden diğer yerleşim yerlerine oranla daha fazla bilgi verildiği köçek ekip üyeleri ve köçeklik geleneği hakkında ise Azdavay, Cide, Çatalzeytin, Küre yerleşim yerlerinden diğer yerleşim yerlerine oranla daha fazla bilgi verildiği tespit edilmiştir. Yörede düğünler “*kız isteme-söz merasimi (yüzük takma), nişan, düğün hazırlıkları ve düğün*” olarak üç farklı aşamada gerçekleştirildiği görülmektedir. Düğünler yörede köy düğünü (geleneksel) ve salon düğünü (modern) olarak ikiye ayrılmaktadır. Düğün eğlencelerinde köçek ekip üyelerine ve köçeklik geleneğine yer verilirken farklı eğlencelerinde tertiplenildiği belirlenmiştir. Yörenin düğünlerinde “*düğün hazırlıkları ve düğün süreci*” ve “*köçek ekip üyeleri ve köçeklik geleneği*” yoğun şekilde tabloda yer alırken, katılımcılar tarafından daha fazla önemsenildiği ortaya çıkmıştır.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre Kastamonu yöresinde ortaya çıkan 7 düğün geleneği, katılımcıların görüşleri doğrultusunda detaylandırılarak aşağıda başlıklar halinde sergilenmiştir.

3.1.1.1. Katılımcıların Kız İsteme-Söz Merasimine Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan “*kız isteme-söz merasimi*” kapsamında gerçekleşen gelenek-görenek ve içerisindeki adetleri belirtmek için toplamda 42 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadeler Azdavay, Cide, Küre, Seydiler, Şenpazar ilçelerinde eşit oranda (n:1), Araç (n:2), Merkez (n:5), Taşköprü (n:9), Hanönü (n:21) yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı gibi yörede “*kız isteme-söz merasimi*” yapılarak yaşatılmaktadır.

Katılımcıların, bu boyuta yönelik ifadeleri; Küre 152K: “Evlilik çağına gelen delikanlıya önce kız aranır. Uygun kız bulunduğunda isteme, ev görme, söz.....oluşan adetler vardır”, Kastamonu 447K: “Söz,...., kız isteme (dünürlük).....”, Hanönü 301K: “İlk önce kız isteme olur Düğünden önce babanın çevresine (kız tarafına) aile büyüğü tarafından şerbet dağıtılır.....”, Hanönü 302K: “...Önceden babamız ne derse o olurdu. Beni de babam evlendirdi. Belirlenen bir günde kız bakmaya gelirlerdi ve seni evinden alırlardı.....”, Hanönü 314K: “Düğün olmadan önce kızın ve erkeğin fikri alınır. Kızın istenmesi erkeklerin bulunduğu ortamda yapılır. Erkeğin annesinin babasının yanında kız isteme yapılırken yakın akrabaları eşlik etmektedir. Kız istemeye gidilirken söz için şeker alınıp kız evine getirilir. Kız verilmez ise söz şekeri erkek evine gönderilir.....”, Hanönü 318K: “....kız evine çiçek ve çikolata getirmek,.....damada acı ve tuzlu kahve yapmak.....”, Hanönü 334K: “Kız istemeye gelindiğinde damadın kahvesine tuz katılır.....”, Taşköprü 505K: “Kastamonu’da hemen hemen bütün evlilikler sırası ile kız arama, kız görme, dünürlük, kız isteme, nazlanma, şerbet, nişan, hak aşamaları ile tamamlanır. Önceleri kızın ve oğlanın fikri alınmaz. Anne ve babanın istedikleri kişilerle çocuklarını evlendirirlerdi. Günümüzde kızın ve oğlanın isteklerine önem verilir”.

Katılımcı ifadelerden de anlaşılacağı gibi düğünün ilk aşaması günümüzde kız isteme-söz (yüzük takma) merasimi ile başlamaktadır. “Kız görme, kız isteme, nazlanma, söz seremonisi, şerbet içme” aşamaları sırası ile yapılmaktadır. Kız tarafının ailesi kızının evlilik yapacağı kişiyi veya ailesini uygun görmedilerse eğer söz merasimi için gelen şeker vb. hediyeler erkek evine gönderilmektedir. Kız isteme sürecinde; damat kahvesinin içerisine tuz ve baharat katılmaktadır. Yörede hayır cevabının semboller ile gerçekleştiğini belirtebiliriz. Başka bir anlatımla görücü usulü (fikir sormadan evlilik, görmeden evlenme, aracı vasıtası ile evlilik yapma) ile evlenmelerin gerçekleştiğini, günümüzde fikir alışverişi ve tanışma ile evliliklerin daha fazla olduğunu, toplumun günümüzde geçmiş yıllardaki gibi çoğunlukla görücü usulü evlenmeyi tercih etmediklerini ifade edebiliriz.

3.1.1.2. Katılımcıların Nişan Seremonisine Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan “nişan seremonisi” kapsamında gerçekleşen süreci ve gelenek-görenekleri ve adetleri belirlemek için toplamda 23 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadelerden Azdavay, Cide, Küre, Seydiler, Şenpazar ilçeleri eşit oranda (n:1), Araç (n:2), Merkez (n:4), Taşköprü (n:5), Hanönü (n:7) olan ilgili

yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı gibi yörede nişan seremonisinin gerçekleştiği ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların, bu boyuta yönelik ifadeleri; Hanönü 369K: “Önce kız istenir, söz takılır ve nişan yapılır.....”, Seydiler 262K: “Genelde nikah öncesi nişan (söz) yapılır.....”, Hanönü 333K: ”.....Nişan bohçası yapılır”, Hanönü 360K: “.....beşik nişanı.....”.

Katılımcı ifadelerden de görülebileceği gibi nişan seremonisinin, söz merasiminden sonra, nikâh merasiminden önce gerçekleştiğini, nişan bohçasının da hazırlanılarak yörede beşik nişanına yer verildiğini ifade edebiliriz.

3.1.1.3. Katılımcıların Düğün Hazırlıkları ve Düğüne Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan “*düğün hazırlıkları ve düğün*” kapsamında gerçekleşen süreci, gelenek-görenek ve adetleri belirlemek için toplamda 604 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadeler; Ağlı ve Azdavay ilçelerinden eşit oranda (n:2), İhsangazi (n:3), Araç ve Çatalzeytin ilçeleri eşit oranda (n:4), Devrekâni ve İnebolu ilçeleri eşit oranda (n:6), Bozkurt (n:9), Küre ve Doğanyurt ilçeleri eşit oranda (n:10), Daday (n:11), Tosya (n:14), Şenpazar (n:20), Seydiler (n:21), Pınarbaşı (n:22), Cide (n:27), Abana (n:42), Merkez (n:66), Taşköprü (n:148), Hanönü (n:177) olan ilgili yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı gibi yörede “*düğün hazırlıkları ve düğün*” sürecinin gerçekleştiğini ifade edebiliriz.

Katılımcıların bu boyuta yönelik ifadeleri; Abana 16K: “Abana’da genellikle düğün öncesi şeker yapılır (kız evine gitme). Burada ikramlar yapılır. Grubun en önünde Türk Bayrağı ile yürüyen kişiye hediye verilir. Bu esnada davul-zurna çoğu zaman olur. Damat tarafına yakın olanlar su ile ıslatılır. Bu gelenektir. Ertesi gün düğün olur.....”, Abana 19K: “Gelin arabasının altında kaşık kırılır.....”, Daday 75K: “1960 ve öncesi düğünlerde salı günü sepet (Gelinin eşyası gönderilir), Çarşamba günü; kız kınası. Gündüz köylülerine ikram, Perşembe; Hak gelin almaya gidilir.....”, Cide 95K: “Yöresel kıyafetler yaşlıların değişilmez düğün kıyafetidir.....”, Hanönü 359K: “Eskiden gelinleri araba yerine at ile götürürlermiş.....Gelinin üzerine kırmızı eşarp örterlermiş”, Hanönü 362K: ”.....Sonra Cumartesi günü öğleden erkek kınası ile birlikte Mevlid-i Şerif okutulur ve akşamına da erkek tarafının eğlencesi gelir. Aynı zamanda köyde ise köylü halkına (ıslama) denilen, rakı içilir.....”, Hanönü 374K: “Düğünlerde erkek tarafı gelin alayı ile birlikte, gelini ve çeyizini almak için kız (gelin) evine giderler. Gelinin annesi gelinin

sandığının üstüne oturur ve para almadan sandığın üstünden kalkmaz, gelinin annesi kızın yüzünü göstermek ve duvağını açmak için yüz görümlülüğü ister”, Taşköprü 527K: “Düğünlerde, erkek tarafı kızı almaya gelir, buna “hak” denir.....Gelin evden çıkarken şeker, pirinç atılır. Bu “ritüel” bereket için yapılır. Düğün eğlenceli geçer....”, Taşköprü 542K: “Taşköprü yöresinde damat tarafı bertilen saatte gelin evine araç konvoyu ile gelinir, damat ve en yakını gelin evine çıkarlar, damat gelini alır, kapıdan çıkarken gelin tarafına yakın olan kişi kapı ücreti ister. Damat bahşiş verir düğüne gelenlere hoca ile birlikte kapı önünde dua edilir.....”, Hanönü 307K: “ urgan germe, araba önü kesme, sandık üzerine oturma, silah atmak, gelin kuşağı bağlama, gelin bohçası yapma, gelin alma, gelin ayakkabısının altına bekar ismi yazılması, başlık parası, analık hakkı, kurban kesilmesi, düğün evine bayrak takılması, mevlit, misafirlere yemek ikramının yapılması, okuluk (gömlek, havlu, davetiye) dağıtma”, Hanönü 318K: “Gelin olacak kızın ayakkabısının altına isim yazılması, gelin sandığına oturma, ...çanak kırma, okunmuş şeker dağıtmak, ... gömlek ve havlu dağıtmak, hak arabalarına havlu bağlamak, hak konvoyu yapmak”, 320 K: “.....hak, süt parası, bilezik isteme....”, Hanönü 342K: “Gelin evden çıkartılırken kuşak bağlanır ve para almak için erkek tarafından “kuşak yetiştiriyor” denilir. Gelin almaya gelinirken gelin camdan buğday atar. Gelin çeyizinin üzerine oturulur ve para alınır. Gelinin ayakkabısının altına isim yazılır. Davetiye dağıtılırken yakın kişilere “havlu, gömlek” dağıtılır. Gelin almaya giderken hak olur hakta (fasıl) olur”, Kastamonu 474K: “Düğünden bir hafta önce algu denilen bir gün vardır. O gün gelinin odası gelinin akrabaları tarafından güzelleştirilerek düzenlenir. Çeyiz malzemeleri sergi yapılır. 1 hafta sonra düğün yapılır”, Hanönü 300K: “.....yemek verilir. Kastamonu ilinde düğün (düğün masrafları) erkek tarafına aittir. Gelin almaya gidilirken hak esnasında arabalara havlu takılır”, Hanönü 315K: “.....Yöresel yemekler hazırlanır ve yapılır.....” .

Katılımcı ifadelerden de görülebileceği gibi, düğün aşamaları yörede “söz, nişan, düğün” olmak üzere üç farklı aşamada gerçekleşmektedir. Yörenin düğün gelenek-göreneklerinde ve içerisinde gerçekleştirilen adetlerinde farklılıkların da yaşandığı tespit edilmiştir. Yöre düğünlerinde “bereket, nazar, maddiyat ve dini ritüellere” de yer verildiği tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile yöre düğünleri hafta içi ve hafta sonu olmak üzere iki farklı sürede gerçekleşmektedir. Erkek tarafının çoğunlukla düğün masraflarını da üstelendiğini bulgular ile ifade edebiliriz

3.1.1.4. Katılımcıların Düğün Eğlence Gelenegine Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan “*düğün eğlence gelenegi*” kapsamında görüşleri belirlemek için toplamda 73 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadelerden Azdavay, Bozkurt, Daday, Küre ve Şenpazar ilçeleri eşit oranda (n:1), Abana ve Doğanyurt ilçeleri eşit oranda (n:2), Araç, Seydiler ve Pınarbaşı ilçeleri eşit oranda (n:3), Tosya (n:4), Cide (n:8), Merkez (n:9), Hanönü (n:11), Taşköprü (n:21) olan yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Yörede düğün eğlence geleneklerine yer verildiğini, günümüz düğünlerinde de yaşatıldığı ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların, bu boyuta yönelik ifadeleri; Abana 7K: ”.....Kadın erkek ayrı eğlenirdi”, Hanönü 315K: ”.....Kına gecelerinde erkeklerin olması genellikle hoş karşılanmaz.....”. Tosya 296K:” Tosya düğünleri erkek ve kadınların ayrı ayrı eğlendiği düğünlerdir.....”, Daday 75K: ”.....Cuma “semet” denilir. Kadınlar toplanır”, Hanönü 359K: ”.....Davul zurna olmadığında tef çalarak oynarlarmış.....”, Hanönü 336K: “Yöreye özgü müzikler ön plana çıkmamaktadır. Daha çok Ankara yöresine ait oyun havaları düğünlerde söylenmektedir”.

Katılımcı ifadelerden de anlaşılacağı gibi yörede gerçekleşen düğün eğlencelerinde farklı cinsiyet gruplarının birlikte eğlenmelerine toplumdaki bazı kişiler tarafından olumlu bakılmadığı, bu sebepten dolayı kadın ve erkek gruplarının ayrı olarak eğlendikleri görülmüştür. Düğün gününden sonra ilk güne “semet” denilmektedir. Semet gününde kadınlar kendi aralarında eğlence düzenlemektedir. Yörenin düğün eğlencelerinin müziklerinde misket (oyun) havaları egemendir. Kadın eğlencelerinde davul-zurna müziğine yer verilmedi ise tef çalgısı ile eğlencelerin tertiplendiğini belirtebiliriz.

3.1.1.5. Katılımcıların Yöre Düğünlerinin Köy Düğünleri (Geleneksel) Şeklinde Gerçekleşmesine Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan yörede gerçekleşen “*köy düğünleri (geleneksel)*” kapsamında görüşleri belirtmek için toplamda 10 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadeler; Merkez ve Seydiler yerleşim yerleri eşit oranda (n:1), Abana (n:2), Taşköprü ve Hanönü ilçeleri eşit oranda (n:3), olan ilgili yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı gibi yörede köy düğünlerinin günümüzde geleneksel çerçevede korunduğunu ve günümüzde az sayıda köy düğünlerine yer verildiği belirlenmiştir.

Katılımcıların bu boyuta yönelik ifadeleri; Abana 12K: "Köylerde yapılan düğünler cuma akşamı başlar ve buna komşu düğünü gecesi denir.....", Hanönü 361K: "....köy düğünleri çok güzel,.....", Taşköprü 529K: " Kırsal kesim dediğimiz köylerde açık havada, samimi ve güzel bir şekilde düğünler yapılır....Şehirlerde insanları bir salona doldurup herkesin ayrı masalarda oturduğu samimi olmayan bir ortamda düğün yapılır", Taşköprü 523K: " Geleneklerimizi halen devam ettiren kır düğünleri şeklinde yapılır", Merkez 473K: "Kastamonu'da düğünler 3 gün sürmektedir...", Abana 17K: ".....Köy yerlerinde yapılanlarda yöresel geleneklerde uygulanır".

Katılımcı ifadelerden de anlaşıldığı gibi yörede köy düğünleri göçler, eğitim, maddi durum, düğün masraflarının ağır gelmesi, kentleşme, eğitim, gelişen teknolojiye dolayı salon düğünlerinin artışı vb. sebeplerden dolayı köy düğünleri günümüzde önemini kaybederek yerini kapalı alanlarda yapılan salon düğünlerine bırakmıştır. Düğün günlerinin süresinde geçmiş yıllardaki düğünlere göre azalmalar gerçekleştiğini, düğün gelenek ve göreneklerinde ise farklılıklar yaşandığını bulgular ile ifade edebiliriz.

3.1.1.6. Katılımcıların Yöre Düğünlerinin Salon Düğünü (Modern) Şeklinde Gerçekleşmesine Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan yörede gerçekleşen "salon düğünleri (modern)" kapsamında görüşleri belirtmek için toplamda 50 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadeler; Azdavay ve Devrekâni ilçeleri eşit oranda (n:1), Cide, Daday, Pınarbaşı ve Seydiler ilçeleri eşit oranda (n:2), Abana (n:4), Şenpazar ve Tosya ilçeleri eşit oranda (n:5), Hanönü (n:7), Merkez ve Taşköprü yerleşim yerleri eşit oranda (n:9), olan ilgili yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılabacağı gibi yörede gerçekleşen düğünler günümüzde "salon düğünleri (modern)" şeklinde yapılmaktadır.

Katılımcıların bu boyuta yönelik ifadeleri; Abana 9K: ".....Düğünler ikiye ayrılır. Salon düğünü ve köy düğünü şeklinde yapılır", Abana 17K: "Genellikle düğün salonlarda olur....", Devrekani 140K: ".....yavaş yavaş salon düğünlerine kaymakta" Cide 97K: "Eskiden üç gün üç gece davullu, zurnalı, köçek ile yemekli yapılırdı. Şimdi ise yorucu ve masraflı olan bu geleneklerden vazgeçip, salon düğünleri yapılmaktadır.....", Taşköprü 501K: "....iki günde gelin evinden alınarak salona gidilir..... Salonda eğlence yapılır", Tosya 286K: "Genelde düğün salonlarında aile düğünü şeklinde yapılmaktadır".

Katılımcı ifadelerden de anlaşılacağı gibi yöredeki düğünler ikiye ayrılmaktadır. Yorucu ve masraflı bulunan köy düğünlerinden uzaklaşarak, düğün sürelerinde kısaltmalar meydana gelmiştir.

“Salon düğünü gündelik hayatımızda yer alan ritüelleştirilmiş eylemlerden biridir. Ele aldığımız düğün şekli salon düğünü toplumun son otuz yıldır hızlanıp artan köyden şehre göç süreciyle birlikte ortaya çıkar” (Panova, 2018: 21).

“Sinop ve Kastamonu’da kışın çok fazla düğün olmamaktadır. Dolayısı ile köçeklerin kazançları da buna paralel olarak oldukça azalmaktadır. Kış aylarında yapılan az sayıda düğün kapalı alanlarda yapılmakta olup köçeklere göre kapalı alanlarda, açık alandaki kadar rahat bahşiş toplanamamaktadır” (Taşkın, 2012: 52).

Geçmiş yıllarda egemen olan açık havada yapılan köy düğünleri günümüzde yerini; Kentleşmenin, eğitimin, maddiyatın ve göçlerin etkisi ile kısa sürede gerçekleşen ve kadın ve erkeğin aynı ortamlarda eğlendikleri kapalı mekânlara bırakmıştır. Günümüzdeki düğünlerin ağırlıklı olarak salon düğünleri şeklinde yapıldığını bulgular ile ifade edebiliriz.

3.1.1.7. Katılımcıların Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Köçek Ekip Üyelerine ve Köçeklik Geleneğine Yönelik Görüşleri

Verilen değerleri incelediğimiz zaman katılımcılardan yörede gerçekleşen “düğün eğlencelerinde köçek ekip üyeleri ve köçeklik geleneği” hakkında düşüncelerini belirlemek için toplamda 304 ifade de görünür kılınmıştır. Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi yörenin düğün eğlencelerinin içerisinde “köçek ekip üyelerine ve köçeklik geleneğine” yer verildiği tespit edilmiştir. Bu ifadeler; Araç, Devrekâni ve İhsangazi ilçelerinden eşit oranda (n:2), Azdavay, Bozkurt ve Tosya ilçelerinden eşit oranda (n:3), Doğanyurt (n:4), Daday, İnebolu ve Seydiler ilçelerinden eşit oranda (n:5), Çatalzeytin (n:6), Küre (n:11), Pınarbaşı (n:15), Şenpazar (n:18), Abana (n:23), Merkez (n:42), Taşköprü (n:57), Hanönü (n:61), olan yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Katılımcıların bu boyuta yönelik ifadeleri; Çatalzeytin 3K: “Kastamonu düğünlerinde genellikle davul-zurna ve köçekler bulunur”, Araç 51K: “Köçeklik Kastamonu’ya öz bir düğün geleneğidir. Osmanlı’dan günümüze gelmiş en güzel dans örneğimizdir”, Araç 52K: “Davul-zurna mutlaka oluyor ve bu düğünde gösteriş simgesi halinde.....”, Cide

94K: "Düğünler köçek olmadan olmazlar, eğlencelidir ve damarımızda atan bir köçek havası oyunu vardır", Cide 102K: ".... köçeklerin ve köçeklerle oynatılması ve ufak tartışmaların olması gibi", Cide 110K: "Karadeniz Bölgesi'nin özellikle Batı Karadeniz Bölgesi'nin geleneksel dansları köçeklik ile devam etmektedir", Cide 112K: ".....Köçek oynatma olayı Kastamonu düğünlerinin olmazsa olmazıdır", Cide 113K: " Köçek oynatma Kastamonu ve çevresinde gerçekleşir", Bozkurt 127K: "Davul, zurna ve kemane olmadan tatsız ve tuzsuz bir düğün olur. Düğünü bir gelenek olarak gören aileler bu adetlere dikkat eder, diğer düğünlerden daha kıymetli ve insanları tatmin eden eğlence anlayışı içerisinde görür...", İhsangazi 136K: "Merkeze gittiğim düğünlerin büyük bir bölümünde (%90) köçek yoktur. Davul ve zurna vardır.", Şenpazar 185K: "Düğün geleneği yerine göre yemekli, mevlit ile, yerine göre köçek ile içkili olur" Pınarbaşı 237K: "Özellikle kına gecesinde köçek oynatmak, davul-zurna çaldırmak adetlerdir", Pınarbaşı 240K: "Pek fazla bilgim olmamakla beraber köçek kültürü var. Onu da doğru bulmuyorum", Pınarbaşı 243K: "Düğünlerde köçeklerin oynadığını duymuştum", Kastamonu 409K: "Söz, nişan ve düğünlerde davul, zurna mutlaka olmalıdır. Gelin çıkarken bu bir gururdur", Kastamonu 453K: "..... Gelin almaya giderken davul-zurna ile gidilir", Kastamonu 457K: "Davul-zurna mutlaka birçok düğünde vardır. Davul ve zurna eşliğinde genellikle düğünlerde erkekler oynar. Ya da onlar kendi mesleğini tek başlarına icra ederler", Kastamonu 460K: "Hiç katılmadım, ancak içimde bir merak uyandı köçekliğe dair", Kastamonu 468K: "Düğün geleneğinde akla ilk gelen davul, köçek ekibidir. Üç gün boyunca sınırsız şekilde eğlenilir. Bunun yanın sıra köçekli düğünlerde alkol alınır ve düğün tam anlamıyla yaşanır. Bu gelenek geçmişten bugüne kadar geldi ise bundan sonrada bu kültürü bizler yaşatacağız".

Katılımcı ifadelerden de anlaşılacağı gibi yörenin düğünlerinde köçek ekip üyelerine yer verilirken ve köçeklik geleneği günümüzdeki düğünlerde yaşatılmaktadır. Ülkemiz eğlence kültürünün içerisinde yer alan köçeklik geleneği Osmanlı döneminden günümüze gelerek yörede yer bulduğunu, köçeklerin ağırlıklı olarak Karadeniz Bölgesi'nde yer aldıklarını bulgulardan ifade edebiliriz. Başka bir anlatım ile köçekler ve ekip üyeleri günümüz düğün eğlencelerinin vazgeçilmezi, yörenin kültürü ve eğlence geleneği olarak görülmekte ve günümüzde yaşatılmaktadır. Merkez yerleşim yerindeki düğün eğlencelerinde günümüzde davul-zurna ekipleri hâkim olurken iç ve sahil kesimlerinde köçekler ve ekip üyeleri hâkim olmaktadır. Köçekler günümüzde dans performanslarını eğlencelerde kendileri veya düğüne katılan misafirlerin eşlik etmeleri ile de sergilemektedirler. Kastamonu yöresinin düğün eğlencelerinde köçeklerin ve ekip

üyelerinin önemli bulunulduğunu, bu geleneğin gelecek kuşaklardaki düğünlerde de sürmesinin istenildiğini bulgular ile ifade edebiliriz.

Yukarıda maddeler halinde detaylandırılan düğün geleneklerine yönelik ifadeler Tablo 10'da katılımcı sayılarıyla ilişkilendirilerek verilmiştir.

Tablo 10:
Anket Verilerine Göre Kastamonu Yöresinin Düğün Gelenekleri Hakkındaki Katılımcı Görüşleri

Söz ve Nişan Öncesi	Kız görmeye gitme, kız isteme, söz merasimi, dönürlük olma (n:31) Görücü usulü ile evlenme (n:4) Söz merasiminden sonra şerbet içilmesi (n:4) Damada Kahve yapılması (n:3)
Nişan	Nişan merasimi (n:22) Beşik nişanı (n:1)
DÜĞÜN	Düğün Hazırlıkları ve Düğün Kına gecesi (n:75) Düğün yemeği (n:74) Gelin alma (hak, konvoy, gelin çıkartma, kız almaya gitme) (n:71) Dini ritüeller (n:38) Düğünde bahşiş verme, kapı açmama, sandık üstüne oturma yapılır (n:20) Çeyiz hazırlama, serme, ev döşeme ve çeyiz görme (n:18) Erkek tarafına takı ve çeyiz aldırma ve düğün günü takı merasimi yapılır (n:16) Dürü, çeyiz kestirme ve çeyiz aldırma (n:14) Düğünde silah atılır (n:12) Düğünde çocuklara şeker, para atılır (n:12) Düğünde alkol kullanılır (n:11) Arabalara havlu bağlama (n:9) Gelin duvağı ve gelin kuşağı (n:8) Damada ve geline şeker buğday atma, gelinin şeker buğday atması (n:8) Okuluk, dürü ve (davetiye) dağıtılması (n:7) Nikâh (n:6) Çömlek kırma (n:6) Düğünlerde yöresel oyunlar, tiyatro gösterileri ve yarışmalar düzenlenir (n:6) Süt, Analık, Başlık parası ve yüz görümlüğü takma (n:6) Şeker geleneği düzenleme, şeker geleneğinde damadı ıslatma (n:5) Gelin ayakkabısı altına isim yazma: (n:5) Gelin görmeye ve bakmaya gidilmesi (gelinin güzelliğine bakmaya gidilmesi) (n:4) El öpme (n:3) Ayakkabı saklama (n:3) Balayı (n:2) Kaşık ve bardak kırma (n:2) Gerdek; damadın yumruklanma ve damada un, yumurta atılması (n:2) Düğün evine bayrak asılması (n:1) Kınalarda ağıt olması (n:1) Sağdıç (n:1) Yöresel kıyafetler ile düğüne katılma (n:1)
	Kastamonu düğünlerini bilmiyorum (n:54) Düğün gelenekleri eğlenceli yardımlaşmalı olduğu için seviyorum (n:35) Herkes tarafından bilinen geleneksel düğün (n:17) Yörede düğünler farklılık gösterir (n:9) Eski düğünlerden çok uzaklaşıldı (n:9) Hafta sonu (Cuma ve pazar) düğün yapılır (n:9) Birkaç günden oluşan düğün (n:7) Düğün gelenekleri olumsuz, tuhaf ve sıkıcıdır (n:6) Düğün masraflarını erkek tarafı öder (n:5) Düğünler hafta içi yapılır (n:2) Başlık parası yoktur (n:2) Kastamonu düğünleri çok maliyetlidir (n:1) Fotoğraf çekimi (n:1)

Tablo 10: Devamı

	Düğün Eğlence Gelenegi	Oyun havası ile eğlence yapılması (n:58) Kadın ve erkek ayrı eğlenir (n:4) Semet eğlencesi (n:4) Orkestra ile eğlenme (n:4) Tef ile eğlenme (n:3)
	Köy Düğünü (Geleneksel)	Köy düğünü yapılır (n:10)
	Salon Düğünü (Modern)	Düğünler salonlarda yapılır (n:49) Sünnet düğünü (n:1)
	Köçek Ekip Üyeleri ve Köçeklik Gelenegi	Davul-zurna ile eğlence yapılır (n:153) Köçeklik gelenegi ve düğünlerde köçek oynatma (n:106) Köçek, kemane, davul zurna ile eğlence düzenlenir (n:9) Köçeksiz düğün anlamsızdır (n:9) Davulsuz düğün anlamsızdır (n:8) Düğünlerde köçeklerin bulunmasına olumlu bakmıyorum (n:4) Köçekler bazı ilçelerde yaygındır (n:4) Köçekler düğünün neşesidir (n:4) Köçekleri eğlenceler ve dini ritüellerin birlikte yapılır (n:3) Köçek görmedim (n:2) Düğünlere ekipleri erkek tarafı davet etmektedir (n:1) Köçeklere düğün eğlenceleri talep az günümüzde nadir varlar (n:1)
	TOPLAM	70+1,106

Tablo 10’na göre, Kastamonu yöresindeki katılımcıların Kastamonu yöresinin düğün gelenekleri hakkındaki görüşlerini belirlemek için toplamda 70 veride görünür kılınmıştır. İfadelerin toplam sayısı 1,106’dır. Yörede düğünler içerisinde yer alan bölümdeki söz töreninde “*kız görmeye gidilmesi, kız isteme, söz merasimi, iki ailenin birbirleri ile dönürlük olması (n:31)*” önemli görülürken, söz merasiminden sonra yörede “*nişan merasimi (n:75)*” önemli görülmektedir. Yörede düğün hazırlıklarının yapılması ve düğün töreninde ise “*kına gecesi (n:75), düğün yemeği (n:74), gelin alma (hak, konvoy, gelin çıkartma, kız almaya gitme) (n:71), davul-zurna ile eğlence düzenlenilmesi (n:153), oyun havası ile eğlence yapılması (n:58)*” önemli görülmektedir.

3.1.2. Görüşme Verileri Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Düğün Gelenekleri

Tablo 11:
Görüşmeye Katılan Ekip Üyelerinin ve Yerel Halkın “Kastamonu Düğünleri Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?” Soru Türüne Göre Görüşleri

Katılımcıların İlçeleri	Kastamonu Düğünleri Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?
Azdavay	Görücü usulü ile evlenme, gelin almaya at ile gidilmesi, yöresel kıyafetler ile düğüne katılma, kale âdeti (kale kurma), dürü alma, başlık ve süt parası verme, gelin çeyizi, şeker (şeker alma) günü, erkek ve kadın eğlencesi (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), düğün eğlencelerinde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar), köy ve salon düğünü, düğün süresi ve süreci.
Şenpazar	Peygamber düğünü, hafta sonu gerçekleşen düğünler, yöresel kıyafetler ile düğünlere katılma, gelin hazırlayıcı (gelini süsleyen ve hazırlayan kişi), gelin duvağı, bahşiş verme, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), gılvân, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar), okunuk dağıtılması, düğünlerde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, damadın omzuna kırmızı örtü örtülmesi, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), geçmiş yıllarda yörede gerçekleşen düğün süreçleri, süreleri ve gelenek-görenekleri.
İnebolu	Düğün yarışmaları, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), yöredeki düğün geleneklerinde değişim süreçleri, oyun havaları ile eğlence yapılması, köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar).
Taşköprü	At arabası ile kız istemeye gidilmesi, nişan seremonisi, başlık parası verme, geline bahşiş verme, gelin kıyafeti, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), okuluk dağıtılması, çeyiz-dürü kesme, çeyiz alma, geline takı alınması ve takılması, kadın eğlencelerinde tef kullanılması, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), günümüzdeki düğün geleneklerinin süreci, eski düğün gelenekleri, köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar).
Bozkurt	Düğünlerde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar).
Cide	Kız isteme, düğün yemeği, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), günümüzdeki düğün süreci, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar).
Hanönü	Kız evine haber gönderilmesi, görücü usulü ile evlenme, şerbet içme, söz (yüzük) ve nişan seremonisi, süt, başlık, bahşiş ücreti verilmesi, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), sağdıç seçimi, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), organ gerilmesi (germe), düğün için gelin ve damadın hazırlanması, düğün yemeği, semet eğlencesi, gelin kıyafeti ve duvağı, takı merasimi, gerdek gecesi, gerdek sabahı, düğünde alkol kullanımı, havlu ve okunuk dağıtılması, çeyiz kesme, dürü alma, çeyiz alma, gelinin kucağına erkek çocuk verilmesi, imam nikâhı, düğün dini ritüelleri, gelinin başına buğday atılması, kağı arabası ile düğün günü gelin almak için gidilmesi, gelinin ellerine ve ayaklarına kına yakılması, el öpme, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar), kadın eğlencelerinde tef kullanımı, günümüz ve geçmiş yıllara ait düğün süresi ve süreci, köçekler ve ekip üyeleri.
Merkez	Şerbet içilmesi, helva yenilmesi, gelin ve damat hamamı, yörenin bölgeleri, semet (evirlik) eğlencesi, sepet, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), süt parası, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), damadın ayakkabısının saklanması, gelin sandığının üzerine yakınları tarafından oturulması, helesa geleneği, el öpme, tekerlif geleneği, çeyiz görme, gelin çeyizi, Tosya kuşağı, bıçak oyunu, düğün güreşi, gelin ve damadın başına para ve buğday atılması, gelin alma seremonisinde bahşiş alınmadan kapının erkek tarafına açılmaması (kapı tutma), okuyucu ile düğün davetinin gerçekleştirilmesi, iç güveysi alınması ve seçilmesi, düğünlerde dini ritüellere yer verilmesi, günümüzdeki ve geçmiş yıllardaki düğün süreci ve süresi, köçekler ve ekip üyeleri, Tosya ilçesi düğünleri.

Tablo 11’e göre, sekiz yerleşim yerinden görüşmeye olumlu yanıt veren, köçeklik geleneğini yaşatan ekip üyeleriyle ve yerel halktan kaynak kişiler ile görüşme yapılmıştır.

- Azdavay ilçesinde gelin almaya at ile gidilmektedir. İlçe düğünleri köy ve salon düğünleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. “*Gelin çeyizi, şeker günü, kale âdeti*” ilçenin önemli düğün gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.
- Şenpazar ilçesinde düğünler genel hatları ile hafta sonu gerçekleşirken Peygamber düğününe de yörede yer verilmektedir. “*Gelin duvağı, gılvan, damadın omzuna kırmızı örtü örtülmesi*” ilçenin önemli düğün gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.
- İnebolu ilçesinin düğün eğlencelerinde “*düğün yarışmaları, oyun havaları ile eğlence düzenlenilmesi*” ilçenin önemli düğün gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.
- Taşköprü ilçesinde “*at arabası ile kız istemeye gidilmesi*” ve “*gelin kıyafeti*” ilçenin önemli düğün gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.
- Hanönü ilçesinde kız istemeye gidilmeden önce kız evine haber gönderilir. Kagni arabası ile gelin almaya gidilir. “*Düğünde alkol kullanımı, sağdıç seçimi, urgan gerilmesi (germe), gelinin ellerine ayaklarına kına yakılması, gelinin kucağına erkek çocuk verilmesi, imam nikâhı, gerdek gecesi, gerdek sabahı*” ilçenin önemli düğün gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.
- “*Helva yenilmesi, gelin-damat hamamı, sepet günü, damadın ayakkabısının saklanması, kapı açmama (kapı tutma), helesa geleneği, sandık üzerine oturma, iç güveysi, tekerlif, çeyiz görme, bıçak oyunu, düğün güreşi*” merkez yerleşim yerinin önemli düğün gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.
- Aşağıda ilçelere göre görüşme yapılan katılımcılardan elde edilen detaylı bilgiler yer almaktadır.

Azdavay İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “*Görücü usulü ile evlenme, gelin almaya at ile gidilmesi, yöresel kıyafetler ile düğüne katılma, kale âdeti, dürü alma, başlık ve süt parası verme, gelin çeyizi, şeker (şeker alma) günü, erkek ve kadın eğlencesi (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), düğün eğlencelerinde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar), köy ve salon*

düğünü, düğün süresi ve süreci” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Azdavay ilçesi düğünleri hakkında alınan bilgiye göre; Yörede görücü usulü ile yapılan evlilikler günümüzde yerini çoğunlukla tanışma ve görüşme yolu ile yapılan evliliklere bırakmıştır. Kız tarafına tanışma ve isteme sürecinde erkek evinden, kız evine helva-poğaça gibi hediyeler gitmektedir. Kız ve erkek tarafı tanışıp aralarında anlaşır ise süreç isteme ile devam etmektedir. Düğün ilçede üç gün sürmektedir. Birinci gün yapılan düğüne ilçede *“adam düğünü”* adı verilmektedir. Adam düğüne erkek tarafının misafirleri davet edilmektedir. Erkekler adam düğününde kendi aralarında eğlenirler. İkinci gün yapılan düğüne ise *“gelin alma-hak”* denir. Kız tarafı da bu güne dâhildir. Son gün yapılan sürece ise *“semet”* denir. Erkek tarafının bayanları arasında gerçekleşir. Kadınlar ilçenin düğünlerinde günlük hayatta da kullandıkları yöresel kıyafetlerini düğün kıyafeti olarak giymektedir. Bayanlar bazen farklı bir ilde ikamet etmiş olsalar dahi ilçesine geldiklerinde tercihleri doğrultusunda yöresel kostümü düğün kıyafeti olarak da kullanmaktadır. Yöresel kostümün kullanımı günümüzde ilçede görenek olarak benimsenmiştir. Günümüzde Kurban Bayramlarında da yöresel kıyafetler dış giyim-kuşamında da kullanılmaktadır. Gelin olacak kızın sandığına yöresel kıyafet kızın annesi veya kaynanası tarafından çeyiz amaçlı verilmektedir. İlçede günümüzde şeker geleneği (alma-günü) uygulanmamaktadır.

Şenpazar İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri; *“Peygamber düğünü, hafta sonu gerçekleşen düğünler, yöresel kıyafetler ile düğüne katılma, gelin hazırlayıcı (gelini süsleyen ve hazırlayan kişi), bahşiş verme, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkarma), gılvan, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalalar), okunuk dağıtılması, düğünlerde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, damadın omzuna kırmızı örtü örtülmesi, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), geçmiş yıllarda düğün süreçleri ve süreleri”* yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu tespit edilmiştir.

Resim 51:
Gelin Sandığı

Şenpazar ilçesi düğünleri hakkında alınan bilgiye göre; Şenpazar ilçesinde Cuma günü pazar kurulacağından dolayı düğünler hafta sonu gerçekleşmektedir. Düğün davetlerinde ise geçmiş yıllarda okunuk olarak bisküvi, gelin arabası olarak da at kullanılmıştır. Damadın omzuna düğün günü kırmızı yemeni (yazma-örtü-çember) üçgen şekline getirilerek örtülmektedir. Gelin düğün günü hazırlayıcılar tarafından hazırlanır ve gelini hazırlayan kişiye bahşiş verilir. Gelin, düğün günü ve kına gecesinde kullanacağı duvağın malzeme ücretini karşılayarak duvağını el emeği ile hazırlamaktadır. Düğün kıyafeti olarak yörede, yöresel kadın kostümü (halk oyunları kadın kostümü) giyilmektedir. Gelin kıyafeti olarak kullanılacak yöresel kostümün üzerine duvak örtülmektedir. Dul olan bir bayan ikinci evliliğini yapıyor ise üzerine düğün günü yörenin bayanları tarafından erkek ceketi giydirilmektedir.

Resim 52:
Düğün Geleneklerinde Kullanılmış Olan Kırmızı Duvak

İnebolu İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri; “*Düğün yarışmaları, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), yöredeki düğün geleneklerinde değişim süreçleri, oyun havaları ile eğlence yapılması, köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalalar)*” yörenin

düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

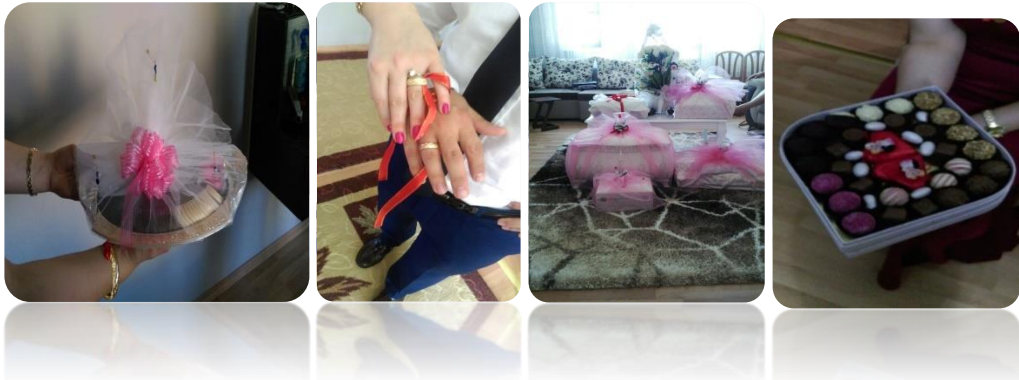
İnebolu ilçesi düğünleri hakkında alınan bilgiye göre; Hak günü gelin almaya gidildiğinde damadın önüne yoğurt getirilir. Düğün misafirlerinden bir kişi kaşık yardımı ile damada yoğurt atar ve damattan bahşiş ister.

Resim 53:
Günümüzde Kız İsteme Çiçeği

Taşköprü İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “*At arabası ile kız istemeye gidilmesi, nişan seremonisi, başlık parası verme, geline bahşiş verme, gelin kıyafeti, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), okuluk dağıtılması, çeyiz-dürü kesme, çeyiz alma, geline takı alınması ve takılması, kadın eğlencelerinde tef kullanılması, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), günümüzdeki düğün geleneklerinin süreci, eski düğün gelenekleri, köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar)*” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Resim 54:
Günümüzde Söz Çikolatası, Söz Bohçası ve Söz Yüzüğü

Taşköprü ilçesi düğünleri hakkında alınan bilgiye göre; Kız istemeye geçmiş yıllarda at arabası ile gidilmektedir. Düğün hazırlıkları ilçede Çarşamba günü başlamaktadır. Perşembe günü başlayan düğün süresi ilçede pazar gününe kadar devam etmektedir. Düğün davetinde düğüne davet edilecek misafirlere okunuk verilerek davet gerçekleştirilir. Gelin bir yere oturtulur ve yakınları tarafından başının üzerinde çarşaf açılır. Maddi durumuna göre misafirlerin getirmiş olduğu çeşitli hediyeler çarşafa bırakılır. Gelinler düğünlerde fes (saruk-krep-çökö-takke-başlık) isimli başlığı gelin tacı olarak kullanmaktadır. Duvak gelinin yüzüne örtülmeden önce gelinin gözleri bir kumaş veya çaput parçası ile bağlanarak duvak yüze örtülmektedir. Geçmiş yıllarda evlenecek kişiler birbirlerini düğün gününe kadar görmemektedir. Gelin kıyafeti olarak fistan elbise kullanılır. Düğün günü gelinin duvağı eğilir ise evlilik sürecinde gelinin hayırsız olacağına inanılır. Geçmiş yıllardaki kadın eğlencelerinde tef çalan müzisyen kadına düğün sahibi tarafından maddi unsur (para) yerine tepsi içerisinde üzüm ve leblebide verilmektedir.

Resim 55:
Günümüz Nişan ve Düğün Törenlerinde Kullanılmış Olan Gelin Çiçeği

Bozkurt İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Düğünlerde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenilen ezgiler (havalalar)” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Resim 56:
Günümüz Kına Eglencelerinde Kullanılmış Olan Gelin Tefi

Cide İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Kız isteme, düğün yemeği, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), günümüzdeki düğün süreci, düğün eğlencelerinde söylenilen ezgiler (havalalar)” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Resim 57:
Günümüzde Taşköprü İlçesi Gelin Çeyizi

“Halk tarafından heyecanla panayır beklenirdi. Ayrıca gelinlik kızların çeyizi buradan düzülürdü. Günümüzde teknolojiyle ekonominin değişimi ile artık sadece bir yere bağımlılığın kalmaması bu tarz bir geleneksel çeyiz düzme merasimini olumsuz etkilemiştir” (Durmaz, 2005: 4).

Hanönü İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Kız evine haber gönderilmesi, görücü usulü ile evlenme, şerbet içme, söz (yüzük) ve nişan seremonisi, süt, başlık, bahşiş ücreti verilmesi, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), sağdıç seçimi, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), urgan gerilmesi (germe), düğün için gelin ve damadın hazırlanması, düğün yemeği, semet eğlencesi, gelin kıyafeti ve duvağı,

takı merasimi, gerdek gecesi, gerdek sabahı, düğünde alkol kullanımı, havlu ve okunuk dağıtılması, çeyiz kesme, dürü alma, çeyiz alma, gelinin kucağına erkek çocuk verilmesi, imam nikâhı, düğün dini ritüelleri, gelinin başına buğday atılması, kağı arabası ile düğün günü gelin almak için gidilmesi, gelinin ellerine ve ayaklarına kına yakılması, el öpme, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar), kadın eğlencelerinde tef kullanımı, günümüz ve geçmiş yıllara ait düğün süreci ve süreci, köçekler ve ekip üyeleri” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

“Kınanın Kâbe’den geldiği, dini bir anlam ve değer taşıdığına inanıldığı için, geline kına yakılması da bir kült’ dayanmaktadır. Gelinin sağ eline ve sağ ayağına, hiç evlenmemiş bir kız sol eline ve ayağına başı bozulmamış yeni bir gelinin kına yakması uğur sayılır. Kına yakıldıktan sonra gelini yatırmak adettir” (Ataman, 1992: 32).

Hanönü İlçesi Kız İsteme ve Söz Seremonisi: Erkek tarafı talip oldukları gelin adayını istemeye gitmeden önce damadın annesine uzaktan gelin adayı (kız) gösterilmektedir. Talip oldukları gelin adayı uzak bir yerde yaşıyor ise damadın annesinin bazı durumlarda görme imkânı olmamaktadır. Kız görme ve isteme sırasında damat adayına herhangi bir fikir sorulmamaktadır. Erkek tarafı kız görmeye gitmeden önce erkek tarafının yakınları vasıtası ile beğenilen gelin adayının ailesine haber gönderilmektedir. Kız tarafı erkek tarafına “*gelin buyurun*” dediler ise şayet, erkek tarafı kız evine ziyarette bulunabilmektedir.

Görücü usulü evliliklerde eşler arasında başlayan şikâyetlerden dolayı yerini anne babaların nezaketin de görüşülerek veya tanışılarak tesadüflere dayalı evliliklere bırakmıştır. İki ailede aralarında anlaştılar ise “*nasip burasıymış*” denildikten sonra söz seremonisi yapılır. Erkek tarafı söz günü kız evine ekmek, tarhana, bulgur, çay, şeker veya maddi durumuna göre hediyeler göndermektedir.

Hanönü İlçesi Nişan Seremonisi ve Nişan Sonrası: Kız isteme süreci tamamlandıktan sonra erkek tarafı “*nişan da ne istersiniz*” şeklinde sorarak kız tarafının fikrini alır. İmkânlar doğrultusunda geline nişandan önce hediyeler alınarak nişan bohçası hazırlanır. Nişan günü evin içerisine duvardan diğer duvara ip bağlanır. Buna yörede “*ip germe*” denir. Nişana katılan misafirler bütçelerine göre getirdikleri hediyeleri ipin üzerine asarlar. Nişan merasiminden sonra kahvede erkekler bir araya geldiklerinde, suyun içerisine şeker boyası katılarak şerbet yapılır. Kahvedeki tüm erkeklere ikram edilir. Bu

ikrama yörede kız ve erkeğin “nişan şerbeti” denir. Köy veya ilçe halkına nişan merasiminin duyurulması amaçlı nişan şerbeti düzenlenilir. Nişandan birkaç gün geçtikten sonra kız ve erkek tarafının ortak kararı ile düğün gününe karar verilir. Düğün ve nişan seremonisinde yaşanabilecek veya yaşanan olumsuzlar sebebi ile düğünden vazgeçilir ise araçlar devreye girerek iki ailenin açılmış olan arasını düzeltmeye çalışırlar.

Hanönü İlçesi Düğün Hazırlıkları ve Düğün Süreci: Kız tarafının maddi durumu kötü ise düğün masraflarını karşılayabilmek için erkek tarafından bahşiş parası talep etmektedir. Birinci gün yapılacak düğüne “komşu düğünü” ikinci gün yapılacak düğüne “has düğün”, üçüncü gün yapılacak düğüne ise “gelin alma-çeyiz alma günü” gibi isimler verilir. Düğünün ikinci günü erkek evinde misafirlere yemek ikramı yapılır. Buna “düğün yemeği” denir. Gelin olarak alınacak kız için erkek tarafına yörede dürü kestirilir. Düğünden önce gelin bir mağazaya getirilir. Gelin adayının beğendiği ve istediği tüm giyim-kuşamı erkek tarafının almasına “dürü” veya “dürü kesme” denir.

Düğün günü yaklaştığında okuyucular tarafından davet hazırlıklarına başlanılmaktadır. İlçede okuyuculuk görevini elti veya düğün evine yakın olan bir kişi üstlenmektedir. Düğün daveti sırasında okunuk dağıtılır. İki kilo üzümün bir kumaşa bağlanılarak düğün sahibi veya okuyucu tarafından düğüne davet edilecek düğün misafirlerine dağıtılmasına da “okunuk” denir. Okuyucuya davet sırasında evlerden pirinç, fasulye vb. gibi hediyeler verilerek düğün sahibinin düğünde pişirmesi temenni edilir. Düğün gününden bir gün önce akşam saatlerinde erkek ve kız evinde kına gecesi yapılır. Kına gecesinin eğlencesi bittikten sonra gelin olacak kızın ellerine ve ayaklarına kına sürülerek (yakılarak) yatağa yatırılır.

Resim 58:
Günümüz Kına Eğlencelerinde Kına Yakılması

Düğün günü evlenecek kız, gelinlik olarak erkek tarafının getirdiği kıyafeti giymektedir. Elbisenin üzerine de yakınları tarafından cekete benzeyen bir kıyafet giydirilir. Hazırlanan gelin duvağı damadın annesi tarafından gelinin yüzüne örtülür. Gelin olacak kızın erkek evine yüzü kapalı bir şekilde gitmesi lazımdır. Gelin olacak kişi ikinci evliliğini yapıyor ise yüzüne duvak örtülmemektedir. İlçede dul bir kadın tarafından gelin olacak kız için üç defa dua edildikten sonra süslenilerek hazırlanmaktadır.

Gelin alma (hak, konvoy, gelin çıkartma) sırasında taşıt olarak geçmiş yıllarda kağnı arabası kullanılır. Kağnı arabası düğün günü süslenir. Davetli kadın misafirler siyah renkte bir elbise giyerek gelin alma (hak, konvoy, gelin çıkartma) seremonisine katılırlar. Erkek tarafı gelin almak (hak, konvoy, gelin çıkartma) için kız evine yola çıkarlar. Kız evinin önüne geldiklerinde kız tarafı naz yapmak için erkek tarafının evden gelini çıkartmasına izin (rıza) vermez. İzin verilmediğinde ise gelin evine kız tarafının kıramayacağı bir bayan gönderilir. Evde kız babasının sözü geçiyor ise “*hakçı beklemiyor gelini çıkartalım*” şeklinde haber gönderilir. Kızın babası kuralcı bir yapıya sahip ise köyün muhtarı veya ağası tarafından “*hava kararıyor köyümüze geç kalıyoruz*” şeklinde ikinci defa haber gönderilir. Gelin alma (hak, konvoy, gelin çıkartma) seremonisi bittikten sonra gelin düğün misafirleri eşliğinde erkek (damat) evine getirilir. Gelin erkek evinin önüne geldiğinde attan inmek istemez ve erkek tarafının bahşiş (para, ücret) vermesini bekler. Bahşiş olarak geline ağaç, küçükbaş veya büyükbaş hayvanda verilebilir. Bazı durumlarda geline bahşiş almadan da attan indiği olur. Gelin attan indikten sonra kaynana ve yakınları tarafından “*kendürek*” olarak isimlendirilen edilen gelenek düzenlenir. Kendürek; Gelin damat evine gireceği sırada bir halının yarısı kadar unun sere serpilmesidir. Kendürek âdetinin yapılmasındaki amaç; Gelinin hamarat olup olmadığını tespit etmektir. Kendürek geleneği bittikten sonra gelin erkek evine çıkartılır. Gelinin güzelliğine bakmak için erkek tarafının yakınları ve davet edildiği halde düğüne katılamayan misafirler erkek evine gelirler. Buna ilçede “*gelin görme*” denir. Geline bakmaya gelen misafirlerin iki eli de sırası ile gelin tarafından öpülür. Misafirler veya kaynana tarafından gelin görme sırasında gelinin kucağına çocuk verilir. Gelin alma olayı bittikten sonra iki şahit huzurunda imam nikâhı kıyılır. Nikâh gününe kadar gelin ve damadın birbirlerini görmelerine izin verilmez. İlçede nikâh merasiminden sonra eğlenceye son verilir.

Namazdan sonra damat gerdeğe gönderilir. Uğurlama esnasında damadın üzerine yakınları ve düğün misafirleri tarafından yumurta atılırken bir taraftan da silahlar atılır.

“Silah atmak, davul döğmek”, kötü ruhların gümbürtülü seslerden ürkerek kaçtıkları inancına bağlı olduğu için, düğüne renk ve canlılık veren bu çalgıya ritüel bir mahiyet ve ayrıcalık kazandırmaktadır. Silah atmak, gelini almaya gelen oğlan evi tarafından sevinç ve gururlanma işaretidir” (Ataman, 1992: 47, 48).

Gelin geçmiş yıllarda çoğunlukla sağdıç olarak evli bir bayanı tercih etmektedir. Gelinin sağdıçı gerdek gecesinden sonra bekâreti simgeleyen çarşafı odadan almak durumundadır. Gerdek gecesinden sonraki ilk günün sabahına ilçede “*semet günü*” denir. Semet gününün yapılacağı ilk sabah saatlerinde gelinin hamarat olup olmadığını tespit etmek için kaynana tarafından gelinin hamur yapması istenilir. Bazen kayınpeder bu gelenekten dolayı rahatsız olarak gelinini tutarak eşine de tepki gösterebilir. Semet günü kaynananın eltisi tarafından ilçe veya köy halkına “*gelinimiz var, semet var*” şeklinde haber verilerek erkek tarafının yakınları erkek evine davet edilir. Misafirlerin davet edilmesindeki amaç gelinin bekâretinin gösterilmesidir. Semet gününe gelen misafirlere yemek ikramı yapılır. Semet gününden bir hafta veya on gün sonra gelin babasının evine eşinin ailesi ile birlikte ziyarette bulunur. Buna yörede “*el öpme*” denir.

Kastamonu-Merkez Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: *“Şerbet içilmesi, helva yenilmesi, gelin ve damat hamamı, yörenin bölgeleri, semet (evirlik) eğlencesi, sepet günü, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), süt parasının verilmesi, erkek ve kadın eğlenceleri (kına geces, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), damadın ayakkabısının saklanması, gelin sandığının üzerine yakınları tarafından oturulması, helesa geleneği, el öpme, tekerlif geleneği, çeyiz görme, gelin çeyizi, Tosya kuşağı, bıçak oyunu, düğün güreşi, gelin ve damadın başına para ve buğday atılması, gelin alma seremonisinde bahşiş alınmadan kapının erkek tarafına açılmaması (kapı tutma), okuyucu ile düğün davetinin gerçekleştirilmesi, iç güveysi alınması ve seçilmesi, düğünlerde dini ritüellere yer verilmesi, günümüzdeki ve geçmiş yıllardaki düğün süreci ve süresi, köçekler ve ekip üyeleri, Tosya ilçesi düğünleri”* yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve içerisinde yer alan adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

“Semet-semet (çeyiz açısı) denilen, kız çeyizinin ve gelen hediyelerin ortaya dökülmesi, genellikle gerdek gecesinin ertesi günü (Cuma günü) oğlan evinde özel davetlilerin huzurunda yapılırdı. Meydancı kadın, sandıklardan çıkardığı eşyaları birer birer gösterir, tekrar sandıklara yerleştirirdi” (Ataman, 1992: 30).

Kastamonu düğünleri hakkında alınan bilgiye göre; Kastamonu yöresini üç bölgeye ayırarak incelemek gerekir. Bu bölgelerden birincisi sahil bölgesi, ikincisi iç bölge (Araç, Hanönü, Taşköprü) üçüncüsü de Tosya ilçesidir. Kastamonu yöresinin düğün özellikleri ve gelenekleri incelendiğinde; Sahil bölgesindeki diğer ilçeler ile orta kesimde yer alan ilçeler giyim-kuşam, evlilik adetleri ve gelenekleri yönünden birbirinden farklı özellikler göstermektedir. Günümüzdeki Azdavay ilçesinin gelin kıyafeti Daday ilçesinin (Sel almaz) ve Tosya ilçesinin gelin kıyafetlerinin birbirinden çok farklı olduğunu ve düğüne katılan kişilerinde çok farklı kıyafet giydiklerini görmekteyiz. Devrekâni, Taşköprü, Küre, Tosya, İnebolu ilçelerinde geçmiş yıllarda gelin hamamı görülürken Daday ilçesinde gelin hamamı gerçekleşmemiştir. Yörede gerçekleşen damat ve sünnet hamamı eski düğün gelenekleri içerisinde yer almaktadır.

Kastamonu Merkez Kız İsteme ve Söz Seremonisi: Kastamonu yöresinin düğün geleneklerinin birinci aşaması kız isteme (kız görme-bakma-isteme) ile başlamaktadır. Kız istemeye genellikle erkek tarafının yakınları ağırlıklı olacak şekilde talip oldukları gelin adayının evini ziyaret etmektedir. Erkek tarafı kız istemeye giderken yanına bir adet yazma (çember-yemeni) alır. Erkek tarafı kızı beğenir ise, kız tarafının da evlilik konusunda niyeti var ise gelin olacak kızın başına yazma örtülür. Yazmanın örtülmesinde amaç; Erkek tarafının kızı beğendiğini ve talip olduklarının ifade şeklidir. İki ailede evlilik konusunda olumlu düşünürlerse eğer namaz vaktinden hemen sonra pazar yerlerinde helva yeme veya şerbet içme töreni gerçekleştirilir. Amaç; Aileler tarafından evliliğin ilk adımının duyulmasını sağlamaktır.

Kastamonu Merkez Düğün Hazırlıkları ve Düğün Süreci: Kastamonu yöresinde düğün hazırlıkları Pazartesi günü başlamaktadır. Salı günü “sepet” geleneğine yer verilir. Gelin almaya (hak, konvoy, gelin çıkartma) erkek tarafı geçmiş yıllarda öküz, manda, at vb. binek hayvanlar ile gitmektedir. Gelin arabası olarak kullanılması düşünülen “binek aracı” boncuk ve kumaşlarla süslenir. İnebolu ve Bozkurt ilçesinde gelin at üzerine bindirilerek erkek evine getirilir. Gelinin başına evliliklerinde bereket olması için buğday ve para atılır.

Perşembe günü gelin alma tamamlandıktan sonra gelin erkek evine getirilir. Gelin damat evine geldiği sırada kayınpeder ve kayınvalide tarafından güreş yapılır. Evde kimin egemen veya güçlü olduğu geline gösterilmek istenilir. Gece gerdek (güyo kuyma) töreninden sonra “çarşaf atma” merasimi gerçekleşir. Çarşaf atma merasiminden sonra

silah atılarak mahallilere haber verilir. Bu gecenin sabah vaktine “*semet günü*” denilir. Semet gününde “*evirlik*” olarak adlandırılan törene yer verilir. Evirlik töreni; Erkek tarafının büyükleri ile birlikte gelinin ailesini (anne-babası) ziyaret etmesidir. Yapılan ziyaretten sonra kız tarafının erkek tarafını ziyaret etmesini de yörede “*evlilik-evirlik dönmesi*” denilir.

Tosya İlçesinin Düğün Gelenek-Görenekleri ve Adetleri: Erkek tarafı beğendikleri kızı istemek için ailesini dostunu yanlarına alarak kız evine giderler. Kız isteme merasiminde erkek tarafına net bir cevap verilmeden önce kız tarafı “*bir düşünelim*” diyerek zaman ister ve hemen düşünceleri söylemezler. Buna yörede “*nazlanma veya naza çekti*” denilir. Kız tarafı kızını evlendirme niyetindeyse ve aileyi de kendilerine uygun gördüler ise erkek tarafına haber verilir. Düğün olmadan bir gün önce çeyiz bakmaya gidilir. Gelin çeyizinde elli-yüz adet iğne oyası yer alır. Düğün masrafları genellikle çoğunluklu olacak şekilde yörede erkek tarafına aittir. Düğün olmadan önce erkek tarafı, kız evinin yakınlarına ayakkabı, gelin olacak kıza ise giyim-kuşam gibi eşyalar alır. Bu alışveriş esnasında kızın tüm yakınları yanında bulunur. Okuyucu kadınlar tarafından düğüne davet gerçekleştirilir. Bu davet sırasında “*falanca'nın düğünü var*” denilir. Davet edilmeyen kişi yörede düğüne katılmaz veya davet edilmediğinden dolayı da düğüne katılmak istemez. Gerdek gecesi gerçekleşmeden önce gelinin odasına bir kadın girerek araştırma yapar ve bir gece gelin evinde kalır.

Damadın ayakkabısının saklanması: Damat namaza gittiği esnada düğün misafirleri tarafından damadın ayakkabısı saklanır. Saklanan ayakkabı bahşiş alındıktan sonra, damada teslim edilir.

İç Güveysi: Yöredeki ailenin erkek çocuğu olmadı ise kızı için iç güveysi almayı tercih edebilir. Gelin için yapılan tüm hazırlıklar ve gelenekler iç güveysi olarak alınacak damat adayına da yapılmaktadır. İç güveysi alınacak erkek maddi durumu zayıf olan kesimden tercih edilir.

Kastamonu Yöresinde Gerçekleşen Eski Düğün Gelenek-Görenek ve Adetlerin Günümüz Düğünlerindeki Yeri:

- Erkek tarafı farklı bir ilde ikamet ediyor ise kız tarafının yörede yapacağı düğün sürecinde kız evine misafir olur. Kız tarafının tercihi göre kızın abisi veya babası tarafından davul-zurna ekipleri düğüne davet edilebilir.

- Binek hayvanlar ile gelin almaya gidilmesi günümüzde terk edilerek yerini motorlu taşıtlara bırakmıştır.

“Düğünler konusunda Kastamonu ve çevresinde eski gelenek ve görenekler ufak değişikliklerle, kaldırılmalarla aynen devam etmektedir” (Kastamonu İl Yıllığı, 1968: 174).

- Eski köy düğünlerinin yerini günümüzde bir gün içerisinde yapıлып bitirilen salon düğünleri almıştır. Geçmiş yıllarda üç gün süren düğün süreci günümüzde üç saatlik süreye dönüşmüştür. Maddiyat, teknoloji, evlilik ihtiyaçlarından dolayı düğünlerin süresinde azalmalar meydana gelmiştir.
- Geçmiş yıllarda yörenin düğün gelenekleri içerisinde gelin hamamı yer alırken günümüzde gelin hamamı terk edilmiştir.
- Günümüzde el ile verilen, modern kâğıttan davetiyeler kullanılırken kırk-elli sene önceki düğün davetlerinde okunuk kullanılmaktadır. Günümüzdeki kırmızı kurdele âdeti geçmiş yıllarda Hanönü ilçesinde görülmemiştir.
- Gelin olacak kız uzak bir ilçeye veya yöreye evlendirildi (kız verildi) ise başlık parasının ücreti artmaktadır. Başlık parası ve süt parası günümüz ilçelerinde ve şehir merkezinde çoğunlukla terk edilen gelenekler içerisinde yer almaktadır. Süt parası ve başlık parası günümüzde çok az sayıda maddi durumu iyi olmayan aileler tarafından tercih edilmektedir. Azdavay ilçesinde *“dürü, süt parası”* gelenekleri devam ederken *“başlık parası”* genellikle, eğitim, kentleşme, maddi imkânların yeterliliğinden dolayı günümüzde terk edilmiştir. Süt parası; Gelin olacak kızın annesine verilen paradır. Taşköprü ilçesinde dürü ve başlık parası geçmiş yıllarda gelenek olarak kabul edilirken günümüzde ilçe merkezlerinde büyük oranla terk edilmiştir. Tosya ilçesinde yirmi yıl önce başlık ve süt parası düğün için kız tarafına verilmektedir.
- Günümüzdeki düğün gelenekleri içerisinde yer alan dini ritüeller geçmiş yıllara oranla artış göstermiştir.
- Yoğurt yeme yarışmaları, damada bal ikram etme, damadın önündeki yoğurdu alıp birbirlerine atma gibi yöresel oyunlar ve yarışmalar bazı köylerde günümüzde devam ederken ilçe merkezinde büyük oranla terk edilmiştir.
- Tosya, Seydiler, Devrekâni ilçelerinde *“iç güveysi”* alma âdeti günümüzde devam etmektedir. Kapı tutma, sandığın üstüne (üzerine) oturma, damadın ayakkabısını saklama, tekerlif, gelin ve damat hamamı, el öpme, mevlit töreni ve görücü usulü ile evlilik yapılması ilçede günümüzde devam eden gelenek ve göreneklerdir.

- Eski düğün eğlenceleri geçmiş yıllarda uzun süreli ve zengin içerikli yapıya sahip olurken yerini günümüz düğün eğlencelerinde birçoğu terk edilerek orkestra eşliğinde düzenlenen eğlencelere bırakmıştır. Teknoloji ve popüler kültürün etkisi ile yörenin eğlence şekli zaman sürecinde farklı bir boyut almıştır.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Köçeklik geleneğini günümüzde yaşatan ekip üyelerinden 31 katılımcı ile “*Kastamonu köçeklik geleneği*” hakkında yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular aşağıda verilmektedir.

1. “*Kastamonu köçeklerinin özellikleri nelerdir?*” Sorusuna verilen cevaplar, görüşme yapılan kişilerin isimleri aşağıda belirtilmiştir.

İsmail Özan, 1963 Şenpazar ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evlidir. İlkokul mezunudur. Beş çocuk babasıdır. İsmail Özan, geçmiş yıllarda profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenmiştir. Günümüzde ise düğün eğlencelerinde davul ve kemane çalmaktadır. Okumak istediği halde okuyamamış, baba ve dede mesleğini devralarak çıraklıktan ustalığa ilerleterek mesleğini günümüzde devam ettirmektedir. 10 yaşında dans ederek çıktığı bu yolda köçeklik mesleğinde terfi ederek davul çalgısına geçmiştir. Ekiplerde ayrıca darbukacı ve solocu olarak da yer almıştır. Ustası Ağaç Bükü Şenpazar Köy’ünden İzzet köçek, kemane ustası ise Yusuf Aktaş’tır. Düğün eğlenceleri sırasında çalması ve öğrenmesi için “*İsmail Gül*” (Çakıcı Lakaplı, Soğuk Su Giğle Köy’ünden) kemanesini İsmail Özan’a vermiştir. Ustasının “*aman yavrum kurcalama akordunu bozarsın*” dediği halde kemaneyi merak etmiş kendi yeteneği ile kemane enstümanını öğrenerek 30 yıldan fazla düğün eğlencelerinde kemane çalmaktadır. Şuan günümüzde yetiştirdiği çırağı yoktur. Geçmiş yıllarda yetiştirdiği çırağı Şenpazar doğumlu Şeref köçektir. Günümüz eğlencelerinde aile mesleğini devralarak babası ile birlikte profesyonel anlamda mesleklerine devam etmektedir. Günümüzde Cide ilçesinde ikamet etmektedir.

Yılmaz Demir, 1987 Cide ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evlidir. İlkokul mezunudur. İki çocuk babasıdır. Düğün eğlencelerde 12 yıldır zurna, 7 yıldır kemane çalmaktadır. Abisi de günümüz eğlencelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenmektedir. 14-15 li yaşlarda ilk defa köçeklik yapmaya başlayarak mesleğini bir yıl devam ettirmiştir. Ustası Mehmet Özdemir’dir. Günümüzde yetiştirdiği çırağı yoktur. Günümüzde Cide ilçesinde ikamet etmektedir.

Dursun Özan, 1942 Şenpazar, Kastamonu doğumludur. Babasından aldığı “Cineviz” lakabını kullanan Dursun Özan evlidir. Dokuz çocuk babasıdır. İlkokul mezunudur. Köçeklik mesleği ile ilgilenmiştir. Günümüzdeki eğlencelerde davul çalmaktadır. İsmail ÖZAN’ın da babasıdır. Dursun Özan’ın babası olan “İsmail Özan” düğün eğlencelerinde geçmiş yıllarda davul ve zurna çalmıştır. 15 yaşında dayısı Mustafa Yılmazca (zurna ustası)’nın kendisini gruba davet etmesi ile profesyonel anlamda 15 yaşında köçekliğe başlamıştır. Dursun Özan, askerden geldikten sonrada köçeklik mesleğine devam ederek daha sonradan müzisyenliğe terfi etmiştir. Gençlik döneminde parlak, bekâr çocuklar köçeklik mesleğinde tercih edilmektedir. Yaş ilerlediğinde ise yörede köçeklik mesleği bırakılmaktadır. Köçeklik mesleği bırakıldıktan sonra aynı meslek içinde devam etmeyi düşünenler kendi ekibinde veya farklı ekiplere geçerek davul, zurna ve kemane çalmaktadır. Kendisi de yaşının ilerlemesi sebebi ile mesleğinde davul çalgısını tercih etmiştir. Hocası Çökelez Köçek ve Kemaneci Yusuf Aktaş’tır. Yetiştirmiş olduğu çıraklar “Kara Böcek” lakaplı Muzaffer Kaya, Mahir Kaya (Kaya Köçek), Ahmet Köçek, Davulcu Mustafa, Davulcu Erol ve Dursun Kara’dır. 2018 yılında geçirdiği hastalık sebebiyle hayatını kaybetmiştir.

Mustafa Özkan, 1939 Şenpazar ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evlidir. Altı çocuk babasıdır. İlkokul mezunudur. 13 yaşında köçeklik yapmaya başlamış köçeklik mesleğini bırakarak düğün eğlencelerinde davul çalmaya başlamıştır. Günümüzde ayrıca kemane yapım ve kemane icra ustasıdır. Karaali (Karaelli) lakaplı kişiden düğün eğlenceleri sırasında kemane çalmayı öğrenmiştir. Hocası “Kemal” köçektir. “Muzaffer, Ahmet, Kara Böcek, Mahir” isimli köçek ve mahalli sanatçılarla çalışmıştır. Kemane çalım ustası Mevlüt Kaplan’a ustalık yapmıştır. Askerde bando takımında görev almıştır. Kastamonu Kültür Müdürlüğü tarafından kendisi ödüle layık görülmüştür. Günümüzde Şenpazar ilçesinde eşi ile birlikte ikamet etmektedir.

Metin Uslu, 1965 Pınarbaşı ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evlidir. İlkokul mezunudur. Günümüzde köçeklik mesleği ile ilgilenmektedir. Çocukluk döneminde hobi olarak 15 yaşında dans etmeye başlamıştır. Kendi yeteneği ve ilgisi sayesinde dans etmeyi öğrenerek Süleyman Tokyey’i (köçek) kendisine örnek almıştır. Mesleğini profesyonel anlamda 30 yaşından itibaren hiç bırakmadan devam ettirmiştir. İlkay’ı (köçek) yetiştirmiştir. Günümüz eğlencelerinde beraber dans ettiği Fatih’e (köçek) ustalık yapmaktadır. Düğün eğlencelerine genellikle günümüzde çift köçek olarak

katılmaktadırlar. Televizyon programlarında ve Dubai’de dans performansını sergilemiştir. Günümüzde İstanbul’da ikamet etmektedir.

Erol Çevik, 1978 Şenpazar ilçesi, Kastamonu doğumludur. İlkokul mezunudur. Medeni durumu bekârdır. Günümüzde farklı eğlencelerde ve düğünlerde 25 yıldır davul çalmaktadır. 12 yaşında köçeklik mesleğine profesyonel anlamda başlayarak sağlık nedenlerinden dolayı 6 yıl devam ettirebilmiştir. İlgisi davul üzerine olduğu için köçeklik mesleğinden terfi ederek davul çalgısına geçmiştir.

Yetiştirdiği çırakları Şenpazar Celalli Köy’ünden Mustafa Özcan (Davul) ve Mustafa Erdem’dir. Kendiside İsmail Özan’ın çırağıdır. Ustası davul bulamadığında ise su güğümü ile çalıştırmıştır. Günümüzde Şenpazar ilçesinde ikamet etmektedir.

Fatih Demir, 1979 Cide ilçesi, Kastamonu doğumludur. Dört çocuk babasıdır. İlkokul mezunudur. Düğün eğlencelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenmektedir. 16 yaşında profesyonel anlamda köçeklik yapmaya başlamıştır. Köçeklik mesleğine talep olmadığından dolayı günümüzde yetiştirdiği çırağı yoktur. 2018 yılında mesleğini bırakarak arıcılık yapmaya başlamıştır. Kastamonu yöresinin kaybettiği değerli köçek ustalarındandır.

Bilal Çelikbaş, 1980 Küre ilçesi, Kastamonu doğumludur. İlkokul mezunu ve evlidir. Dört çocuk babasıdır. Günümüz eğlencelerinde profesyonel anlamda köçeklik mesleğine devam etmektedir. İstek (merak, heves) ile köçeklik mesleğine 9 yaşında başlamış, 12 yaşında ara vermiştir. 22 yaşından itibaren profesyonel anlamda köçeklik mesleğini sürdürmektedir. Abisi olan Mustafa Çelikbaş’da profesyonel olarak günümüzde köçeklik mesleği ile ilgilenmektedir. Ustası Hamdi Sözen (köçek) ve Mustafa Çelikbaş (köçek)’tır. Meslek yaşantısında ustalarını örnek almıştır. Köçeklik mesleğine talep olmadığından dolayı günümüzde yetiştirdiği çırağı yoktur. Günümüzde çalıştığı ekipten ayrılarak başka bir gruba geçerek mesleğine en güzel dans performansı ile devam ettirmektedir.

Mehmet Savaş, 1972 Küre ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evli ve dört çocuk babasıdır. İlkokul mezunudur. Geçmiş yıllarda köçeklik mesleği ile ilgilenerek günümüz eğlencelerinde davul çalmaktadır. Profesyonel olarak 12 yaşında köçeklik mesleğine başlamış, 2 yıl sürdürebilmiş ve mesleğinde terfi etmiştir. 30 yıldır düğün eğlencelerinde davul çalmaktadır. Meslek sürecinde ustası ve aynı zamanda babası olan Mehmet Savaş’ı örnek alarak, baba mesleğini profesyonel anlamda günümüzde de devam ettirmektedir.

25 yıldır Ankara’da yaşamaktadır. Yazları, bayramlarda ve düğünlerde ilçesine gelmektedir.

Mustafa Erdem, Karabatak (Karapatak) lakaplı, 1967 Şenpazar ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evlidir ve dört çocuk babasıdır. İlkokul mezunudur. 23 yaşında ilk defa festivalde dans ederek profesyonel anlamda köçeklik mesleğine başlamıştır. Hocası Muzaffer Özsoy’dur. Yaşantısı boyunca 15, 16 yıl İstanbul’da ikamet etmiştir. Günümüzde Şenpazar ilçesinde ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Günümüzde Şenpazar ilçesinde ikamet etmektedir.

İsmail Ersoy, 1982 Akçekise Köy’ ü, Taşköprü ilçesi, Kastamonu doğumludur. Evlidir. İki erkek çocuk babasıdır. İlkokul mezunudur. Beş yaşında ailesi ile İstanbul’la yerleşerek 17 Ağustos 1999 depreminden sonra Taşköprü ilçesi’ne geldiğinde kendisinde köçeklik mesleğine dair bir merak başlamıştır. Hobi olarak başladığı köçeklik mesleğine profesyonel olarak 24-25 yaşlarında başlamıştır. Ustası yoktur. Mesleğini kendi yeteneği ve ilgisi doğrultusunda öğrenmiştir. 14-15 yıldır profesyonel olarak köçeklik yapmaktadır. İlk düğününe ekip arkadaşı ve aynı zamanda ekip başı olan Zurnacı Muharrem ile katılmıştır. Köçeklik mesleğine talep olmadığından dolayı günümüzde yetiştirdiği çırağı yoktur. Günümüz düğün eğlencelerinde köçeklik yapmakta aynı zamanda şarkıda söylemektedir. Sağ Salim 2 filminde ve bir kaç televizyon programında profesyonel olarak mesleğini icra etmiştir.

Suat Ünlü, 1982 İnebolu ilçesi, Kastamonu doğumludur. İlkokul mezunudur. Üç (bir kız, iki erkek) çocuk babasıdır. Mesleğine düğün eğlencelerinde 15-16 yaşlarında hobi olarak başlamıştır. Profesyonel anlamda 10 yıldır mesleğine devam etmektedir. Düğün eğlencelerinde dans performansını sergilerken ekip arkadaşlarının yanına gelerek seslendirilen ezginin nakarat bölümüne de eşlik etmektedir. Düğün eğlencelerinde mesleğini severek yaparken en görsel en kıvrak figürleri ile dans performansını icra etmektedir. 1997 yılından itibaren İstanbul’da ikamet etmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim bağımsız değişkenlerine göre anket katılımcılarından elde edilen veriler aşağıdaki sorulara göre tablo haline getirilerek verilmiştir.

1. “Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim bağımsız değişkenlere göre günümüzde, Kastamonu yöresinde gerçekleşen düğün eğlencelerinde köçeklik geleneği sürdürülmekte midir?” Alt problem sorusuna verilen cevaplar tablolar haline getirilmiştir. 566 anket katılımcısından elde edilen, anket formunda yer alan soruların verileri, aşağıda 8 soru sayısına göre 18 tablo haline getirilerek sergilenmiştir.

- “Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz” soru türü “eğitim, yaş ve cinsiyet durumu” grubuna göre tablolandırılmıştır.
- “Düğünlerde köçek izlemekten mutluluk duyarım”
- “Köçek olan düğünde kendimi rahatsız, huzursuz hissederim”
- “Köçeklerle beraber düğünlerde oynamayı severim”
- “Köçekler düğünün neşesi ve eğlencesidir” soru türleri “eğitim durumu” grubuna göre tablolandırılmıştır.
- “Köçek olmadan düğünler anlamsızdır” soru türü “eğitim ve cinsiyet grubu” durumuna göre tablolandırılmıştır.
- “Köçeklerin olduğu düğünlere gitmek isterim” soru türü “eğitim, medeni hal ve cinsiyet durumu” grubuna göre tablolandırılmıştır.
- “Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım” soru türü “eğitim, cinsiyet, meslek, doğum yeri, yaş durumu ve medeni hal durumu” grubuna göre tablolandırılmıştır.

Tablo 12:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru
Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	13	15	4	7	24	63
	%	2.3%	2.7%	.7%	1.2%	4.2%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	8	14	7	19	13	61
	%	1.4%	2.5%	1.2%	3.4%	2.3%	10.8%
Lise	<i>f</i>	26	25	24	41	35	151
	%	4.6%	4.4%	4.2%	7.2%	6.2%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	18	14	10	9	12	63
	%	3.2%	2.5%	1.8%	1.6%	2.1%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	48	50	42	38	29	207
	%	8.5%	8.8%	7.4%	6.7%	5.1%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	6	4	0	5	6	21
	%	1.1%	.7%	.0%	.9%	1.1%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	119	122	87	119	119	566
	%	21.0%	21.6%	15.4%	21.0%	21.0%	100.0%

Tablo 12’ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 122 katılımcı 21.6% oranı ile “*Kastamonu düğünleri köçek olmadan olmaz*” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında, tüm gruplardaki yığılma “*katılmıyorum*” seçeneğindedir. Katılıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinin eğitim dağılım oranları incelendiğinde ilkokul, ortaokul, lise ve yüksek lisans mezunları köçekleri, Kastamonu düğünlerinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul ederken lisans ve ön lisans mezunları ise köçek olmadan da düğünlerin olabileceğini belirtmiştir. Günümüz koşulları dikkate alındığında, Kastamonu yöresinde köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 13:
Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
10-15	<i>f</i>	6	6	8	10	18	48
	%	1.1%	1.1%	1.4%	1.8%	3.2%	8.5%
16-25	<i>f</i>	20	25	20	37	26	128
	%	3.5%	4.4%	3.5%	6.5%	4.6%	22.6%
26-35	<i>f</i>	39	37	35	34	33	178
	%	6.9%	6.5%	6.2%	6.0%	5.8%	31.4%
36-45	<i>f</i>	28	32	13	17	20	110
	%	4.9%	5.7%	2.3%	3.0%	3.5%	19.4%
46-55	<i>f</i>	20	15	6	8	11	60
	%	3.5%	2.7%	1.1%	1.4%	1.9%	10.6%
56-65	<i>f</i>	5	6	4	9	7	31
	%	.9%	1.1%	.7%	1.6%	1.2%	5.5%
66-75	<i>f</i>	1	1	1	4	4	11
	%	.2%	.2%	.2%	.7%	.7%	1.9%
TOPLAM	<i>f</i>	119	122	87	119	119	566
	%	21.0%	21.6%	15.4%	21.0%	21.0%	100.0%

Tablo 13’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 122 katılımcı 21.6% oranı ile “Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Yaş durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “katılmıyorum” seçeneğindedir. Katılıyorum seçeneğindeki yaş dağılımlarının oranları incelendiğinde 10-15, 16-25, 56-65 ve 64-75 yaş arası Kastamonu düğünlerinin köçeksiz yapılmayacağını düşünmektedir. Kastamonu düğünlerinde köçeklerin bulunması 10-25 ve 56-75 yaşları arasında önemli olurken, 26-55 yaş arası katılımcılarda köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği düşüncesi belirlenmiştir. Günümüz koşulları ve katılımcıların yaş durumları dikkate alındığında, Kastamonu yöresinde köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 14:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Kadın	<i>f</i>	60	66	56	60	74	316
	%	10.6%	11.7%	9.9%	10.6%	13.1%	55.8%
Erkek	<i>f</i>	59	56	31	59	45	250
	%	10.4%	9.9%	5.5%	10.4%	8.0%	44.2%
TOPLAM	<i>f</i>	119	122	87	119	119	566
	%	21.0%	21.6%	15.4%	21.0%	21.0%	100.0%

Tablo 14'e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 122 katılımcı 21.6% oranı ile “Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “katılmıyorum” seçeneğindedir. Cinsiyet durumları göz önüne alındığında Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz sorusuna 74 kadın katılımcının 13.1% oranı kesinlikle katıldıklarını, 60 kadın katılımcı 10.6% oranı ile kesinlikle katılmadıklarını, 60 kadın katılımcı 10.6% oranı ile katıldıklarını, 66 kadın katılımcı ise 11.7% oranı ile katılmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların yüzdelik oranları incelendiğinde 59 erkek katılımcı 10.4% oran ile kesinlikle katılmadıklarını, 45 erkek katılımcı 8.0% oranı ile kesinlikle katıldıklarını, 56 erkek katılımcı ise 9.9% oranı ile katılmadıklarını, 59 erkek katılımcı ise 10.4% oranı ile katıldıklarını belirtmiştir. 134 kadın katılımcı 23.7% oranı ile Kastamonu düğünlerinin köçeksiz yapılmayacağını belirtirken, 126 kadın katılımcı 22.3% oran ile köçeksiz de düğünlerin yapılabileceğini ifade etmiştir. 104 erkek katılımcı 18.4% oranı ile düğünlerin köçeksiz yapılmayacağını ifade ederken 115 erkek katılımcı ise 20.3% oranı ile köçek olmadan da düğünlerin yapılabileceğini belirtmiştir. Günümüz koşulları incelendiğinde, kadınlar için köçekli düğünlerin daha çok önem taşıdığını, Kastamonu yöresinde köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 15:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Düğünlerde Köçek İzlemekten Mutluluk Duyarım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	12	11	7	14	19	63
	%	2.1%	1.9%	1.2%	2.5%	3.4%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	9	17	5	16	14	61
	%	1.6%	3.0%	.9%	2.8%	2.5%	10.8%
Lise	<i>f</i>	36	27	24	48	16	151
	%	6.4%	4.8%	4.2%	8.5%	2.8%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	20	14	8	12	9	63
	%	3.5%	2.5%	1.4%	2.1%	1.6%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	47	39	39	56	26	207
	%	8.3%	6.9%	6.9%	9.9%	4.6%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	3	3	4	3	8	21
	%	.5%	.5%	.7%	.5%	1.4%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	127	111	87	149	92	566
	%	22.4%	19.6%	15.4%	26.3%	16.3%	100.0%

Tablo 15’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 149 katılımcı 26.3% oranı ile “*düğünlerde köçek izlemekten mutluluk duyarım*” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*katılıyorum*” seçeneğindedir. Katılıyorum seçeneğindeki eğitim durumlarının oranları incelendiğinde; İlkokul, lise, ön lisans, lisans mezunlarının köçekleri izlerken daha çok mutluluk duydukları belirlenmiştir. Günümüzdeki koşullar ve eğitim durumları göz önüne alındığında, farklı eğitim mezunu katılımcılar tarafından köçeklerin izlenimi sırasında mutluluk duyulduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 16:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	18	9	13	7	16	63
	%	3.2%	1.6%	2.3%	1.2%	2.8%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	15	14	9	13	10	61
	%	2.7%	2.5%	1.6%	2.3%	1.8%	10.8%
Lise	<i>f</i>	41	38	23	23	26	151
	%	7.2%	6.7%	4.1%	4.1%	4.6%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	25	11	12	11	4	63
	%	4.4%	1.9%	2.1%	1.9%	.7%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	74	56	37	20	20	207
	%	13.1%	9.9%	6.5%	3.5%	3.5%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	5	6	3	3	4	21
	%	.9%	1.1%	.5%	.5%	.7%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	178	134	97	77	80	566
	%	31.4%	23.7%	17.1%	13.6%	14.1%	100.0%

Tablo 16’ya göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 178 katılımcı 31.4% oranı ile “*köçek olmadan düğünler anlamsızdır*” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumları göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*kesinlikle katılmıyorum*” seçeneğindedir. Günümüzdeki koşullar ve eğitim durumları dikkate alındığında, köçekli yapılan düğünler geleneksel yapısından dolayı korunduğu onun dışında bir anlam ifade etmediği, köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 17:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?”
Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Kadın	<i>f</i>	60	66	56	60	74	316
	%	10.6%	11.7%	9.9%	10.6%	13.1%	55.8%
Erkek	<i>f</i>	59	56	31	59	45	250
	%	10.4%	9.9%	5.5%	10.4%	8.0%	44.2%
Toplam	<i>f</i>	119	122	87	119	119	566
	%	21.0%	21.6%	15.4%	21.0%	21.0%	100.0%

Tablo 17’ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 122 katılımcı 21.6% oranı ile “köçek olmadan düğünler anlamsızdır” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “katılmıyorum” seçeneğindedir. 134 kadın katılımcı tarafından 23.7% oranı ile köçekli düğünler anlamlı bulunurken, 126 kadın katılımcı tarafından 22.3% oranı ile köçekli düğünler anlamsız bulunmaktadır. Cinsiyet durumu göz önüne alındığında; Kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre köçekler eşliğinde yapılan düğünleri daha anlamlı buldukları belirlenmiştir. Her iki cinsiyet durumuna göre köçek olmadan da düğünlerin anlamlı olabileceği, köçeksiz de yöre düğünlerinin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 18:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Olduğu Düğünlere Gitmek İsterim?”
Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	11	9	12	12	19	63
	%	1.9%	1.6%	2.1%	2.1%	3.4%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	10	12	11	19	9	61
	%	1.8%	2.1%	1.9%	3.4%	1.6%	10.8%
Lise	<i>f</i>	36	23	29	36	27	151
	%	6.4%	4.1%	5.1%	6.4%	4.8%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	19	8	11	17	8	63
	%	3.4%	1.4%	1.9%	3.0%	1.4%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	37	39	49	52	30	207
	%	6.5%	6.9%	8.7%	9.2%	5.3%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	4	2	5	4	6	21
	%	.7%	.4%	.9%	.7%	1.1%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	117	93	117	140	99	566
	%	20.7%	16.4%	20.7%	24.7%	17.5%	100.0%

Tablo 18'e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 140 katılımcı 24.7% oranı ile *"köçeklerin olduğu düğünlere gitmek isterim"* sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma *"katılıyorum"* seçeneğindedir. Eğitim durumu dikkate alındığında, tüm eğitim grubundaki katılımcıların köçeklerin bulunduğu düğünlere gitmek istedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 19:
Medeni Hal Değişkenine Göre Kastamonu Halkının "Köçeklerin Olduğu Düğünlere Gitmek İsterim?" Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Evli	f	66	59	64	79	52	320
	%	11.7%	10.4%	11.3%	14.0%	9.2%	56.5%
Bekâr	f	49	34	52	56	45	236
	%	8.7%	6.0%	9.2%	9.9%	8.0%	41.7%
Dul	f	2	0	1	5	2	10
	%	.4%	.0%	.2%	.9%	.4%	1.8%
TOPLAM	f	117	93	117	140	99	566
	%	20.7%	16.4%	20.7%	24.7%	17.5%	100.0%

Tablo 19'a göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 140 katılımcı 24.7% oranı ile *"köçeklerin olduğu düğünlere gitmek isterim"* sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Medeni durum göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma *"katılıyorum"* seçeneğindedir. Medeni durum dikkate alındığında evli olan katılımcıların köçekli düğünlere daha çok talep gösterdikleri belirlenmiştir. Tüm medeni duruma ait katılımcılar tarafından köçeklerin bulundukları düğünlere gitmek istedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 20:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının "Köçeklerin Olduğu Düğünlere Gitmek İsterim?" Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Kadın	f	61	50	66	76	63	316
	%	10.8%	8.8%	11.7%	13.4%	11.1%	55.8%
Erkek	f	56	43	51	64	36	250
	%	9.9%	7.6%	9.0%	11.3%	6.4%	44.2%
Toplam	f	117	93	117	140	99	566
	%	20.7%	16.4%	20.7%	24.7%	17.5%	100.0%

Tablo 20'ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 140 katılımcı 24.7% oranı ile *"köçeklerin olduğu düğünlere gitmek isterim"* sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir.

Cinsiyet durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*katılıyorum*” seçeneğindedir. 76 kadın katılımcı 13.4%, 64 erkek katılımcı ise 11.3% oranı ile köçeklerin olduğu düğünlere katılmak istediklerini belirtmiştir. Günümüzdeki koşullar ve cinsiyet durumu göz önüne alındığında; kadın katılımcıların köçeklerin bulundukları düğünlere daha çok rağbet gösterdikleri belirlenmiştir. Tüm cinsiyet grubuna ait katılımcılar tarafından köçeklerin olduğu düğünlere gitmek istedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 21:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olan Düğünde Kendimi Rahatsız, Huzursuz Hissederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	30	8	10	7	8	63
	%	5.3%	1.4%	1.8%	1.2%	1.4%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	21	13	13	7	7	61
	%	3.7%	2.3%	2.3%	1.2%	1.2%	10.8%
Lise	<i>f</i>	46	48	28	11	18	151
	%	8.1%	8.5%	4.9%	1.9%	3.2%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	18	14	15	6	10	63
	%	3.2%	2.5%	2.7%	1.1%	1.8%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	75	59	35	23	15	207
	%	13.3%	10.4%	6.2%	4.1%	2.7%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	9	5	4	2	1	21
	%	1.6%	.9%	.7%	.4%	.2%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	199	147	105	56	59	566
	%	35.2%	26.0%	18.6%	9.9%	10.4%	100.0%

Tablo 21’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 199 katılımcı 35.2% oranı ile “*köçek olan düğünlerde kendisini rahatsız, huzursuz hissedirim*” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumları göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “*kesinlikle katılmıyorum*” seçeneğindedir. Eğitim durumu göz önüne alındığında, tüm eğitim gruplarına ait katılımcıların köçeklerin olduğu düğünlerde kendilerini rahatsız ve huzursuz hissetmedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 22:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerle Beraber Düğünlerde Oynamayı Severim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	37	13	8	3	2	63
	%	6.5%	2.3%	1.4%	.5%	.4%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	26	13	12	5	5	61
	%	4.6%	2.3%	2.1%	.9%	.9%	10.8%
Lise	<i>f</i>	53	42	18	18	20	151
	%	9.4%	7.4%	3.2%	3.2%	3.5%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	33	13	5	6	6	63
	%	5.8%	2.3%	.9%	1.1%	1.1%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	108	52	21	21	5	207
	%	19.1%	9.2%	3.7%	3.7%	.9%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	11	4	1	4	1	21
	%	1.9%	.7%	.2%	.7%	.2%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	268	137	65	57	39	566
	%	47.3%	24.2%	11.5%	10.1%	6.9%	100.0%

Tablo 22’ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 268 katılımcı 47.3% oranı ile “köçeklerle beraber düğünlerde oynamayı severim” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumları göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğindedir. Kastamonu yöresinde yaşayan katılımcıların düğünlerde köçeklerle birlikte oynamayı tercih etmedikleri, köçeklerin danslarını daha çok izledikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 23:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Düğünün Neşesi ve Eğlencesidir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	10	7	6	15	25	63
	%	1.8%	1.2%	1.1%	2.7%	4.4%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	6	10	10	16	19	61
	%	1.1%	1.8%	1.8%	2.8%	3.4%	10.8%
Lise	<i>f</i>	28	22	15	46	40	151
	%	4.9%	3.9%	2.7%	8.1%	7.1%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	13	7	15	12	16	63
	%	2.3%	1.2%	2.7%	2.1%	2.8%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	29	38	35	61	44	207
	%	5.1%	6.7%	6.2%	10.8%	7.8%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	2	2	6	5	6	21
	%	.4%	.4%	1.1%	.9%	1.1%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	88	86	87	155	150	566
	%	15.5%	15.2%	15.4%	27.4%	26.5%	100.0%

Tablo 23'e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 155 katılımcı 27.4% oranı ile *“köçekler düğünlerin neşesi ve eğlencesidir”* sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma *“katılıyorum”* seçeneğindedir. İlkokul, ortaokul, ön lisans, yüksek lisans mezunu katılımcılar tarafından köçekler kesinlikle düğünlerin neşesi ve eğlencesi olarak kabul edildikleri tespit edilmiştir. Eğitim durumu dikkate alındığında, düğünlerde yapmış oldukları performans dansları ile köçekler yöre düğünlerin neşesi ve eğlencesi olarak kabul edildikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 24:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
İlkokul	<i>f</i>	51	12	63
	%	9.0%	2.1%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	43	18	61
	%	7.6%	3.2%	10.8%
Lise	<i>f</i>	117	34	151
	%	20.7%	6.0%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	41	22	63
	%	7.2%	3.9%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	148	59	207
	%	26.1%	10.4%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	15	6	21
	%	2.7%	1.1%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	415	151	566
	%	73.3%	26.7%	100.0%

Tablo 24'e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 415 katılımcı 73.3% oranı ile *“Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım”* sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma *“evet”* seçeneğindedir. 151 katılımcı 26.7% oranı ile köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım durumlarını ise *“hayır”* seçeneği ile belirtmişlerdir. Lisans mezunları tarafından en fazla katılımın gerçekleştiği belirlenmiştir. Eğitim durumu göz önüne alındığında, tüm eğitim grubuna ait mezun katılımcılar tarafından köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterildiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 25:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Kadın	<i>f</i>	224	92	316
	%	39.6%	16.3%	55.8%
Erkek	<i>f</i>	191	59	250
	%	33.7%	10.4%	44.2%
TOPLAM	<i>f</i>	415	151	566
	%	73.3%	26.7%	100.0%

Tablo 25’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 415 katılımcı 73.3% oranı ile “Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “evet” seçeneğindedir. Cinsiyet durumu göz önünde alındığında 224 kadın katılımcının 39.6% oranı köçeklerin dans ettikleri düğüne katılım gösterdiği, 92 kadın katılımcının 16.3% oranı ile katılım göstermediği tespit edilmiştir. 191 erkek katılımcı 33.7% oranı ile köçeklerin dans ettikleri düğüne katılım gösterirken, 59 erkek katılımcının ise 10.4% oranı ile köçeklerin dans ettikleri düğüne katılım göstermedikleri belirlenmiştir. Kadın katılımcılarının köçeklerin dans ettikleri düğüne katılım durumlarının erkek katılımcılarına oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet durumu göz önünde alındığında, iki cinsiyet grubunun da köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 26:
Meslek Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Devlet memuru	<i>f</i>	166	78	244
	%	29.3%	13.8%	43.1%
İşçi	<i>f</i>	9	8	17
	%	1.6%	1.4%	3.0%
Ev hanımı	<i>f</i>	66	20	86
	%	11.7%	3.5%	15.2%
Esnaf	<i>f</i>	13	1	14
	%	2.3%	.2%	2.5%
Öğrenci	<i>f</i>	106	40	146
	%	18.7%	7.1%	25.8%
Özel sektör	<i>f</i>	14	1	15
	%	2.5%	.2%	2.7%
Çalışmıyor	<i>f</i>	17	2	19
	%	3.0%	.4%	3.4%
Diğerleri	<i>f</i>	24	1	25
	%	4.2%	.2%	4.4%
TOPLAM	<i>f</i>	415	151	566
	%	73.3%	26.7%	100.0%

Tablo 26'ya göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 415 katılımcı 73.3% oranı ile “Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “evet” seçeneğindedir. Meslek gruplarının dağılım oranları incelendiğinde; 166 devlet memuru katılımcı 29.3%, 9 işçi katılımcı 1.6%, 66 ev hanımı katılımcı 11.7%, 13 esnaf katılımcı 3.2%, 106 öğrenci katılımcı 18.7 %, 14 özel sektör katılımcı 2.5%, 17 çalışmıyor olan katılımcı 3.0%, diğerleri 24 katılımcı 4.2%, oranı ile köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Etna, özel sektör, öğrenci, diğerleri meslek gruplarındaki katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğünlere daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Eğitim durumu göz önüne alındığında, tüm meslek grupları tarafından köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterildiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 27:
Doğum Yeri Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Doğum Yeriniz		Evet	Hayır	TOPLAM
Kastamonuluyum	f	332	70	402
	%	58.7%	12.4%	71.0%
Kastamonu Değilim	f	83	81	164
	%	14.7%	14.3%	29.0%
TOPLAM	f	415	151	566
	%	73.3%	26.7%	100.0%

Tablo 27'ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 415 katılımcı 73.3% oranı ile “Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım” sorusuna katıldıklarını belirtmişleridir. Doğum yeri göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “evet” seçeneğindedir. 151 katılımcı 26.7% oranı ile katılım durumunu “hayır” olarak belirtmiştir. Kastamonu olan 332 katılımcı 58.7% oranı ile “evet” cevabını verirken 70 katılımcı 12.4% oranı ile “hayır” cevabını vermiştir. Kastamonu olmayan fakat Kastamonu yöresinde yaşayan 83 katılımcı 14.7% oranı ile “evet” cevabını, 81 katılımcı 14.3% oranı ile “hayır” cevabını vermiştir. Doğum yeri göz önünde alındığında, Kastamonu yöresinde yaşayan katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 28:
Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
10-15	<i>f</i>	34	14	48
	%	6.0%	2.5%	8.5%
16-25	<i>f</i>	90	38	128
	%	15.9%	6.7%	22.6%
26-35	<i>f</i>	118	60	178
	%	20.8%	10.6%	31.4%
36-45	<i>f</i>	83	27	110
	%	14.7%	4.8%	19.4%
46-55	<i>f</i>	52	8	60
	%	9.2%	1.4%	10.6%
56-65	<i>f</i>	29	2	31
	%	5.1%	.4%	5.5%
66-75	<i>f</i>	9	2	11
	%	1.6%	.4%	1.9%
Toplam	<i>f</i>	415	151	566
	%	73.3%	26.7%	100.0%

Tablo 28’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 415 katılımcı 73.3% oranı ile “*Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım*” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Yaş durumu göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “*evet*” seçeneğindedir. Köçeklerin her yaş grubu katılımcılar tarafından izlenildiği ve dans ettikleri düğünlere katılım gösterildiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 29:
Medeni Hal Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu İlinde Köçeklerin Dans Ettiği Düğüne Katıldım?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Evli	<i>f</i>	244	76	320
	%	43.1%	13.4%	56.5%
Bekâr	<i>f</i>	163	73	236
	%	28.8%	12.9%	41.7%
Dul	<i>f</i>	8	2	10
	%	1.4%	.4%	1.8%
Toplam	<i>f</i>	415	151	566
	%	73.3%	26.7%	100.0%

Tablo 29’a göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 415 katılımcı 73.3% oranı ile “*Kastamonu ilinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım*” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Medeni durum göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*evet*” seçeneğindedir. 151 katılımcı 26.7% oranı ile köçeklerin dans ettikleri düğüne katılmadıklarını “*hayır*” seçeneği ile ifade etmişlerdir. Medeni durum göz önüne alındığında, evli olan katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğüne daha fazla katılım

gösterdikleri, tüm medeni durumdan katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğünlere katıldıkları ortaya çıkmıştır.

2- Kastamonu köçeklik geleneği hakkında sorulmuş soruların eğitim-cinsiyet değişkeni üzerinden anlamlılık gösterip göstermediğine bakıldığı bu bölümde veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 30:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Kastamonu Düğünleri Köçeksiz Olmaz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	31.152 1161.833 1192.984	5 560 565	6.230 2.075	3.003	.011	3-5

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yüksek Lisans

Tablo 30’a göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p>0.05$). Bu farklılığın lise ve lisans mezunları düzeylerinin arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

Tablo 31:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

Köçek olmadan düğünler anlamsızdır

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	32.240 1097.670 1129.910	5 560 565	6.448 1.960	3.290	.006	1-5

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yüksek Lisans

Tablo 31’e göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların köçek olmadan düğünler anlamsızdır puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın ilkokul ve ön lisans mezunlarının düzeyleri arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde ilkokul mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

Tablo 32:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerle Beraber Düğünlerde Oynamayı Severim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

Köçeklerle beraber düğünlerde oynamayı severim

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	34.287 876.328 910.615	5 560 565	6.857 1.565	4.382	.001	3-1 3-4

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yüksek Lisans

Tablo 32’ye göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların köçeklerle beraber düğünlerde oynamayı sevme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olduğu bulunmuştur. ($p<0.05$). İstatistiksel farklılıklar incelendiğinde bu farklılığın lise mezunlarının ilkokul ve ön lisans mezunlarından daha yüksek puan ortalamalarından yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 33:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olmadan Düğünler Anlamsızdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

	Cinsiyet	n	Kareler Ortalaması	Standart Sapma	t	p
Cinsiyet	Kadın	316	2.6551	1.42695	1.935	0.050
	Erkek	250	2.4240	1.38995		

Tablo 33’e göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların köçek olmadan düğünler anlamsız puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 34:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Olan Düğünde Kendimi Rahatsız, Huzursuz, Hissederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

	Cinsiyet	n	Kareler Ortalaması	Standart Sapma	t	p
Cinsiyet	Kadın	316	2.2405	1.31623	2.106	0.036
	Erkek	250	2.4760	1.32683		

Tablo 34’e göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların köçek olan düğünde kendimi rahatsız huzursuz hissederim puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kastamonu yöresindeki katılımcıların köçeklik mesleğine bakış açısı nasıldır? Sorusuna verilen cevaplar tablolar halinde aşağıda gösterilmiştir.

3.4.1. Anket Verileri Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Köçeklik Geleneği

1- “Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim bağımsız değişkenlerine göre Kastamonu halkının köçeklik mesleğine bakış açısı nasıldır?” Alt problem sorusuna verilen cevaplar tablolar haline getirilmiştir. 566 anket katılımcısından elde edilen ve anket formunda yer alan 12 soru sayısının verileri, aşağıda 21 tablo haline getirilerek sergilenmiştir.

- “*Ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır*” soru türü “*eğitim, meslek, cinsiyet, medeni hal, doğum yeri durumu*” grubuna göre tablolastırılmıştır.
- “*İzlediğim köçeğin dansını güzel ve olumlu buluyorum*” soru türü “*eğitim, yaş, meslek durumu*” grubuna göre tablolastırılmıştır.
- “*Köçekler profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçılardır*” soru türü “*eğitim, meslek durumu*” grubuna göre tablolastırılmıştır.
- “*Köçekler kadın kılığına giren erkeklerdir*” soru türü “*eğitim, medeni hal, yaş durumu*” grubuna göre tablolastırılmıştır.
- “*Köçeklerin danslarını taklit ederim*”
“*Köçek kostümünü sadece dansını sergilerken kullanmaktadır*”
“*İzlediğim köçeklerden fanatik derecede etkilenirim*”
“*Köçeklik mesleği ile ilgilenmek isterim*”
“*Köçeklik mesleğine saygı duyarım*”
“*Köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşımın ilerlemesi ile değişiklikler oldu*”
“*Köçeklik mesleğinin devam etmesini isterim*”
“*Çocuklarımla köçeklik mesleği ile ilgilenmesini isterim*” soru türleri “*eğitim durumu*” grubuna göre tablolastırılmıştır.
- Anket formunda yer alan “*Köçekler hakkında ne düşünüyorsunuz*” açık uçlu sorusu ankete katılan katılımcıların görüşlerinden elde edilen veriler “*olumlu ve olumsuz*” görüşlere göre tablo haline getirilerek sergilenmiştir.

Tablo 35:
Kastamonu Halkının “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Kastamonuluyum	<i>f</i>	12	390	402
	%	2.1%	68.9%	71.0%
Kastamonu değilim	<i>f</i>	2	162	164
	%	.4%	28.6%	29.0%
TOPLAM	<i>f</i>	14	552	566
	%	2.5%	97.5%	100.0%

Tablo 35’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 552 katılımcı 97.5% oranı ile “*ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır*” soruna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Doğum yeri göz önüne alındığında tüm yığılmalar “*hayır*” seçeneğindedir. 14 katılımcı 2.5% oranı ile ailesinde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğunu “*evet*” seçeneği ile belirtmiştir. Kastamonulu olan 12 katılımcı 2.1% oranı ile ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğunu “*evet*” seçeneğini belirtirken, 390 katılımcı tarafından 68.9% oranı ile “*hayır*” cevabını vermiştir. Kastamonu olmayan fakat Kastamonu ilinde yaşayan 2 katılımcı 0.4% oranı ile ailelerinde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğunu “*evet*” seçeneği ile belirtirken, 162 katılımcı ise 28.6% oranı ile “*hayır*” cevabını vermiştir. Doğum yeri göz önüne alındığında, 14 katılımcının ailesinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğu belirlenmiştir. Günümüzde köçeklik mesleğinin popüler meslekler arasında yer almadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 36:
Eğitim Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
İlkokul	<i>f</i>	3	60	63
	%	.5%	10.6%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	1	60	61
	%	.2%	10.6%	10.8%
Lise	<i>f</i>	5	146	151
	%	.9%	25.8%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	3	60	63
	%	.5%	10.6%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	2	205	207
	%	.4%	36.2%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	0	21	21
	%	.0%	3.7%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	14	552	566
	%	2.5%	97.5%	100.0%

Tablo 36’ya göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 552 katılımcı 97.5% oranı ile “*ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır*” sorusuna

katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önünde alındığında tüm gruptaki yığılmalar “*hayır*” seçeneğindedir. İlkokul, ortaokul, lise, ön lisans, lisans mezunlarının ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişiler tespit edilirken, yüksek lisans mezunu katılımcılarının ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olmadığı saptanmıştır. Eğitim durumu göz önünde alındığında, mezuniyet durumu yükseldikçe köçeklik mesleğine talebin azaldığı, günümüzde popüler meslekler arasında yer almadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 37:
Meslek Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Devlet Memuru	<i>f</i>	2	242	244
	%	.4%	42.8%	43.1%
İşçi	<i>f</i>	0	17	17
	%	.0%	3.0%	3.0%
Ev hanımı	<i>f</i>	2	84	86
	%	.4%	14.8%	15.2%
Esnaf	<i>f</i>	0	14	14
	%	.0%	2.5%	2.5%
Öğrenci	<i>f</i>	8	138	146
	%	1.4%	24.4%	25.8%
Özel Sektör	<i>f</i>	1	14	15
	%	.2%	2.5%	2.7%
Çalışmıyor	<i>f</i>	1	18	19
	%	.2%	3.2%	3.4%
Diğerleri	<i>f</i>	0	25	25
	%	.0%	4.4%	4.4%
Toplam	<i>f</i>	14	552	566
	%	2.5%	97.5%	100.0%

Tablo 37’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 552 katılımcı 97.5% oranı ile “*ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır*” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Meslek durumu göz önüne alındığında tüm gruptaki yığılma “*hayır*” seçeneğindedir. Eğitim durumu göz önüne alındığında, ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen meslek gruplarının; öğrenci, çalışmıyor, özel sektör, ev hanımı, devlet memuru katılımcılarının olduğu, günümüzde köçeklik mesleğinin popüler meslekler arasında olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 38:
Cinsiyet Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Kadın	<i>f</i>	8	308	316
	%	1.4%	54.4%	55.8%
Erkek	<i>f</i>	6	244	250
	%	1.1%	43.1%	44.2%
Toplam	<i>f</i>	14	552	566
	%	2.5%	97.5%	100.0%

Tablo 38’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 552 katılımcı 97.5% oranı ile “*ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır*” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*hayır*” seçeneğindedir. Ailesinde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kadın katılımcıların oranlarının erkek katılımcıların oranlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Köçeklik mesleği günümüzde talep edilen meslekler arasında olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 39:
Medeni Hal Değişkenine Göre “Ailemde Profesyonel Anlamda Köçeklik Mesleği İle İlgilenen Kişi Vardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Evli	<i>f</i>	3	317	320
	%	.5%	56.0%	56.5%
Bekâr	<i>f</i>	10	226	236
	%	1.8%	39.9%	41.7%
Dul	<i>f</i>	1	9	10
	%	.2%	1.6%	1.8%
TOPLAM	<i>f</i>	14	552	566
	%	2.5%	97.5%	100.0%

Tablo 39’a göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 552 katılımcı 97.5% oranı ile “*ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır*” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Medeni durum göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*hayır*” seçeneğindedir. Katılımcılardan evli olan 3 kişi 0.5% oranı ile “*evet*” seçeneğini belirtirken 317 evli katılımcı ise 56.0% oranı ile “*hayır*” seçeneğini belirtmişlerdir. Medeni hali bekâr olan 10 katılımcı 1.8% oranı ile “*evet*” seçeneğini belirtirken 226 bekâr katılımcı ise 39.9% oranı ile “*hayır*” seçeneğini belirtmiştir. Medeni durumu dul olan 1 katılımcı 0.2% oranı ile “*evet*” seçeneğini belirtirken 9 dul katılımcı ise 1.6% oranı ile “*hayır*” seçeneğini belirtmiştir. Medeni durum göz önüne alındığında, tüm medeni durumlarındaki katılımcıların ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğu, medeni durumu bekâr olan katılımcıların ailelerinde köçeklik

mesleğinin daha çok tercih edildiği, köçeklik mesleğinin günümüzde talep edilen meslekler arasında olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 40:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeğin Dansını Güzel ve Olumlu Buluyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	17	10	3	16	17	63
	%	3.0%	1.8%	.5%	2.8%	3.0%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	11	15	5	17	13	61
	%	1.9%	2.7%	.9%	3.0%	2.3%	10.8%
Lise	<i>f</i>	39	23	23	52	14	151
	%	6.9%	4.1%	4.1%	9.2%	2.5%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	18	11	10	17	7	63
	%	3.2%	1.9%	1.8%	3.0%	1.2%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	56	43	31	57	20	207
	%	9.9%	7.6%	5.5%	10.1%	3.5%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	4	5	3	5	4	21
	%	.7%	.9%	.5%	.9%	.7%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	145	107	75	164	75	566
	%	25.6%	18.9%	13.3%	29.0%	13.3%	100.0%

Tablo 40’a göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 164 katılımcı 29.0% oranı ile “*izlediğim köçeğin dansını güzel ve olumlu buluyorum*” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*katılıyorum*” seçeneğindedir. Eğitim durumu göz önünde alındığında, tüm eğitim grubuna ait katılımcılar tarafından izlenen köçeklerin dans performanslarının güzel ve olumlu bulunulduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 41:
Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeğin Dansını Güzel ve Olumlu Buluyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
10-15	<i>f</i>	5	7	8	14	14	48
	%	.9%	1.2%	1.4%	2.5%	2.5%	8.5%
16-25	<i>f</i>	28	26	18	39	17	128
	%	4.9%	4.6%	3.2%	6.9%	3.0%	22.6%
26-35	<i>f</i>	48	33	23	57	17	178
	%	8. %	5.8%	4.1%	10.1%	3.0%	31.4%
36-45	<i>f</i>	33	26	14	24	13	110
	%	5.8%	4.6%	2.5%	4.2%	2.3%	19.4%
46-55	<i>f</i>	23	10	7	15	5	60
	%	4.1%	1.8%	1.2%	2.7%	.9%	10.6%
56-65	<i>f</i>	5	5	2	12	7	31
	%	.9%	.9%	.4%	2.1%	1.2%	5.5%
66-75	<i>f</i>	3	0	3	3	2	11
	%	.5%	.0%	.5%	.5%	.4%	1.9%
TOPLAM	<i>f</i>	145	107	75	164	75	566
	%	25.6%	18.9%	13.3%	29.0%	13.3%	100.0%

Tablo 41’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 164 katılımcı 29.0% oranı ile “*izlediğim köçeğin dansını güzel ve olumlu buluyorum*” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Yaş durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*katılıyorum*” seçeneğindedir. Yaş gruplarındaki dağılım oranları incelendiğinde; Köçeklerin dansları tüm yaş grubu tarafından güzel ve olumlu bulunurken 36-45 yaş grubunun beğenme oranında azalmalar olduğu tespit edilmiştir. Yaş durumu göz önüne alındığında izlenen köçeklerin dansları tüm yaş grupları tarafından güzel ve olumlu bulunulduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 42:
Meslek Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeğin Dansını Güzel ve Olumlu Buluyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları”

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Devlet memuru	<i>f</i>	74	51	40	61	18	244
	%	13.1%	9.0%	7.1%	10.8%	3.2%	43.1%
İşçi	<i>f</i>	8	1	1	5	2	17
	%	1.4%	.2%	.2%	.9%	.4%	3.0%
Ev hanımı	<i>f</i>	25	18	3	25	15	86
	%	4.4%	3.2%	.5%	4.4%	2.7%	15.2%
Esnaf	<i>f</i>	3	5	2	3	1	14
	%	.5%	.9%	.4%	.5%	.2%	2.5%
Öğrenci	<i>f</i>	22	26	23	47	28	146
	%	3.9%	4.6%	4.1%	8.3%	4.9%	25.8%
Özel sektör	<i>f</i>	5	2	0	4	4	15
	%	.9%	.4%	.0%	.7%	.7%	2.7%
Çalışmıyor	<i>f</i>	6	2	1	8	2	19
	%	1.1%	.4%	.2%	1.4%	.4%	3.4%
Diğerleri	<i>f</i>	2	2	5	11	5	25
	%	.4%	.4%	.9%	1.9%	.9%	4.4%
Toplam	<i>f</i>	145	107	75	164	75	566
	%	25.6%	18.9%	13.3%	29.0%	13.3%	100.0%

Tablo 42’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 164 katılımcı 29.0% oranı ile “*izlediğim köçeğin dansını güzel ve olumlu buluyorum*” sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Meslek durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*katılıyorum*” seçeneğindedir. Meslek gruplarındaki dağılım oranları incelendiğinde; Çalışmıyor, diğerleri, öğrenci meslek gruplarının diğer meslek gruplarına oranla izledikleri köçeklerin danslarını daha fazla beğendikleri ve olumlu buldukları tespit edilmiştir. İzlemiş oldukları köçeklerin dansları tüm meslek grupları tarafından güzel ve olumlu bulunulduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 43:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Danslarını Taklit Ederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	35	12	8	4	4	63
	%	6.2%	2.1%	1.4%	.7%	.7%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	34	18	2	5	2	61
	%	6.0%	3.2%	.4%	.9%	.4%	10.8%
Lise	<i>f</i>	70	39	17	11	114	151
	%	12.4%	6.9%	3.0%	1.9%	2.5%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	35	16	7	3	2	63
	%	6.2%	2.8%	1.2%	.5%	.4%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	131	48	9	12	7	207
	%	23.1%	8.5%	1.6%	2.1%	1.2%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	10	7	0	4	0	21
	%	1.8%	1.2%	.0%	.7%	.0%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	315	140	43	39	29	566
	%	55.7%	24.7%	7.6%	6.9%	5.1%	100.0%

Tablo 43’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 315 katılımcı 55.7% oranı ile “köçeklerin danslarını taklit ederim” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğindedir. Eğitim durumları ve köçeklerin performansları dikkate alındığında; Eğitim durumunda yükselmeler yaşandıkça köçeklerin danslarının taklit edilmesinde azalmalar yaşandığı, köçeklerin dans figürlerini kendilerinin sergilediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 44:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Profesyonel Anlamda Gösterilerini Sergileyen Dansçılardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	5	9	7	14	28	63
	%	.9%	1.6%	1.2%	2.5%	4.9%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	4	12	8	15	22	61
	%	.7%	2.1%	1.4%	2.7%	3.9%	10.8%
Lise	<i>f</i>	30	21	26	39	35	151
	%	5.3%	3.7%	4.6%	6.9%	6.2%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	12	8	16	17	10	63
	%	2.1%	1.4%	2.8%	3.0%	1.8%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	29	27	38	61	52	207
	%	5.1%	4.8%	6.7%	10.8%	9.2%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	1	2	3	9	6	21
	%	.2%	.4%	.5%	1.6%	1.1%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	81	79	98	155	153	566
	%	14.3%	14.0%	17.3%	27.4%	27.0%	100.0%

Tablo 44'e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 153 katılımcı 27.4% oranı ile *“köçekler profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçılardır”* sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma *“katılıyorum”* seçeneğindedir. Katılımcıların eğitim durumları ve köçeklerin performansları göz önüne alındığında, tüm meslek grubundaki katılımcılar tarafından köçeklerin profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçı olarak görüldükleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 45:
Meslek Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Profesyonel Anlamda Gösterilerini Sergileyen Dansçılardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Devlet memuru	<i>f</i>	37	28	46	82	51	244
	%	6.5%	4.9%	8.1%	14.5%	9.0%	43.1%
İşçi	<i>f</i>	1	2	1	9	4	17
	%	.2%	.4%	.2%	1.6%	.7%	3.0%
Ev hanımı	<i>f</i>	8	18	12	20	28	86
	%	1.4%	3.2%	2.1%	3.5%	4.9%	15.2%
Esnaf	<i>f</i>	3	3	1	1	6	14
	%	.5%	.5%	.2%	.2%	1.1%	2.5%
Öğrenci	<i>f</i>	23	21	29	33	40	146
	%	4.1%	3.7%	5.1%	5.8%	7.1%	25.8%
Özel sektör	<i>f</i>	4	2	2	2	5	15
	%	.7%	.4%	.4%	.4%	.9%	2.7%
Çalışmıyor	<i>f</i>	4	4	2	3	6	19
	%	.7%	.7%	.4%	.5%	1.1%	3.4%
Diğerleri	<i>f</i>	1	1	5	5	13	25
	%	.2%	.2%	.9%	.9%	2.3%	4.4%
Toplam	<i>f</i>	81	79	98	155	153	566
	%	14.3%	14.0%	17.3%	27.4%	27.0%	100.0%

Tablo 45'e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 155 katılımcı 27.4% oranı ile *“köçekler profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçılardır”* sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Meslek durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma *“katılıyorum”* seçeneğindedir. Köçeklerin özel sektör, öğrenci, esnaf, ev hanımı, çalışmıyor ve diğer meslek gruplarındaki katılımcılar tarafından daha fazla profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçı olarak görüldükleri tespit edilmiştir. Meslek durumları göz önünde alındığında, tüm meslek grupları tarafından köçeklerin profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçı olarak görüldükleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 46:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçek Kostümünü Sadece Dansını Sergilerken Kullanmaktadır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	10	3	6	12	32	63
	%	1.8%	.5%	1.1%	2.1%	5.7%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	8	5	7	14	27	61
	%	1.4%	.9%	1.2%	2.5%	4.8%	10.8%
Lise	<i>f</i>	13	15	18	48	57	151
	%	2.3%	2.7%	3.2%	8.5%	10.1%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	8	2	7	19	27	63
	%	1.4%	.4%	1.2%	3.4%	4.8%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	17	13	26	73	78	207
	%	3.0%	2.3%	4.6%	12.9%	13.8%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	3	1	1	6	10	21
	%	.5%	.2%	.2%	1.1%	1.8%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	59	39	65	172	231	566
	%	10.4%	6.9%	11.5%	30.4%	40.8%	100.0%

Tablo 46’ya göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 231 katılımcı 40.8% oranı ile “köçekler kostümünü sadece dansını sergilerken kullanmaktadır” sorusuna kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılıyorum” seçeneğindedir. Eğitim durumu göz önüne alındığında, köçekler kostümünü sadece dans performansları sırasında kullandıkları, günlük hayatta toplumdaki diğer katılımcılar gibi günlük giyim-kuşam tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 47:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeklerden Fanatik Derecede Etkilenirim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	25	12	4	14	8	63
	%	4.4%	2.1%	.7%	2.5%	1.4%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	20	15	9	13	4	61
	%	3.5%	2.7%	1.6%	2.3%	.7%	10.8%
Lise	<i>f</i>	50	29	30	29	13	151
	%	8.8%	5.1%	5.3%	5.1%	2.3%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	26	18	7	10	2	63
	%	4.6%	3.2%	1.2%	1.8%	.4%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	99	53	16	28	11	207
	%	17.5%	9.4%	2.8%	4.9%	1.9%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	10	5	1	5	0	21
	%	1.8%	.9%	.2%	.9%	.0%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	230	132	67	99	38	566
	%	40.6%	23.3%	11.8%	17.5%	6.7%	100.0%

Tablo 47’ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 230 katılımcı 40.6% oranı ile “*izlediğim köçeklerden fanatik derecede etkilenirim*” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*kesinlikle katılmıyorum*” seçeneğindedir. 38 katılımcının 6.7% oranı ile köçeklerden fanatik derecede etkilendikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların eğitim durumları ve günümüz koşulları dikkate alındığında köçek ile yapılan düğünlerin geleneksel yapısı nedeniyle korunduğu, onun haricinde bir anlam yüklemesinin yapılmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 48:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleği İle İlgilenmek İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	38	16	4	1	4	63
	%	6.7%	2.8%	.7%	.2%	.7%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	34	11	10	6	0	61
	%	6.0%	1.9%	1.8%	1.1%	.0%	10.8%
Lise	<i>f</i>	72	37	17	12	13	151
	%	12.7%	6.5%	3.0%	2.1%	2.3%	26.7%
Ön lisans	<i>f</i>	44	11	5	1	2	63
	%	7.8%	1.9%	.9%	.2%	.4%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	140	40	14	6	7	207
	%	24.7%	7.1%	2.5%	1.1%	1.2%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	12	6	3	0	0	21
	%	2.1%	1.1%	.5%	.0%	.0%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	340	121	53	26	26	566
	%	60.1%	21.4%	9.4%	4.6%	4.6%	100.0%

Tablo 48’e göre, araştırma katılan 566 katılımcıdan, 340 katılımcı 60.1% oranı ile “*köçeklik mesleği ile ilgilenmek isterim*” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*kesinlikle katılmıyorum*” seçeneğindedir. İlkokul mezunu 4, lise mezunu 13, ön lisans mezunu 2, lisans mezunu 7 katılımcı tarafından köçeklik mesleği kesinlikle tercih edilebilecek meslek grubu arasında düşünülürken, yüksek lisans mezunları tarafından kesinlikle tercih edilmeyen meslekler arasında düşünüldüğü tespit edilmiştir. Günümüz koşulları ve eğitim durumu göz önünde alındığında, köçeklik mesleğine bir anlam yüklemesi yapılmadığından dolayı toplumsal statüde tercih edilen meslek olmadığı, günümüzde ve

gelecek yıllarda talep olmamasından dolayı yok olacak meslekler arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 49:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleğine Saygı Duyuyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	9	7	7	9	31	63
	%	1.6%	1.2%	1.2%	1.6%	5.5%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	6	10	8	17	20	61
	%	1.1%	1.8%	1.4%	3.0%	3.5%	10.8%
Lise	<i>f</i>	30	14	15	33	59	151
	%	5.3%	2.5%	2.7%	5.8%	10.4%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	12	7	7	23	14	63
	%	2.1%	1.2%	1.2%	4.1%	2.5%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	25	28	33	61	60	207
	%	4.4%	4.9%	5.8%	10.8%	10.6%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	2	1	2	7	9	21
	%	.4%	.2%	.4%	1.2%	1.6%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	84	67	72	150	193	566
	%	14.8%	11.8%	12.7%	26.5%	34.1%	100.0%

Tablo 49’a göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 193 katılımcı 34.1% oranı ile “köçeklik mesleğine saygı duyuyorum” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu dikkate alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılıyorum” seçeneğindedir. İlkokul, ortaokul, lise ve yüksek lisans mezunlarının, ön lisans ve lisans mezunlarına göre köçeklik mesleğine daha çok saygı duydukları belirlenmiştir. Eğitim durumları dikkate alındığında tüm mezuniyet grupları tarafından köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilere saygı duyulduğu, köçeklerin mesleklerine karşı bir ön yargının olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 50:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler İle İlgili Düşüncelerimde Yaşımın İlerlemesi İle Değişiklikler Oldu?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	21	12	15	10	5	63
	%	3.7%	2.1%	2.7%	1.8%	.9%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	17	19	5	7	13	61
	%	3.0%	3.4%	.9%	1.2%	2.3%	10.8%
Lise	<i>f</i>	50	39	22	23	17	151
	%	8.8%	6.9%	3.9%	4.1%	3.0%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	24	16	14	7	2	63
	%	4.2%	2.8%	2.5%	1.2%	.4%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	79	70	31	19	8	207
	%	14.0%	12.4%	5.5%	3.4%	1.4%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	5	9	2	3	2	21
	%	.9%	1.6%	.4%	.5%	.4%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	196	165	89	69	47	566
	%	34.6%	29.2%	15.7%	12.2%	8.3%	100.0%

Tablo 50’ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 196 katılımcı 34.6% oranı ile “köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşımın ilerlemesi ile değişiklikler oldu” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğindedir. Farklı meslek gruplarına ait 47 katılımcı 8.3% oranı ile köçekler hakkında yaşlarının ilerlemesi ile düşüncelerinde değişiklikler olduğunu belirtmiştir. Günümüzdeki eğitim durumları göz önüne alındığında mezuniyet durumunun köçeklerle ilgili düşüncelere herhangi bir etki yaratmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 51:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Kadın Kılığına Giren Erkeklerdir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	21	10	10	9	13	63
	%	3.7%	1.8%	1.8%	1.6%	2.3%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	15	10	5	11	20	61
	%	2.7%	1.8%	.9%	1.9%	3.5%	10.8%
Lise	<i>f</i>	48	32	20	26	25	151
	%	8.5%	5.7%	3.5%	4.6%	4.4%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	20	12	9	13	9	63
	%	3.5%	2.1%	1.6%	2.3%	1.6%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	46	49	30	43	39	207
	%	8.1%	8.7%	5.3%	7.6%	6.9%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	4	2	5	6	4	21
	%	.7%	.4%	.9%	1.1%	.7%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	154	115	79	108	110	566
	%	27.2%	20.3%	14.0%	19.1%	19.4%	100.0%

Tablo 51’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 154 katılımcı 27.2% oranı ile “köçekler kadın kılığına giren erkeklerdir” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğindedir. Köçeklerin kadın kılığına giren erkekler olmadıkları, sadece performansları için kostüm kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 52:
Medeni Hal Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Kadın Kılığına Giren Erkeklerdir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
Evli	<i>f</i>	77	64	39	71	69	320
	%	13.6%	11.3%	6.9%	12.5%	12.2%	56.5%
Bekâr	<i>f</i>	73	51	38	36	38	236
	%	12.9%	9.0%	6.7%	6.4%	6.7%	41.7%
Dul	<i>f</i>	4	0	2	1	3	10
	%	.7%	.0%	.4%	.2%	.5%	1.8%
TOPLAM	<i>f</i>	154	115	79	108	110	566
	%	27.2%	20.3%	14.0%	19.1%	19.4%	100.0%

Tablo 52’ye göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 154 katılımcı 27.2% oranı ile “köçekler kadın kılığına giren erkeklerdir” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Medeni hal göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle

katılmıyorum” seçeneğindedir. Medeni durum göz önüne alındığında, köçeklerin kadın kılığına giren erkek olmadıkları sadece performansları için kostüm kullandıkları ve medeni durum farklılıklarının düşüncayı etkilemediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 53:
Yaş Durumu Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçekler Kadın Kılığına Giren Erkeklerdir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
10-15	<i>f</i>	17	10	4	6	11	48
	%	3.0%	1.8%	.7%	1.1%	1.9%	8.5%
16-25	<i>f</i>	40	26	24	18	20	128
	%	7.1%	4.6%	4.2%	3.2%	3.5%	22.6%
26-35	<i>f</i>	44	41	28	40	25	178
	%	7.8%	7.2%	4.9%	7.1%	4.4%	31.4%
36-45	<i>f</i>	20	24	15	24	27	110
	%	3.5%	4.2%	2.7%	4.2%	4.8%	19.4%
46-55	<i>f</i>	18	9	5	11	17	60
	%	3.2%	1.6%	.9%	1.9%	3.0%	10.6%
56-65	<i>f</i>	11	5	2	6	7	31
	%	1.9%	.9%	.4%	1.1%	1.2%	5.5%
66-75	<i>f</i>	4	0	1	3	3	11
	%	.7%	.0%	.2%	.5%	.5%	1.9%
TOPLAM	<i>f</i>	154	115	79	108	110	566
	%	27.2%	20.3%	14.0%	19.1%	19.4%	100.0%

Tablo 53’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 154 katılımcı 27.2% oranı ile *“köçekler kadın kılığına giren erkeklerdir”* sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Yaş durumu göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma *“kesinlikle katılmıyorum”* seçeneğindedir. Yaş durumu dikkate alındığında köçeklerin kadın kılığına giren erkek olmadıkları sadece performansları için kostüm kullandıkları, yaş durumu farklılıklarının düşüncayı etkilemediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 54:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleğinin Devam Etmesini İsterim?”
Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	18	4	8	13	20	63
	%	3.2%	.7%	1.4%	2.3%	3.5%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	10	11	9	12	19	61
	%	1.8%	1.9%	1.6%	2.1%	3.4%	10.8%
Lise	<i>f</i>	27	20	26	39	39	151
	%	4.8%	3.5%	4.6%	6.9%	6.9%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	15	7	11	13	17	63
	%	2.7%	1.2%	1.9%	2.3%	3.0%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	33	23	42	63	46	207
	%	5.8%	4.1%	7.4%	11.1%	8.1%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	2	2	5	4	8	21
	%	.4%	.4%	.9%	.7%	1.4%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	105	67	101	144	149	566
	%	18.6%	11.8%	17.8%	25.4%	26.3%	100.0%

Tablo 54’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan, 149 katılımcı 26.3% oranı ile “köçeklik mesleğinin devam etmesini isterim” sorusuna kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önünde alındığında tüm gruplardaki yığılma “kesinlikle katılıyorum” seçeneğindedir. Köçeklik mesleğinin en fazla devam etmesini isteyen eğitim grubunun lisans mezunları olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların eğitim durumları dikkate alındığında; Köçeklik mesleğinin ve geleneğinin Kastamonu yöresinde devam ederek gelecek kuşaklara aktarılmasının istenildiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 55:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Çocuklarının Köçeklik Mesleği İle İlgilenmesini İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM
İlkokul	<i>f</i>	39	12	5	3	4	63
	%	6.9%	2.1%	.9%	.5%	.7%	11.1%
Ortaokul	<i>f</i>	33	11	8	2	7	61
	%	5.8%	1.9%	1.4%	.4%	1.2%	10.8%
Lise	<i>f</i>	71	30	33	7	10	151
	%	12.5%	5.3%	5.8%	1.2%	1.8%	26.7%
Ön Lisans	<i>f</i>	34	9	14	6	0	63
	%	6.0%	1.6%	2.5%	1.1%	.0%	11.1%
Lisans	<i>f</i>	128	43	26	5	5	207
	%	22.6%	7.6%	4.6%	.9%	.9%	36.6%
Yüksek Lisans	<i>f</i>	13	4	4	0	0	21
	%	2.3%	.7%	.7%	.0%	.0%	3.7%
TOPLAM	<i>f</i>	318	109	90	23	26	566
	%	56.2%	19.3%	15.9%	4.1%	4.6%	100.0%

Tablo 55’e göre, araştırmaya katılan 566 katılımcıdan 318 katılımcı 56.2% oranı ile “*çocuklarının köçeklik mesleği ile ilgilenmesini isterim*” sorusuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim durumu göz önüne alındığında tüm gruplardaki yığılma “*kesinlikle katılmıyorum*” seçeneğindedir. Yüksek lisans mezunları tarafından gelecekte çocuklarının kesinlikle köçeklik mesleği ile ilgilenmesinin istenilmediği tespit edilmiştir. Günümüzdeki eğitim durumu dikkate alındığında, köçeklik mesleğinin toplumsal statüde meslek olarak yapılmasının istenilmediği ve yöredeki çocukların farklı bir meslek grubuna aileler tarafından yönlendirildiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 56:
Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumsuz Görüşleri

Köçekler Hakkında Katılımcıların İlçelere Göre Olumsuz Görüşleri	Katılımcıların İlçeleri
26	Abana
-	Ağlı
1	Araç
-	Azdavay
5	Bozkurt
5	Cide
3	Çatalzeytin
5	Daday
1	Devrekâni
1	Doğanyurt
25	Hanönü
-	İhsangazi
1	İnebolu
3	Küre
27	Merkez
15	Pınarbaşı
4	Seydiler
13	Şenpazar
25	Taşköprü
2	Tosya
162	TOPLAM

Tablo 56'ya göre, “Köçekler hakkında ne düşünüyorsunuz?” Sorusuna 20 yerleşim yerinden araştırmaya katılan, 402 katılımcı tarafından soruya cevap verilmiştir. Verilen değerleri incelediğimiz zaman Kastamonu yöresindeki katılımcıların “olumsuz görüşlerini” belirtmek için toplamda 162 ifade görünür kılınmıştır.

İlçe merkezlerinin ve köylerinin merkez yerleşim yerlerine veya kıyı kesimlerine yakın olmaması, halkın yaş, eğitim ve medeni durumu, Kastamonu’lu olmayan kişilerin yörede ikamet etmesi, dini inanışlar, kültürel değerler, yörenin diğer kültürlerle geçmiş yıllarda kapalı olurken günümüzde teknoloji ve sosyal medya yolu ile açık olması, maddiyat, toplumun köçeklik geleneğine farklı bakabilmesi, baskıların veya sözel yasaklamaların köçeklik geleneğini zayıflatması, köçeklik geleneğine sahip çıkılması yerine reddetme eylemine gidilmesi, erotizm ve eşcinsellik algısı, geleneğin günümüzde ağırlıklı olarak kıyı kesimlerinde hâkim olması, kentleşme, ulaşım zorlukları, salon düğünlerinin artışı köçekler hakkındaki olumsuz düşüncelere ortam hazırladığını düşündürmektedir.

Araç, Abana, Şenpazar, Seydiler ve Pınarbaşı ilçelerinde eşit oranda (n:1), Bozkurt (n:2), Merkez (n:3), Taşköprü (n:4) ve Hanönü (n:7) yerleşim yerlerinde “köçeklerin meslekleri cinsiyetlerine uygun değil”, Bozkurt ve Küre ilçelerinde eşit oranda (n:1), Hanönü,

Şenpazar ve Taşköprü ilçelerinde eşit oranda (n:2), Merkez (n:3), Abana ve Pınarbaşı ilçelerinde eşit oranda (n:4) “*erkeklerin etek giymesini hoş bulmuyorum*” nedeniyle olumsuz karşılandığı, Şenpazar ve Abana ilçelerinde eşit oranda (n:1) “*köçeklerin bulundukları yerde alkol tüketimi var*” nedeniyle olumsuz bakıldıkları, Hanönü, Cide ve Şenpazar ilçelerinde eşit oranda (n:1) ve Merkez (n:2) yerleşim yerlerinde “*köçekler Kastamonu kültürüne sonradan dâhil olmuştur*” görüşü ile köçeklere olumsuz bakıldığının sonucuna varılmıştır.

Tablo 57:
Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumsuz Görüşleri

Köçekler Hakkında Katılımcıların Olumsuz Görüşlerine Dair
Köçeklerden Hoşlanmıyorum (n:42)
Köçeklerin yapmakta oldukları meslek cinsiyetlerine uygun değil (n:21)
Erkeklerin etek giymesini hoş bulmuyorum (n:19)
Köçekler kadın kılığındaki erkektir (n:10)
Köçekler bazı kesimler tarafından hoş karşılanmıyor (n:9)
Köçeklerin sayıları günümüzde az ve kendilerine talep yok (n:7)
Köçeklerin dansı çok iyi değildir (n:6)
Köçekler Kastamonu kültürüne sonradan dâhil olmuştur (n:5)
Köçekler kültürümüze ters (n:5)
Köçekleri izlemeyi sevmiyorum (n:4)
Köçekler estetik açıdan kötüdür (n:4)
Köçeklerin dans figürleri olumsuz (n:4)
Köçekler sıkıcıdır (n:3)
Köçekleri etik bulmuyorum (n:3)
Köçekler halk danslarına dâhil değiller (n:3)
Köçeklerin Kastamonu'ya nereden geldiği bilinmiyor (n:3)
Köçeklik kalkmalı (n:2)
Köçeklerin müzikleri, gürültülü ve rahatsız edicidir (n:2)
Köçekleri sapık ve ruh hastası buluyorum (n:2)
Köçeklerin bulundukları yerlerde alkol tüketimi var (n:2)
Köçekler kısa sürede yüksek gelir elde ediyorlar (n:1)
Köçeklerin salon düşünlerinde olmaları olumsuzdur (n:1)
Köçeklik kültür değildir (n:1)
Çok düğünde köçeklik geleneği yoktur (n:1)
Yaşımın ilerlemesi ile köçekler ile ilgili düşüncelerimde değişiklik oldu (n:1)
Düğünde çok oynayanlara köçek denir (n:1)

Tablo 57'e göre, Kastamonu yöresindeki katılımcıların köçeklik geleneği hakkında olumsuz görüşlerini belirlemek için toplamda 26 veri de görünür kılınmıştır. Olumsuz görüşler hakkında verilen ifadeler yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Hanönü ilçesinden köçekler hakkında 25 olumsuz görüş tespit edilirken 103 olumlu görüş tespit edilmiştir. Tüm yerleşim yerindeki katılımcıların köçekler hakkında olumlu görüşlerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 58:
Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumlu Görüşleri

Köçekler Hakkında Katılımcıların İlçelere Göre Olumlu Görüşleri	Katılımcıların İlçeleri
38	Abana
2	Ağlı
7	Araç
6	Azdavay
11	Bozkurt
54	Cide
5	Çatalzeytin
6	Daday
2	Devrekâni
8	Doğanyurt
103	Hanönü
3	İhsangazi
4	İnebolu
8	Küre
80	Merkez
15	Pınarbaşı
11	Seydiler
19	Şenpazar
108	Taşköprü
14	Tosya
304	TOPLAM

Tablo 58'e göre, "Köçekler hakkında ne düşünüyorsunuz?" Sorusuna 20 yerleşim yerinden araştırmaya katılan 402 katılımcı tarafından soruya cevap verilmiştir. Verilen değerleri incelediğimiz zaman Kastamonu yöresindeki katılımcıların "olumlu görüşlerini" belirtmek için toplamda 304 ifade de görünür kılınmıştır. Küre, Araç ve Azdavay ilçelerinde eşit oranda (n:1), Bozkurt, Ağlı, İnebolu, Pınarbaşı ve Abana ilçelerinde eşit oranda (n:2), Cide (n:4), Merkez (n:7), Taşköprü (n:12) ve Hanönü (n:15) yerleşim yerlerinde "köçekler düğünlerin neşesi" Abana (n:1), Bozkurt (n:2), Cide ve Merkez yerleşim yerleri eşit oranda (n:3), Hanönü (n:5) ve Taşköprü (n:6) ilçelerinde "Kastamonu'da köçeksiz düğün olmaz" görüşü nedeniyle olumlu karşılanıldığı, Tosya, Seydiler, Çatalzeytin, Daday ve İnebolu ilçeleri eşit oranda (n:1), Abana, Doğanyurt, Pınarbaşı, Azdavay ve Şenpazar ilçeleri eşit oranda (n:2), Cide (n:3), Hanönü (n:5), Merkez (n:6) ve Taşköprü (n:9) yerleşim yerlerinde "köçekler komik, eğlenceli ve renkli kişilerdir", Devrekâni ve Araç ilçeleri eşit oranda (n:1), Seydiler (n:2), Küre (n:4), Abana ve Cide ilçeleri eşit oranda (n:5), Merkez (n:8), Hanönü ve Taşköprü ilçeleri eşit oranda (n:11), "köçeklik meslektir", Cide, Abana ve Seydiler ilçeleri eşit oranda (n:1), Taşköprü ve Tosya ilçeleri eşit oranda (n:3), Merkez (n:10) yerleşim yerlerinde "köçeklik kültürüdür ve Anadolu eğlence kültürüne aittir" görüşü nedeniyle olumlu bakıldıklarına, Devrekâni,

Pınarbaşı ve Küre ilçelerinde eşit oranda (n:1), Abana, Seydiler ve Şenpazar ilçelerinde eşit oranda (n:2), Taşköprü ve Hanönü ilçeleri eşit oranda (n:7), Merkez (n:8) yerleşim yerinde “*köçeklik mesleğine saygım var, bu mesleğe saygı duyalım*” görüşü ile köçeklere olumlu bakıldığının sonucuna varılmıştır.

Tablo 59:
Kastamonu Yöresindeki Katılımcıların Anket Verileri Doğrultusunda Köçekler Hakkında Olumlu Görüşleri

Köçekler Hakkında Katılımcıların Olumlu Görüşlerine Dair	Köçekler düğünlerin neşesidir (n:51) Köçeklik meslektir (n:48) Köçekleri seviyorum (n:40) Köçekler komik, eğlenceli ve renkli kişilerdir (n:38) Köçekler eğlendirir (n:38) Köçeklik mesleğine saygım var, bu mesleğe saygı duyalım (n:31) Köçeklerin dansları güzeldir (n:26) Köçekleri izlemeyi seviyorum (n:25) Köçekler gelenekseldir (n:24) Kastamonu’da köçeksiz düğün olmaz (n:20) Köçeklik kültürdür ve Anadolu eğlence kültürüne aittir (n:19) Köçeklik geleneği devam etmeli (n:17) Köçekler farklı, değişik, ilgi çekicidir (n:16) Köçekler Kastamonu yöresine aittir (n:14) Köçekler kültürümüze katkı sağlarlar (n:14) Köçekler düğünlerde misafirleri memnun eder (n:12) Kastamonu’da köçeklerin uzun yıllara dayanan geçmişi var (n:10) Köçekler profesyonel dansçıdır (n:9) Köçekler müzisyen aynı zamanda sanatçıdır (n:7) Köçeklerin dansları halk danslarına dâhildir (n:7) Meslekleri cinsiyetlerine uygundur (n:6) Köçekler ekiplerinden ayrı düşünülemez (n:5) Köçekler karşı cins kıyafet giyen erkek olarak tanımlanır (n:4) Köçeklerin elbiseleri süperdir (n:3) Kostümleri gelenekseldir (n:3) Köçeklik kadınların dans etmemesi sonucu ortaya çıkmıştır (n:3) Müzikleri davul ve zurnadır (n:2) Ek iş (n:2) Köçeklik aileden gelen meslekleridir (n:2) Köçeklerin dans figürleri güzeldir, etekleri ile figür yaparlar (n:2) Köçeklerin kostümleri hoş karşılanmalıdır (n:2) Köçek ortada oynatılır (n:1) Köçekler ile oynamayı severim (n:1) Köçeğin olmadığı yerde davulcular köçek dansı yapmaktadır (n:1) Kadınların dans etmeleri daha kötüdür (n:1)

Tablo 59’a göre, Kastamonu yöresindeki katılımcıların köçeklik geleneği hakkında olumlu görüşlerini belirlemek için toplamda 35 veri de görünür kılınmıştır. Olumlu görüşler hakkında verilen ifadeler yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

3.4.2. Görüşme Soruları Doğrultusunda Kastamonu Yöresi Köçeklik Geleneğinin İlçelere Göre Analizi

“Kastamonu yöresindeki katılımcıların köçeklik mesleğine bakış açısı nasıldır?”

Sorusuna cevap bulabilmek için görüşmeye katılan ekip üyelerinden ve yerel halktan elde veriler ilçelere göre tablolar ve maddeler halinde sergilenmiştir.

- Kastamonu yöresindeki katılımcıların köçeklik mesleğine bakış açılarını öğrenebilmek için toplamda 46 kaynak kişiden bilgi alınarak veriler elde edilmiştir.
- Görüşmelerden elde edilen veriler 16 tablo haline getirilerek sergilenmiştir.
- Katılımcılardan elde edilen verilere göre Kastamonu yöresinde ortaya çıkan köçeklik geleneği, katılımcıların görüşleri doğrultusunda detaylandırılarak başlıklar halinde verilmiştir.
- Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide, Hanönü, Merkez yerleşim yerlerindeki ekip üyeleri ve yerel halktan kaynak kişiler ile görüşme yapılmıştır. Katılımcıların bilgileri Tablo 1’de ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 60:
Görüşme Verileri Doğrultusunda “Köçekler Hakkında Bilgi Verebilir Misiniz?” Soru Türünün İlçelere Göre Dağılımı”

Katılımcıların İlçeleri	Köçekler Hakkında Bilgi Veren Katılımcıların Sayısı
Azdavay	8 Katılımcı
Şenpazar	7 Katılımcı
İnebolu	5 Katılımcı
Taşköprü	6 Katılımcı
Bozkurt	6 Katılımcı
Cide	4 Katılımcı
Hanönü	5 Katılımcı
Merkez	5 Katılımcı
TOPLAM	46 Katılımcı

Tablo 60’a göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. *“Köçekler hakkında bilgi verebilir misiniz?”* Sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda yerleşim yerleri ve katılımcı sayılarının dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 61:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Mesleğinizi İcra Etmenizi İstedikleri Zaman İnsanlar Size Nasıl ve Kimler Vasıtasıyla Ulaşmaktadır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Kart ve ekip başı, telefon, haber ve toplumdaki kişilerin tavsiyesi.
Şenpazar	Haber, telefon ve kart, ekte müzisyenlik yapan bir kişi vasıtası ile.
İnebolu	Ekip başı, kart ve telefon.
Taşköprü	Telefon ve ekip başı.
Bozkurt	Ekip başı, çevre, ekip tanıtım cd’si ve kaseti, televizyon programları, sosyal medya, telefon, kart, tanıdık tavsiyesi, köy derneklerinin yardımı.
Cide	Kart, telefon ve düğün sahiplerinin tavsiyesi, organizasyon şirketleri, ekip başı ve ekipleri tanıyan bir kişi vasıtası ile.
Hanönü	Okunuk ve peşkur isimli hediye verilerek.
Merkez	Davulcular Kahvesi (Liman Kırathanesi), kart, telefon.

Tablo 61’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. “*Mesleğinizi icra etmenizi istedikleri zaman insanlar size nasıl ve kimler vasıtasıyla ulaşmaktadır?*” Sorusuna verilen cevaplar ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide, Merkez yerleşim yerlerinde düğün sahipleri köçeklere ve ekip üyelerine ekip kartı, telefon, toplumdaki kişilerin tavsiyesi, ekip başına ve üyelerine haber göndererek ve toplumdaki kişilerin ekip üyelerine haber vermesi ile ulaşmaktadırlar. Bozkurt ilçesindeki düğün sahipleri ekip üyelerine ve köçeklere ekip tanıtım cd’si, kaset, sosyal medya, köy derneklerinin aracılığı ile de iletişime geçilmektedir.

Resim 59:
Ekip Tanıtım Kartları

“Bazı köçeklerin, video CD’nin yanı sıra müzik CD’leri de bulunmaktadır” (Taşkın, 2012: 59).

Merkez yerleşim yerindeki düğün sahipleri ekip üyelerine ve köçeklere ulaşmak için davulcular kahvesini (liman kıraathanesi) tercih etmektedir. Cide ilçesindeki düğün sahipleri ekip üyelerine ve köçeklere organizasyon şirketleri vasıtası ile ulaşmaktadır. Hanönü ilçesinde ekip üyelerine “*okunuk ve peşkür*” isimli hediye verilerek düğüne davet gerçekleştirilmektedir. Kastamonu yöresinde düğün sahipleri ekip üyelerine ve köçeklere; ekip kartı, telefon, toplumdaki kişilerin tavsiyesi, düğün sahibinin veya toplumdaki kişilerin ekip üyelerine veya ekip başına haber göndermesi, sosyal medya, organizasyon şirketleri, “*okunuk ve peşkür*” isimli hediyenin verilmesi, davulcular kahvesi (liman kıraathanesi), köy dernekleri vasıtası ile ulaştıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 62:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçeklik Ve Ekip Üyeliği Yörenizde Erkeklerle Mi Özgüdür?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Evet
Şenpazar	Evet
İnebolu	Evet
Taşköprü	Evet
Bozkurt	-
Cide	Evet
Hanönü	-
Merkez	Evet

Tablo 62’ye göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 6 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “*Köçeklik ve ekip üyeliği yörenizde erkeklerle mi özgüdür?*” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Ekip üyelerinin ve köçeklerin yapmakta oldukları meslek ve cinsiyet durumu göz önüne alındığında yörede erkeklerle özgü olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 63:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçeklik Mesleğinizi İcra Ederken Size Veya Ekip Arkadaşlarınıza Bireyler veya Sizler Tarafından Verilmiş Olan Bir Lakap Veya Takma İsim Var Mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Ayip Davulcu.
Şenpazar	Cineviz, Karabatak (Karapatak), Hırca Ali'nin Yeğeni, Karaböcek Köçek, Akcibas, Kral Köçek Çökelez Köçek, Çakıcı, Karaali,
İnebolu	Karayılan, Kemaneci Topuz
Taşköprü	Pire, Cazu, Sinek, Böcek, Pilot, Kör Hasan, Karasali Zurnacı, Karayılan,
Bozkurt	Kara Veli (Kara Mustafa), Kör Hasan, Kemaneci Kara Veli, Zurnacı Pilot, Okumaz Davulcu, Davulcu Alın Yarı, Kemaneci Güngör, Karayılan
Cide	Cineviz
Hanönü	Tekneci Arif, Kiraz Ahmet, Geymene Zurnacı Ali, Erikli İdris, Yenicali Murat, Arap Hasan, Eskiyaçalı Zurnacı Yusuf, Yenicali Zurnacı Mümtaz, Kise Köy'lü Zurnacı Ömer Aga, Karakoçlu Tekneci Zurnacı Arif, Karayılan'ın Hasan, Efe Şükrü'nün oğlu Davulcu Hasan, Meşe Köy'lü Davulcu, Davulcu Alın Yarı
Merkez	Karınca, Çete, Cinli, Zeyni, Karayılan,

Tablo 63'e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 8 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “Köçeklik mesleğinizi icra ederken size veya ekip arkadaşlarınıza bireyler veya sizler tarafından verilmiş olan bir lakap veya takma isim var mıdır?” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Köçeklere ve ekip üyelerine verilen lakaplar; “Ayip, Cineviz, Karabatak (Karapatak), Hırca Ali'nin Yeğeni, Karaböcek, Akcibas, Kral, Çökelez, Çakıcı, Karaali, Karayılan, Topuz, Pire, Cazu, Sinek, Böcek, Pilo, Karasali, Kara Veli (Kara Mustafa), Kör Hasan, Okumaz, Alın Yarı, Güngör, Cineviz, Tekneci, Kiraz, Geymene, Erikli, Yenicali, Arap, Eskiyaçalı, Kise Köy'lü, Karakoçlu Tekneci, Karayılan'ın Hasan, Efe Şükrü'nün Oğlu, Karınca, Çete, Cinli, Meşe Köy'lü, Zeyni'dir”. Ekiplerde yer alan mahalli sanatçılara ve köçeklere; liderlik, oyun, müzisyen, fiziki özelliklerine, aile adına, ekip adına ve yaşadığı yöresine göre lakap (takma isim) verildiği bu şekilde ekip üyelerinin toplumda tanındıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 64:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekler ve Ekip Üyeleri Kadın Eğlencelerinde (Kına Gecelerinde) Yer Almakta mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Erkek eğlencesi, kadın eğlenceleri, sünnet düğünü.
Şenpazar	Kadın eğlencesi, erkek eğlencesi, festival.
İnebolu	Kadın eğlenceleri.
Taşköprü	Kadın eğlencesi, erkek eğlencesi, sünnet düğünü.
Bozkurt	Kadın eğlencesi, erkek eğlencesi.
Cide	Kadın eğlenceleri.
Hanönü	-
Merkez	Kadın eğlencesi, erkek eğlencesi, sünnet düğünü, geçmiş yıllardaki ramazan sürecinde.

Tablo 64’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 7 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “Köçekler ve ekip üyeleri kadın eğlencelerinde (kına gecelerinde) yer almakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide ve Merkez yerleşim yerlerinde köçekler ve ekip üyeleri “kına gecelerinde”, Azdavay, Şenpazar, Taşköprü, Bozkurt, Merkez yerleşim yerlerinde köçekler ve ekip üyeleri “erkek eğlencelerinde”, Azdavay, Taşköprü, Merkez yerleşim yerlerinde köçekler ve ekip üyeleri “sünnet düğünlerinde” yer almaktadır. Köçeklere ve ekip üyelerine Merkez yerleşim yerinde “ramazan sürecinde” Şenpazar ilçesinde de festival eğlencesinde yer verilmiştir. Köçekler ve ekip üyeleri ramazanlarda, kına gecelerinde, erkek ve festival eğlencelerinde ve sünnet düğünü eğlencelerinde yer aldıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 65:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Düğün Evi Sahibinin Maddi Durumu Kötü İse Yardımcı Oluyor Musunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Evet
Şenpazar	Evet
İnebolu	Evet
Taşköprü	-
Bozkurt	Evet
Cide	-
Hanönü	Evet
Merkez	Evet

Tablo 65’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 6 yerleşim yerindeki

ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. *”Düğün evi sahibinin maddi durumu kötü ise yardımcı oluyor musunuz?”* Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Tüm ilçelerde, ekip üyeleri ve köçekler tarafından düğün evi sahibinin maddi durumuna göre yardımcı oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 66:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Grubunuzda Yer Alan Köçeklerin ve Müzisyenlerin Sayısı Gitmiş Olduğunuz Düğün Sahibinin Maddi Durumuna Göre Değişmekte Midir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Ekip ile hayır ama şahsi düğünlerde değişebilir.
Şenpazar	Hayır.
İnebolu	Ekip ile hayır, ama şahsi düğünlerde değişebilir.
Taşköprü	Hayır.
Bozkurt	Hayır.
Cide	Ekip ile hayır, ama şahsi düğünlerde değişebilir.
Hanönü	-
Merkez	-

Tablo 66’ya göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 6 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. *”Grubunuzda yer alan köçeklerin ve müzisyenlerin sayısı gitmiş olduğunuz düğün sahibinin maddi durumuna göre değişmekte midir?”* Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide ilçelerinde ekip ismi ile gidilen düğünlerde, düğün sahibinin maddi durumuna göre ekip üyelerinin sayılarında değişiklik olmamaktadır. Azdavay, İnebolu, Cide ilçelerinde rica üzerine kişiye (şahsi) birebir davette bulunulduğunda ekip üyesi ekibinin ismini taşımadan tek başına düğün sahibinin maddi durumuna göre düğün eğlencesine katıldığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 67:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Düğünlerde Performanslarınızı Tek Kişi Olarak Mı Yoksa Birden Fazla Kişiyle Mi İcra Ediyorsunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri	Kişi Sayısı
Azdavay	2 köçek	(2)
	2 davul	(1)
	Düğün sahibinin isteğine göre	(1)
	1 kemane-1davul-1zurna-1 köçek	(1)
Şenpazar	2 köçek-1 zurna-2 davul	(2)
	Düğün sahibinin isteğine göre	(1)
	2 köçek-2 zurna	(1)
İnebolu	1 köçek	(1)
Taşköprü	1 köçek-2 davul-1 zurna	(2)
	2 davul-2 köçek-1 zurna	(2)
Bozkurt	2 davul-2 köçek-1 kemane-1 zurna	(5)
Cide	Bazı düğünlerde 1 veya 2 köçek	(2)
	5 kişi gidiyoruz	(1)
Hanönü	-	-
Merkez	2 davul-1 zurna	(1)
	Bazen 2 davul, 2 zurna	(1)

Tablo 67’ye göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerindeki ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 7 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “*Düğünlerde performanslarınızı tek kişi olarak mı yoksa birden fazla kişiyle mi icra ediyorsunuz?*” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Şenpazar ve Taşköprü ilçesindeki ekip üyeleri “*çift davul-çift köçek-tek zurna*” olarak mesleklerini icra ederken Bozkurt ilçesinde ise ekip üyeleri “*çift davul-çift köçek-tek kemane-tek zurna*” olacak şekilde düğünlere katılmaktadırlar. Azdavay ilçesinin düğün eğlencelerinde iki köçek eşliğinde performanslar sergilenirken İnebolu ve Cide ilçelerinde bir veya iki köçek olacak şekilde performanslar sergilenmektedir. Merkez yerleşim yerindeki ekip üyeleri “*çift davul-tek zurna*” olacak şekilde düğünlere katılmaktadır. Düğün evi sahibinin maddi durumuna göre çift davul-çift zurna ve çoğunlukla çift köçek olacak şekilde düğün eğlenceleri düzenlenmektedir. Azdavay, Şenpazar ilçesindeki ekip üyelerinin sayılarında farklılıklar olabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 68:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçeklik Geleneğini Yaşatan Ekip Üyelerinin Eğlencelerde Giyim-Kuşam Tarzı Nasıldır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Davulcu	Kemane	Zurnacı	Köçek
Azdavay	Kuşak, yelek.	Beyaz gömlek.	-	-
Şenpazar	Lacivert veya siyah pantolon, beyaz gömlek, yelek.	-	İşlemeli yelek, pantolon.	Kostüm
	Bazı davulcular sivil ve yöresel kostüm.		Yöresel kostüm (kıspet)	Yöresel kostüm
	Köylerde sivil kıyafet tercih edilmektedir.			
İnebolu	Yöresel kostüm; Tosya kuşağı, püsküllü, kolsuz Türk Bayraklı siyah yelek, beyaz gömlek, gümüş zincir, pantolon (şalvar, zıbın).	-	Köy düğünlerinde sivil kıyafet.	Kostüm
			İlçe merkezi düğünlerinde; Siyah pantolon, beyaz gömlek, siyah yelek.	
Taşköprü	Yöresel kostüm, dededen hatıra arma ve madalyon.	-	Sivil kıyafet	Kostüm, firfırlı etek.
				Yöresel kostüm
Bozkurt	Yöresel kostüm.	Sivil kıyafet	-	Kostüm; Etek, gömlek, yelek.
Cide	Sivil kıyafet; Ceket, pantolon.	Siyah pantolon, beyaz gömlek, yelek.	Sivil, yelek yok.	Kostüm
	Merkez’de yöresel kostüm; Cepken, kilotlu pantolon.			
Hanönü	Yöresel kostüm; Zıpka, yelek, kuşak, cepken, silahlık.	-	-	-
Merkez	Yöresel kostüm; Kolçak, cepken, silahlık, kuşak, zıpka.	-	-	-

Tablo 68’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerindeki ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 8 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “*Köçeklik geleneğini yaşatan ekip üyelerinin eğlencelerde giyim-kuşam tarzı nasıldır?*” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Davulcuların Giyim Kuşamı: Kastamonu yöresinde yer alan davulcuların giyim-kuşamları hakkında Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide, Hanönü,

Merkez yerleşim yerlerindeki köçeklerden ve ekip üyelerinden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Hanönü, Merkez, Şenpazar yerleşim yerlerindeki davulcuların yöresel halk oyunları (kıspet, milli kıyafet, yöresel kıyafet) kostümünü tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Resim 60:
Ekip Üyelerine Ait Alt Giyim Modelleri

“Meyterler: Kocaağalar’ın üç-dört adım gerisinde yer alırlardı. Bunlar davul-zurna takımıydı. Bu bölgede meyer adı verilen davul-zurna takımı, yerine göre ikişer, dörder ve daha fazla da olurdu. Başlarında keçe külah üstüne poşu sararlar, sırtlarına cepken yelek, zıpka şalvar, ayaklarına yün, ya da tiftik çorap, çapula yemeni giyerlerdi” (Ataman, 1992: 76).

Üste Giyilenler; Kolsuz Türk bayraklı siyah yelek, beyaz gömlek, cepken, püsküllü kuşak ve Tosya kuşağıdır.

Resim 61:
Davulcu Karayılan’ın Kostümü

“Tosya Kuşağı; Üç kanattan oluşan “Alaca Kuşak” da denilen bu kuşak olarak kullanılır. Günümüzde de Kastamonu’nun köylerinde bele sarılmaya devam etmektedir” (Zengin, 2008: 28).

“Tosya kuşağı dar dokunuş üç parçanın birleştirilmesinden oluşmuş, yünlü bir kuşaktır. Uçlarından çok uzun sarkan püskülleri vardır. Bu kuşak Orta Anadolu’dan itibaren daha çok Doğu ve Güneydoğu’da kullanılmaktadır”(Demirbağ, 2008: 294).

“Davul çalanların kuşaklarındaki iplikler aşağıya doğru sarkıtılır” (Erdem, 2005: 572).

“İşliğin üzerine genelde zıvganın rengine veya siyah yelek giyilir. Yeleğin yakası “U” kesimli, göğüs altına inecek şekilde kruvazedir. Çift sıra halinde gümüş düğme biritlerle iliklenerek kapanır. Kolsuz olup, içi çizgili kumaşlarla astarlanır, boyu bele kadar iner. İki yanında ilik cep bulunur. Yakanın etrafına, cep ağızlarına siyah kaytan geçirilir. Bazı yelekler bütün yüzeyleri kaytanla işlenir” (Özbağı ve Karagöz, 2008: 239).

Alta Giyilenler; Pantolon (şalvar-zıbın), zıpka (dar paçalı pantolon) veya külot (kilot) pantolondur.

“Kilot pantolon; Üst kısmı bol rahat olan dizden aşağısı dar ve paçaya kadar düğmeli olan bir pantolon çeşidi olup az da olsa halen giyilmektedir” (Erdem, 2005: 572).

Aksesuarlar; Gümüş zincir, dededen hatıra arma ve madalyon, silahlık ve kolçaktır.

Resim 62:
Ekip Üyelerinin Kullandıkları Silahlık Modeli

Ayter, (2008: 420) ise; Karadeniz sahil yörelerinde yaşayan toplumlarda silahsız dolaşmak ayıp sayıldığından dolayı her erkeğin belinde mutlaka kama kemer olduğunu söylemektedir (Ayter, 2008: 420).

“Silahlık; Deriden katlanarak özel olarak dikilerek yapılır” (Erdem, 2005: 573).

Zengin, (2008: 69, 178-179) ise; Heyemola Folklor kıyafetinin “Çabula-yemeni, cepken, pantolon, kuşak, fes, keyfiye ve gömlekten” oluştuğunu, Azdavay ilçesindeki erkeklerin bacaklarına “zıpka ve şalvar” giydiklerini söylemiştir. Zıpka; Ön ve arka tarafı sık körüklü olan kısa allı ve uçurlu alt giyimidir. Şalvar; Ağı dizlere kadar sarkan, geniş uzun olan alt giyimidir. Azdavay ilçesindeki erkek giyiminde ise “düz yakalı bir entari (gömlek), belde kuşak ve silahlık” başta ise “fes” üzerinde ise “yazma sargılar” yer almaktadır. Ayakta “tulumbacı yemenisi”, halk ise “çarık” kullanmaktadır. Aksesuar olarak “gümüş ve altın zincirli kordon saat” kullanılmaktadır (Zengin, 2008: 69, 178-179).

Azdavay, Şenpazar, Cide yerleşim yerlerindeki davulcular eğlencelerde yöresel kıyafet kullanmaktadır. Köylerde davulcuların sivil kıyafeti tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Üste Giyilenler; Yelek, ceket, beyaz gömlek.

“Yelek: Zıvganın yapıldığı kumaştan yapılır. Düğmeli ve düğmesiz olarak giyilir” (Erdem, 2005: 572).

Alta Giyilenler; Lacivert veya siyah pantolon.

Aksesuarlar: Kuşak.

Kemanecilerin Giyim Kuşamı: Azdavay, Bozkurt, Cide ilçesi yerleşim yerlerindeki kemaneciler düğün eğlencelerinde özel (sahne) kıyafet tercih ettikleri yöresel kostüm kullanmadıkları ortaya çıkmıştır.

Üste Giyilenler; Beyaz gömlek, yelek.

Alta Giyilenler; Siyah Pantolon.

Resim 63:
Kemaneci Müzisyenin Gömlek, Yelek ve Pantolon Giyim-Kuşamı

Zurnacı Müzisyenlerin Giyim Kuşamları: İnebolu, Taşköprü, Cide, ilçelerindeki zurnacı müzisyenler düğün eğlencelerinde sivil kıyafeti (gündelik kıyafet) tercih etmektedir. Merkez yerleşim yerindeki zurnacı müzisyenler ise yöresel kostüm giymektedirler. Şenpazar ilçesindeki zurnacı müzisyenler tarafından yöresel kostüm ve sivil kıyafet eğlencelerde tercih edilirken, İnebolu ilçesindeki zurnacı müzisyenler tarafından özel (sahne) kıyafet tercih edilmektedir.

Üste Giyilenler; İşlemeli yelek.

Alta Giyilenler; Pantolon.

Taşköprü ve Şenpazar ilçelerindeki köçeklerin dans kostümünün dışında eğlencelerde yöresel kostümü de tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 69:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Bireylerin Eğitim Seviyelerine Göre Performansınızı İcra Ederken Sizinle İlgili Duygu ve Düşüncelerinde Farklılıklar Hissediyor Musunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Eğitim, yaş, meslek grubuna göre insanların bakış açısı farklıdır. Çocuklar mesleğimize meraklı ayrıca performansımıza da eşlik etmektedirler. Yörede bir kişinin dışında sevilmede ve desteklenmekteyiz.
Şenpazar	Eğitim, yaş, meslek grubuna göre insanların bakış açısı farklıdır. Müzik ile ilgilenen kişiler tarafından sevilmeekteyiz. Şenpazar ve Kastamonu halkı bizi seviyor. Olumsuz düşünceler kişinin kendisinden kaynaklanmaktadır.
İnebolu	Eğitim, yaş, meslek grubuna göre insanların bakış açısı farklıdır. Büyükşehirlerdeki toplum hakkımızda olumsuz düşünürken, Kastamonu yöresinde herkes tarafından sevilmeekteyiz.
Taşköprü	Ön yargılı kişiler var ama genel olarak tüm kesim tarafından sevilmeekteyiz. Farklı illerde mesleğimize ilgi duyulmaktadır.
Bozkurt	Eğitim, yaş, meslek grubuna göre insanların bakış açısı farklıdır. Çocuklardan daha fazla gençler tarafından sevilmeekteyiz. Köçeklik mesleği bazı kesimler tarafından Kastamonu’da olumsuz düşünülürken yurt dışında beğenilmektedir. İnebolu ve Kastamonu halkı bizi seviyor ve hayranlıkla izliyorlar. Dernek başkanları tarafından sevilmiyoruz.
Cide	Kültürel asimilasyondan dolayı düşünceler ve bakış açısı değişmektedir Genel olarak toplumdaki tüm kişiler tarafından sevilmeekteyiz.
Hanönü	-
Merkez	Büyükşehirlerde olumsuz karşılanırken Kastamonu yöresinde ve köy kesiminde her yaş grubu tarafından sevilmeekteyiz.

Tablo 69’a göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 7 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “Bireylerin eğitim

seviyelerine göre performansınızı icra ederken sizinle ilgili duygu ve düşüncelerinde farklılıklar hissediyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide ilçelerindeki ekip üyeleri düşüncelerde farklılıklar hissetmektedir. Bireylerin düşüncelerinde farklılıklar yaşanmış olsa da Şenpazar, İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Cide, Merkez yerleşim yerlerindeki ekip üyeleri ve köçekler genel olarak Kastamonu ve ilçe halkı tarafından sevilmektedir. Azdavay, Bozkurt, Şenpazar, ilçelerindeki köçekler ve ekip üyeleri; çocuklar, gençler, müzik ile ilgilenen toplum tarafından sevilmektedir. Taşköprü, Bozkurt, Merkez yerleşim yerlerindeki ekip üyelerine ve köçeklere farklı illerde, yurt dışında ve yörenin köylerinde daha fazla ilgi ve talep vardır. Şenpazar, Azdavay, Bozkurt, İnebolu, Merkez yerleşim yerlerinde yaşayan ekip üyeleri ve köçeklerin olumsuz düşünceler hakkındaki ifadeleri; *“Olumsuz düşünceler ekip üyelerinde yer alan kişilerin düşünlerde yaptıkları olumsuz davranışlardan kaynaklanmaktadır. Dernek başkanları ve yerel yönetimde ki kişilerin yanlış anlamalarından dolayı köçeklere ve ekip üyelerine karşı ön yargı oluşmuştur”*. Bazı ekip üyeleri yörede kendilerini daha rahat hissederken büyükşehirlerde geri planda kaldıklarını ifadeleri ile belirtmişlerdir.

Tablo 70:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekliğin veya Müzisyenliğin Dışında Yaptığı Olduğunuz Bir İş/Meslek Var mıdır? Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Köçek ek iş olarak farklı meslekle ilgilenmektedir.
Şenpazar	Odunculuk, şoförlük, hayvancılık ve ek iş olarak farklı mesleklerde yapılmaktadır.
İnebolu	Pasta-börek ustalığı
Taşköprü	Müzisyenlik ve köçeklik dışında başka bir meslek ile ilgilenmemektedirler.
Bozkurt	Kereste, tekstil (deri işi ve ceket yapımı), poğça-börek ustalığı, öğrenci.
Cide	Kepçe operatörlüğü, arıcılık ve ek iş olarak farklı meslekler de yapılmaktadır.
Hanönü	Berberlik
Merkez	Farklı bir meslek ile ilgilenilmemektedir.

Tablo 70’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 8 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. *“Köçekliğin veya müzisyenliğin dışında yaptığınız bir iş/meslek var mıdır?”* Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Taşköprü ve Merkez yerleşim yerlerinde farklı meslekler ile ilgilenme durumu tespit edilmezken diğer yerleşim yerlerinde köçekler ve ekip üyeleri ek kazanç için farklı meslek ile ilgilendikleri tespit edilmiştir. Odunculuk, şoförlük, hayvancılık, pasta börek ustalığı, kereste, tekstil (deri işi ve ceket yapımı), kepçe operatörlüğü, berberlik, arıcılık ve öğrencilik ekip üyelerinin ve köçeklerin yapmış olduğu ve günümüzde de devam ettikleri ikinci mesleklerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 71:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Mesleğinize Saygı Duyulmasını İstiyor Musunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Evet
Şenpazar	Evet
İnebolu	Evet
Taşköprü	-
Bozkurt	Evet
Cide	Evet
Hanönü	-
Merkez	-

Tablo 71’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 5 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “*Mesleğinize saygı duyulmasını istiyor musunuz?*” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Bozkurt, Cide ilçelerinde köçeklik mesleğinin desteklenerek gelecek kuşaklara aktarılmasının gerekli olduğu, ülke içinde yerli ve yabancı turistlere köçeklik geleneğinin Anadolu eğlence kültürünün zenginliğinin bir parçası olarak tanıtılması, mesleklerinin diğer meslek gruplarından farklı tutulmaması, severek yaptıkları mesleklerine toplumdaki kişilerin ön yargı ile yaklaşmak yerine anlayış göstermeleri ve mesleklerine saygı duyulmasının istenildiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 72:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Yapmış Olduğunuz Mesleğin veya Köçeklik Geleneğinin Yörede Devam Etmesini İster Misiniz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri	Kişi Sayısı (n)
Azdavay	Evet	3
	Köçekler son nesildir.	2
	Köçekler gelenektir.	2
	Köçekler yöreseldir.	1
Şenpazar	Evet.	4
	Mesleğimize talep yok.	3
	Köçekler gelenektir.	2
	Köçekler költürdür.	3
İnebolu	Evet.	4
	Mesleğimize talep yok.	1
	Köçekler yöreseldir.	1
Taşköprü	Evet.	1
	Köçeklik mesleği költürdür, adettir, gelenektir.	2
	Köçekler uzun yıllardır var.	2
Bozkurt	Evet.	5
	Köçekler adettir.	1
	Köçekler uzun yıllardır var.	1
Cide	Evet.	2
	Hayır.	1
	Köçekler son nesildir.	1
	Köçekler gelenekseldir.	1
	Köçekler gelenektir.	1
	Köçekler költürdür.	2
Hanönü	Evet.	1
	Mesleğimize talep yok.	1
	Köçekler költürdür.	1
Merkez	Evet.	4
	Mesleğimize talep yok.	1
	Köçekler költürdür.	2
	Köçekler gelenektir.	1

Tablo 72’ye göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 8 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “Yapmış olduğunuz mesleğin veya köçeklik geleneğinin yörede devam etmesini ister misiniz?” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Bozkurt, Cide, Hanönü ve Merkez yerleşim yerinden elde edilen bilgiye göre köçeklerin ve ekip üyelerinin gelecek kuşaklara aktarılmasının gerekli olduğu belirlenmiştir. Hanönü ve Taşköprü ilçesinde ekip üyeleri ve köçekler költür olarak benimsenildiği ve önemli görüldükleri ortaya çıkmıştır. Köçeklik geleneği Kastamonu yöresinin ayrılmaz bir parçası olarak düşünülmektedir. Popüler müzik,

teknoloji, kültürel etkileşim, maddiyat, düğün süresinde azalma, göçler, eğitim vb. sebepler mesleklerine günümüzdebi talebi azalmıştır.

Tablo 73:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekler Kadın Kılığına Girerek Oynayan Erkek Midir; Yoksa Gösteri Sırasında Bu Role Bürünerek Göze Hitap Eden Figürleri Sergileyen Performans Sanatçısı Mıdır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Performans Sanatçısı
Şenpazar	Performans Sanatçısı
İnebolu	Performans Sanatçısı
Taşköprü	Performans Sanatçısı
Bozkurt	Performans Sanatçısı
Cide	Performans Sanatçısı
Hanönü	-
Merkez	Performans Sanatçısı

Tablo 73’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 7 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “Köçekler kadın kılığına girerek oynayan erkek midir; yoksa gösteri sırasında bu role bürünerek göze hitap eden figürleri sergileyen performans sanatçısı mıdır?” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Köçeklerin performans sanatçısı oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 74:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Köçekler ve Ekip Üyeleri Düğünlerin Vazgeçilmezi Midir?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Evet
Şenpazar	Evet
İnebolu	Evet
Taşköprü	Evet
Bozkurt	Evet
Cide	Evet
Hanönü	-
Merkez	Evet

Tablo 74’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 7 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “Köçekler ve ekip üyeleri düğünlerin vazgeçilmezi midir?” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin

dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Köçekler ve ekip üyeleri günümüzde düğün eğlencelerinin vazgeçilmez bir parçası olarak düşünülmektedir.

Tablo 75:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Profesyonel Anlamda Köçeklikle veya Müzisyenlik İle İlgilenmenize Ailenizden veya Akrabalarınızdan Karşı Çıkan Veya Sizi Destekleyen Kişiler Oldu Mu?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu
Şenpazar	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu
İnebolu	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu
Taşköprü	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu
Bozkurt	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu
Cide	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu (n:1)
	Karşı çıkan oldu destekleyen kişiler oldu (n:1)
Hanönü	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu
Merkez	Karşı çıkan olmadı, destekleyen kişiler oldu

Tablo 75’e göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 8 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. “*Profesyonel anlamda köçeklikle veya müzisyenlik ile ilgilenmenize ailenizden veya akrabalarınızdan karşı çıkan veya sizi destekleyen kişiler oldu mu?*” Sorusuna verilen cevaplar ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Ekip üyeleri ve köçekler abi, baba, dede, eş vb. aile üyeleri tarafından desteklenmektedir. Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Cide, Taşköprü, Bozkurt, Hanönü, Merkez yerleşim yerlerindeki ekip üyeleri ve köçeklere aile üyeleri (abi, dede, baba, eş) tarafından destek verildiği, karşı çıkma durumunun yok denilecek kadar geçmiş yıllarda yaşanılmış olsa dahi zaman sürecinde mesleklerinde olumlu karşılandıkları ve mesleklerine günümüzde de devam ettikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 76:
Kastamonu Yerel Halkının ve Ekip Üyelerinin “Mesleğinizi Hobi Olarak mı İcra Ediyorsunuz Yoksa Maddi Kazanç Olarak mı Yapıyorsunuz?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcıların Görüşleri
Azdavay	Maddiyat (n:2)
	Hobi ve Maddiyat (n:1)
Şenpazar	Maddiyat (n:3)
	Maddiyat ve Hobi (n:1)
İnebolu	Hobi ve Maddiyat
Taşköprü	Maddiyat (n:1)
	Maddiyat ve Hobi (n:1)
Bozkurt	Hobi ve Maddiyat (n:2)
	Maddiyat (n:1)
Cide	Maddiyat (n:3)
Hanönü	-
Merkez	Hobi ve Maddiyat

Tablo 76'ya göre, Kastamonu yöresinde görüşmeye olumlu yanıt veren 8 yerleşim yerinden ekip üyeleri, köçekler ve yerel halk ile görüşme yapılmıştır. 7 yerleşim yerindeki ekip üyelerinden, köçeklerden ve yerel halktan bilgi alınmıştır. ”*Mesleğinizi hobi olarak icra ediyorsunuz yoksa maddi kazanç olarak mı yapıyorsunuz?*” Sorusuna verilen cevapların ve yerleşim yerlerinin dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Azdavay, Şenpazar, Cide ilçelerinde köçeklik ve ekip üyeliği mesleki açıdan maddi unsurlar göz önünde bulundurularak yapılırken İnebolu, Bozkurt ve Taşköprü, Merkez yerleşim yerlerinde maddi ve hobi unsurları göz önünde bulundurularak yapılmaktadır. Yöredeki ekip üyeleri ve köçekler mesleklerinde hobi ve maddi kazanç unsurlarından ikisini de göz önünde tutarak mesleklerini günümüzde icra ettikleri ortaya çıkmıştır.

1) Yörede Köçeklik Kelimesinin Tanımı:

İçkili yapılan düğünler sırasında erkek eğlencelerine bayanların alınmamasından dolayı erkeklerin, etek giyerek bir nevi taklit yapması durumuna “*köçeklik*” denir.

Yoksulun ekmek parası için kıvrak ve bedensel hareketler yaparak evini geçindirmesidir.

Yörede saygın ve değerli bir yere sahip olan kişilerdir.

2) Düğün Eğlencelerinde Köçeklerin Yeri ve Konumu:

Cide ilçesinde köy düğününün (esas düğün) yapılacağı akşam köçekler, düğün sahipleriyle ve düğünde bulunan misafirler ile yeni gelen konukları karşılamaya giderler. Konukları karşılamaya gitme esnasında köçekler dansları ile en ön safta yer alırlar. Bu esnada düğün evi sahipleri ve misafirler köçeklerin danslarına eşlik etmekte bazen ise köçeğin dansını taklit etmektedirler.

Tosya ilçesinin düğünlerinde “*helesa geleneği*” vardır. Bu gelenek düğünden bir gün önce yapılmaktadır. Yapılan helesa eğlencesinde damat sandalyeye oturtulur. Damadın arkadaşları da damadın etrafında oynayarak eğlenirler. Damadın arkadaşları tarafından “*helesa, helesa güzel olsa koynuma girse*” şeklinde söylenerek damat havaya atılır.

Köy düğünlerinde Orta Asya-Oğuz boylarından geldiği düşünülen “*simsir oyunu*” oynanılmaktadır. Ateş etrafında davul-zurna müziği eşliğinde dans edilerek oynanılır. Bu simsir oyunu esnasında iki kişi ortaya çıkarak dans eder. Eğlencedeki tüm kişiler tarafından oyunun bitiminde ateşin üzerinden atlama olayı gerçekleştirilir.

Tosya ilçesinin düğün eğlencelerinde ayrıca “*bıçak oyunu*” yer alır. Bıçak oyununu günümüzde ilçede “*Türk Hasan*” lakaplı kişi oynamaktadır. Bıçak oyunu davul-zurna müziği eşliğinde davulun ritmi ile oynanan bir oyun türüdür.

Günümüz düğün eğlencelerinde yerel halk davul-zurna müziği eşliğinde dans ederken şimşir kaşık kullanmaktadır.

Köçekler müziğin ritmine göre dans ederken düğünlerde ve eğlencelerde yöre halkını eğlendirmeyi ve coşturmayı hedeflemişlerdir.

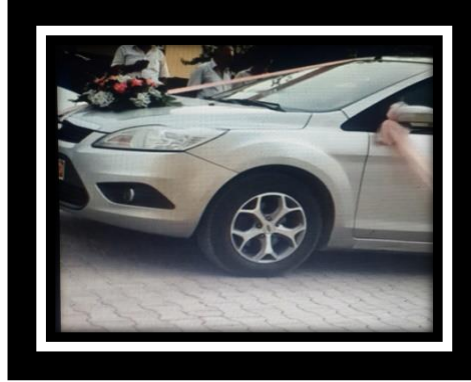
Taşköprü, Hanönü, Şenpazar ilçelerinin düğünlerinde maddi durumu iyi olan düğün sahipleri düğünlerine çift davul-zurna davet ederek üç gün, üç gece boyunca geçmiş yıllarda eğlence düzenlemişlerdir.

Resim 64:
Azdavay İlçesi Gelin Çıkartma Töreni ve Düğün Eğlencesi

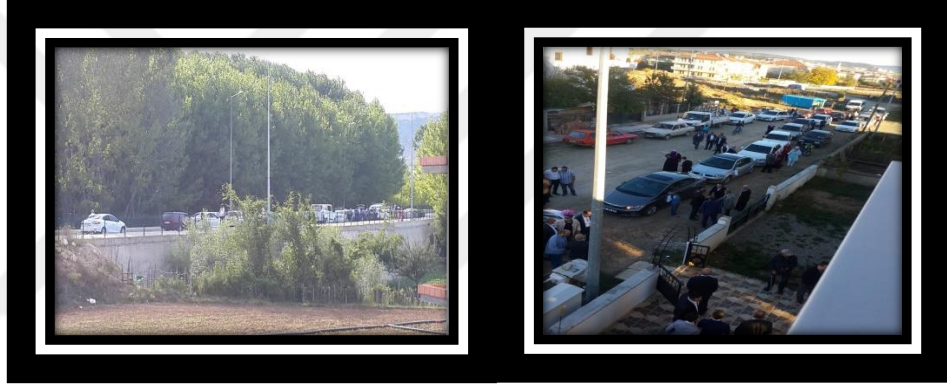

Ekiplerde yer alan müzisyenler ve köçekler gelin alma (hak, gelin çıkartma, konvoy) sürecinden başlayarak gelini erkek evine getirme sürecine kadar danslarını ve müziklerini sergilemektedirler. Geçmiş yıllardaki düğünlerde ise gelin alma merasiminde atlar günümüzdeki “*gelin arabası*” yerine kullanılmaktadır. Atların arkasında ise köçekler danslarını sergilemek üzere yerlerini alırlar. Gelin alma (hak, gelin çıkartma, konvoy) sürecinden başlayarak gerdek (göyo kuyma-göyo bitimi) gecesinin sonuna kadar davul-zurna ekipleri ve köçekler performanslarını icra ederler. Köçekler düğün sahiplerinin talepleri doğrultusunda düğüne katılan misafirleri uğurlamada, nişan, sünnet, salon düğünü eğlencelerinde ve törenlerde de yer alırlar.

Resim 65:
Günümüz Düğünlerinde Kullanılmış Olan Gelin Arabası

Resim 66:
Taşköprü İlçesi Gelin Alma (Hak) Töreninde Konvoy Yapılması

Eski düğün eğlencelerinde ekipler aralıksız performanslarını sergileme imkânı bulurken, günümüz düğün eğlencelerinde saatlik süreler ile yapmaktadırlar.

“Günümüzde her düğüne köçek çağrılmamakta ve köçekler eskisi kadar yoğun iş bulamamaktadırlar. Geçmişte bir düğünün 3 gün sürdüğünü söyleyen köçekler, günümüzde ise, ekonomik nedenlerle çoğu düğünün birkaç saatte sona erdiğini ve bu nedenle aldıkları ücret ve bahşışın azaldığını söylemektedirler” (Taşkın, 2012: 55).

Düğünlerde ekipler ve köçekler performanslarını sergiledikten sonra yerlerini orkestra sanatçılara devretmektedir.

Yöredeki düğün sahipleri geçmiş yıllarda toplum tarafından yargılanmamak için ekip çağırma zorunluluğunu hissetmektedir. Maddi durumu iyi olmayan düğün sahipleri ise maddi olarak sıkıntı yaşamış olsa dahi yargılanmamak (kınanmamak) için eğlencelerine ekip davet etmek zorundadır.

Cide ilçesinde geçmiş yıllarda yapılacak düğün eğlencesine köçek davet edilmedi ise misafirler düğünlere katılmak istemezler veya katılan kişi sayısında azalmalar meydana gelebilir.

Şenpazar ilçesinde ekipsiz gerçekleşen düğünlere “peygamber düğünü” denilir. Ayrıca ekipsiz yapılan düğünler için yörede “davulsuz yapılan düğünler hırsızlığa benzer” ifadesi kullanılmaktadır. Yörede “kızı kendi haline bırakırsan ya davulcuya, ya zurnacıya varır” atasözünün sonuçları da toplumdaki yöre halkı tarafından günümüzde bazı ailelerde yaşanmaktadır.

Resim 67:
Karayılan ve Zurnacısı

“Erdoğan (2012: 43-44)’nın görüşlerine katılan Akarsu’ya göre; Mahir Karadağlı çocukluğunda hayvanları otlatırken sürekli davul çalmaktadır. Davul çaldığı bir gün zurna çalan birisine denk gelir ve zurnacı, Karayılan’dan kendisine eşlik etmesini ister. Karayılan’ın yeteneğini fark eden zurnacı Karayılan’a davul getirir düğünlerde beraber çalmaya başlarlar” (Erdoğan, 2012: 43-44; akt: Akarsu, 2017: 122).

“Sepetçioğlu’nun kadın-erkek karma oynanan şekli itibar görmemiş bir zeybek oyunu olarak erkeklerce oynanan şekli tutunmuştur. Davulcularda Sepetçioğlu oynayarak davulcu Karayılan’ın geleneğini sürdürmektedirler” (Tan, 2005: 48).

Küçük, (2010: 25-26) ise; “Davulcu Karayılan lakabı ile meşhur olmuş Mahir Dağlı ve Zurnacı Hasan Öztürk’ün ünlerinin Türkiye sınırlarını aştığını ve cepkenlerinde dünya devletleri tarafından hediye edilmiş olan madalyonlarla, düğünlerde performansları ile boy gösterdiklerini söylemiştir” (Küçük, 2010: 25-56).

Yörede “Karayılan” lakaplı müzisyen yörenin en iyi davulcu olarak tanınmaktadır. Karayılan düğünlere köçeği ile birlikte gitmektedir. Kastamonu ilinde 2010 yılında “Karayılan’ı Anma ve Birinci Davul Şenliği” yapılarak şenliğin süresi üç saat sürmüştür.

3) Ekip Üyelerine ve Köçeklere Bahşış Verme Geleneği:

Düğün başı düğünlerde düğünü yöneten ve yönlendiren kişidir. Düğün başı seçilirken köy muhtarı, köy ağası veya liderlik özelliğini taşıyabilen, toplumda sözü geçen kişilerden tercih edilir. Düğün eğlencelerinde düğün başı, dans eden köçeğe “*bu masaya gideceksin*” diye söylediğinde dans etmekte olan köçek belirtilen misafirin masasına gitmek durumundadır. Genellikle düğün misafirleri arasında “*köçek o masaya çok gitti, bizim masaya az geldi*” gibi söylentilerde oluşmaktadır. Eğlencelerde köçeklere hangi masa bahşış verir ise köçekler onun masasında dans etmek durumundadır. Köçeklerin kıskanılmasından veya taleplerden dolayı eğlencelerde kavgaların ve tartışmalarında yaşandığı da olmuştur.

Düğünlere katılacak her ekibin bir fiyatı vardır. Ekipler düğünlere davet edilmeden önce ekip üyelerine “*kapora*” verilmektedir. Kapora verilmesindeki sebep ekip başının düğün için başkası ile anlaşmasını engellemektir. Kapora yörede söz niyetine geçmektedir.

Düğün eğlencelerinde davul, zurna ve köçek ekibine ücret verecek kişiye “*gılvan*” denir. Ekipler düğün eğlencelerine katılmalarına karşılık ücreti gılvandandır. Gılvan davulcuya veya ekip başına vereceği ücreti ortaya atar veya saat hesabına göre ödeme yapar. Gılvanın ücreti nasıl vereceği tamamen ekiplerin isteklerine bağlıdır.

Resim 68:
Davulcu Karayılan'ın Geri Yatma Figürü

Hanönü ilçesindeki düğün sahibi geçmiş yıllarda düğününe davet edeceği ekibe (takım) “*okunuk*” veya “*peşküir*” isimli hediye verdikten sonra düğün ücretinin pazarlığını yapmaya başlar. İlçedeki ekipler geçmiş yıllarda 150-200 kâğıt para karşılığında anlaşarak düğünlere gittikleri de olmuştur.

Davul-zurna ekiplerinin performansları sırasında davulların kenarına bahşiş ücretide takılabilir. Davulcu performansını sergilerken yerde yatış pozisyonunu aldığında misafirler veya düğün sahibi tarafından davulcunun ağzına para verilmektedir. Bazen ekiplere verilecek bahşiş tozlu bir yere de atılabilir. Geriye yatış pozisyonunda köçeğin veya davulcunun atılan bahşişi ağzı ile yerden nasıl alabileceği misafirler tarafından izlenilmek istenilebilir. Ekip üyeleri bahşiş almak için düğüne katılan misafirlerin kucaklarına yattıkları da olur. Önüne yattığı misafir tarafından “*param yok*” şeklinde ifade edildiğinde misafirin önünden kibarlık ile kalkılmaktadır. Maddi durumu iyi olmayan düğün misafirleri, ekip üyelerine mahcup olmamak için ağızlarındaki dişi veya sigarayı verme teklifinde de bulunmaktadır.

“Gelinin evinden çıkıp gelin arabasına binmesinden sonra köçekler arabanın üzerine yatarak bahşiş alırlar” (Çakmakoglu, 2017: 88).

İlçenin eski düğünlerinde ekipler iki gün boyunca gece gündüz performansları ile misafirleri eğlendirmişlerdir. Geçmiş yıllarda Hanönü ilçesinde az sayıda davulcu bulunurken günümüzde çok sayıda davulcu düğünlerde yer almaktadır.

4) Düğün Eğlencelerinde Alkol Kullanımı:

Düğün eğlencelerine, ekipleri genellikle erkek tarafı davet eder ve sadece erkekler kendi aralarında eğlence düzenlerler. Erkek eğlencelerini yaşlılar bir kenarda oturarak izlerler. Yöre düğünlerinde davul-zurna müziği eşliğinde gece vakti eğlence düzenlenir ise alkol kullanılabilir.

“Gerek Kastamonu, gerekse Sinop alkol tüketiminin yoğun olduğu 2 Anadolu şehridir. Neredeyse tüm düğünlerde mutlaka alkol almakta ve misafirlere ağırlıklı rakı ve bira servisi yapılmaktadır” (Taşkın, 2012: 78).

Düğüne katılan misafirlere eğlence sırasında düğün sahibi tarafından alkol ikramı yapılır. Ekiplerde yer alan müzisyenler ve köçekler düğün eğlencelerinde alkol alan misafirlerin taleplerini de yerine getirmek zorundadır.

Köçekler, genellikle düğün eğlencelerinde erkek tarafından alkol talebinde bulunmak istemezler. Düğün sahipleri ekiplere alkol ikramında bulunur ise düğün sahibini kırmamak için ikram kabul edilebilir. Geçmiş yıllardaki düğünlerin üç gün sürmesinden dolayı köçek ayakta ayık kalarak düğün sahiplerini ve düğüne katılan diğer misafirleri eğlendirmek durumundadır. Bundan dolayı köçek alacağı alkolün miktarı konusunda

dikkatli olmalıdır. Ayrıca yöredeki ekiplerde alkol kullanmayan müzisyenlerde mevcuttur. Müzisyenlerin ve köçeklerin almaları için eğlencelerde su bardağının altına para konulmaktadır. Ekip üyeleri tarafından önce bardağın içerisindeki ikram (alkol) içilir daha sonra bardağın altındaki ücret alınır.

Alkollü ortamlarda yapılan eğlencelerde ekip üyeleri dans ettikleri için etraflarında olup bitenleri göremezler. Silah atılacağı zaman zurnacı tarafından çalınmakta olan havanın ritmi ve ezgisi bozulmadan zurna sesinin yüksekliği ve alçaklığı ile ekip arkadaşları uyarılır.

Masanın etrafına oturularak alkol alınmasına yörede “*oturak âlemi*” denir. Bu eğlenceye sadece erkekler katılır. Eğlence sırasında davul çalgısında çomak ve tokmak kullanılmaz. Davul iki bacak arasına alınarak, darbuka yerine kullanılır. Davul çalgısının ritmine ise kemane eşlik eder. Oturak âlemi eğlencelerinde zurna çalgısı yer almaz.

Günümüzde erkek eğlenceleri bazen düğün günü de yapılabilir. Düğün başladıktan bir saat sonra düğün salonundan veya düğün olan yerden uzaklaşmadan erkekler belirtilen bir yerde toplanırlar. Arabaların bagajına konulan alkoller eşliğinde etraftaki düğün misafirleri ve yerel halk rahatsız edilmeden alkol alınabilir. Eğer köçek düğün yerinde dans ediyor ise köçek ekip üyelerine ait cd. kaset müziği sayesinde de eğlence gerçekleştirilebilir. Köçekler dans performanslarını sergiledikten sonra erkek eğlencelerine katılarak misafirleri de eğlendirir. Tekrar düğün yerine dönerek dans performansına devam eder.

Bazı ilçelerde gündüz vaktinde düğün yapıldı ise veya köçek ekipleri şeker geleneğinde yer aldılar ise düğün sahibi tarafından bazen alkol veya ücreti ekip üyelerine hediye edilebilir. Toplumu veya düğün misafirlerini rahatsız etmemek için ilçe merkezine yakın ormanlık bir alan tespit edilerek kendi müziklerini yaparak kendi aralarında veya davet ettikleri misafir arkadaşları ile eğlence düzenleyerek alkol kullanabilirler. Düğün evi sahibi tarafından herhangi bir hediye verilmedi ise kendi bahşiş ücretlerinden de karşılanabilirler. Ekip üyelerinin kendi aralarındaki eğlencelerden de genellikle ekip başı sorumlu olur.

5) Ekip Üyelerinin ve Köçeklerin Giyim Kuşamları:

Yörede köçeklerin kostümlerini ve eteklerini diken terziler bulunmaktadır. Köçekler, terzilerden geniş etek bazen ise dar etek dikmesini rica ederler.

Giymiş oldukları etek terziye bırakılarak bir benzerinin dikilmesi de köçekler tarafından istenilebilir. Ayrıca terziler davulcu müzisyenlere pantolon ve pantolonlarının yanlarına şeritlerde dikmektedir. Eteğin altına içlik veya pantolon giyilmektedir. Genellikle yelek boylarının hizası göbek deliğinin altındadır.

Resim 69:
Köçek Ustasına Ait Etek Modeli ve Dikim Aşaması

Köçekler performansları sırasında günlük hayatlarında kullandıkları ayakkabılarını dans ayakkabısı olarak kullanmaktadırlar. Ekip üyeleri ve köçekler günümüzde genellikle başlarında her hangi bir aksesuar tercih etmemektedir. Düğün eğlencelerine köçekler genellikle sakal ile katılmamaya dikkat ederler.

Yöredeki köçek ustalarının eteklerindeki renkler ağırlıklı olarak mavi, sarı ve kırmızı renklerinden oluşmaktadır. Çiçekli etekler kullanan köçekler olduğu gibi çiçeksiz eteklerde köçekler tarafından tercih edilebilir.

Yöredeki köçek ekiplerinde ekip başı olmayı kemaneci üstlenebilir veya ekibini kendisinde kurabilir. Düğün eğlencelerine kostüm kullanmadan sivil olarak gidilecekse eğer kemeneci müzisyen tarafından belirlenen renkteki gömlek ekip arkadaşlarına temin edilerek verilebilir.

6) Köçeklik Mesleğinde Terfi:

Ekiplerde yer alan köçekler belli bir yaş grubuna geldiklerinde mesleklerini bırakmak durumundadır. Köçeklikten müzisyenliğe terfi etmedeki kural; ses ve oyun yeteneğidir. Köçeklik mesleği bırakıldıktan sonra yeteneği ve kabiliyetine göre ekibinde veya farklı

bir ekipte köçek müzisyenliğe başlamaktadır. Eğer müzisyenlik konusunda ilgi ve yeteneği yok ise mesleğini tamamen bırakacağı yaşa kadar köçeklik mesleğini devam ettirmektedir. Altmış-seksen yaşları arasında olan “Ahmet Köçek” yaşı ilerlediği halde mesleğine devam eden Kastamonu yöresinin örnek köçeklerindendir. Köçeklik mesleğinde terfii Cide ilçesinde kemaneci-davulcu ve zurna çalabilme aşamaları ile devam etmektedir. Zurna çalgısı öğrenilmeden önce flüt veya dilsiz kaval vasıtası ile çalışılmaktadır. Düğünde köçeklik yapan kişiye davul çalmasını öğrenmesi için ekip üyeleri tarafından davul verilir. Düğüne katılan misafirlerden bazıları eğlence sırasında alkollü olduklarından dolayı köçeğin çalış tarzını anlamazlar bu şekilde köçek davul çalgısını öğrenir.

Resim 70:
Köçeklikten Müzisyenliğe Terfi Eden Ekip Üyelerinin Enstrümanları

Köçekler, müzisyenliğe geçiş süreçlerinde bilmedikleri parçaları veya çalgı konusundaki eksikliklerini ustalarına sorarlar. Eğer ustaları yok ise ekip başının bilgisine danışırlar. Köçekler belli sözlerle mesleklerinde yönlendirilmektedir. Yönlendirmeler sırasında ustaları tarafından nasihatlar da yapılmaktadır.

Bu nasihat ve yönlendirmeler şunlardır; “böyle çal, böyle oyna, şöyle oynamalısın, böyle oynamalısın, bu havada şunu yapmalısın, şu çömelve, şu kalkma havası, böyle vur, oyna oğlum, söyle kıvr oğlum, oğlum sakın konuşma alkollü iken insanları üzme, kemane yayından böyle ses çıkar, oynarken sağına soluna dikkat et aile vardır, bakışlarına dikkat et” şeklindedir.

7) Köçeklerin Kadın Eğlencelerindeki Yerinin Kadın Rolü Üzerinden İncelenmesi

Geçmiş yılların düğünlerinde teknoloji günümüzdeki kadar gelişmiş durumda değildi ve her düğün sahibinin maddi durumu birbirinden farklıydı. Maddi imkânları yeterli olan

düğün sahiplerinin eğlencelerinde davul-zurna ekipleri yer alırdı. Maddi durumu yeterli olmadığı için ekip davet edemeyen düğün sahipleri gelini mutlu etmek için düğünde kesilen hayvanın karnındaki deriden “*tef*” çalgısı yaparak kadın eğlencelerini bu şekilde tertipleme yoluna giderlerdi. Ayrıca parmaklara takılan zillin ritim sesi ile de eğlenceler gerçekleştirilirdi.

Yapılan bu düğün eğlenceleri kadın ve erkek eğlenceleri (kız ve erkek kınası) olarak ikiye ayrılırdı. Kadın eğlencelerinde sadece çocuklar yer alabilirdi. Kadınlar ise erkek eğlencelerini uzaktan izlemeyi tercih ederlerdi. Eğlencelerin ayrı düzenlenmesindeki amaç toplumda olumsuz (dedikodu) düşüncelere yer vermemektir. Ayrıca kadınlarına değer ve kıymet verilmesinden dolayı kadınların meydanda oynamasına ve oynatılmasına erkekler tarafından izin verilmezdi.

“Misafirlerden biri erkek kıyafeti giyip şapka takıp, mısır püskülünden bıyık yaparak na ârâlarla odaya girer; genç kızların kucaklarına oturur; onlara el şakaları yapar. İlk etapta, bir erkeğin geldiğini zannedip şaşırır davetliler, bunun oyun olduğunu anlayınca gülmeye başlar” (Vardar, 2010: 142, 143).

Düğün günü köçekler sokaklarda veya erkek eğlencelerinde performanslarını sergilerlerdi. Köy düğünlerinde kadınlar köçekleri evin penceresinden izlerlerdi. Köçekleri izlemeleri toplum tarafından olumsuz karşılanmazdı. Kadınlar ise düğün sahibinin evinde bulunan salonda kendi aralarında dışarıdan duydukları davul-zurna müziği eşliğinde eğlenirdi. Düğün sahiplerinin talebi ve isteği üzerine köçekler ve ekip üyeleri kadın eğlencelerine de katılırlardı. Günümüzdeki düğün eğlenceleri incelendiğinde; İnebolu, Bozkurt, Azdavay ilçelerinde erkek eğlenceleri devam ederken bu erkek eğlencelere kadınlar katılmaz. Kadınlar kendi aralarında tef çalarak veya günümüz oyun havaları ile eğlenirler. Azdavay ilçesinin kadın eğlencelerinde ağız ile yapılan “*cık-cık*” sesi ile eğlenceler günümüzde de devam etmektedir. Düğün günü ayrı eğlenmelere yörede nadiren rastlanılırsa da günümüzde birlikte eğlenme şeklini almıştır. Bazı ilçelerin düğünlerine köçek ekip üyeleri davet edildi ise kadın misafirler genellikle uzaktan izlemeyi tercih etmektedir. Toplum tarafından salon düğünlerinde kadınların ailesi, akrabaları veya arkadaşları oynaması hoş karşılanırken günümüzde alkol alınan köy düğünlerinde kadınların meydanda oynamaları hoş karşılanmamaktadır. Kadınların düğünlerde dans etmemesinden dolayı erkeğin (köçeğin) yapmakta olduğu bu meslek toplumdaki bazı kişiler tarafından kadın rolü ile aynı düşünülmemekte bu sebepten dolayı günümüzde köçeklik mesleği bazı kişiler tarafından hoş karşılanmamaktadır.

8) Ekip Üyelerinin ve Köçeklerin Mesleklerine Yönelik Düşünceleri:

Köçekler mesleklerinde günümüzde yeterli para kazanamadıklarından ve kış aylarında mesleklerini sergileyemediklerinden dolayı ek iş ile ilgilenmek durumundadır.

Düğün sahibi ekiplerden köçek getirmesini talep ettiğinde; Köçeklerin sayısının günümüzde az olması veya arandığında köçek bulunamaması durumu ekiplerin en önemli sıkıntılarından birisi halini almıştır.

Yöredeki düğün sahipleri tarafından tanınmış ekipler düğünlere daha fazla davet edilmektedir. Bazı düğün sahipleri tarafından da televizyon programındaki köçekler abartılı bulunarak düğünlere davet edilmeyebilir.

Büyükşehirler de hafta sonu tatili olan kişilerin kostüm giyerek “*ben köçeğim*” şeklindeki ifadeleri, köçeklik mesleğinin geleneksel yapısını bozmasından ve mesleki kalitesini düşürmesinden dolayı bazı ekip üyeleri tarafından hoş karşılanmamakta ve bu durum ekip üyelerini rahatsız etmektedir.

Ekip başına “*köçeği kaldıralım*” gibi söylentiler olmuştur. Ekip başı ise “*etek kalksa bile yöresel kostüm giydirip oynatacağım*” şeklinde cevap vermiştir. Etekli erkek olarak görülmeleri (adlandırılmaları) ve kültürel asimilasyondan dolayı olumsuz düşünceler köçekleri rahatsız etmektedir. Yaptıklarının kötü bir şey olmadığını, ailelerinin ve çocuklarının olduklarını, yasak benzeri unsurlar olmadan rahatça dans etmeyi istedikleri, müzisyenlik ve dans anlamında da kendilerini geliştirmek istedikleri köçekler ve ekip üyeleri tarafından istenilmektedir.

Günümüzde ekip üyeleri enstümanlarını nota bilmeden ustalarından duydukları veya ekip arkadaşlarından öğrendikleri şekilde günümüzde icra etmektedirler.

Ekip üyeleri tarafından “*düğünlerde kemaneci ve köçeğin işi zor, davul ve zurnacının yaptığı iş daha kolay*” şeklinde ifade edilmektedir.

Günümüzdeki aileler davulculuk mesleğini uygun görmediklerinden dolayı çocuklarının gelecekte davulculuk mesleği ile ilgilenmelerini istememektedir. Bu sebepten dolayı günümüzde davulcu olarak yetişebilecek çıraklar yok denilecek kadar az sayıdadır.

9) Köçeklerin Yöredeki Kahvehanelerde Yeri ve Konumu:

1975’li yıllardan önce kahvelerde eğlenceye ait her şey serbesttir. Geçmiş yıllarda Kastamonu Merkez’de “*Kuyudubi*” olarak isimlendirilen mühitte davulcular kahvesi bulunmaktadır. Taşköprü ilçesinde geçmiş yıllarda İpek Otel’inde ve üç kahvenin arka tarafında sahne yer almaktadır. Saraco Kahvesi de o dönemdeki kahvelere dâhildir. Eğlence sırasında dans eden kadınlar, davul zurna ekipleri, köçekler, bağlama ve saz ekipleri yer alırken 1975 yılına kadar devam eden eğlence 1975 yılından sonra terk edilmeye başlanmıştır.

Resim 71:
Kastamonu Merkezdeki Eski Davulcular Kahvesi

Kastamonu Merkez’de bulunan “*Liman (Davulcular) Kiraathanesi*” günümüzde işletilmektedir. Kastamonu Merkez’de düğün yapmayı düşünen düğün sahipleri Liman (Davulcular) Kiraathanesine gelmektedir. Kiraathane işletmecisi ile düğün sahibi düğününe gelmesini istediği ekip konusunda pazarlık yaparak kahve sahibine düğünden önce kaparo (ücret) ödemektedir. Düğün sahibi istediği ekip konusunda ısrarcı davranmaz ise işletmeci tarafından müsait olan ekip düğüne yönlendirilmektedir.

Resim 72:
Kastamonu Merkezdeki Günümüz Davulcular Kahvesi

Yörede geçmiş yıllarda kahvehanelerde düğünden önce davul-zurna müziği eşliğinde köçekler dansları ile yer alırken günümüzde şikâyetlerden dolayı terk edilmiştir. Davul-zurna müziğinin gürültüsünden dolayı şikâyetler yaşanmasından dolayı günümüzde sadece Cumartesi-Pazar günleri haftada bir defa köçeklere yer verilmeden bir-iki saat olacak şekilde davul-zurna çalınmaktadır. Kahvehanede davul çalınmasındaki amaç; Düğün sahiplerinin ekipleri izleyerek beğendiği ekibi düğününe davet edebilmesini sağlayabilmektir.

10) Kastamonu Yöresindeki Köçeklerin Tarihi Süreçleri:

Kastamonu yöresindeki köçeklerin tarihte çok eski yerleri bulunmaktadır. Yöredeki köçekler, tarihi süreç içerisinde kuşaktan kuşağa aktarılarak Osmanlı dönemine gelerek daha sonra da günümüzdeki eğlencelerde yerini almıştır. Kadınların dans edemedikleri durumlarda erkekler oynatılarak “zenne” bazen ise kadın oynatılarak “çengi” adı verilmiştir. Eğlenceler sırasında yaşanan taciz olaylarından dolayı Osmanlı döneminde padişah tarafından köçek oynatılmasına yasak getirilmiştir. Sebebi ise; Kadın ve alkolün sonucunun kavga ile sonuçlanmasıdır.

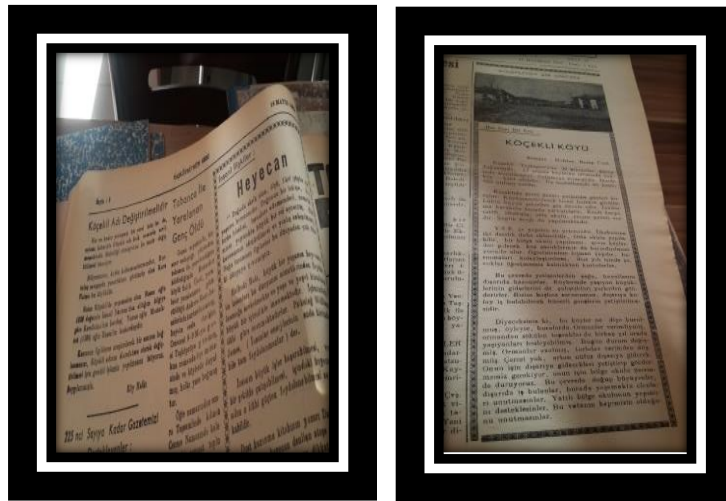
“Kastamonu’nun Azdavay İlçesinde ise “kurtuluş savaşı yıllarında, dağlarda yaşayan bazı Rumların şehre inmeye çalışması üzerine, Türklerin bunlara etek giydirerek silah

zoruyla oynattıklarını ve köçekliğin bu şekilde çıktığı” şeklinde mesleği aşağılayıcı bir söylenti dolaşmaktadır. Ne var ki, köçek geleneğinin yüzlerce yıllık bir geçmişi olması sebebiyle, bu söylenti gerçeklikten uzak bir düşünceden öteye gitmemektedir” (Taşkın, 2012: 71).

Karadeniz Bölgesi’ne ve Kastamonu yöresindeki eğlencelere katılmak için İstanbul’dan gelen köçekler belli bir süreden sonra belirtilen bölgelere yerleşerek mesleklerini icra etmişlerdir. Kastamonu İli’ndeki köçekler İstanbul yöresindeki zennelerden görünüş, müzik ve ritim yönünden de farklıdır. Yörede kadınların ve erkeklerin ayrı eğlenmelerindeki amaç; Eğlenceler sırasında kadınlara sarkıntılık olmamasının istenildiğinden dolayı erkek oynatılmıştır. Erkeklerin dans ettirilmesi ile başlayan eğlence süreci daha sonra yerini kostüme bırakarak yörede meslek halini almıştır. Yörede ekiplerde yer alan müzisyenler ve köçekler belli köylerden yetişmektedir.

Daday, Araç ilçesinin düğünlerinde sürekli olmasa bile her ilçede ihtiyacı giderecek kadar davul-zurna ekibi bulunmaktadır. Ekiplerin yanında en az bir köçek yer alır. 1950’li yıllarda Ramazan aylarında ekip üyeleri ve köçekler birlikte gezerek bahşiş toplar ve panayır eğlencelerine köçekler de davet edilir. 1960’lı yıllardan sonra köçekler devre dışı bırakılarak ramazan sürecinde davul-zurna çalabilen ekip üyelerine yer verilmiştir. En az yirmi yıl önce (1990) televizyon programında yer alan bir kişinin Kastamonu yöresindeki köçekler hakkında olumsuz yorum yapmasından dolayı toplumdaki kişilerden köçeklere karşı ön yargı başlamıştır.

Resim 73:
Basında Köçekli Köyü

Köçeklerin günümüzdeki yeri; göçler, teknolojinin ilerlemesi, alkol ile gerçekleşen düğünlerin azalması, farklı kültürlerle etkileşim, salon düğünlerinin artışı, maddi unsurlar, nüfus, kentleşme, sözel baskılar, geleneğin araştırılmaması gibi faktörler yörede ve iç kesimlerde köçekli ekiplere talebi azaltmıştır. Köçekler günümüzde eğlencelerde daha çok erkekleri eğlendirmektedir. Köçeklik geleneği elli yıllık bir süreç zarfında iç kesimlerde azalarak, sahil ilçelerinde daha çok tercih edilmiştir. Günümüzde Tosya, Araç, Kastamonu-Merkez yerleşim yerlerinin düğünlerinde davul-zurna ekipleri hâkim olurken İnebolu, Doğanyurt, Pınarbaşı, Küre, Cide, Azdavay, Ağlı, Taşköprü, Çatalzeytin, Devrekâni ilçelerinde ise köçek ekipleri hâkim olmaktadır. Günümüzde yeni yeni Hanönü ilçesinin düğünlerinde köçek görülmektedir. Hanönü ilçesinin geçmiş yıllardaki düğün eğlenceleri için ilçeden köçek yetişmemiş düğün eğlencelerinde yer almamıştır. Hanönü ilçesindeki düğün sahibi ekiplerden köçek getirmesini talep ederse Ayancık ve Zehir muhitlerinde yaşayan köçekler ile iletişime geçilerek ekibe davet edilmektedir.

Hanönü ilçesi Belediye Başkanlığı tarafından Hanönü (Gökçe ağaç) panayırı yöresel ve kültür etkinlikleri kapsamında (12. 09. 2018) düzenlenen etkinliğe davul-zurna ekibi (çift davul-tek zurna) davet edilerek yerel halka müzik performanslarını sergilemişlerdir.

Ankara, Zonguldak, Karabük, Sinop, Çankırı, Bartın, Bolu illerinde günümüzde köçeklik geleneği vardır. Bu yörelerde ve ilçelerde köçekli ekipler düğünlerin vazgeçilmezi olarak düşünülmektedir. Ankara yöresinde günümüzde köçeklik geleneği hâkim olsa da, geçmiş yıllarda köçeklik geleneği görülmemiş ilerleyen süreç ile sonradan yörenin eğlence kültürüne dâhil olmuştur.

11) Köçek Ekiplerinin Eğlencelerdeki İcraları ve Enstrümanları:

Erkek ve kız evinde çarşamba günü kına (kına yakma-eğlencesi-gecesi) günüdür. Geline kına yakmak için erkek tarafının bayanları kız tarafının evine giderler. Kına gecesi eğlencelerinde oyunlar oynatılmakta ve ayrıca güreş de yapılmaktadır. Eğlencelerde en çok davul-zurna müziği tercih edilmektedir. Sahil ilçelerinin düğün eğlencelerinde kemane hâkim olurken iç kesimlerde sadece davul-zurna hâkim olmaktadır.

Resim 74:
Ekip Başına Ait Zurna Yapım Atölyesi

Cide, Şenpazar, Doğanyurt, Çatalzeytin ilçelerinin düğün eğlencelerinde kemane en çok kullanılan enstrümandır. Kemane çalgısına davul, darbuka, zurna eşlik etmektedir. İnebolu ilçesi düğünlerinde kemaneci ve zurnacı birlikte performanslarını icra ederken, Şenpazar ve Cide ilçelerinde kemaneci tek başına performansını icra etmektedir. Bazı ilçelerin düğün eğlencelerinde köçek dans etmeyi bırakarak ekip arkadaşların yanına giderek çalınan havanın ara nağmelerine sesi ile de eşlik etmektedir. Bazı ilçelerde ise köçek, yöre ve köçek havalarını veya farklı türlere ait eserleri tek başına da seslendirmektedir. Köçeklikten müzisyenliğe terfi eden kemaneci havaları seslendirirken performansını cazip hale getirmek için mizah içeren kelimeler de kullanmaktadır. Azdavay ilçesinde ekipler bir gün önceden erkek evine getirilir.

“Köçekler düğüne gitmeden önce ve düğünden sonra eve döndüklerinde mutlaka duş almaktadır. Düğün boyunca üzerindeki kıyafetleri değiştirmeyen köçekler, oyuna ara verdikleri anlarda rahat hareket edebilmek için fistanlarını bellerine kıvırmaktadır. Oyunlar sırasında hareket etmenin ve sıcaklığın etkisi ile terleyen köçekler, oyuna ara verilmesi mümkün olmayan durumlarda mecburen terlerini fistanlarına silmek durumunda kalmaktadır” (Taşkın, 2012: 65, 66).

Davul-zurna ekiplerinin düğün evinde bulunacağı süreçte yemek ikramı yapılır. İlçede bazı kemaneciler diğer ekip üyelerinden bağımsız olarak performanslarını icra etmek için tek başına düğün eğlencelerine katılabilir. İlçedeki düğünlerde ayrıca kale âdeti de yapılmaktadır. Kale âdetinde kale kurulmaktadır. Boyabat, Durağan, Vezirköprü ilçelerinde ikamet eden köçekler ve davul-zurna ekipleri yörenin düğünlerine ve sünnet

törenlerine de davet edilmektedir. Tüm ekip üyeleri düğün sahibinin istediği ezgiyi (havayı) icra etmek durumundadır.

12) Köçek Ekiplerinin Eğlencelerdeki Dans Figürleri ve Müzikleri

Ekiplerdeki köçekler ve müzisyenler kız evinin önüne gelmeden önce erkek evinin önüne giderler ve performansları ile düğünün başladığının mesajını verirler. Gelin alma gerçekleşmeden önce köçekler erkek evinin önünde davul-zurna müziği eşliğinde en görsel danslarını düğün misafirleri ile buluştururlar.

Resim 75:
Düğün Eğlencelerinde Davul ve Kemane Enstrümanlarının Çalınış Şekilleri

Şenpazar ilçesinde kemaneci müzisyenin kemaneyi farklı bir çalgı olmadan tek başına icra etmesine “*kemane havası*” denir.

Düğün eğlencelerinde “*Karşılama, Ey Gaziler, Cezayir, Meydan Havası, Gelin Havası, Hakçı Çıkartma Havası*”,İnebolu ilçesi düğün eğlencelerinde; “*Bu Fasulya (Yandan Halimem), Boluluyum Bolulu*” Şenpazar ilçesinde; “*Sen Olmayınca*”, “*Ayşem*”, “*Çerkez Kızı*” Taşköprü ilçesi düğün eğlencelerinde; “*Kabaday, Mevlana, Develi, Gelin Çıkartma ve Kına havaları*” Hanönü ilçesi düğün eğlencelerinde; *Yekte Yavrum Yekte, Kale Kaleye Karşı, Irmağın Kenarı, Sarı Kızı Öpemedim Dudaktan*” havaları Azdavay ve Şenpazar

ilçelerinin masa muhabbetlerinde ve âlemlerinde ise; “*Gazel (mas) havası*” olarak bilinen köçeklerin de dans ettikleri havalar müzisyenler tarafından düğün eğlencelerinde de çalınmaktadır. Kabaday havası günümüz düğün eğlencelerinde sözsüz olarak icrası yapılmaktadır. Günümüzde yeni yetişen ekiplerde yer alan müzisyenler tarafından eski düğün geleneklerinde yer alan havalar çok fazla bilinmemektedir.

Azdavay, Cide, Şenpazar ilçelerinde gelin alma (hak, gelin çıkartma, konvoy) sırasında ekipler tarafından “*gelin havası*” çalınır. Ekipler tarafından gelin havası çalınmadan gelin asla baba evinden ayrılmaz. Gelin alma merasimi için düğün sahipleri misafirlerini de alarak erkek evinden kız tarafına davul-zurna müziği eşliğinde giderler. Kız tarafına gelindiğinde, gelin nazlı bir yapıya sahip ise gelinin annesi de baba evinden hemen ayrılmasını istemiyor ise misafirler ve davul-zurna ekibi kapı önünde bir süre bekletilir. Beklenen süre bittikten sonra zurnacı tarafından “*gelin çıkartma*” havası çalınır. Bu sırada orada bulunan misafirler tarafından “*zurnacı zurnayı ağılattı, davulcu ise davula vura vura yoruldu*” şeklinde ifadeler söylenilir. Gelin çıkartma havası ağıt şeklinde olmaktadır. Köçekler gelin çıkartma havasının icrasında (çalınışı) oynamazlar. Ekip arkadaşlarının yanında ayakta beklerler. Gelin baba evinden çıktıktan sonra davulun ritmi hızlanarak silah sesleriyle köçek oynamaya başlar ve ekip arkadaşları ile birlikte gelin ve damadının arkasından giderek takip ederler. Damat ve gelin düğün salonuna veya erkek evine gitmeyi bekledikleri sırada, köçek dans ederek gelin arabasının önüne yatar. Gelin ve damadın beklemesindeki ve köçeğin oynamasındaki amaç; Düğün misafirlerinin araçlarına yerleşmesidir.

Resim 76:
Günümüz Düğün Eğlencelerinde Yer Alan Köçekler ve Ekip Üyeleri

Şenpazar ilçesinde ekip üyeleri ilçe halkı tarafından tanınmaktadır. Köçekler kendilerini “*ekip üyesi*” olarak adlandırmaktadır. Ayrıca köçekler ekiplerindeki müzisyenler ile de bir bütün olarak düşünülmektedir. Tüm ekip üyelerinin tamamına Cide ve Şenpazar ilçesinde “*meytar*” denir. Düğün eğlencelerinde davul-zurna müziği bu ilçelerde sözsüz olarak icra edilmektedir. Sadece kemanecinin performansı sırasında sözlü eserlere yer verilmektedir. İlçede davul-zurnanın birlikte aynı havayı çalmasına “*büyük hava*”, kemanenin ayrı çalınmasına “*oturak cümbüşü*” ve ekip üyelerinin hiç bir eğitim almadan sadece duyduklarını ve öğrendiklerini icra etmesine de “*kara düzen*” denir. Köçeklerin dans ettikleri havalara da ekip üyeleri tarafından “*büyükçe hava*” köçeklerin kendilerine de “*oyuncu arkadaş*” denir. Ekip üyeleri tarafından köçeklerin dansları yöresel dans (halk oyunları) olarak kabul edilmektedir.

Düğün eğlencelerinde zurnacının müziğine göre davulcu uygun ritmi atarken köçek ise davul-zurna müziğine göre performansını icra etmektedir. Bozkurt, İnebolu, Seydiler, Ağlı ve Küre ilçelerinde yer alan köçeklerin dansları birbirine benzerken, Cide, Azdavay, Şenpazar ilçelerinde bulunan köçeklerin danslarında sergilemiş oldukları takla figürü diğer ilçelerden farklıdır. İnebolu ilçesinde takla figürü yapılmamaktadır.

Cide ilçesindeki düğünlerde kemane, köçek, davul ve zurnacı müzisyenler ve ekip üyeleri birlikte performansını sergiledikten sonra düğünün belli bir bölümünde kemaneci dinlenmek için ara verdiğinde köçek ve davulcular sahnede birlikte dans ederek performanslarını düğün misafirlerine sunmaktadır.

Resim 77:
Şeker Geleneğinde Bayrak Taşınması

Bozkurt ilçesinin şeker geleneği seremonisinde düğün misafirleri ve ekip üyeleri namaz vaktinden sonra erkek tarafının belirlediği yerde toplanır. Davul-zurna ekipleri ve köçekler bayrak taşıyanlar ile birlikte en ön safta dans ederek ve yürüyerek düğün misafirleri ile erkek evine ulaşır. Erkek evinin önünde düğün sahibinin istediği süreye kadar performanslarını sergilemeye devam ederler. Damat ve düğün misafirleri de ekiplerin performanslarına oynayarak veya izleyerek eşlik ederler. Köçek performansı sırasında damatta arkadaşları tarafından su ile ıslatılır. Düğün eğlencelerinde köçekler dansları sırasında oturarak etek açma figürünü yaparlar. Bu figürü sergilerken başlarında iki davulcu bulunur. Yöre halkı tarafından davulcuların gelin ve damat olduğu köçekler tarafından sembolize edilerek çağrıştırıldığı ifade edilmektedir.

13) Köçek Ekiplerinde Yer Alan Müzisyenlerin Köçeklik Mesleğine Dair Anıları:

İstanbul'da Cemal Zeren diye kemaneci vardı. Ayazzade'de oturuyor köye gelmiş o zaman. Bende yeni gidiyorum ya eteği de yeni diktirmişim falan. Parlağım, 15-16 yaşlarda. “*ya sen burda ne yapıyorsun, gidelim İstanbul’la bir kahveye gitsen dünyanın parasını kazanırsın, sen oynarsın ben çalarım*” dedi. O zamanda köçekliği bilmiyorlar “*tamam dedim gidelim dedim*”. Çocukluk aklı da varya. Kadıköy-Kasane diye bir yer var. Kahvede bu çalmaya bende oynamaya başladım. Ben zaten o kostümler ile kadın

gibiym tütüsü bir şey. Aaaa kahve alır mı dayı büyük kahve almadı. “Dışarı çıkalım” dediler. Üstlerden para atıyorlar. Herkes para toplayı veriyor bize. O sıra bir düdük çalındı hadi bizi posta. Hadi karakola, karakola gittik. Parayı toplayan herkes parayı cebine attı biz para falan görmedik ki. Bizi birden posta ettiler kim bize para verecek. Vardık bizi komser polis neyse. “At bunları içeriye” dedi, nezaret! Üç kişiyiz davulcu zurnacı kemaneci ben. Az sonra bekçi geldi “ya siz burda ne duruyorsunuz” dedi “çıkın burdan” dedi. “Nasıl çıkacağız, bizi çıkartın da gidelim”. “Yok, öyle değil” dedi. “Komsere biraz para verelim, sizi çıkartır” dedi. “Yaa gördünüz biz orda çaldık çıktık ama bir kuruş para alamadık bizde para yok, karnımız bile aç” dedik. Gitti geldi, tekrar geldi bekçi ne dediyse bizi çıkarttılar ordan. “Sen” dedi polis. “Kadın mısın erkek misin” dedi. “Erkeğim” dedim. “Erkek adam kadın kıyafeti ile oynar mı” dedi. “Yemin et, böyle bu kışpeti giyip oynamıyacağına veya buralarda çalmayacağına” dedi. Orda yemin ettik. Açlık bu yeminin faydası olur mu gittik yine. Lazların kahvesi varımış daha ilerde orda çaldık. O devirde bir kaç para aldık. Ben dedim artık orda “gidiyorum uğraşamam” diye birer tanede tokat yedik karakolda.

Dursun Bey, düğünlere gideceği zaman oğlundan kemaneyi saklamaktadır. Başka bir gün Dursun Özan düğüne gideceği bir zaman kemanenin yayını oğlundan saklamıştır. Oğlu, kemanenin yayını bulamadığından ahırda bulunan katırın kuruğunu keserek yay yapmıştır. Düğünden sonra eve geldiğinde Dursun Özan oğlunu merak ederek yanına gitmiştir. Dursun Özan gördükleri karşısında şaşırarak “ne oldu bu katıra, kuyruğu nerde” diye sormuştur. Oğlu babasına cevap olarak “yanındaki bağlı dana yedi kuyruğunu” diye belirterek babasını ikna etmiştir. Dursun Özan bunda bir iş var diye düşünerek oğlunun yanından ayrılmıştır. Yine düğünden sonra eve geldiğinde Dursun Özan, oğlunun kendisinde gizli bir şekilde kemaneyi bularak şarkı söylediğini duymuştur. Hatta yolda gelirken kendi kendisine evde müzik çaldığını (kaset) düşünmüştür. Babasına yakalandıktan sonra kemane ve seslendirme performansı konusunda babasının takdirini almıştır. Dursun Özan, oğlunun enstrümanını yeteneği sayesinde çalmayı öğrendiğini görmüş ve desteklemiştir.

14) Düğün Eğlencelerinde Kullanılan Kemane Enstrümanının Yapılışı:

Resim 78:
Kemane Enstrümanının Tutuş ve Çalınış Şekli

Şenpazar ilçesinde düğünlerinde kullanılan “kemâne” çam ve köknar ağacından yapılmaktadır. Cide ilçesindeki ise “dut, kayın, erik, abanoz” ağaçlarından yapılmaktadır. Kemanenin tellerini yapmak için üç koyun bağırsağı kurutularak, üç gün bekletilir. Kuruyan bağırsak kemanenin boyuna göre kesilir. Telleri bağırsaktan yapıldığı için kemane üç veya dört gün kullanılmaz. Akort sırasında bağırsaktan yapılan tellerde gevşeme meydana gelebilir. Böyle bir durumda kemanenin telleri sıkılarak çalınacak duruma getirilir.

Picken (1975)'de; “Beşli aralıkla akortlanır. Ses alanı 2,5 oktavdır” (Picken, 1975; akt: Erkan, 2010: 49).

“Kemâne, Kastamonu ve çevresindeki köçek danslarında yaygın olarak kullanılır” (Erkan, 2010: 50).

“Kemâne, Kastamonu yöresi geleneksel müzik pratiklerinin odağında yer alan ve yörenin kültürel kimlik sembolü haline gelmiş bir eşlik çalgısıdır. Kemâne; yöre müzik pratiklerinden düğünlerin, kına gecelerinin, sünnet törenlerinin, festivallerin, dernek etkinliklerinin, piknik-kır eğlencelerinin, asker eğlencelerinin, yöre ezgilerinin sunulduğu televizyon programlarının ve oturak âlemlerinin merkezinde kültürel kimliğin bir ifade aracı olarak yer alır” (Çakmakoglu, 2017: 153).

Kemane çalgısının yayında ise atkuyruğu kullanılır. Çam ağacının sakızı eritilerek reçine yapılır. İyi bir kemane yapımı için bir haftalık süreç gereklidir. Kemanenin çalınışı sırasında sağ el ile yay tutulurken, sol el avuç içi ve parmak uçları yardımı ile kemane tutulmaktadır. Tırnak yardımı ile çalınmaktadır. Şenpazar ilçesindeki kemaneleri “Halil

Kesmen ve Mustafa Özkan” isimli ustalar yapmaktadır. İnebolu kemanesi ustalar tarafından boyutu biraz daha büyük yapılırken Cide ilçesinin kemanesinin boyutu biraz daha küçük yapılmaktadır.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kastamonu yöresindeki katılımcılardan elde edilen düğün manileri ve ezgileri (havaları) nelerdir? Sorusuna verilen cevaplar aşağıda iki madde halinde gösterilmiştir.

1-Kastamonu Yöresi Kadın ve Erkek Eğlencelerinde Yer Alan Ezgiler (Havalar)

Kaynak Kişi: İnebolu Öz Kardeşler Davul Zurna ve Kemane Ekibi

Yöre: KASTAMONU

Notaya Alan ve Derleyen: Zehra DİNÇER

YAYGARA

Gü zel de dim yar de dim gir koy nu ma sar de dim

böy le git mek var mıy dı kal bi me aç tın ya ra

böy le git mek var mıy dı ni ye et tin yay ga ra

YÖRESİ: KASTAMONU	KİMDEN ALINDIĞI: Cemile ÇEKİCİ
DERLEYEN: Zehra DİNÇER	DERLEME TARİHİ: 27.11.2016
DERE GELİYE DERE TÜRKÜSÜNÜN SÖZLERİ Dere Geliye Dere Kumunu Sere Sere Al Götür Dere Beni Yârin Olduğu Yere Bu Dere Derin Dere Gölgesi Serin Dere Gel Sarılalım Yatalım Sümbül Gibi Çimene	

“Altın yere düşmeyinen pul olmaz” sözlerinin de içinde bulunduğu Topal Koşma, “Kıyık, Çıtırdak” oyunları yörenin çok eski oyunları arasında yer almaktadır. “Aşağı İmaret, Beyler Bahçesi, Bütün Çıtırdak, Develi, İkinci, Genç Osman, Seğmen Ağırlaması, Taşköprü Köçekçesi” adlı oyunlar Kastamonu yöresi oyunları olarak bilinmesine karşın unutulmuş oyunlarımızdandır” (Erdoğan, 1995: 56).

YÖRESİ: Kastamonu	KİMDEN ALINDIĞI: Cemile ÇEKİCİ
DERLEYEN: Zehra DİNÇER	DERLEME TARİHİ: 27.11.2016
DEVELİ TÜRKÜSÜNÜN SÖZLERİ Develi Develi Sordum Aslen Nereli Çok Sallama Göbeği Düşürürsün Bebeği Bebek Girmiş Yaşına Şapka İster Başına Deve Yüksek Atamadım Urganı Aman Urganı Aman Üşüdükçe Çek Başına Yorganı Aman Aman Aman Develi Develi Sordum Aslen Nereli Çok Sallama Göbeği Düşürürsün Bebeği Develi Türküsü düğün eğlencelerinde köçeklerin dans ettiği hava olarak da bilinmektedir.	

YÖRESİ: Kastamonu	DERLEYEN: Zehra DİNÇER
KİMDEN ALINDIĞI: Cemile ÇEKİCİ	DERLEME TARİHİ: 27.11.2016
HACI BEY TÜRKÜSÜNÜN SÖZLERİ Tomafile Bindirdiler Kırk Sekiz Kurşun Yiyince Hacı Bey’i Öldürdüler Hayvansız İndim Yayan Dayan Dizlerim Dayan Gelin Geldim Gız Gidiyom Uyan Hacı Bey’im Uyan	

YÖRESİ: KASTAMONU	DERLEYEN: Zehra DİNÇER
KİMDEN ALINDIĞI: İsmail CAN	DERLEME TARİHİ: 09.04.2017
TURNAMIN KANADI AL YEŞİL PEMBE TÜRKÜSÜNÜN SÖZLERİ Turnamın Kanadı al yeşil pembe Çaya iner ağladım Gülü deste bağladım x2 Ceviz oynamayan adamı Geldin odama odama da yavrum odama Üç beş güzel bir araya gelmişler Bir araya gelmişler, gelmişler Benim sevdiceğim yol arasında, yol arasında	

YÖRESİ: KASTAMONU	DERLEYEN: Zehra DİNÇER
KİMDEN ALINDIĞI: Hüseyin ÖZSOY	DERLEME TARİHİ: 02.08.2017
KALE KALEYE KARŞI TÜRKÜSÜNÜN SÖZLERİ Kale kaleye karşı kalenin ardı çarşı x2 Bir tomurcuk gül olsan artık tam sana karşı Ayva yemiş ne imiş kaderim böyle imiş Güyo namaz kılarken gelin helvayı yemiş Güyo namaz kılarken gelin tavuğu yemiş Kaleden iniş mi olur Ham demir gümüş mü olur Akşamdan söz veripte, sabahdan dönüş mü olur	

YÖRESİ: KASTAMONU	DERLEYEN: Zehra DİNÇER
KİMDEN ALINDIĞI: Hüseyin ÖZSOY	DERLEME TARİHİ: 02.08.2017
IRMAĞIN KENARI Irmak kenarında destin varımış Kız beni öldürmeye kastın varımış Senin benden başka dostun varımış Yandım Allah yandım Yandırma beni Yalan söyleyip te kandırma beni	

2- Kastamonu Yöresi Düğün (Türkü) Manileri:

YÖRESİ: Kastamonu	DERLEYEN: Zehra Dinçer
KİMDEN ALINDIĞI: Yeter ÖZÜN	DERLEME TARİHİ: 17.03.2017
Çay benim, çeşme benim a	
Derdimi deşme benim a	
Seninle dalga geçtim b	
Sevdiğüm (sevdiğim) başka benim a	
Yukarıda yer alan mani 3+4 7'li hece ölçüsü ile düz manidir.	
Konusu aşk içermektedir.	

YÖRESİ: Kastamonu	DERLEYEN: Zehra Dinçer
KİMDEN ALINDIĞI: Yeter ÖZÜN	DERLEME TARİHİ: 17.03.2017
Erzurum dağları, kaleli duman a	
İçerime sardı, derdinen verem b	
Bana bulunmaz mı, bir kurşun kalem b	
Yukarıda yer alan mani 11’li hece ölçüsü ile düz manidir. Konusu aşk içermektedir.	

YÖRESİ: Kastamonu	DERLEYEN: Zehra Dinçer
KİMDEN ALINDIĞI: İsmail CAN	DERLEME TARİHİ: 09.04.2017
Aya baktım, ay beyaz a	
Kıza baktım, kız beyaz a	
Cebe baktım, para az a	
Bu kız bize yaramaz a	
Yukarıda yer alan mani 3+4 7’li hece ölçüsü ile düz manidir. Konusu aşk içermektedir.	

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre, Kastamonu halkının köçekleri profesyonel dansçı olarak görme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi sorusuna verilen cevap tablo haline getirilerek aşağıda sergilenmiştir.

Tablo 77:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “ Köçekler Profesyonel Anlamda Gösterilerini Sergileyen Dansçılardır?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Varyansın Kaynağı	Cinsiyet	n	Kareler Ortalaması	Standart Sapma	t	p
Cinsiyet	Kadın	316	3.5190	1.31280	2.527	0.012
	Erkek	250	3.2240	1.45819		

Tablo 77’ye göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların köçekler profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçılardır puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p>0.05$).

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre, Kastamonu halkının köçeklik mesleğine saygı duyma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi sorusuna verilen cevap tablo haline getirilerek aşağıda sergilenmiştir.

Tablo 78:
Cinsiyet Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklik Mesleğine Saygı Duyuyorum?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

Varyansın Kaynağı	Cinsiyet	n	Kareler Ortalaması	Standart Sapma	t	p
Cinsiyet	Kadın	316	3.7025	1.35932	3.206	0.001
	Erkek	250	3.3160	1.50239		

Tablo 78'e göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların köçeklik mesleğine saygı duyma puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçek danslarını taklit durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi sorusuna verilen cevap tablo haline getirilerek aşağıda sergilenmiştir.

Tablo 79:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Köçeklerin Danslarını Taklit Ederim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

Köçeklerin danslarını taklit ederim

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	18.444	5	3.689	2.806	.016	3-4
	736.328	560	1.315			
	754.772	565				

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yükseklisans

Tablo 79'a göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların köçeklerin danslarını taklit etme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın lise ve ön lisans düzeyleri arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçek danslarından fanatik derecede etkilenme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi sorusuna verilen cevap tablo haline getirilerek aşağıda sergilenmiştir.

Tablo 80:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “İzlediğim Köçeklerden Fanatik Derecede Etkilenirim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

İzlediğim köçeklerden fanatik derecede etkilenirim						
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	28.245	5	5.649	3.270	0.006	3-5
	967.531	560	1.728			
	995.776	565				

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yüksek Lisans

Tablo 80'e göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların izlenilen köçeklerden fanatik derecede etkilenme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın lise ve lisans mezunlarının düzeyleri arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

3.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşlarının ilerlemesine bağlı olarak değişiklik olma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi sorusuna verilen cevap tablo haline getirilerek aşağıda sergilenmiştir.

Tablo 81:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “ Köçekler İle İlgili Düşüncelerimde Yaşımın İlerlemesi İle Değişiklikler Oldu?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

Köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşımın ilerlemesi ile değişiklikler oldu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	26.559	5	5.312	3.286	.006	5-2
	905.172	560	1.616			5-3
	931.731	565				

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yüksek Lisans

Tablo 81'e göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların “köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşımın ilerlemesi ile değişiklikler oldu” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

İstatistiksel farklılıklar incelendiğinde bu farklılığın lisans mezunlarının lise ve ortaokul mezunlarından puan ortalamaların daha yüksek ortalamalarının olduğu saptanmıştır.

3.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının çocuklarını köçeklik mesleğine yönlendirme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi sorusuna verilen cevap tablo haline getirilerek aşağıda sergilenmiştir.

Tablo 82:
Eğitim Değişkenine Göre Kastamonu Halkının “Çocuklarının Köçeklik Mesleği İle İlgilenmesini İsterim?” Soru Türüne Göre Görüş Durumları

TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ (ANOVA)

Çocuklarının köçeklik mesleği ile ilgilenmek isterim

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Eğitim	26.478	5	5.296	4.487	0.001	3-4
	660.973	560	1.180			3-5
	687.451	565				

*1:İlkokul, 2:Ortaokul, 3:Lise, 4:Ön Lisans, 5:Lisans, 6:Yüksek Lisans

Tablo 82’ye göre, görüldüğü üzere araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların köçeklik mesleği ile ilgilenmek isteme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). İstatistiksel farklılıklar incelendiğinde bu farklılığın lise mezunlarının ön lisans ve lisans mezunlarından daha yüksek puan ortalamalarından yüksek olduğu saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, Kastamonu düğün eğlencelerinde köçeklik geleneği konusu, anket ve görüşme verilerine dayalı olarak erişilebilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Sonuçların açıklanmasında araştırmanın alt problemlerinin sunulduğu sıra izlenmektedir.

Sonuçlar

Bu bölümde birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci alt problemlere ilişkin sonuçlar yer almaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Kastamonu yöresinin düğün gelenekleri nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1- Yörede günümüzde yaşanan düğün sürecindeki gelenek-görenekleri ve içerisinde yer alan adetlerini belirlemek için katılımcılar tarafından toplamda 1,106 ifade dile getirilmiştir. Verilen ifadeler incelendiğinde; “*kız isteme-söz merasimi (yüzük takma)*” (n:42), “*nişan*” (n:23), “*düğün hazırlıkları ve düğün*” (n:604+73), “*(geleneksel) köy düğünü*” (n:10), “*(modernize) salon düğünü*” (n:50), “*köçek ekip üyeleri ve köçek takımı*” ile yapılan düğün (n:304) şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır. Yörede köçek ekip üyeleri ve köçek takımı ile yapılan düğünlerin azımsanmayacak derecede olduğu görülmektedir.

2- Kız isteme-söz merasimi kapsamında gerçekleşen süreç, gelenek-görenek ve adetler dokuz yerleşim yerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı gibi yörede “*kız isteme-söz merasimi geleneği*” yaşatılmaktadır. Düğünün ilk aşaması günümüzde kız isteme-söz (yüzük) merasimi ile başlamaktadır. “*Kız görme, kız isteme, nazlanma, söz seremonisi, şerbet içme*” aşamaları sırası ile yapılmaktadır. Kız tarafının ailesi kızının evlilik yapacağı kişiyi veya ailesine uygun görmedilerse eğer söz merasimi için gelen, şeker vb. hediyeler erkek evine gönderilmektedir. Kız isteme sürecinde; Damat kahvesinin içerisine tuz ve baharat katılmaktadır. Yörede hayır cevabının semboller ile gerçekleştiğini belirtebiliriz. Başka bir anlatımla görücü usulü (fikir sormadan evlilik, görmeden evlenme, aracı vasıtası ile evlilik) ile evlenmelerin gerçekleştiğini, günümüzde fikir alış veriş ve tanışma ile evliliklerin daha fazla yaygın

olduğunu, toplumun geçmiş yıllardaki gibi günümüzde görücü usulü evlenmeyi tercih etmediklerini ifade edebiliriz.

3- Nişan töreni kapsamında gerçekleşen süreç, gelenek-görenek ve adetler dokuz yerleşim yerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Yörede nişan töreninin, söz merasiminden sonra, nikâh merasiminden önce gerçekleştiğini, nişan bohçasının hazırlandığını, yörede beşik nişanına da yer verildiğini ifade edebiliriz.

4- Düğün hazırlıkları ve düğün kapsamında gerçekleşen süreci, gelenek-görenek ve adetler yirmi yerleşim yerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Yörede düğün aşamaları söz, nişan, düğün olmak üzere üç farklı aşamada gerçekleşmektedir. Yörenin düğün gelenek-göreneklerinde ve içerisinde gerçekleşen adetlerde farklılıklar yaşanmaktadır. Yöre düğünlerinde “*bereket, nazar, maddiyat ve dini ritüellere*” yer verildiği belirlenmiştir. Başka bir ifade ile yöre düğünleri hafta içi ve hafta sonu olmak üzere iki farklı sürede gerçekleşmektedir. Erkek tarafının çoğunlukla düğün masraflarını da üstelendiğini bulgular ile de ifade edebiliriz. Kadın ve erkek gruplarının ayrı olarak eğlendikleri görülmüştür. Düğün gününden sonra ilk güne “*semet*” denilmektedir. Semet gününde kadınlar kendi aralarında eğlenmektedir. Yörenin düğün eğlence müziklerinde misket (oyun) havaları egemendir. Kadın eğlencelerinde davul-zurna müziğine yer verilmedi ise tef çalgısı ile eğlencelerin tertiplendiğini belirtebiliriz.

5- Köy düğünleri (geleneksel) 5 yerleşim yerlerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Yörede köy düğünlerinin günümüzde geleneksel çerçevede korunduğunu ve günümüzde az sayıda olsa da köy düğünlerinin yapıldığı tespit edilmiştir. Katılımcı ifadelerden de anlaşıldığı gibi yörede köy düğünleri göçler, eğitim, maddi durum, düğün masraflarının ağır gelmesi, salon düğünlerinin artışı vb. sebeplerden dolayı köy düğünleri günümüzde önemini kaybederek yerini kapalı alanlarda gerçekleştirilen kısa süreli salon düğünlerine bırakmıştır. Düğün sürelerinde geçmiş yıllara oranla azalmaların gerçekleştiğini, düğün gelenek-görenek ve adetlerinde ise farklılıkların yaşandığının sonucuna varılmıştır.

6- Salon düğünleri (modernize) 12 yerleşim yerlerindeki katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Yörede gerçekleşen düğünler günümüzde “*salon düğünleri*” şeklinde yapılmaktadır. Katılımcı ifadelerden de anlaşılabacağı gibi yöredeki düğünler ikiye ayrılmaktadır. Yorucu ve masraflı bulunan köy düğünlerinden uzaklaşarak, düğün

sürelerinde kısaltmalar meydana gelmiştir. Geçmiş yıllarda egemen olan köy düğünleri kentleşmenin, eğitimin, maddiyatın ve göçlerin etkisi ile günümüzde yerini kadın ve erkeğin aynı ortamlarda eğlendikleri kısa süreli kapalı mekânlara bırakmıştır. Günümüzdeki düğünlerin ağırlıklı olarak salon düğünleri şeklinde yapıldığının sonucuna varılmıştır.

7- Düğün eğlencelerinde yer alan köçek ekip üyeleri ve köçeklik geleneği 18 yerleşim yerindeki katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Yöredeki düğünlerde köçek ekip üyelerine yer verilmekte ve köçeklik geleneği günümüzdeki düğünlerde de yaşatılmaktadır. Ülkemiz eğlence kültürünün içerisinde yer alan köçeklik geleneği Osmanlı döneminden günümüze gelerek yer bulduğunu, köçeklerin ağırlıklı olarak Karadeniz bölgesinde yer aldıklarını bulgulardan da ifade edebiliriz. Başka bir anlatım ile köçekler ve ekip üyeleri günümüz düğün eğlencelerinin vazgeçilmezi, yörenin kültürü ve eğlence geleneği olarak düşünülmekte ve yaşatılmaktadır. Günümüz Merkez yerleşim yerindeki düğün eğlencelerinde davul-zurna ekipleri hâkim olurken iç ve sahil kesimlerinde köçekler ve ekip üyeleri hâkimdir. Köçekler günümüzde danslarını kendileri veya düğüne katılan misafirlerin eşliğinde sergilemektedir. Kastamonu yöresinin düğün eğlencelerinde köçekler ve ekip üyeleri önemli görülerek, bu geleneğin gelecek kuşaklardaki düğünlerde de devam etmesinin istenildiğinin sonucuna varılmıştır.

8- Kastamonu İli ve ilçelerinde yapılan düğünlerde farklılaşan gelenek-görenek ve içerisinde yer alan adetlerin sonuçları ilçelere göre aşağıda yer almaktadır.

Azdavay İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Görücü usulü ile evlenme, gelin almaya at ile gidilmesi, yöresel kıyafetler ile düğüne katılma, kale âdeti, dürü alma, başlık ve süt parası verme, gelin çeyizi, şeker (şeker alma) günü, erkek ve kadın eğlencesi (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), düğün eğlencelerinde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar), köy ve salon düğünü, düğün süresi ve süreci” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Şenpazar İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri; “Peygamber düğünü, hafta sonu gerçekleşen düğünler, yöresel kıyafetler ile düğünlere katılma, gelin hazırlayıcı (gelini süsleyen ve hazırlayan kişi), bahşiş verme, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), gılvan, düğün eğlencelerinde

söylenilen ezgiler (havalalar), okunuk dağıtılması, düğünlerde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, damadın omzuna üçgen şekline getirilerek yemeni (yazma-çember) konulması, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), geçmiş yıllarda yörede gerçekleşen düğün süresi ve süreçleri” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

İnebolu İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Düğün yarışmaları, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), yöredeki düğün geleneklerinde değişim süreçleri, oyun havaları ile eğlence yapılması, köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenilen ezgiler (havalalar)” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Taşköprü İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “At arabası ile kız istemeye gidilmesi, nişan seremonisi, başlık parası verme, geline bahşiş verme, gelin kıyafeti, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), okuluk dağıtılması, çeyiz-dürü kesme, çeyiz alma, geline takı alınması ve takılması, kadın eğlencelerinde tef kullanılması, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), günümüzdeki düğün geleneklerinin süreci, eski düğün gelenekleri, köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenilen ezgiler (havalalar)” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Bozkurt İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Düğünlerde yer alan köçekler ve ekip üyeleri, düğün eğlencelerinde söylenilen ezgiler (havalalar)” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Cide İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Kız isteme, düğün yemeği, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi, (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), günümüzdeki düğün süreci, düğün eğlencelerinde söylenilen ezgiler (havalalar)” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Hanönü İlçesinin Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: “Kız evine haber gönderilmesi, görücü usulü ile evlenme, şerbet içme, söz (yüzük) ve nişan seremonisi, süt, başlık, bahşiş ücreti verilmesi, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma,

kına koyma), sağdıç seçimi, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), urgan gerilmesi (germe), düğün için gelin ve damadın hazırlanması, düğün yemeği, semet eğlencesi, gelin kıyafeti ve duvağı, takı merasimi, gerdek gecesi, gerdek sabahı, düğünde alkol kullanımı, havlu ve okunuk dağıtılması, çeyiz kesme, dürü alma, çeyiz alma, gelinin kucağına erkek çocuk verilmesi, imam nikâhı, düğün dini ritüelleri, gelinin başına buğday atılması, kağnı arabası ile düğün günü gelin almak için gidilmesi, gelinin ellerine ve ayaklarına kına yakılması, el öpme, düğün eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalalar), kadın eğlencelerinde tef kullanımı, günümüz ve geçmiş yıllara ait düğün süreci ve süreci, köçekler ve ekip üyeleri” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Kastamonu-Merkez Düğün Gelenek-Görenek ve Adetleri: *“Şerbet içilmesi, helva yenilmesi, gelin ve damat hamamı, yörenin bölgeleri, semet (evirlik) eğlencesi, sepet, erkek evinden gelin almak için kız evine gidilmesi (hak, gelin alma konvoy, gelin çıkartma), süt parası, erkek ve kadın eğlenceleri (kına gecesi, kız ve erkek kınası, kına yakma, kına koyma), damadın ayakkabısının saklanması, gelin sandığının üzerine yakınları tarafından oturulması, helesa geleneği, el öpme, tekerlif geleneği, çeyiz görme, gelin çeyizi, Tosya kuşağı, bıçak oyunu, düğün güreşi, gelin ve damadın başına para ve buğday atılması, gelin alma seremonisinde bahşiş alınmadan kapının erkek tarafına açılmaması (kapı tutma), okuyucu ile düğün davetinin gerçekleştirilmesi, iç güveysi alınması ve seçilmesi, düğünlerde dini ritüellere yer verilmesi, günümüzdeki ve geçmiş yıllardaki düğün süreci ve süresi, köçekler ve ekip üyeleri, Tosya ilçesi düğünleri” yörenin düğün sürecindeki gelenek-göreneklerini ve adetlerini oluşturduğu ortaya çıkmıştır.*

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Görüşmelerden anlaşılan ifadelerle göre, köçeklik geleneğinin babadan oğula geçtiğini ayrıca usta çırak ilişkisi ile devam ettirildiğini, 6 köçek ustasının mesleğinde terfi yaparak ekiplerde müzisyenlik ile ilgilendiklerine, ağırlıklı olarak köçeklerin hepsinin ailesinin ve çocuklarının olduklarına, yöredeki köçeklerin Kastamonu yöresi doğumlu ve ilkokul mezunu olarak tespit edildiklerine, köçeklik mesleğinin günümüzde ağırlıklı olarak Şenpazar ilçesindeki kişiler tarafından yapıldığının sonucuna varılmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim değişkenlerine göre günümüzde, Kastamonu yöresinde gerçekleşen düğün eğlencelerinde köçeklik geleneği sürdürülmekte midir? Alt problemi başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1- İlkokul, ortaokul, lise ve yüksek lisans mezunları köçekleri Kastamonu düğünlerinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul ederken lisans ve ön lisans mezunları köçek olmadan da düğünlerin yapılabileceğini belirtmiştir. Kastamonu yöresinde köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır. 10-15, 16-25, 56-65 ve 64-75 yaş arası Kastamonu düğünlerinin köçeksiz yapılmayacağını düşünmektedir. Kastamonu düğünlerinde köçeklerin bulunması 10-25 ve 56-75 yaşları arasında önemli görülürken 26-55 yaş arası katılımcıların köçeksiz de düğünlerinde yapılabileceğini düşündükleri tespit edilmiştir. Kadınlar için köçekli düğünlerin daha çok önem taşıdığını, Kastamonu yöresinde köçeksiz de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

2- İlkokul, lise, ön lisans, lisans mezunlarının köçekleri izlerken daha çok mutluluk duydukları tespit edilmiştir. Farklı eğitim mezunu katılımcılar tarafından köçeklerin izlenimi sırasında da mutluluk duyulduğu ortaya çıkmıştır.

3- Köçek ile yapılan düğünler geleneksel yapısından dolayı korunduğu onun dışında bir anlam ifade etmediği, köçek olmadan da yöre de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

4- Kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla köçekler eşliğinde yapılan düğünleri daha anlamlı buldukları belirlenmiştir. Her iki cinsiyet durumuna göre köçek olmadan da düğünlerin anlamlı olabileceği, köçek olmadan da yöre de düğünlerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

5- Tüm eğitim grubundaki katılımcıların köçeklerin bulundukları düğünlere gitmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Evli olan katılımcıların köçekli düğünlere daha çok katılmak istedikleri belirlenmiştir. Kadın katılımcıların köçeklerin bulundukları düğünlere daha çok rağbet gösterdikleri belirlenmiştir. Tüm cinsiyet grubuna ait katılımcılar tarafından köçeklerin olduğu düğünlere gitmek istedikleri ortaya çıkmıştır.

6- Tüm eğitim grubuna ait katılımcıların köçeklerin olduğu düğünlerde kendilerini rahatsız ve huzursuz hissetmedikleri ortaya çıkmıştır.

7- Kastamonu yöresinde yaşayan katılımcıların düğünlerde köçeklerle birlikte oynamayı tercih etmedikleri, köçeklerin danslarını daha çok izledikleri ortaya çıkmıştır.

8- İlkokul, ortaokul, ön lisans, yüksek lisans mezunu katılımcılar tarafından köçekler kesinlikle düğünlerin neşesi ve eğlencesi olarak kabul edilmektedir. Düğünlerde yapmış oldukları performans dansları ile köçekler yöre düğünlerin neşesi ve eğlencesi olarak görüldükleri ortaya çıkmıştır.

9- Köçeklerin dans ettikleri düğünlere en fazla katılım lisans mezunları tarafından gerçekleşmiştir. Tüm eğitim grubuna ait katılımcılar tarafından köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterildiği ortaya çıkmıştır.

Kadınların köçeklerin dans ettikleri düğüne katılım durumlarının erkek katılımcılara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Cinsiyet durumu göz önünde alındığında, iki cinsiyet grubunun da köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Esnaf, özel sektör, öğrenci, diğerleri meslek gruplarındaki katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğünlere daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Eğitim durumu göz önüne alındığında, tüm meslek grupları tarafından köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterildiği ortaya çıkmıştır.

Doğum yeri göz önünde alındığında, Kastamonu yöresinde yaşayan katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Köçeklerin her yaş grubu tarafından izlenildiği ve dans ettikleri düğünlere katılım gösterildiği ortaya çıkmıştır.

Evli olan katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğüne daha fazla katılım gösterirken, tüm medeni durumdan katılımcıların köçeklerin dans ettikleri düğünlere katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

10- Araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Bu farklılığın lise ve lisans mezunları düzeylerinin arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

11- Araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların köçek olmadan düğünler anlamsızdır puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Bu farklılığın ilkokul ve ön lisans mezunlarının düzeyleri arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde ilkokul mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

12- Araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların köçeklerle beraber düğünlerde oynamayı sevme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olduğu bulunmuştur. İstatistiksel farklılıklar incelendiğinde bu farklılığın lise mezunlarının ilkokul ve ön lisans mezunlarından daha yüksek puan ortalamalarından yüksek olduğu saptanmıştır.

13- Araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların köçek olmadan düğünler anlamsız puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

14- Araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların köçek olan düğünde kendimi rahatsız huzursuz hissedirim puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olduğu bulunmuştur.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek ve eğitim bağımsız değişkenlerine göre, Kastamonu halkının köçeklik mesleğine bakış açısı nasıldır? Alt problemi başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1- Doğum yeri göz önüne alındığında, 14 katılımcının ailesinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğu tespit edilmiştir. İlkokul, ortaokul, lise, ön lisans, lisans mezunlarının ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişiler yer alırken, yüksek lisans mezunu katılımcıların ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olmadığı saptanmıştır. Mezuniyet durumu yükseldikçe köçeklik mesleğine talebin azaldığı, günümüzde köçeklik mesleğinin popüler meslekler arasında yer almadığı ortaya çıkmıştır. Ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen meslek gruplarının; öğrenci, çalışmıyor, özel sektör, ev hanımı, devlet memuru katılımcıların ortaya çıkmıştır. Ailesinde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kadın katılımcıların oranlarının erkek katılımcılara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tüm medeni durumlarındaki katılımcıların ailelerinde köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilerin olduğu,

medeni durumu bekâr olan katılımcıların ailelerinde daha çok tercih edildiği, köçeklik mesleği günümüzde talep edilen meslekler arasında olmadığı ortaya çıkmıştır.

2- Tüm eğitim grubuna ait katılımcılar tarafından izledikleri köçeklerin dans performanslarının güzel ve olumlu bulunulduğu ortaya çıkmıştır. Köçeklerin dansları tüm yaş grubu tarafından güzel ve olumlu bulunurken 36-45 yaş grubunun beğenme oranlarında azalmalar olduğu tespit edilmiştir. İzlenen köçeklerin dansları tüm yaş grupları tarafından güzel ve olumlu bulunulduğu tespit edilmiştir. Çalışmıyor, diğerleri, öğrenci meslek gruplarının diğer meslek gruplarına oranla izledikleri köçeklerin danslarını daha fazla beğendikleri olumlu buldukları vermiş oldukları cevaplar yoluyla tespit edilmiştir. Tüm meslek grubu katılımcıları tarafından izlemiş oldukları köçeklerin danslarının güzel ve olumlu bulunulduğu ortaya çıkmıştır.

3- Eğitim durumunda yükselmeler yaşandıkça köçeklerin danslarının taklit edilmesinde azalmaların yaşandığını, köçeklerin dans figürlerini eğlencelerde kendileri tarafından sergiledikleri ortaya çıkmıştır.

4- Tüm meslek grubundaki katılımcılar tarafından köçeklerin profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçı olarak görüldükleri ortaya çıkmıştır.

5- Köçekler kostümünü sadece dans performansları sırasında kullandıkları, günlük hayatta toplumdaki diğer katılımcılar gibi günlük giyim-kuşam tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

6- Köçeklik mesleğinin ilkökul, lise, önlisans, lisans mezunları tarafından tercih edebilecekleri meslekler arasında olduğu, yüksek lisans mezunları tarafından tercih edilmeyecek meslek grubu olarak düşünüldüğü tespit edilmiştir. Köçeklik mesleğine bir anlam yüklemesi yapılmadığından dolayı toplumsal statüde tercih edilen meslek grubu arasında olmadığı, gelecek yıllarda talep olmamasından dolayı yok olacak meslekler arasına girebileceği ortaya çıkmıştır.

7- İlkokul, ortaokul, lise ve yüksek lisans mezunlarının, ön lisans ve lisans mezunlarına oranla köçeklik mesleğine daha çok saygı duydukları belirlenmiştir. Tüm mezuniyet grupları tarafından köçeklik mesleği ile ilgilenen kişilere saygı duyulurken, köçeklerin mesleklerine karşı bir ön yargının olmadığı ortaya çıkmıştır.

8- Köçeklerin kadın kılığına giren erkekler olmadıkları sadece performansları için kostüm kullandıkları ortaya çıkmıştır.

9- Kastamonu yöresinde düğün sahiplerinin ekip üyelerine ve köçeklere; ekip kartı, telefon, toplumdaki kişilerin tavsiyesi, düğün sahibinin veya toplumdaki kişilerin ekip üyelerine veya ekip başına haber vermesi, sosyal medya, organizasyon şirketleri, “*okunuk ve peşkür*” isimli hediyein verilmesi, davulcular kahvesi (liman kıraathanesi), köy dernekleri vasıtası ile ulaştıkları ortaya çıkmıştır.

10- Ayip, Cineviz, Karabatak (Karapatak), Hırca Ali’nin Yeğeni, Karaböcek, Akcibas, Kral, Çökelez, Çakıcı, Karaali, Karayılan, Topuz, Pire, Cazu, Sinek, Böcek, Pilot, Karasali, Kara Veli (Kara Mustafa), Kör Hasan, Okumaz, Alın Yarık, Güngör, Cineviz, Tekneci, Kiraz, Geymene, Erikli, Yeniceli, Arap, Eskiaçyalı, Kiseköylü, Karakoçlu Tekneci, Karayılan’nın Hasan, Efe Şükrü’nün Oğlu, Karınca, Çete, Cinli, Meye Köy’lü ve Zeyni’dir”. Ekiplerde yer alan ekip üyelerine ve köçeklere; liderlik, oyun, müzisyen, fiziki özellik, aile adı, ekip adı ve yaşadığı yöresine göre lakapların (takma isim) verildiği bu şekilde ekip üyelerinin toplumda tanındıkları ortaya çıkmıştır.

11- Köçekler ve ekip üyeleri ramazan, kına gecesi, erkek ve festival eğlencesi ve sünnet düğünü, festival, panayır eğlencelerinde de yer aldıkları ortaya çıkmıştır.

12- İnebolu, Taşköprü, Bozkurt, Hanönü, Merkez, Şenpazar yerleşim yerindeki davulcuların yöresel halk oyunları (kıspet, milli kıyafet, yöresel kıyafet) kostümünü tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Azdavay, Şenpazar, Cide yerleşim yerlerindeki davulcular eğlencelerde yöresel kıyafet (Kastamonu yöresi halk oyunları kostümü) kullanmaktadır. Köylerde davulcuların sivil kıyafeti tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Azdavay, Bozkurt, Cide ilçesi yerleşim yerlerindeki kemaneciler düğün eğlencelerinde özel (sahne) kıyafet tercih ettikleri yöresel kostüm kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. İnebolu, Taşköprü, Cide, ilçelerindeki zurnacı müzisyenler düğün eğlencelerinde sivil kıyafet (gündelik kıyafet) tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Merkez yerleşim yerindeki zurnacı müzisyenler ise yöresel kostümü tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Şenpazar ilçesinde zurnacı müzisyenler tarafından “*yöresel kostüm ve sivil kıyafet*” İnebolu ilçesindeki zurnacı müzisyenler tarafından “*özel (sahne) kıyafet*” eğlencelerde tercih edilmektedir. Taşköprü ve Şenpazar ilçesindeki köçeklerin dans kostümünün dışında yöresel kostümü de tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

13- Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Bozkurt, Cide ilçelerinde köçeklik mesleğinin desteklenerek gelecek kuşaklara aktarılmasının gerekli olduğu, ülke içinde yerli ve yabancı turistlere Anadolu’nun kültürel zenginliğinin bir parçası olarak tanıtılması,

mesleklerinin diğ er meslek dallarından farklı tutulmadan, severek yaptıkları mesleklerine toplumdaki kişilerin ön yargı ile düşünmeden ve mesleklerine saygı gösterilmesinin istenildiğı ortaya çıkmıştır.

14- Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Bozkurt, Cide, Hanönü ve Merkez yerleşim yerinden elde edilen bilgiye göre köçeklerin ve ekip üyelerinin gelecek kuşaklara aktarılmasının gerekli olduğı belirlenmiştir. Hanönü ve Taşköprü ilçesinde ekip  yeleri ve köçekler kültür olarak benimsenerek ve önemli görüldükleri ortaya çıkmıştır. Köçeklik geleneğı Kastamonu yöresinin ayrılmaz bir parçası olarak düşünülmektedir. Popüler müzik, teknoloji, kültürel etkileşim, maddiyat, düğün süresinde azalma, g  ler, eğıtim vb. sebepler mesleklerine günümüzde talebi azalmıştır.

15- Ekip  yeleri ve köçekler abi, baba, dede, eş vb. aile  yeleri tarafından desteklenmektedir. Azdavay, Şenpazar, İnebolu, Cide, Taşköprü, Bozkurt, Hanönü, Merkez yerleşim yerlerindeki ekip  yeleri ve köçeklere aile  yeleri (abi, dede, baba, eş) tarafından destek verildiğı, yok denilecek kadar karşı çıkma durumu yaşanmış olsa bile zaman sürecinde olumlu karşılanıldıklarına ve mesleklerine günümüzde de devam ettikleri ortaya çıkmıştır.

16- Azdavay, Şenpazar, Cide ilçelerinde köçeklik ve ekip  yeliğı mesleki açıdan maddi unsurlar göz önünde bulundurularak yapılırken İnebolu, Bozkurt ve Taşköprü, Merkez yerleşim yerlerinde maddiyat ve hobi unsurları göz önüne alınarak yapılmaktadır. Yöredeki ekip  yeleri ve köçekler mesleklerini hobi ve maddi kazanç unsurlarından ikisini de göz önünde bulundurarak mesleklerini günümüzde ki eğılencelerde icra ettikleri ortaya çıkmıştır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1- Yaygara parçasının günümüz düğünlerinde ekip  yeleri tarafından  alınarak, havanın (ezginin) ara nağmelerine köçeklerinde eşlik ettiğini, günümüzde ağırlı sahil kesimi eğılencelerinde tercih edildiğı tespit edilmiştir.

2- Repertukul'a göre düğün eğılencelerinde yer alan türkülerin (havaların) isimlerine ve notalarına erişilememiştir. Develi türküsünün en az 90 yıl önce yörede kullanıldığı köçeklerin dans ettikleri havalar arasında olduğı kaynak kişinin aracılığı ile tespit edilmiştir.

3- Yöreye ait 7'li ve 11 heceli düğün manileri tespit edilmiştir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Cinsiyet değişkenine göre, Kastamonu halkının köçekleri profesyonel dansçı olarak görme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi soru türüne göre araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların “*köçekler profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçılardır*” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

Kurt (2007)’un “*Dansçı Erkeğe Yönelik Önyargılı Bakışın “Sinop Köçekleri” Örneği Üzerinden İncelenmesi*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*köçeklik eğitimi*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan araştırmaya göre tam tersi sonuç elde edilmiştir. Yapılan şimdiki araştırmada köçeklerin ilk aşamada soyut ifadeler ve sözlü ifadeler ile yönlendirildiği, köçeklikten müzisyenliğe terfi aşamasında somut ifadelerle yönlendirikleri ortaya çıkmıştır.

“Bazı illerde, ustalarının dönerken başlarının dönmemesi için onları eğittiğini; bunun için kendilerini büyük sepetlerin içinde tavana asarak ve hızla döndürerek alıştırma yaptıklarını yazar” (Kurt, 2007: 75).

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Cinsiyet değişkenine göre, Kastamonu halkının köçeklik mesleğine saygı duyma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi soru türüne göre araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların “*köçeklik mesleğine saygı duyma*” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Kurt (2007)’un “*Dansçı Erkeğe Yönelik Önyargılı Bakışın “Sinop Köçekleri” Örneği Üzerinden İncelenmesi*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*köçekliğin reddi*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan araştırmada tam tersi sonuç elde edilmiştir. Günümüzde köçeklik geleneğinin sahiplendiği, çoğunlukla erkeklerin saygınlığını yitirmediği, yörede köçeklerin profesyonel dansçılar olarak kabul edildiği ortaya çıkmıştır.

“Kastamonu ve Sinop dernekleri tarafından reddedilmesinin de gösterdiği gibi gelenek sahiplenilen, onur duyulan bir gelenek değildir. Kadın gibi dans eden erkeklere sahip olmanın ekinin saygınlığını azaltacağı düşünülür. Mesleği köçeklik olan kişiler, toplumsal olarak ciddi bir saygınlığa sahip değildirler. İşleri, geçici bir iş olarak görülür ve erkeklere pek yakıştırılmaz” (Kurt,2007: 86, 93).

Taşkın, B. (2012)’ın “*Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*köçeklerin meslekleri*” ile ilgili araştırması belirlenmiştir. Yapılan araştırmada tam tersi sonuç elde edilmiştir. Yöredeki köçeklerin ve ekip üyelerinin mesleklerinde apartman görevliliğine rastlanılmamıştır. Bu mesleği devralan veya görüşülen köçekler mesleklerine kendi istekleri ile küçük yaşlarda başladıkları söylenebilir.

“Yapılan meslekler arasında özellikle apartman görevliliği dikkat çekicidir. Bu mesleği yapan Sinoplu sadece bir köçek (%1,6) varken, Kastamonululardan 8 kişi (%9,2) bu işi yapmaktadır” (Taşkın, 2012: 44).

“Maddi imkânsızlıklar ve iş bulamamak da köçekliğe yöneltmede önemli bir etkidir” (Taşkın, 2012: 49).

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçek danslarını taklit durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi soru türüne göre araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların “*köçeklerin danslarını taklit etme*” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Bu farklılığın lise ve ön lisans düzeyleri arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir. Çakmakoglu, B. (2017)’nin “*Kastamonu Yöresi Geleneksel Müzik Pratiklerinde Kemâne*” konulu doktora tezi çalışmasında “*köçeklerin dansları*” ile ilgili araştırması belirlenmiştir. Yapılan araştırmada tam tersi sonuç elde edilmiştir. Yöredeki köçeklerin danslarının günümüzde taklit edilmediği geleneksel yapısından dolayı korunduğu ortaya çıkmıştır.

“Köçeklerle dans etme eyleminde dikkati çeken nokta, katılımcıların köçek dansı figürlerini taklit etmesidir” (Çakmakoglu, 2017: 67).

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçek danslarından fanatik derecede etkilenme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi soru türüne göre araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların “*izlenilen köçeklerden fanatik derecede etkilenme*” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olduğu bulunmuştur. Bu farklılığın lise ve lisans

mezunlarının düzeyleri arasında olduğu saptanmıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunlarının lehine bir durum olduğu söylenebilir.

Onuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşlarının ilerlemesine bağlı olarak değişiklik olma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi soru türüne göre araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların *“köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşımın ilerlemesi ile değişiklikler oldu”* puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. İstatistiksel farklılıklar incelendiğinde bu farklılığın lisans mezunlarının lise ve ortaokul mezunlarından puan ortalamaların daha yüksek ortalamalarının olduğu saptanmıştır.

Erkan (2011)’ın *“Köçek Tipinin Kökeni Üzerine Bir Deneme”* adlı makale çalışmasında ve Ersoy, Ş. (2007)’un *“Osmanlıda Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Köçekler, Çengiler”* konulu yüksek lisans tez çalışmasında *“köçeklerin dini rütüellerdeki yeri ve köçeklik geleneği”* ile ilgili tarafından yapılmış olan araştırması belirlenmiştir. Yapılan araştırmada tam tersi sonuç elde edilmiştir. Geleneğin şekil değiştirmesi hakkında çalışmalar sırasında herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır. Günümüzde köçeklik geleneği hakkında somut bilgiye ulaşılmadan bunun doğru olmayacağı ve düşünülmeyeceği söylenilebilir.

“Osmanlının son yıllarına doğru 1857’de yasaklanan köçeklerin çoğu Mısır’a göç etmiştir. Çengicilik geleneği, çingene dansçılarda çiftetelli ve karşılamalarla yer değiştirip Makedonya’da ve Kosova’da “cocek” ya da “cucek” Bulgaristan’da “kjucek” adıyla devam ettirilmiştir. Köçeklerin ise Anadolu Abdallarının bir geleneği olarak Kastamonu ve Orta Anadolu’da devam ettirildiği görülmüştür” (Ersoy, 2007: 119).

“Öngel (1997:269)’de; Erkan Öncel’in açıklamasının kabul edilebilir olduğunu tasavvufi zümrelerin kendi yaşam biçimlerinin “kadın kılığına girerek oynama biçiminde köçeklik geleneği etkilemediği hakkında izlenim uyandırdığını belirten Erkan, ele aldığı çalışmasında; “Sırtlarında yalnız bir tennure, adeta çıplak denecek bir şekilde, daima yalın ayak ve başları açık” olan ve dualar ederek dilenen dervişler ve köçeklerinin görünümü ile aykırı bir görünüm oluşturmaktadır. Böyle bir varsayım bizi tarihin belirli bir zaman diliminde büyük bir sosyal değişimin, derviş köçeklerini, bir anda şekil değiştirerek eğlence amaçlı olarak kadın elbisesiyle dans eden karakterlere dönüştüğünü veya tam tersini hayal etmeye zorlamaktadır” (Öngel, 1997: 269; akt: Erkan, 2011: 228).

“Köçeklik geleneği günümüzden 50-60 yıl öncesine kadar yaygın biçimde devam etmekte idi. Geleneğin sadece Abdallar aracılığıyla sürdürülmediği ise Çankırı ve Kastamonu örneklerinde, kaynak kişilerin verdiği bilgiler aracılığıyla görülmektedir” (Erkan,2011:232).

Nasman (1999)’ın “*Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*Kastamonu eğlenceleri*” ile ilgili tarafından yapılan araştırması belirlenmiştir. Yapılan araştırmada tam tersi sonuç elde edilmiştir. Teknoloji ile değişen eğlence hayatının geleneksel çerçevede korunduğu kısır döngüye girmesi yerine yöredeki eğlencelerin zaman süreci ile farklı bir boyut aldığı davul-zurna ekiplerinin ve köçek üyelerinin geleneksel yapısı ile korunduğu bir söylenebilir.

“Günümüzde Kastamonu’daki eğlence ortamına bakıldığında, geleneksel yapı çerçevesinde, belirli ve düzenli bir eğlence hayatının olmadığı görülmektedir. Eski dönemlerde, çok renkli bir eğlence hayatına sahip olan Kastamonu yöresi, yaşam şartlarının zorlanması ve teknoloji ile beraber eğlencelerin farklı yönere kaymasının sonucunda, sınırlı ve kısır bir döneme girmiştir” (Nasman, 1999: 105).

Erkan, S. (2010)’ın “*Türk Halk Danslarında Köçeklik Geleneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasında “*köçeklik geleneği*” ile ilgili tarafından araştırması belirlenmiştir. Demirsipahi, (1975:307) köçekleri kadın kılığına giren erkek şeklinde tanımlamıştır. Yapılan araştırmada tam tersi sonuç elde edilmiştir. Köçeklerin kadın kılığına girmedikleri sadece performansları sırasında kostüm kullandıkları ortaya çıkmıştır.

“Demirsipahi (1975:307)’ye göre köy köçeği; köylerde 10-16 yaşları arasında kadın giysileri giyerek para karşılığı oynayan oyuncular” (Demirsipahi, 1975: 307; akt: Erkan, 2010: 42).

On Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Eğitim durumu değişkenine göre, Kastamonu halkının çocuklarını köçeklik mesleğine yönlendirme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır? Alt problemi soru türüne göre araştırmaya katılan farklı eğitim durumlarına sahip katılımcıların “*köçeklik mesleği ile ilgilenmek isteme*” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. İstatistiksel farklılıklar incelendiğinde bu farklılığın lise mezunlarının ön lisans ve lisans mezunlarından daha yüksek puan ortalamalarından yüksek olduğu saptanmıştır.

Öneriler

Aşağıda yapılan araştırmanın konusu kapsamında yedi maddelik öneriye yer verilmiştir.

1- Araştırmada “*nitel ve nicel araştırma*” yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Bu araştırmanın temel amacı köçeklerin toplumdaki statüleri ve günümüzdeki düğün eğlencelerindeki yerlerinin tespit edilmesi için amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın Türkiye bağlamında, Türkiye’de köçeklerin nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin kullanılarak incelenebilmesi açısından bir ilk olması nedeniyle literatüre katkı sağlayacağı ve bu doğrultuda yapılabilecek yeni çalışmalara da ışık tutacağı düşünülmektedir.

2- Köçeklik geleneğini cinsiyet unsuru ile bağdaştırmak yerine günümüz akademik düzeyde eğitim veren kurumlarda ders olarak ele alınması, cinsel içeriğinden ayrı tutularak halk dansları ve Anadolu eğlence kültürü kapsamında hak ettiği yeri bulması sağlanılmalıdır.

3- Köçek ve davul-zurna ekiplerine ait kıraathanelerin dernek yapısı haline getirilerek, bu meslek ile ilgilenen kişilere kültür müdürlükleri ve yerel yönetimler vasıtası ile sahip çıkılarak gerekli sosyal haklar verilmelidir.

4- Köçeklerin danslarındaki anatomik yapı ve hareket notasyonu incelenerek yüksek lisans ve doktora çalışmalarında kullanılması sağlanmalıdır.

5- Kastamonu Yöresinde Karayılan’ı anma etkinlikleri kapsamında Kültür Bakanlıkları, Belediyeler ve Milli Eğitim Müdürlükleri işbirliği ile uluslararası vurmali çalgılar (Dinçer Özer ile) festivali düzenlenilerek yöredeki tüm ekip üyelerinin ve Türkiye genelindeki öğrencilerin festivale dâhil ve davet edilmesi sağlanılmalıdır.

6- Yerli, yabancı turistlere ve yerel halka köçek ekip üyelerinin tanıtılması yoluna gidilmelidir.

7- Araştırma ile elde edilen türkülerin (havaların) notaları ve sözleri TRT Repertuarına kazandırılma yoluna gidilmelidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ALP, E. (drl). (2004). *Kastamonu Şehitler Antolojisi 1*. İstanbul: Alp Yayınları.

ABDULKADİROĞLU, A. & AKSOYAK, İ. H. & DURU, N. K. , (1998). *Kastamonu Jurnal Defteri (1252-1253/1836-1837)*. Ankara:11. T.C Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.

ACAR, H. (2006). *(Tarihte) Kastamonu*. 2. Basım. İstanbul: Çetin Matbaacılık.

ACAR, M. (2003). *Cide ve Yöresi Folkloru*. Ankara: Gazi Kitabevi.

AKTÜZE, İ. (2003). *Müziği Anlamak: Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*. C. 1. İstanbul: Pan Yayıncılık.

AĞA, H. H. İ. *Tarih-i Enderun Letaif-i Enderun (1812-1830)*. C. Kayra (çev). İstanbul: Güneş Yayınları. (orjinal baskı tarihi 1987).

ASLIYÜCE, E. (2003). *Türkiye'nin Yüreği Kastamonu*. C. 3. İstanbul: Yesevi Yayıncılık.

ATAMAN, S. Y. (1992). *Eski Türk Düğünleri ve Evlenme Rit'leri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

BARDAKÇI, M. (2005). *Osmanlı'da Seks*. 4. Basım. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

BOZKURT, F. (2006). *Türk İçki Geleneği*. 1. Basım. İstanbul: Kapı Yayınları.

BAYRAKTAR, F. (1998). *Araç'lı Şehit ve Gazi Atalarımızın Soy Kütüğü*. İzmir: Akademi Kitabevi.

BAYRAKTAR, F. (2014). *Araç Yöresinden Fıkralar ve Fıkramsı Anlatımlar*. Ankara: Kültür Ajans Yayınları.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. & ÇAKMAK, E. K. & AKGÜN, Ö. E. & KARADENİZ, Ş. & DEMİREL, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 19. Basım. Ankara: Pegem Akademi.

- CANDAN, E. (2002). *Türkler 'in Kültür Kökenleri*. 1. Basım. İstanbul: Sınır Ötesi Yayınları.
- CİHANGİR, M. S. (hızl). (1998). *Kastamonu Eski Eserleri (Kastamonu Âsâr-ı Kadimesi)*. Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi Yayınları.
- ÇORUK, A. Ş. (2001). *Eski Zamanlarda İstanbul Hayatı, Ali Rıza Bey (Balıkhane Nazırı)*. 2. Basım. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- DÜZENLİ, P. (2014). *İslam Kültür Tarihinde Musiki*. İstanbul: Kayıhan.
- ERDOĞDU, A. (1991). *Kastamonu Folkloru 1*. Kastamonu.
- ERDOĞDU, A. (2008). *Kastamonu Folkloru 2*. Kastamonu: Detay Kopyalama-Kırtasiye.
- ERDOĞDU, A. (2012). *Kastamonu Davul Kültürü ve Karayılan*. 1. Basım. Ankara: Atalay Matbaacılık. Kültür Ajans Yayınları.
- ESKİ, M. (drl). (1975). *Kastamonu Halk Şairlerinden: Âşık Yorgansız Hakkı Bayraktar*. Ankara: Eroğlu Matbaası.
- VURAL, G. F. (2016). *İslamiyet'ten Önce Türklerde Kültür ve Müzik Hun, Kök Türk ve Uygur Devleti*. İstanbul: Ötüken.
- Türkiye Gazetesi Yayınları. (2006). *Osmanlı Kültür ve Medeniyeti-2*. C. 2.
- Kastamonu İl Yıllığı*. (1973). Ankara: Yarı Açık Cezaevi Matbaası.
- Kastamonu İl Yıllığı 1967*. (1968). Ankara: Ulusal Basımevi.
- KAZMAZ, S. (1997). *Kastamonu: Geçmiş Günler ve Küçük Sanat Hayatı*. Ankara: Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı.
- KARA, İ. (2012). *Osmanlıya Yön Veren Kastamonulular*. 2. Basım. İstanbul: Çınar Matbaacılık.
- KOÇU, R. E. (2015). *Eski İstanbul'da Meyhaneler ve Meyhane Köçekleri*. 4. Basım. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık.
- KUBAT, M. (2015). *İslâm Mezhepleri Tarihi*. 2. Basım: Kitap Yayınları.

- KÜTÜKLÜ, F. & TUNOĞLU, K. (2012). *Bir Şehrin Hafızası. Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kastamonu*. İstanbul: Ceren Matbaacılık.
- KÜÇÜK, N. (2010). *Gelenekten Geleceğe Kastamonu*. Ankara: Ankara Ofset.
- KÜPELİ, O. (1999). *Osmanlı Devleti'nde Panayır Organizasyonları ve Gönen Hacı İsa Panayırının Tarihine Dair, (Osmanlı 3 İktisat)*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- OZANOĞLU, İ. (1952). *Kastamonu Kütüğü*. İstanbul: Şirketi Mürettibiye Basımevi.
- ÖZTUNA, Y. (2006). *Türk Mûsikîsi (Akademik klasik Türk San'at Mûsikîsi'nin Ansiklopedik Sözlüğü)*. C. 1. Ankara: Orient Yayınları.
- ÖZTUNA, Y. (2015). *Osmanlı Hareminde Üç Haseki Sultan*. 9. Basım. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.
- TAN, N. (2005). *Sepetçioğlu Osman Efe*, 2. Basım. Ankara.
- TANRIKORUR, C. (2003). *Osmanlı Dönemi Türk Musikisi*, 1. Basım. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- SAZ, L. (1925). *Anılar 19 Yüzyılda Saray Haremi*. Ş, S. Sılan (çev.) 3. Basım. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları, (orjinal baskı tarihi 2010).
- SEZEN, Y. (2011). *Kültür ve Din: Türk-İslam Örneği*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- ÜNAL, M. A. (2008). *Osmanlı Devrinde Sinop*. 1. Basım. Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları.
- YAMAN, T. M. (1935). *Kastamonu Tarihi: XV'inci Asrın Sonlarına Kadar*. İstanbul: Ahmed İhsan Matbaası.
- ZENGİN, A. Y. (2008). *Düğünleriyle, Türküleriyle, Manileriyle Kastamonu*. İstanbul; Ilgaz Yayınları, ATS Kitabevi.

Tezler

- BELCE, M. S. (2018). *Ulvi Cemal Erkin'in "Köçekçe" İsimli Orkestrası İçin Dans Rapsodisi'nin Müzikal Analizi ve Orkestra Şefliği Teknikleri Açısından İncelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Kompozisyon Şefliği Anasanat Dalı Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu.
- ÇAKMAKOĞLU, B. (2017). *Kastamonu Yöresi Geleneksel Müzik Pratiklerinde Kemâne*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- ERKAN, S. (2010). *Türk Halk Danslarında Köçeklik Geleneği*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- ERSOY, Ş. (2007). *Osmanlıda Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Köçekler, Çengiler*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- KARAKOÇ, K. (2018). *Osmanlı-Bizans Kroniklerinde Düğün ve Ölüm*. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- KAVAS, A. (2014). *Eş Cinsel İmgenin İnşası*. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- KURT, B. (2007). *Dansçı Erkeğe Yönelik Önyargılı Bakışın" Sinop Köçekleri" Örneği Üzerinden İncelenmesi*. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- KONUT, C. (2012). *Din ve Sekülerlik Bağlamında Eğlence Kültürü: Gaziantep Düğünleri Örneği*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- NASMAN, U. T. (1999). *Köçeklik Geleneği*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- PANOVA, M. (2018). *Ankara Salon Düğünlerinde Ritüelleştirme, Performans ve Akılcılaştırma*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

UZUN, H. (1993). *Köçekçeler*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

ÜSTÜNDAĞ, B. (2018). *Türkiye ve Fas Düğünlerinin Halkbilimi Uygulamaları Açısından Karşılaştırmalı Sosyolojik İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

TATAR, E. P. (2006). *Antakya ve Çevresindeki Düğünlerin Sosyal/Kültürel Değişim ve Etkileşimleri*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

TAŞKIN, B. (2012). *Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

VARDAR M. (2010). *Çankırı'da Kına, Nişan ve Düğün Geleneği*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

İnternet Erişimleri

Köçek Nedir. (2013). Erişim Tarihi: 07 Ağustos 2017,
<http://www.bilgileniyor.com/2013/06/kocek-nedir.html>.

Köçekler ve Çengiler. (t.y). Erişim Tarihi: 07.08.2017,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,79460/kocekler-ve-cengiler.html>.

Köçek. (t.y). Erişim Tarihi: 17. 01. 2019,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-79459/kocek.html>.

Safranbolu Düğünlerinde Oyun. (t.y). Erişim Tarihi: 18.01.2019,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-79613/safranbolu-dugunlerinde-oyun.html>

<http://www.repertukul.com/>. Erişim Tarihi: 01.12.2018.

Sürelî Yayınlar

- AKSOYAK, İ. H. (2009). *17. Yüzyıldan Tescilli Bir Köçek: Behzat*. Milli Folklor. 21. 84, 127-129.
- AKGÜL, S. (2013). *Vardar Yeniceî Hayâlî Bey'in Divanında Kalenderîlik İzleri*. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi. 68, 157-170.
- ATLI, S. (2011). *Kastamonu Masallarında İnanç ve Adetler*. CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi. 9. 2, 390-406
- BAŞARAN, S. (2009). *Karagöz Oyununda Çengi Kıyafeti*. Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi. 1. 2/2, 107-130.
- BERBER, O. (2009). *Türk Kültüründe Eğlence ve Birlik Unsuru Olarak Düğünler*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2. 10, 1-10.
- ERSOY ÇAK, Ş. (2010). *Osmanlı Eğlence Hayatında Dans Unsurları Olarak Köçekler, Çengiler*. Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi. 3. 5, 82-95.
- DEMİR, B. & TOPBAŞOĞLU, K. (2007). *Türk ve Rus Halklarında Eskimeyen Gelenek: Düğün*. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1-18.
- DİKME, H. (2012). *Osmanlı'da Halkla İlişkiler: Sultan Abdülaziz Dönemi Örneği*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 5. 21, 293-305.
- ERKAN, S. (2011). *Köçek Tipinin Kökeni Üzerine Bir Deneme*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi. 18. 1, 223-240.
- ERDOĞDU, A. (1995). *Kastamonu Halk Oyunları*. Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi. Türkiye İş Bankası Yayınları. 27, 55-57.
- ÇALIŞKAN, E. , S. Ş. (2016). *Türk Folklorunda Lâkap Verme Geleneği: Bartın Örneği*. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 14. 3, 103-126.
- FEYZİOĞLU, N. (2005). *Atilla İlhan'ın İki Romanında Halk ve Halk Kültürü*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 6. 2, 207-220.

- GÜRAY, C. (2014). *Abdalân-ı Rûm Topluluklarının İnanç Gelenekleri Üzerinden Semah İbadetinin Temellerine Bir Bakış*. Hünkâr Alevilik Bektaşilik Akademik Araştırmalar Dergisi. 1. 2, 5-14.
- GÖNEN, S. (2011). *Türk Kültüründe Kız Kaçırarak Evliliğin Köy Seyirlik Oyunlarındaki İzleri*. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi. 1. 29, 45-55.
- GÖNCÜOĞLU, S. F. ve Ş. P. Yavuztürk. (2009). *Sulukule ve Çingeneleri*. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi. 23, 107-134.
- KARACABEY, S. (1995). *Gelenekselden Batı'ya Türk Tiyatrosu*. Tiyatro Araştırmaları Dergisi. 12. 12, 001-010.
- KANKAL, A. (2005). *Türkmen'in Kaidesi Kastamonu (XV-XVIII. Yüzyıllar Arası Şehir Hayatı)*. Tarih İncelemeleri Dergisi. 20. 2, 181-183.
- KARATAŞ, H. (2014). *Gelenegin Kuşaklara Aktarımı Bağlamında Bir Çatalzeytin Düğün Türküsü: "Dünür Ağa"*. Milli Folklor. 26. 101, 138-148.
- KESKİN, N. İ. (2013). *Fâzıl'ın Çengileri: Çengînâme Üzerine*. International Journal Of Social-Science. 6. 8, 329-371.
- KUYUMCU, F. N. (2014). *Rabelais' de Hiciv ve Hicvin İfadesinde Dil ve Dil Ötesi Unsurların Kullanımı*. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 3. 2, 222-231.
- KURT, A. (2012). *Anadolu'dan İstanbul'a Göç ve Kente Tutunma Sürecinde Göçmenler İçin "Kahvehaneler"in Önemi 1950 Sonrası Türk Romanından Okuma*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2. 32, 201-213.
- NASRATTINOĞLU, İ. Ü. (1995). *Kastamonulu İhsan Ozanoğlu*. Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi. Türkiye İş Bankası Yayınları. 27, 50-51.
- Ö. BAHAR, B. (2017). *Mesihî Divanında Sosyal Hayat*. Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi. 6. 12, 67-81.
- ÖTKEN, N. (2011). *Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Halk Oyunlarında Kadın*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 8. 1, 265-276.
- ÖZGEN, B. (2013). *Sünnet*. Anadolu'nun Dünyası. 143-147.

- ÖZEN, S. (2000). *Kastamonu: Feleğin Dansçıları Köçekler*. Atlas. 12. 93, 88-96.
- SAĞIR, A. (2017). *Batı Karadenizde Bir Kültür Unsuru Olarak Köçeklik*. Sosyoloji Dergisi. 36, 171-203.
- SEKMEN, M. & ATEŞ, P. A. (2014). *Türk Gösterim Sanatlarında Sirk*. Anadolu Üniversitesi Sanat & Tasarım Dergisi. 7. 7, 19-30.
- ŞENEL, S. (1995). *Kastamonu Halk Şairleri Üzerine*. Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi. Türkiye İş Bankası Yayınları. 27, 47-49.
- UZUN, H. (2011). *Köçeklerin Müzik Yapısı*. EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi. 1, 107-112.
- ÜRER, H. (2010). *Osmanlı'da Kahve/Kahvehane Kültürü ve Salihli'den Bir Kahvehane Örneği "Himaye-i Etfal"*. Sanat Tarihi Dergisi. 19. 2, 1-26.
- M. ÜMİT, N. (2014). *Çadırlardan Saraylara Türk Tiyatrosunun Sahneleri*. ART-Sanat. 1, 47-72.
- MELEK, Z. (1953). *Eski Devirlerde Köçekler Ve Çengiler*. Resimli Tarih Mecbuası. 47, C. 4. , 2705-2707/2729.
- YURTSEVEN, A. (2013). *XIX. Yüzyılın Ortalarında Boyabat Kazasının Köylerinin Sosyoekonomik Durumu*. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi. 5. 1, 1-10.
- YILMAZ, G. & SÖYLEMEZOĞLU, F. & YANAR, A. A. (2011). *Tokat İli Yöresel Kadın Giysileri*. Türk Sanatları Araştırmaları Dergisi. 1. 2, 107-118.
- YÜKSEL, G. , (2010). *Karadeniz'de Bir Zeybek Oyunu: Sepetçioğlu*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 7. 2, 1085-1095.
- YURTTADUR, O. & CİMİLLİ, H. C. (2015). *III. Selim ve Döneminde Osmanlı Sarayı'ndaki Kültürel Hayatın Sanat ve Mimarideki Etkileri*. Kalemisi. 3. 5, 121-146.

Sempozyum

- AKMAN, E. (2005). *Kastamonu Araç İlçesi Düğün Adetleri*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri:18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 303-310.
- AVCI, M. (2001). *Yeni Bin Yılın Başında Kastamonu'nun Sosyo-Ekonomik Kalkınmasında Turizm Seçeneği*. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 401-406.
- AYTER, A. (2008) *Kafkas Yöresi Giyim Kuşamında Süslenme*. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslar Arası Sempozyumu Bildirileri. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 420-422.
- BÜYÜKKASAP, E. & KARS, Z. (2005). *1922 İtibariyle Kastamonu'nun Eğitim, Sosyal, Ekonomik ve Sağlık Durumu*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 89-102.
- ÇAĞLAYAN, B. (2005). *Feride Hanım (1253/1835-1321/1903)*. İkinci Kastamonu Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 165-175.
- ÇAĞLAYAN, B. (2001). *Cem Sultan'ın Kastamonu Sancak Beyliği*. İkinci Kastamonu Sempozyumu Bildirileri 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 143-148.
- DEMİR, G. (2005). *Aile Sosyoloji Açısından Eski Kastamonu Düğünleri*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 363-370.
- DEMİRBAĞ, İ. (2008). *Geleneksel Kadın Giyiminde Kuşaklar*. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslar Arası Sempozyumu Bildirileri. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 291-296.

- DİNÇER, Z. & SAZAK, N. (18-22 Ekim 2016). *Gösteri Sanatlarının En Renkli Dansçıları; Kastamonu Köçekleri*. II. Uluslararası Müzik ve Dans Araştırmaları Sempozyumu (Bellek ve Kültürel Miras). Trabzon: 106-130.
- DURANLI, M. (2005). *Kastamonu Yer adları ve Sınıflandırma Çalışması*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 333-342.
- KAYIKÇI, D. G. (2005). *Kastamonu Halk Kültürü Ortamında Kadın Giysilerinin Tanıtımı ve Gelin Giysisinin Modernizasyonu*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 371-378.
- ERDOĞAN, Ö, A. (2005). *Kastamonu Ağzındaki Yabancı Kelimeler Üzerine Bir İnceleme*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 265-269.
- ERDEM, Ş. (2005). *Kastamonu İlinde Geleneksel Kadın-Erkek Kıyafetleri*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 563-574.
- EROĞLU, T. & YATMAN, E. (2008). *Türk Halk Oyunlarında Giysi Sorunu ve Geleneksellik*. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslar Arası Sempozyumu Bildirileri. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 37-46.
- İBRET, Ü. (2005). *Kastamonu'da İç Göç Hareketleri*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu 18-20 Eylül 2003, Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 697-706.
- KANKAL, A. (2001). *Fetihten XVI. Yüzyılın Sonuna Kadar Kastamonu Şehrinde İskân ve Nüfusa Dair Genel Gözlemler*. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 89-120.

- KUTLU, M. & ÖZMEN, A. (2008). *Kimlik (ler) Sembolü Olarak Giyim, Kuşam ve Süslenme*. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslar Arası Sempozyumu Bildirileri. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 305-309.
- NASMAN, U. T. (2001). *Köçekler*. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 369-377.
- KİŞİOĞLU, S. & ERENLER ÇAKAR, G. & BAYRAKTAR, F. (2005). *Bölgesel Giyim Tarzlarının Koleksiyon Tasarımı Temalarındaki Rolü*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 435-443.
- ÖZBAĞI, T. & KARAGÖZ, B. (2008). *Sivas İli Yöresel Kıyafetlerinden Örnekler*. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslar Arası Sempozyumu Bildirileri. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 229-241.
- PARLAR, G. & KILINÇ, F. (2005). *Türk Halk Kültüründe Geleneksel Anadolu Evlerinin Önemi ve Kastamonu'da Bulunan Bazı Konak Örneklerinin İç ve Dış Yapı Süslemeleri Üzerine Bir Araştırma*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 499-511.
- SANTUR, M. C. (2005). *Kastamonu Evlenme Adetlerinin Halk Bilimsel Açısından İncelenmesi*. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 18-20 Eylül 2003. Ankara: G.Ü İletişim Fakültesi Basımevi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 383-391.
- TAŞ, K. Z. (2001). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Yıllarında Kastamonu ve Havalisi*. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 31-36.
- YAKUPOĞLU, C. (2001). *Candar-oğulları Döneminde Kastamonu'da İçtimaî ve İktisadî Hayat*. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri: 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 55-80.

M. YILMAZ, E. (2016). *Anadolu Halk Kùltüründe Yer Alan Seyirlik Köy Oyunları (Yozgat İli Örneği)*. Uluslararası Bozok Sempozyumu. 3, 330-340.

YILDIZ, N. (2001). *Kastamonu'nun İlçesi Abana'da Düğün ve Bayram Adetleri*. Birinci Kastamonu Kùltür Sempozyumu Bildirileri: 21-23 Mayıs 2000. Kastamonu: Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Yayınları, 175-180.

Elektronik Süreli Yayınlar

- DEĞİRMENCİ, T. (2014). *Osmanlı Tasvir Sanatında Görselin Okunması: İmgenin Ardındaki Hikâyeler (Şehir Oğlanları ve İstanbul'un Meşhur Kadınları)*. Osmanlı Araştırmaları, academia. edu, 25-55.
- DURMAZ, U. (2005) *Kültürel Ekonomisi ve Sürdürülebilirlik Kalkınma Açısından Geleneksel Bir Oluşum Olan Panayırlara Bir Örnek; Gönen Panayırı*. academia. edu, 1-10.
- KESKİN, N. İ. (2013). *Fâzıl'ın Çengileri: Çengînâme Üzerine*. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, academia. edu, 6. 8, 329-371.
- KÜÇÜKBASMACI, G. (2012). *Halk Anlatısının Sözlü Kültür Ortamlarında Değişim ve Dönüşüm: Oda ve Konak*. Electronic Turkish Studies. 7. 2, 769-792.

Gazete

Taşköprü Sesi. (1978). *Düğünde Silah Atıldı Bir Kişi Tutuklandı.* s. 1.

Taşköprü Sesi. (1983). *Köçekli Adı Değiştirilmelidir.* s. 3.

Taşköprü Sesi. (1976). *Köçekli Köyü.* s. 1.

Kongre

- AKARSU, S. (2017). *Kastamonu'da Bir Kültür Adamı: Karayılan (Mahir Dağlı)*. IX. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Anka Basım Yayın, 121-124.
- TATLIDİL, E. (2006). *Globalleşen Dünyada Kent Kültürünün nemi*. I. Ulusal Kültür Kongresi: Demokrasi Kültürü ve Globaleşme: 3-5 Kasım 1997. 2. Basım. İstanbul: İstanbul Kültür Sanat Vakfı, 192-193.
- DİNÇER, Z. & SAZAK, N. & KAYAOğLU, F. (26-28 Eylül 2016). *Kastamonu Düğünlerin Vazgeçilmezi; Köçekçe Havalarının Derlenmesi*. II. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi E- Bildiriler Kitabı. Muğla: Müzik Eğitimi Yayınları, 371-384.

EKLER

EK 1. Anket Formundan Elde Edilen Veriler

1- Anket verisinin içerisinde bulunan açık uçlu “*Kastamonu düğün geleneği hakkında bilgi verir misiniz?*” sorusuna 410 katılımcı tarafından verilen cevaplar ilçelere göre sıralanmıştır.

Katılımcıların İlçesi	Katılımcı Sırası	Kastamonu yöresinin düğün geleneği hakkında bilgi verir misiniz?
Çatalzeytin	1	Davul zurna olur.
Çatalzeytin	2	Köçek, davul zurna.
Çatalzeytin	3	Kastamonu düğünlerinde genellikle davul-zurna ve köçekler bulunur.
Çatalzeytin	4	Hak geleneği var. Davul-zurnada olmazsa olmazlarındandır.
Çatalzeytin	5	Geleneklere ve görgü kurallarına uygun bir düğün.
Çatalzeytin	6	Ben tam bilmiyorum ama gelenekleri seviyorum.
Abana	7	Yeni düğünler her yerde birbirine benziyor. Eskiden davul, köçek kesinlikle olurdu. Bizim düğünde örneğin, kız evden alınca konvoy halinde piknik alanına gidildi. Orada düğün sahibinin dağıttığı börek, domates, meyve suyu vb. yarım saat bir saat orada eğlenilerek yenildi. Çocukluğumda ki düğünlerde de yöresel oyunlar olurdu. Kadın erkek ayrı eğlenirdi.
Abana	8	Düğünler, davul-zurna ve köçek ve bol yemek olmadan olmaz.
Abana	9	Düğün adetleri yöreye göre çeşitlilik göstermektedir. Kına ve düğün şeklindedir. Her ilçenin farklı düğün geleneği vardır. Abana’da kına ve şeker geleneği vardır. Düğünler ikiye ayrılır. Salon düğünü veya köy düğünü şeklinde yapılır
Abana	10	Buğday ve şeker atılır, kız evinden gelin çıkarken.
Abana	11	Davul-zurna, köçek, ikram.
Abana	12	Köylerde yapılan düğünler Cuma akşamı başlar ve buna komşu düğünü gecesi denir. Cumartesi akşamı ise uzaktan insanlar katılır, yenilir, içilir. Pazar günü akşamüstü davul-zurna ile gelin almaya gidilir ve gelin eve girdiğinde düğün biter.
Abana	13	Kır düğünleri salon düğünleri vardır. Yöresel halk oyunları meşhurdur.
Abana	14	Çok eğlenceli ve renkli buluyorum.
Abana	15	Düğünler genelde davullu zurnalı köçek ile olur. Kına gecesi yapılır.İki gün üç gece devam eder.

Abana	16	Abana’da genellikle düğün öncesi şeker yapılır (kız evine gitme). Burada ikramlar yapılır. Grubun en önünde Türk Bayrağıyla yürüyen kişiye hediye verilir. Bu esnada davul-zurna çoğu zaman olur. Damat tarafına yakın olanlar su ile ıslatılır. Bu gelenektir. Ertesi gün düğün olur. Davul-zurna geleneği hep vardır. Ama sahilde pek köçek olan düğün sayısı azdır.
Abana	17	Genellikle düğün salonlarında olur. Köy yerlerinde yapılanlarda yöresel geleneklerde uygulanır. Yarışmalar oyunlar her bölgede olmamasına rağmen bazı bölgelerde köçeklerde düğünlerde yer alır.
Abana	18	Geleneklerimiz, olumsuz öğeler içerir. Bunların bazıları kültürümüze terstir.
Abana	19	Gelin arabasının altında kaşık kırılır. Gelinin başına şeker, buğday atılır.
Abana	20	Kastamonu İli’nin düğün geleneğinde çoğunlukla davul-zurna-kemane ile eğlence yapılmaktadır. Bu eğlenceler Kastamonu’luların vazgeçilmezleridir.
Abana	21	Düğünlerde davul-zurna eşliğinde köçekler getirilir. Düğün öncesinde (köylerde) her kapının önünde davul-zurna eşliğinde köçekler oynar, insanlar eğlenir. Düğünlerde oyun havası çalınır.
Abana	22	Düğünden bir gece önce kız kınası yapılır. Düğün sabahı erkek evinde davul ve zurna çalınır. Kız almaya gidilir. Kız evden çıkarıldıktan sonra konvoy eşliğinde düğün yerine gidilir. Düğünler bol eğlencelidir. Konvoyun önü kesilmeye çalışılır
Abana	23	Fazla bilgim yok.
Abana	24	Düğünde pilav dağıtılır.
Abana	25	Bilgim yok.
Abana	26	Şeker âdeti vardır. Misafirlere yemek ikram edilir. Köçeklerin oynadığı bir düğüne katılmadım.
Abana	27	Davul-zurna üç etek, kına gecesi, şeker, gelin alma, düğün, gelin görme, hepsi harika.
Abana	28	Kastamonu düğünlerini yalnızca köçeklerle anılmasını anlamsız buluyorum
Abana	29	Kına gecesinde yemek verilir. Özellikle düğünde keşkek meşhur yemeğimizdir. Son derece misafirperverdirler. Çeyiz ve takılarımız meşhurdur
Abana	30	Düğünlerin içinde zaman zaman davul-zurna köçek gelir oynar herkesi oynatır.
Abana	31	Düğünler hakkımda bilgim yok.
Abana	32	Düğünler hakkımda bilgim yok.
Abana	33	Düğünler hakkımda bilgim yok.

Abana	47	Düğünler hakkımda bilgim yok.
Abana	48	Düğünler hakkımda bilgim yok.
Araç	49	Kız kınası ve erkek kınası yapılır. Erkek (damat) evinden arabalar ile konvoy halinde gelin evine gidilir. Gelin evinden alındıktan sonra düğün yerine gelinir. Eğlence, ikram, takı olayları ile sona erer.
Araç	50	Nişan, söz, düğün sırası ile yapılır. Düğünde oynanılır.
Araç	51	Köçeklik Kastamonu'ya öz bir düğün geleneğidir. Osmanlı'dan günümüze gelmiş en güzel dans örneğimizdir.
Araç	52	Davul-zurna mutlaka oluyor ve bu düğünde gösteriş simgesi halinde. Ankara oyun havaları, halay, gelin damadın seçtiği bir dans müziği, takı merasiminde kimin ne taktığı ile taçlanıyor.
Araç	53	Kız isteme, nişan, kız kınası, erkek kınasıdır.
Azdavay	56	Davul-zurna ve oyun havaları vardır.
Azdavay	57	Düğünlerde oynayan köçekler vardır. Davul, zurna da düğünlerde bulunur.
Azdavay	58	Söz, nişan, kız kınası, erkek kınası, düğün.
Azdavay	59	Güzel düğünler.
Ağlı	62	Eğlenceli oluyor.
Ağlı	63	Düğünleri coşkulu eğlenceli olur
Daday	72	Davul ve zurna olmazsa olmazlardandır.
Daday	73	Davul zurna ve köçek vardır.
Daday	75	1960 ve öncesi düğünlerde Salı günü sepet (Gelinin eşyası gönderilir). Çarşamba günü; Kız kınası, gündüz kız köylülerine ikram, Perşembe; Hak gelin almaya gidilir, Cuma “ <i>semet</i> ” denilir kadınlar toplanır.
Daday	76	Bilgim yok.
Daday	77	Düğünlerde köçekler oynar davullar çalınır.
Daday	78	Üç gün düğün yapılır, gelin alınınca salon düğünü olur.
Daday	79	Bir gün yemek verilir. Çeyiz basması yapılır, Gelin alma ve salon.
Doğanyurt	65	Kastamonu yöresinin düğün geleneği davul-zurna ve köçekten oluşur.
Doğanyurt	66	Kastamonu yöresinin düğün geleneği öncelik misafirlerin memnuniyeti göz önüne alınır. İnsanlar düğünde eğlenmeyi ve oyun oynamayı seviyorlar bundan dolayı davul zurna ekibi çağırılır ve eğlenilir
Doğanyurt	67	Herkes geleneklerini tam anlamıyla devam ettiriyorlar.
Doğanyurt	68	Hak, kız alma, 2 ayrı kına gecesi (Kız ve erkek).
Doğanyurt	69	Eğlenmesine ve keyifli geçmesine önem veriyorlar.

Doğanyurt	70	Kastamonu düğünleri hakkında pek bir bilgim yok ama gördüğüm kadarıyla düğünlerde eski gelenekleri halâ devam ettiriyorlar.
Doğanyurt	71	Davullu, zurnalı yemekli neşeli tabi ki silahlı olur, neşeli ve huzurlu güzel düğünlerdir.
Cide	80	Kuralları önceden bilinen, yöreden yöreye değişen çok zengin renkler vardır.
Cide	83	Köy düğünlerimizde davul, zurna, köçek vardır. Bu gelenekseldir.
Cide	84	Köçekler düğünlere renk katarlar, davulların ve zurnanın beraberinde.
Cide	85	Düğünlerin köçek, davul-zurnalı olması beni her zaman mutlu eder.
Cide	86	Kültürel yapıdır. Eğlence amaçlı renkli olgudur.
Cide	87	Davul, köçek, gelin alayı, pasta, takı.
Cide	90	Küçük farklılıklar gösterse de madde madde uygulanan önemli değerlerimizdir.
Cide	94	Düğünler köçek olmadan olmazlar, eğlencelidir ve damarımızda atan bir köçek havası oyunu vardır.
Cide	95	Yöresel kıyafetler yaşlıların değişilmez düğün kıyafetidir. Her ilçenin düğünlerdeki gelenek ve görenekleri farklıdır. Cide ilçemizde sarı yazmamız ve kemaneden vazgeçmeyiz. Az da olsa alkol vardır.
Cide	96	Kastamonu yöresinin düğünlerinde davul, zurna, köçek tercih edilir. Bu gelenek yıllardır devam etmektedir. Köçeklerin düğünlere renk kattığına inanılır.
Cide	97	Eskiden üç gün üç gece davullu, zurnalı, köçek ile ve yemekli yapıldı. Şimdi ise yorucu ve masraflı olan bu gelenekten vazgeçip, salon düğünleri yapılmaktadır. Fakat salona orkestra yanında yine davul, zurna ve köçek getirilip oynatılmaktadır.
Cide	98	Gelenekler bağlı olarak yapılmaktadır.
Cide	99	Kastamonu düğünü deyince iki satırla anlatmak mümkün değil ama kısaca değinecek olursak; düğün önce çeyiz kesme geleneği halen anlam veremediğim bir gelenektir. Gelin ile damadın bu çeyiz kesimi, hakkında hiç birşey söz hakkı yoktur. Ne kadar tanıdık hısımları, akraba ve tanıdık varsa herkes kafasına göre bir şey seçer ve müstakbel kayınpeder hesabı öder çeyiz sonrası cümbür cemaat bir lokantaya gidilir etli ekmek yenir olmadı üstüne birde helva alınır, tabii yine kayınpeder öder.
Cide	100	Kültürel bir gelenektir.
Cide	101	Köçek oynatmalı olur.
Cide	102	Bu yörede düğünler geleneksel olarak belli şeyler üzerinden gider. Bunlar düğün günü alkollü

		içeceklerin kullanılması, köçeklerin ve köçeklerle oynatılması ve ufak tartışmaların olması gibi.
Cide	103	Köy düğünleri tamamen yardımlaşmaya dayalı, orijinal düğünlerdir. Birinci gün düğün yapan aile tüm köy halkı için davet verir. İkinci gün köy halkı düğün yapan ile birlikte düğüne gelen tüm insanlara hizmet eder. Gün gelin görmedir. Eğlence düzenlenerek düğün sona erer.
Cide	104	ocukluğum da köy düğünleri  gün ve yemekli olurdu. Davul zurna ve köçeklerde mutlaka olurdu.
Cide	105	Düğünlerimiz genelde davul, kemane, zurna ve köçek dansları ile eğlenceli olur.
Cide	106	Dğnlerimizde kemane, davul, zurna ve keklerimiz olur. Eğlenceli olur.
Cide	107	Köçeklik haricinde çok keyifli.
Cide	108	Genelde  gün sürer. Helva düğünü, kız alması, erkek eğlencesi gibi bölümleri vardır. Davul, zurna ve kemane vazgeçilmezidir
Cide	109	Ekonomik nedenlerden dolayı, geçmişte geleneklere bağlı, birkaç gün süren köçeklerinde katıldığı düğünler, artık önemini kaybetmiş. Ancak köylerde çok az sürdürülmekte. İl merkezinde artık düğünler daha kısa süreli, köçeksiz, davul zurnasız, geleneklerden uzak yapılmaktadır.
Cide	110	Karadeniz Bölgesi'nin özellikle Batı Karadeniz Bölgesi'nin geleneksel dansları köçeklik ile devam etmektedir.
Cide	111	Davul-zurna, köçek ve kemane.
Cide	112	Düğünlerin çoğu oyun havası eşliğinde yapılır. Köçek oynatma olayı Kastamonu düğünlerinin olmazsa olmazıdır.
Cide	113	Düğünler genellikle oyun havası ile tamamlanmaktadır. Köçek oynatma Kastamonu ve çevresinde gerçekleşir.
Cide	114	algılı, engili, davullu zurnalı, bol köçekli.
Cide	115	Köçekli, davullu zurnalı, sarı yazma almayan düğün olmaz.
Cide	116	Yöresel oyun havaları (misket, köçek, davul zurna ve kemane) eşliğinde halk oyunları.
Cide	117	Genellikle düğünlerde köçekler olur. Eğlencelidir. Düğünler genellikle davul ve zurna eşliğinde olur.
Cide	118	Düğün bittikten sonra damada un, yumurta atmak ve yumruklamak.
Cide	119	Söz, nişan, kız kınası, erkek kınası, düğün.
Cide	120	Davul, zurna, köçekler.

Bozkurt	121	Kına gecesi olur. Kına günü şeker alma olayı vardır. Erkek ve kız tarafı birbirlerine dolma, börek, tatlı gönderirler. Misafirler yemek yerler. Düğün günü arabalar ile konvoy yapılır.
Bozkurt	122	Gelenekten bahsedebilmek için 25-30 yıl öncesinden bahsetmek gerekir. Şu anda yapılan düğünler, eski geleneklerimizden uzak. Kısaca; düğünler Cuma akşamı köylü gecesi ile başlardı. Cumartesi kına bırakma, Pazar gelin alma (hak) denirdi. Pazartesi gelin görme (semet) ile devam ederdi. Cuma akşamından itibaren düğün sahibi misafirlere yemek ikram ederdi. Hatta gelin görmenin akşamında, erkek tarafı kızın evine tanıdık akraba ile misafirlğe gider, akşam yemeği yenir, aileler arasında kaynaşma sağlanırdı. Gelinle damat üç gün sonra gelinin evine akşam ziyaretine gidilirdi.
Bozkurt	126	Düğünlerde davul zurna eşliğinde köçek bulunur. Köçek olmazsa olmazlardandır.
Bozkurt	127	Davul, zurna ve kemane olmadan tatsız ve tuzsuz bir düğün olur. Düğünü bir gelenek olarak gören aileler bu adetlere dikkat eder, diğer düğünlerden daha kıymetli ve insanları tatmin eden eğlence anlayışı içerisinde görür. Diğer bakış açısı düğünü görev olarak gören anlayıştır. Estetik zevk ve anlayıştan uzaktır ve oldubitti havasındadır.
İnebolu	128	Çalgılı çengili, esprili ve küçük tiyatro gösterisi ve, Oyunlarıyla süslermiş çok fazla adetin olduğu düğünlerdir.
İnebolu	130	Davul-zurna köçek havası.
İnebolu	131	Köçek ve davul zurna getirtirler aynı zamanda Kur'an okuttururlar.
İnebolu	132	Kur'an-ı ve eğlenceli düğün gelenekleri vardır.
İnebolu	133	Davul ve zurna aynı zamanda Kur'an okutulur.
İhsangazi	135	Düğünler çok maliyetli parasal (maddi) olarak aileleri zorlamaktadır.
İhsangazi	136	Merkezde gittiğim düğünlerin büyük bir bölümünde (%90) köçek yoktur. Davul ve zurna vardır.
İhsangazi	137	Düğün günü Hz. Pir Camisi'nde dua edilir. Çift davul geleneği vardır. Düğün günü "hak alma" denilen gelin alma olayı vardır.
Devrekâni	138	Düğünden bir gün önce kına gecesi yapılır. Düğün günü gelin evine gelin almaya gidilir ve gelin alınır. Düğün saatine kadar hak denilen bir dağ gezisi yapılır. Burada kadınlar misafirlere yemek ikramlarında bulunur.
Devrekâni	139	Merkezde gelini evinden alma vardır. Buna "hak" denir. Gelin evine çift davulcu getirilir.

		İkinci namazından sonra gelin evden dua ile çıkar. Hz. Pir'e gidilir ve orada dua edilir. Düğün yapılan salona gidilir. Kına gecesinden bir gece öncesinde damada kına gecesi yapılır.
Devrekâni	140	Davul ve zurna eşliğinde yapılmakta, yavaş yavaş salon düğünlerine kaymakta.
Küre	142	Kastamonu düğünleri çok eğlenceli geçer.
Küre	144	İlçelere göre düğünlerde değişik eğlenceler yapılmaktadır.
Küre	145	Kastamonu düğünleri geleneği genellikle davul zurna ve köçek olur.
Küre	146	Eğlenceli.
Küre	147	Kastamonu'da düğünler isteğe bağlı davullu zurnalı yapılmaktadır. Düğüne gelen misafirlere ikram (yemek) dağıtılmaktadır. Düğün esnasında takı töreni olmaktadır. Piyanist şarkı söyler ve düğüne katılan misafirlerden oynamak (eğlenmek) isteyenler oynarlar. Eskiden köçeklerle beraber oyun oynarlardı.
Küre	148	İlçelere göre düğünlerde değişik eğlenceler yapılıyor.
Küre	149	Davul-zurna, köçek ve kemanidir.
Küre	150	Bol davullu zurnalıdır.
Küre	151	Davul zurnalı, salonda eğlencesi yapılır.
Küre	152	Evlilik çağına gelen delikanlıya önce kız aranır. Uygun kız bulunduğu isteme, ev görme, söz, nişan gibi bir dizi gelgitlerden (ziyaret) oluşan adetler vardır. Düğüne yakın çeyiz kesilir. Kına, hak alma, gelin çıkarma, düğün, gerdek şeklinde devam eder.
Küre	153	Kastamonu düğünleri geleneği genellikle davul-zurna ve köçek olur.
Küre	154	Kastamonu düğün geleneği genellikle davul-zurna ve köçek ile olmaktadır.
Küre	155	Hiç bilgim yok.
Şenpazar	178	Kastamonu İli düğünleri bazı ilçelerde alkollü, bazı bölgelerde silahlı bazı yerlerde ise dualı (eğlence olmayan) düğünler yapılmaktadır. Genel olarak kız isteme, söz, nişan, kına gecesi, hak ve düğün günü olarak devam etmektedir. Düğünlerde “davul-zurna, oyun havası, ikram olarak; limonata ve kuru pasta, takı töreni, fotoğraf çekimi, damadın (gerdeğe) gerdek odasına yumruklanarak gönderilmesi” düğün geleneğinin genel hatlarıdır.
Şenpazar	179	Davul çalgı.
Şenpazar	180	Davul- zurna, mevlit'le salon düğünü.
Şenpazar	181	Salon düğünü, davul-zurnalı.

Şenpazar	182	Yemekli ve Kur'an-ı Kerim-li (dualı) düğünlerimiz olur. Kınalarımızda dürü âdeti vardır. Düğünlerimizde köçek tercih edilir.
Şenpazar	183	Davul-zurna eşliğinde oynayan köçekler vardır.
Şenpazar	184	Salon düğünü, köçek danslı düğün, Kur' anlı düğün.
Şenpazar	185	Düğün geleneği yerine göre yemekli, mevlit ile, yerine göre köçek ile ve içkili olur.
Şenpazar	186	Davul, zurnalı, köçekli salon düğünü.
Şenpazar	187	Kınalarımızda ağıtlar vardır. Dürü âdetimiz vardır.
Şenpazar	188	Davul zurna, mevlit ve salon düğünüdür.
Şenpazar	189	Eskiden davul-zurnalı toplantılı.
Şenpazar	190	Eskiden davul, zurna, köçekli, mevlit ile düğünler olurdu.
Şenpazar	191	Toplantılı, davul ve zurnalı olmaktadır.
Şenpazar	192	Kastamonu düğünleri son derece eğlencelidir.
Şenpazar	193	Kastamonu düğünleri harika anlatılmaz yaşanır.
Şenpazar	194	Genelde düğünler davul-zurnasız olmaz.
Şenpazar	199	Şenpazar'da köçek siz düğün olmaz. Köçek olmaz ise düğün olmazdır yani.
Pınarbaşı	215	Bilgim yok.
Pınarbaşı	216	Bilgim yoktur.
Pınarbaşı	217	Bilmiyorum
Pınarbaşı	218	Bilgim bulunmamaktadır.
Pınarbaşı	221	Geleneklerimiz güzel.
Pınarbaşı	232	Genelde düğünlerde davul zurnacı ve köçek bulunur ayrıca salonda orkestra bulunur.
Pınarbaşı	233	Bilgim yok.
Pınarbaşı	234	Geleneksel Türk düğünleri ile paralellik gösteren düğün geleneği vardır.
Pınarbaşı	235	Köçekler :)
Pınarbaşı	236	Kastamonu düğünlerinde genellikle köçekler bulunur.
Pınarbaşı	237	Özellikle kına gecesinde köçek oynatmak, davul-zurna çaldırmak adetlerdir.
Pınarbaşı	238	Pınarbaşı ilçemizde düğünlerde genel davul zurna ekibi ve köçekler yerini almaktadır.
Pınarbaşı	239	Güzel.
Pınarbaşı	240	Pek fazla bilgim olmamakla beraber köçek kültürü var. Onu da doğru bulmuyorum.
Pınarbaşı	241	Kına gecesi yapılır. Gelin alma (hak) olur. Gelin damat gezdirilir. Bir yerde durup davul-zurna eşliğinde kısa eğlence yapılır. Arabalara havlu, sofrâ örtüsü vb. hediye takılır. Düğün salonuna gidilip eğlence olur. Davul ve zurnasız olmaz.
Pınarbaşı	242	Dört gün sürer. Başlık günü, hak günü, kına gecesi ve duvak günüdür.
Pınarbaşı	243	Düğünlerde köçeklerin oynadığını duymuştum.

Pınarbaşı	244	Bilgim yok.
Pınarbaşı	246	Bilmiyorum.
Pınarbaşı	247	Bilgim bulunmamakta.
Pınarbaşı	248	Bilgim yoktur.
Pınarbaşı	249	Bilemiyorum.
Pınarbaşı	250	Bilgi verecek kadar bilgim yok.
Pınarbaşı	251	Bilmiyorum.
Pınarbaşı	332	Genelde Pınarbaşı ilçesi düğünlerde davul-zurnacı ve köçek bulunur ve ayrıca düğün salonlarında orkestra bulunur.
Merkez	401	Kastamonu bölgesi düğünleri Kastamonu Bölgesi'nin coğrafi sınırları ve kültürel sınırları geniş olduğu için farklılık göstermektedir. Merkezde ve ilçelerde düğünler genellikle iki gün sürer ve yemeklidir. Merkeze yakın ilçelerde düğün salonu geleneği vardır. Ama uzak ilçelerde düğünler geleneksel yapıda devam eder. Köçeklik geleneği sahil ilçelerde devam eder.
Merkez	406	Davul, zurna yöresine göre köçek (Cide mesela) gelin alma ve bazı örf ve adetler.
Merkez	407	Kastamonu düğünlerinde köçek ve davul-zurna olmazsa olmazlarındandır.
Merkez	408	Eskiden çeyiz bırakma, kına, gelin alma gibi bölümleri olan daha çok davul-zurna eşliğinde açık alanda yapılan düğünler, günümüzde salon düğünleri haline dönüşmüştür.
Merkez	409	Söz, nişan ve düğünlerde davul, zurna mutlaka olmalıdır. Gelin çıkarken bu bir gururdur.
Merkez	410	Yöre farklılıklarına göre çeşitli düğün tören resitalleri olan geçmişi zengin bir kültüre ve geleceğe sahip bir şehirdir.
Merkez	415	Çarşamba günü düğün yemeği yapılır.
Merkez	416	Yerel düğünler köçek oynatmalı içkili olur.
Merkez	420	Bilmiyorum.
Merkez	421	Bilmiyorum.
Merkez	422	Söz, nişan, kız kınası, erkek kınası, düğün.
Merkez	423	Davul-zurna kullanılır.
Merkez	424	Köçekli, içkili.
Merkez	425	Konvoy yaparak kız almaya gitme.
Merkez	426	Düğünlerle ilgili bilgim yok.
Merkez	427	Bilmiyorum.
Merkez	428	Bilgim yok, katılmadım.
Merkez	430	Bilgim yok.
Merkez	431	Katılmadığım için bilmiyorum.
Merkez	432	Bilgim bulunmamaktadır.
Merkez	433	Bilmiyorum ki.
Merkez	444	Silah ve tüfek atılması ile eğlence başlar. Düğün salonunda davulcu ve köçeklerle devam eder.

Merkez	445	Erkek kınası, yumurta atma, Şeyh Şaban-ı Veli'ye gitme, ayakkabı saklama, kırmızı kurdele, leblebi, üzüm, buğday dağıtma. Gelin sandığının üstüne oturma.
Merkez	446	Sepetçioğlu ve davul-zurnadır.
Merkez	447	Söz, nişan, kız isteme (dünürlük), kına gecesi, gelin alma, gelin çıkartma, semet, gelinin annesinin evine el öpmeye gitmesi.
Merkez	448	Kız isteme, söz, nişan, kına gecesi öncesi yemek, mevlit, gelin çıkması, salon.
Merkez	449	Gelin evinden konvoy eşliğinde alınır. Düğün salonuna konvoy halinde gidilir ve bu işleme “hak” denir. Salonda veya açık alanda davul zurna ve müzik eşliğinde düğün yapılır
Merkez	450	Sıkıcıdır.
Merkez	451	Davul, zurna eşliğinde köçekler ellerinde zil çalarak oynar.
Merkez	452	Düğünlerimiz yöreseldir.
Merkez	453	Oynamayı seven, eğlenceli, aynı zamanda çekingen bir halk vardır. Gelin almaya giderken davul-zurna ile gidilir.
Merkez	454	Klasik Anadolu düğünüdür.
Merkez	455	Anadolu geleneğidir.
Merkez	456	Birçok yöreden arkadaşımın düğününe katıldım. Her yörenin kendine özgü gelenekleri var. Bizim yöremizde köçekler oynarken başka yörelerde örneğin zeybekler oynuyor.
Merkez	457	Davul ve zurna mutlaka birçok düğünde vardır. Davul ve zurna eşliğinde genellikle düğünlerde erkekler oynar. Yâda onlar kendi mesleğini tek başlarına icra ederler.
Merkez	458	Davul ve köçek eşliğinde oyun havalarıyla geçen bir düğün geleneği.
Merkez	459	Kına gecesi yapılır. Kına gecesinde de davul zurna olur, çalgılı oyunludur. Düğünde de yine davul, zurna, köçek olur. Bazı düğünlerde köçek olmayabilir. Ama köçekli düğünler daha güzel olmaktadır. Konvoy (hak) arabalarına sofra bezi takılıyor. Gelin konvoyu merkezde önce Hz. Pir'e uğrayarak dua edilir. Çevre yolunda konvoy arabaları durdurulup eğlence yapılır, silah atılır ve köçekler oynatılır.
Merkez	460	Hiç katılmadım ancak içimde bir merak uyandı köçekliğe dair.
Merkez	461	Gelin alma ile başlayan (hak), düğün salonunda müzik eşliğinde insanların eğlendiği, kutlama yaptığı, geleneklere bağlı bir şekilde devam eden gelenektir.

Merkez	462	Düğünlerimiz her zaman eğlence ve yöresel oyunlarla renklenir. Oynamayı ve oynayanı izlemeyi çok severim.
Merkez	463	Oyun havası ve köçek.
Merkez	464	Oyun havası, davul zurna ve köçektir.
Merkez	465	Düğün günü hak yapılır ve salona gidilir.
Merkez	466	Düğün öncesi kına gecesi düzenlenir. Düğün günü davul-zurna ve köçek ekibi çağırılır.
Merkez	467	Davullu, zurnalı düğün olur. Birkez köçeklerin olduğu düğüne katılmışım. Çok düğüne katıldığım söylenemez.
Merkez	468	Düğün denildiğinde akla ilk gelen davul, köçek ekibidir. Üç gün boyunca sınırsız şekilde eğlenilir. Bunun yanın sıra köçekli düğünlerde alkol alınır ve düğün tam anlamıyla yaşanır. Bu gelenek geçmişten bugüne kadar geldi ise bundan sonrada bu kültürü bizler yaşatacağız.
Merkez	469	Yemekli, davullu-zurnalı ve müziklidir.
Merkez	470	Söz, nişan, kız kınası, erkek kınası, düğün.
Merkez	471	Kız kınası, erkek kınası sonra düğün yapılır.
Merkez	472	Davul zurna, köçek ve oyun havasıdır.
Merkez	473	Kastamonu’da düğünler üç gün sürmektedir. Birinci gün kız kınası eğlencesi, ikinci gün erkek kınası, mevlit, yemek ve eğlence, üçüncü gün asıl düğündür.
Merkez	474	Düğünden bir hafta önce algu denilen bir gün vardır. O gün gelinin odası gelinin, akrabaları tarafından güzelleştirilerek düzenlenir. Çeyiz malzemeleri sergi yapılır. Bir hafta sonra düğün yapılır.
Merkez	475	Davul, zurna, oyun havası, köçek.
Merkez	481	Tuhaf değişik.
Merkez	482	Davul zurna vardır.
Merkez	483	Köçek oyunu vardır. Davul-zurna vardır.
Merkez	484	Genellikle hareketli ritim eşliğinde oyunlu müziklerle geçmektedir.
Merkez	485	Urba görmek.
Merkez	486	Davul-zurna.
Merkez	487	Düğünler her zaman heyecan verici ve ilgi odağı olur. Cuma günü başlayıp, pazar gününe kadar devam eder.
Merkez	488	Genelde davul-zurna ile eğlence halen devam etmektedir. Gelin alma merasiminde davul-zurna kullanımı (tercihi) sürmektedir.
Merkez	489	Bilmiyorum.
Merkez	490	Bilgim yok.
Merkez	491	Bilmiyorum, gitmedim.

Hanönü	300	Davul-zurna çalınır ve yemek verilir. Kastamonu ilinde düğün (düğün masrafları) erkek tarafına aittir. Gelin almaya gidilirken hak esnasında arabalara havlu takılır.
Hanönü	301	İlk önce kız isteme olur ve ardından nişan olur. Düğünden önce babanın çevresine (kız tarafına) aile büyüğü tarafından şerbet dağıtılır. Kız almaya (hakka) gitmeden önce (köyde) köylüye alkol (içki, rakı) ikram edilir. Sabah hakka gidilir ve kız evinden gelin alınır. Nikâh salonuna getirilir ve nikâh kıyılır daha sonra eğlence yapılır ve takı (takı merasimi) takılır. Sonrasında düğün biter ve herkes (misafirler) dağılır. Gelin ve damat balayından sonra bütün aile büyüklerinin elini öperler ve hayırlı olsun (mutlu olun) dileklerini alıp ve kendi evlerine giderler.
Hanönü	302	Önceden şimdiki gibi düğünler nerede. Önceden babamız ne derse o olurdu. Beni de babam evlendirdi. Belirlenen bir günde kız bakmaya gelirlerdi ve seni evinden alırlardı ve damat evine getirirler ve imam nikâhı kıyıp evlendirirlerdi. O gece erkek evinde ziyafet (yemek) verilirdi ve ertesi gün davullu-zurnalı düğün yaparlardı.
Hanönü	303	İlk önce kız istenir. Nişan yapılır ve kına gecesi, düğün olarak gerçekleşir. Teflerle şarkılar söylenir. Yemek verilir, aile olurlar ve balayına çıkılır.
Hanönü	304	Kastamonu'da düğünler genellikle yemekli mevlit okunarak cumartesi günü öğlen başlar. Öncelikle mevlit okunur ve sonrasında gelen davetlilere yemek ikram edilir. Cumartesi akşamları ise eğlence yapılır. Bu eğlence çoğunlukla davetli hanımlara yöneliktir. Pazar günü ise öncelikle davul zurna eşliğinde gelin almaya gidilir ve sonra düğün salonuna geçilir.
Hanönü	305	Düğünler genellikle yemekli olur. Kına gecesinde damada ve geline kına yakılır. Mevlit de dua edilir. Davullu ve zurnalı olur.
Hanönü	306	Davul-zurna, erkek tarafına veya damada kapı açmama, gelinin ayakkabısının altına bekâr kız ismi yazmak.
Hanönü	307	Davul-zurna, köçek, urgan germe, araba önü kesme, sandık üzerine oturma, silah atmak, gelin kuşağı bağlama, gelin bohçası yapma, gelin alma, gelin ayakkabısının altına bekâr ismi yazılması, başlık parası, analık hakkı, kurban kesilmesi, düğün evine bayrak takılması, mevlit, misafirlere yemek ikramının yapılması, okuluk (gömlek, havlu, davetiye) dağıtma.

Hanönü	308	Davul-zurna ekibi davet edilir. Düğüne katılan misafirlere yemek ikram edilir. Düğünü erkek tarafı yapmaktadır. Gelin alma, sandık parası, geline bohça hazırlama, çocuklara şeker verme geleneği vardır. Görücü usulü ile evlenmek vardır.
Hanönü	309	Davulcu, pasta, içecek (meşrubat) düğünlerin olmazsa olmazıdır.
Hanönü	310	Önce söz, nişan, nikâh, kına, düğün yapılır. Başlık parası özellikle İnebolu'da kızların güzelliğine göre para alınır. Davulcu düğüne davet etmek zor olmuyor çünkü küçük yerlerde herkes birbirini tanıyor ve davulcu sayısı az olduğunda davulcu tanıdık olduğu için maddi olarak kolaylıkta bulunuyor.
Hanönü	311	Hak yapılır topluca kız almaya gidilir topluca salona gidilir. Düğün yemeği olarak; keşkek, et, pirinç pilavı ikram edilir. Nişan, erkek kınası, kız kınası ve düğün şeklindedir.
Hanönü	312	İlk önce mevlit okutulur yemek verilir. Kına gecesi ve düğün yapılır. Düğün arabası gelirken küçük çocuklar arabanın önünü keserek para isterler ve damattan para alırlar.
Hanönü	313	İlk önce düğün yemeği verilir gelin almaya davul-zurna eşliğinde hak ile gelin almaya gidilir. Gelin kız evinden alındıktan sonra düğün salonuna geçilir.
Hanönü	314	Düğün olmadan önce kızın ve erkeğin fikri alınır. Kızın istenmesi erkeklerin bulunduğu ortamda yapılır. Erkeğin annesinin babasının yanında kız isteme yapılırken yakın akrabaları eşlik etmektedir. Kız istemeye gidilirken söz için şeker alınıp kız evine getirilir. Kız verilmez ise söz şekeri erkek evine gönderilir. Düğün günü erkek tarafı kız (gelin) evine kızı almaya geldiğinde ise kapı kapatılır ve erkek tarafından para verilirse eğer açılacağı söylenir.
Hanönü	315	Genellikle düğünler eğlenceli olur. Yöresel yemekler hazırlanır ve yapılır. Kına gecelerinde erkeklerin olması genellikle hoş karşılanmaz. Davul zurnayı düğün günü erkek tarafı getirmektedir.
Hanönü	316	Düğün yemekli yapılmaktadır. Kına gecesinde damada ve geline kına yakılır. Mevlit yapılır ve dua edilir. Davul ve zurnalı olmaktadır.
Hanönü	317	Genellikle davul ve zurnalıdır. Bunun içinde köçekte vardır.

Hanönü	318	Gelin olacak kızın ayakkabısının altına isim yazılması, gelin sandığına oturma, kız evine çiçek ve çikolata getirmek, çanak kırma, okunmuş şeker dağıtmak, damada acı ve tuzlu kahve yapmak, gömlek ve havlu dağıtmak, hak arabalarına havlu bağlamak, hak konvoyu yapmak.
Hanönü	319	Davul-zurna, gelin alma, damada tuzlu kahve içirilmesi.
Hanönü	320	Davul-zurna, hak, süt parası, bilezik isteme, görücü usulü evlilik vardır.
Hanönü	321	Mevlitle davullu, zurnalı.
Hanönü	323	Köy düğünleri, kız isteme törenleri.
Hanönü	324	Mevlit, nikâh, davul zurna, köçekle.
Hanönü	325	Mevlitle davullu zurnalı haklı eğlencedir.
Hanönü	326	Düğünlerde, düğün öncesi yemek verilir. Yemekte genelde keşkek, sarma, pilav, et ve tatlı vardır. Düğünlerde davulcu, zurnacı ve köçek bulunur. Genelde oyun havaları vardır. Para takma geleneği vardır.
Hanönü	327	Kına gecesi olur.
Hanönü	328	Kına gecesi ve kız isteme olur.
Hanönü	329	Kına geceleri olur.
Hanönü	330	Kastamonu düğününde köçek, davul ve zurna olmazsa olmazlarındandır ve tabanca atılır.
Hanönü	331	Kına geceleri olur.
Hanönü	332	Düğünü erkek tarafı yapar. Davul ve zurna ekibi çağrılır. Hak (gelin alma) yapılır. Erkek tarafında silahlı eğlence yapılır, erkek tarafı çeyiz getirir, gelin evden çıkarken şeker atılır. Düğün (gelin arabası) arabasının başında gelin evden çıkınca dua edilir. Mevlit okunur ve yemek dağıtılır. Gelinin başına kırmızı duvak örtülür.
Hanönü	333	Genellikle davul-zurna olur. Çeyiz âdeti vardır. Hak yapılır düğünde yemek verilir. Nişan bohçası yapılır. Düğünde silah atılır. Gelin evden çıkarken başına şeker atılır.
Hanönü	334	Kız istenmeye gelindiğinde damadın kahvesine tuz katılır. Gelinin ayakkabısının altına bekâr kızların ismi yazılır. Akrabaların arabalarının camlarına hak günü havlu bağlanır. Kız istemeye gidildiğinde bir tabak yanında para getirilir ve ne kadar para varsa tabağın içine o kadar para eklenir.
Hanönü	335	Kız isteme, kına, nişan ve düğündür.
Hanönü	336	Yöreye özgü müzikler ön plana çıkmamaktadır. Daha çok Ankara yöresine ait oyun havaları düğünlerde söylenmektedir.
Hanönü	337	Bilmiyorum.

Hanönü	338	Bilmiş olsam tabi ki veririm.
Hanönü	339	Bilgim yok.
Hanönü	340	Bilgim bulunmamaktadır.
Hanönü	341	Kastamonu düğün geleneği genelde davul-zurna eşliğinde köçek oynatarak olur.
Hanönü	342	Kastamonu yöresinde davul ve zurnacı çok meşhurdur. Gelin evden çıkartılırken kuşak bağlanır ve para almak için erkek tarafından “ <i>kuşak yetişmiyor</i> ” denilir. Gelin almaya gelinirken gelin camdan buğday atar. Gelin çeyizinin üzerine oturulur ve para alınır. Gelinin ayakkabısının altına isim yazılır. Davetiye dağıtılırken yakın kişilere “ <i>havlu, gömlek</i> ” dağıtılır. Gelin almaya giderken hak olur hakta (fasıl) olur.
Hanönü	343	Güzel gelenekleri var. Sandığın üzerine oturma, çay bardağı kırmak, kapı parası istemek, konvoy, damadın üstüne pirinç atmak ve başlık parası yok.
Hanönü	344	Oldukça eğlenceli, özellikle köçeklerin olması düğüne farklı bir hava katmaktadır. Ezgileri oldukça güzel ve insanlar için özel bir anlamı var düğünlerin.
Hanönü	352	Bilgim yok.
Hanönü	356	Davul zurnalı olması, köçekle olması.
Hanönü	358	İçki vardır. Başlık parası yok. Arabanın önüne durulup para isterler. Yemek, çay verilir. Düğünü erkek tarafı yapar. Düğünde tabanca (silah) atarlar. Düğünde havlu dağıtılır, yumurta dikilip yumurtaya atarlar.
Hanönü	359	Eskiden gelinleri araba yerine at ile götürürlermiş. Davul zurna olmadığından tef çalarak oynarlarmış. Gelinin üzerine kırmızı eşarp örterlermiş.
Hanönü	360	Köçek oynatılması, davul-zurna çalınması, kız isteme, başlık parası, dürü, çeyiz (ceyiz) alma, hak, kına gecesi, davul-zurna çağırma, erkek eğlencesi, düğün yemeği, süt parası, kapı tutma, gelin kuşağı bağlama, çeyiz serme, sandığa oturma, beşik nişanı, gelin konvoyu, söz, nişan.
Hanönü	361	Çok güzel gelenekleri var, köy düğünleri çok güzel olur, gelin almaya korno basılarak gidilir, köçek oynaması da çok güzel oluyor ve silah falan atılıyor. Kız almaya giderken, kız evinin önünde köçek oynatılır.
Hanönü	362	Kız tarafı ve erkek tarafının tanışmasıyla başlar. Sonra kız isteme gelir. Sonrasında kız kınası yapılır. Sonra Cumartesi günü öğleden erkek kınası ile birlikte Mevlide-i Şerif okutulur ve akşamına da erkek tarafının eğlencesi gelir. Aynı zamanda köyde ise köylü halkına (ıslama)

		denilen, rakı içirilir. Pazar sabahı hakka gidilir ve öğleden sonra 14:00-17:00 arasında düğün başlar. Nikâh kıyılır ve oynanır hemen sonra takı gelir ve düğün biter.
Hanönü	363	Bilgim yok.
Hanönü	364	Bilgim bulunmamaktadır.
Hanönü	365	Katılmadığım için maalesef bilgim yok.
Hanönü	366	Bilmiyorum.
Hanönü	367	Bu konu ile ilgili maalesef bilgim yok.
Hanönü	368	Hak günü damat gelini almaya geldiğinde gelin verilirken damattan bahşiş istenir. Gelinin kuşağı bağlanırken erkek tarafından bahşiş istenir. Sandığın üstüne oturulur ve erkek tarafına verilmez.
Hanönü	369	Önce kız istenir, söz takılır ve nişan yapılır ve kına gecesi, erkek kınası, düğün yapılır. Düğün davul zurna ve köçek ile yapılır.
Hanönü	370	Davullu, zurnalı yemekli mevlit ile yapılır. Mevlit'te dua edilir. Kına gecesinde gelinin kaynanasından altın alınarak gelinin avucunu açması ile kına gecesi başlar ve sonra düğün yapılır.
Hanönü	371	Genellikle davul ve zurnalı düğünler yapılır.
Hanönü	372	Kına gecesi, kız isteme, köçek oynatma, davul ve zurna ile olmaktadır.
Hanönü	373	Kına geceleri olur. Kız istenir. Köçek davul zurna olur.
Hanönü	374	Düğünlerde erkek tarafı gelin alayı ile birlikte, gelini ve çeyizini almak için kız (gelin) evine giderler. Gelinin annesi gelinin sandığının üstüne oturur ve para almadan sandığın üstünden kalmaz, gelinin annesi kızın yüzünü göstermek ve duvağını açmak için yüz görümlüğü ister.
Hanönü	375	Olmazsa olmazı köçeklerdir.
Hanönü	376	Düğünlerde davul, zurna ve köçek vardır. Bazı düğünlerde köçek bulunmaz. Çift davul ve çift zurna da düğünlerde olur.
Hanönü	377	Davul zurna olmalı.
Hanönü	378	Düğünler genellikle yemekli olur. Kına gecesinde hem erkeğe hemde kıza kına yakılır. Mevlit'te dua edilir.
Hanönü	379	Kıza alınan birkaç eşya bohça içerisine konulur ve kız evine gönderilir. Düğün yemeği yapacak kişi tutulup, düğün yemeği hazırlanır. Yemekte; pilav, keşkek, sarma, börek ve tatlı bulunur. Gelin ve damadın sağdıçları vardır. Erkek evinden kız evine gelindiğinde sandık parası ödenip çeyiz alınır.
Hanönü	380	Kız istemekle başlar düğünden köçeğine kadar.

Hanönü	381	Eskiden gelinleri araba yerine at ile götürürlermiş. Davul zurna olmadığından tef çalarak oynarlarmış, geline eşarp örterlermiş.
Hanönü	382	Düğünler davullu zurnalı ve köçeklidir.
Hanönü	383	Davul zurna veya mevlit köçek.
Hanönü	384	Köçeksiz düğün olmaz. Eğlence, oyun havası, silah atmadır.
Hanönü	385	Düğünler yemekli davullu zurnalı olur mevlit olur.
Hanönü	386	Düğünler genellikle davul ve zurnalıdır. Yemeklidir ve köçekte bulunur.
Hanönü	387	Önce nikâh yapılır. Davul, zurna, köçek ve mevlitle düğünler yapılır.
Hanönü	388	Köçeksiz olmaz köy düğünleri.
Hanönü	389	İlk önce kız isteme ile başlar sonra kız kınası yapılır. Ondan sonra asıl düğün başlar. Erkek tarafı cuma günü cuma namazından sonra şerbet dağıtır. Cumartesi günü öğleden sonra erkek tarafı mevlit okutup yemek ikram ederler ve yemek ikramı akşama kadar devam eder. Pazar günü hakka (gelin almaya) gidilir. Gelin kız evinden alınıp düğün salonuna getirilir. Nikâh kıyılır, nikâh kıyıldıktan sonra eğlence başlar ve iki-üç saat eğlence devam eder ve takı takılır ve düğün merasimi biter.
Taşköprü	267	Davulcular, düğünde oynuyorum.
Taşköprü	269	Hiç görmedim.
Taşköprü	270	Bilmiyorum.
Taşköprü	271	Buralı değilim bilmiyorum
Taşköprü	272	Maalesef bilmiyorum.
Taşköprü	273	Fazla bilgim yok, ondan bilmiyorum.
Taşköprü	274	Davul zurna, hak, misket oyunu.
Taşköprü	275	Kastamonu yöresindeki kına gecesindeki ilahiler düğünlere ayrı bir anlam katıyor.
Taşköprü	276	Genel olarak Cumartesi günleri kız kınası olur, pazar günleri de düğün olur. Düğünlerimiz yemekli ve eğlenceli olur. Müzik seçimlerimiz genel olarak Ankara havalarıdır.
Taşköprü	278	Düğünler genelde müzik eşliğinde eğlenceli yapılır. Misket oyunu oynanır. Halaylı oyunları çok azdır.
Taşköprü	346	Çok güzel.
Taşköprü	418	Düğünlerde davul-zurna ekibi ve ona eşlik eden köçekler sahne alır. Kastamonu yöresine özgü yemekler dağıtılır. Gelin almaları olur.
Taşköprü	492	Yemekli, davullu, zurnalı, bol oynamalı düğün.
Taşköprü	493	Söz, nişan, kına gecesi, şerbet, çeyiz, sağdıç.
Taşköprü	494	Kına yakmak, çeyiz hazırlamak, evlenenlere para vermek.

Taşköprü	495	Kına yakılır, düğünde davul-zurna çalınır. Geline çeyiz getirilir, testi kırılır, şekerler ve paralar havaya atılır.
Taşköprü	496	Düğün öncesi kına olur daha sonraki gün kız alma töreni düzenlenir. Çift davul ve zurna ile kız evinin önünde davulcular gösteri yapar damat davulculara para takar. Uzun konvoy eşliğinde düğün salonuna gidilir. Davul zurna ekibi orada da gösteri yapar bazı düğünlerde davulculara köçeklerde eşlik eder.
Taşköprü	497	Düğün geleneğinde çeyiz verilir, testi kırılır, arabalara havlu asılır, zarf için de para verilir.
Taşköprü	498	Düğünden bir gün önce kına gecesi yapılır. Düğün günü gündüz yemek verilir, mevlit okutulur. Akşam düğün gerçekleşir.
Taşköprü	499	Eğlence olarak köçek oynatılır.
Taşköprü	500	Yemek, eğlence, çeşitli kültürel faaliyetler yapılır.
Taşköprü	501	Düğünler genellikle iki günden oluşur. (Cuma-Cumartesi veya Cumartesi-Pazar). Birinci gün damat tarafında düğün yemeği ve mevlit verilir. İki günde gelin evinden alınarak salona gidilir. Salonda eğlence yapılır. Takı merasiminden sonra düğün dağılır.
Taşköprü	502	Kına yakmak, çeyiz hazırlamak, para vermek.
Taşköprü	503	Kastamonu’da düğünler genellikle tek bir gün değil birkaç günde gerçekleşir. Düğünden önce kız kınası, erkek eğlencesi, düğün sabahı da düğün yemeği verilir. Düğün günü gelin alındıktan sonra konvoy halinde düğün salonuna gidilir ve eğlenilir.
Taşköprü	504	Yemeksiz düğün olmaz. Davul, zurna her düğüne gelir. Başlık parası alınır. Dürü kesme vardır. Çeyiz serme vardır. Her düğünde pilav, tatlı, et yemeği, çorba dağıtılır. Bayramlarda nişanlı kıza erkek tarafından kurbanlık getirilir. Eğer kız tarafı erkek tarafını beğenirse “ <i>yine gelin, yine buyurun</i> ” derler.
Taşköprü	505	Kastamonu’da hemen hemen bütün evlilikler sırası ile “ <i>kız arama, kız görme, dünürlük, kız isteme, nazlanma, şerbet, nişan, hak</i> ” aşamaları ile tamamlanır. Önceleri kızın ve oğlanın fikri alınmaz. Anne ve babanın istedikleri kişilerle çocuklarını evlendirirlerdi. Günümüzde kızın ve oğlanın isteklerine önem verilir.
Taşköprü	506	Kültürüne bağlı ve aynı zamanda güzel olduklarını düşünüyorum.
	507	Kız isteme, kına ve nişandan sonra köy meydanında davul, zurna eşliğinde dans eden köçekler ve yemek verilmesi gelen herkese.

		Sandığa oturma, ayakkabı saklama, makas kesmiyor muhabbetleri, gelin damat oynar ve yatsı namazından sonra mutlu son:)
Taşköprü	508	Gelenek ve göreneklere bağlı düğünler yapılırken günümüzde bu içerikten uzaklaşmıştır.
Taşköprü	509	Kastamonu yöresinde mutlaka bir düğünde köçek olması çok anlamlıdır. Düğünün eğlencesi olan şey köçektir. Kastamonu düğününün köçekli olması çok güzel bir şeydir.
Taşköprü	510	Kastamonu düğünlerinin vazgeçilmezi davul-zurnadır neredeyse her düğünde karşımıza çıkar. Bunların yanında bazı düğünlerde köçekler vardır. Her düğünde aynı şarkı ve oyun türü vardır. En meşhur şarkılardan biri “ <i>Manda Yuvası (Tiridine Bandım)</i> ” dır.
Taşköprü	511	Düğün öncesi kına gecesi düzenlenir. Düğün günü davul-zurna ve köçek ekibi çağırılır.
Taşköprü	512	Kına yakmak, arabaların camlarına havlu bağlamak, çeyiz vermek, para vermek.
Taşköprü	513	Genellikle Kastamonu düğünleri davullu, zurnalı olur. Köçekler oynuyor.
Taşköprü	514	Erkek ve kız kınası olur. Hemen sonra düğün yapılır, düğünler yemeklidir.
Taşköprü	515	Hak olur. Erkek arabayla kızı almaya gider. Düğünler yemekli olur. Keşkek özel yemektir. Her düğünde mutlaka olur.
Taşköprü	516	Önce kına gecesi yapılır. Ertesi gün düğün yapılıyor. Erkek ve kız tarafı ayrı ayrı kına gecesi yapıyor.
Taşköprü	517	Kız isteme, söz, nişan, kına, düğün, çeyiz alma, bohça, hak, davul zurna, gelin alma, yemek verme, ev döşeme, çeyiz sermedir.
Taşköprü	518	Düğünlerde köçek oynatılır ve Sepetçioğlu davul ekibi genel olarak yaygındır. Geleneksel düğün yemeğimiz vardır. Ayrılanlı çorba vb.
Taşköprü	519	Düğünlerde hak olur bazı çocuklar hakkın önünü kesip para isterler, dürü dağıtılır, çeyiz yapılır.
Taşköprü	520	Düğün geleneğinde testi kırılır, çeyiz verilir, arabalara havlu bağlanır, zarf içinde para verilir.
Taşköprü	521	Düğünlerimizin içeriğini İç Anadolu ve Ege Bölgeleri ile kıyaslandığım da etkinlik bakımından yetersiz buluyorum. Alkol ve silahın etkisiyle kontrol edilemeyen olaylar çıkabilmekte.
Taşköprü	522	Geçmişine bağlı, davullu ve zurnalı, yemekli düğünlerimiz vardır.
Taşköprü	523	Geleneklerimizi halen devam ettiren kır düğünleri şeklinde yapılır.
Taşköprü	524	Samimi, içten, gösterişlidir.
Taşköprü	525	Genellikle oyun havaları eşliğinde düğün yapılır.

Taşköprü	526	Eğlenceli bir düğün ortamı oluyor. Kına geceleri, yemekler, mevlit vs. Her iki tarafta kendi usulünce yapıyor. Düğünde davul, zurna isteğe göre köçek oluyor. Kız evden çıkmadan kapının önünde davul-zurna gösterisi oluyor.
Taşköprü	527	Düğünlerde, erkek tarafı kızı almaya gelir, buna “hak” denir. Davul-zurna çalınır. Gelin evden çıkarken şeker, pirinç atılır. Bu “ritüel” bereket için yapılır. Düğün eğlenceli geçer. Davul, zurna mutlaka olur. Kastamonu, Çankırı, Ankara Bölgesi’nde düğünlerde sıkça rastlanan köçekler de oynar.
Taşköprü	528	Düğünler eğlenceli ve çok kalabalık oluyor. Kız ve erkek tarafının düğünden önce yapılan kına eğlencelerinde, hem oyun hem de kına yakılıyor. Gelinin etrafında arkadaşları dönerek Yüksek Yüksek Tepelere türküsünü söylüyorlar. Kına yakıldıktan sonra hane halkı ve davetliler eğlenceye devam ediyor. Düğünde davul ve zurna eşliğinde eğlenceler oluyor.
Taşköprü	529	Kırsal kesim dediğimiz köylerde açık havada, samimi ve güzel bir şekilde düğünler yapılır. Çoğunda davul-zurna, köçek ekibi vardır. Şehirlerde insanları bir salona doldurup herkesin ayrı masalarda oturduğu samimi olmayan bir ortamda düğün yapılır.
Taşköprü	530	Genellikle davullu, zurnalı oluyor ve köçekler oynuyor.
Taşköprü	531	Düğünlerde yöresel yemekler yer alır. Keşkek vazgeçilmez yöresel düğün yemeğidir. Gelin almaya giderken yolda silah atılır. Gelin evinden çıkarılmadan davul-zurna çalınır. Önce çeyiz çıkarılır. Üzerine evin bekâr kızı oturur ve damattan para alır. Daha sonra çeyiz ve gelin alınır.
Taşköprü	532	Düğünlerimiz eğlenceli olur. Davul-zurna ekibi sahne alır. Geleneksel yemekler dağıtılır.(Ayrılanı çorba, keşkek, sarma, börek, pilav vb.) Davul zurnaya eşlik eder köçeklerimiz oyunlarını oynar.
Taşköprü	533	Taşköprü’de daha önceleri erkek evi üç gün yemek verirdi, şimdilerde sadece bir gün yemek veriliyor. Düğün günü hak denilen gelin alma konvoyu düzenlenir. Gelin alındıktan sonra düğün salonuna gidilir, düğün yapılır.
Taşköprü	534	Kız isteme, karşılıklı ev görme, söz, nişan, düğün, eğlence, köçek oynatma.
Taşköprü	535	Güzel, farklı, davul zurna, köçek, oynak havalar.
Taşköprü	536	Davul zurna eşliğin de oyunları meşhur.
Taşköprü	537	Davul-zurna ve bazen köçek ile düğünler.
Taşköprü	538	Gelin almaya yani hakka gidilir.

Taşköprü	539	Çok güzel olur.
Taşköprü	540	Bilmiyorum. Hiç gitmedim ama eğlenceli olduğunu düşünüyorum.
Taşköprü	541	Kına olur, düğünlerde yemek verilir hak olur ve çocuklar hakkın önünü keserek para isterler.
Taşköprü	542	Taşköprü yöresinde damat tarafı belirtilen saatte gelin evine araç konvoyu ile gelinir, damat ve en yakını gelin evine çıkarlar, damat gelini alır, kapıdan çıkarken gelin tarafına yakın olan kişi kapı ücreti ister. Damat bahşiş verir düğüne gelenlere hoca nezdinde kapı önünde dua edilir ve araçlar konvoy halinde ve araçların en arkasında kamyonet içerisinde bulunan davul zurna eşliğinde araçla gezdirilir ve düğün salonuna giderek eğlence başlar. Yemek veya pasta ikram edilir, damat ve geline düğüne katılan kişiler sıra ile takı töreni düzenlenir ve eğlence devam eder bunun takibinde erkek tarafı gelini alır gider ve düğün böylece sona erer.
Taşköprü	543	Söz, nişan, kız isteme, dürü, yemek, kına gecesi, gelin görme, davul, zurna, havlu bağlama, sandık üstüne oturma, kapı tutma, kurdele bağlama, kına, mevlit, çeyiz alma, çeyiz serme.
Taşköprü	544	Kına gecelerimiz vardır. Erkek ve kız kınası yapılır. Kız kınası mevlit sonrası kına yakımı ve takı töreni ardından yemek ve bayanlara eğlence şeklinde sonlanır. Düğün günü erkek evi davul, zurna ve köçeklerle birlikte kız evine konvoy ile gelinir. Gelinin duası okunur çocuklara şeker dağıtılır, testi kırılır köçekler oynadıktan sonra konvoy düğün olacak yere ulaşır. Eğlence ve yemekten sonra düğün son bulur.
Taşköprü	546	Hak diye bir şey var size şöyle anlatıyım; Evden gelini alırken ve düğün salonuna giderken para ya da havlu takıyorlar.
Taşköprü	547	Genelde davullu zurnalı olur. Bazen de köçek oynar, ama ben köçek oynarken görmedim çoğunlukla oyun havası, halay, damat gelin oyunu, baba kız dansı, kına gecesi, kız isteme, testi kırma gibi birçok şey yazamadığım birçok şey.
Taşköprü	548	Kız almaya davulla gidilir. Kızı alırken kapı açılmaz ve para alınır, para alındıktan sonra kapı açılır. Düğün günü keşkek yapılır. Kız alınırken arabanın üstüne şeker atılır, düğünde davul-zurna olur.
Taşköprü	549	Kına yakmak, zarflarla para vermek, çeyiz vermek, araba pencerelerine havlu takmak.
Taşköprü	550	Davul zurna.

Taşköprü	551	Düğün yemeği verilir, mevlit okunur, kıza (geline) kına yakılır. Çeyiz alma hak olur. Davul zurna olur.
Taşköprü	552	Kına yakma para verme.
Taşköprü	553	Davul zurna, çiftetelli.
Taşköprü	555	Geçmişten günümüze aktarılan kültürlerimizdir.
Taşköprü	556	Gelin alma: Gelin arabası eşliğinde düğüne katılımcılar konvoy oluşturup, düğünün yapılacağı salona kadar gelin ve damada eşlik ediliyor.
Taşköprü	557	Gitmedim.
Taşköprü	558	Genellikle yöresel müziklerin kullanıldığı davul, zurna ve köçeklerin olduğu düğünlerdir.
Taşköprü	559	Köçek ile düğün.
Taşköprü	560	Bilmiyorum.
Taşköprü	562	İlk nişan olur sonra kız kınası sonra erkek kınası ve en son düğün olur.
Taşköprü	565	Davul zurnalı belirli adetlerle yapılır.
Taşköprü	566	Davul-zurna, hak, köçek gibi adetlerimiz vardır. Gelin evden çıktıktan sonra hakka (gezdirmeye) götürülür, düğün salonuna geldikten sonra köçek ve davul zurna gösteri yapar.
Seydiler	252	Davetiyele önceden bastırılır. Erkek tarafı kıza almak için kız evine hakka gider, kız alındıktan sonra düğün salonuna gidilir. Nikâh, isteğe göre ya belediyenin nikâh salonunda ya da düğün salonunda nikâh memuru şahitler huzurunda kıyar. İmzalar atılır, misafirlere ikramda bulunulur. İsteğe göre davullu, zurnalı, köçek ile eğlence yapılır. Org, saz eşliğinde eğlencede yapılır, takı merasimi, fotoğraf çekimi yapılır, vedalaşarak ayrılırız. Birde sünnet düğünü yapılır.
Seydiler	254	Kız isteme törenleri olur, mevlit yapılır, kına geceleri hak alma konvoyları, düğün piknikleri vs.
Seydiler	256	Tosya ilçesinde Cumartesi düğün böreği verilir. Pazar düğün olur. Üç yıl içerisinde katıldığım düğünlerde sadece iki tanesinde köçek oynatıldığını gördüm.
Seydiler	257	Eskiden Kastamonu'da düğünler Çarşamba günü (davullu düğünler salı davul ile köylüyü düğüne okuma ile) başlar. Çarşamba günü mevlit okutulur, akşam düğünü çarşamba akşamı içkili, güveyi pogu kız tarafından erkek tarafına getirilir. Perşembe hak denilen gelin alma, semet denilen (kadın düğünü, kadın eğlencesi) ile son bulurdu.
Seydiler	258	Yöresel geleneksel bir düğün anlayışı var ancak köçekliği tasvip etmiyorum.

Seydiler	262	Genelde nikâh öncesi nişan (söz) yapılır. Böylece damat ve gelin adayı birbirini tanırlar. Sonra erkek ve kız kınası yapılır. Erkek tarafı, kız tarafına kızı almaya gider, sonra memur nikâhı şahitler eşliğinde kıyar çeşitli ikramlar yapılır ve uzak misafirler düğün sonrası evlerine bırakılır.
Tosya	282	Genelde davul-zurna kullanılır.

Tosya	283	Genellikle aile düğünü şeklinde olup canlı müzik eşliğinde insanların eğlendiği biçimdedir katıldıklarım.
Tosya	286	Önceden davul ve köçek ile düğünler çok yaygınken günümüzde giderek azalmıştır. Genelde düğün salonlarında aile düğünü şeklinde yapılmaktadır.
Tosya	287	Kına gecesi, düğün, gelin alma.
Tosya	288	Bize göre çok güzel.
Tosya	290	Tosya İli Kastamonu bu konuda farklı özellikler taşır.
Tosya	291	Tosya düğünlerinin en güzel bulduğum tarafı yemek adetti. Ayrıca düğünlerde kadın erkek ayrı bölümlerde eğlenmesi de çok olumlu.
Tosya	292	Kafa dengi olursa.
Tosya	293	Katıldığım düğünler genellikle aile düğünleri ve eğlencelidir.
Tosya	294	Yemekli aile düğünleri yapılır.
Tosya	295	Daha çok kadınların eğlendiği düğün geleneği var.
Tosya	296	Tosya düğünleri erkek ve kadınların ayrı ayrı eğlendiği düğünlerdir. Kadınların ve erkeklerin kına gecesi eğlencesi olur. Ayrıca düğünlerde yemek verilir.
Tosya	297	Kına gecesi, kadınlar arası eğlence ve gelin almadan ibarettir.
Tosya	298	Davul-zurna vazgeçilmez enstrümandır. Milli vasfı vardır. Daha önceden köylerde yaygın iken şimdi şehir merkezlerinde yerini almıştır. Daha önceki düğün unsurlarının %80'i kaybolmuştur.
Tosya	299	Bizde düğün anlatılmaz yaşanır.

EK 2. Anket Formundan Elde Edilen Veriler

2- Anket verisinin içerisinde bulunan “*Köçekler hakkında ne düşünüyorsunuz?*” Sorusuna 402 katılımcının verdikleri cevaplar aşağıda ilçelere göre sıralanmıştır.

Katılımcıların İlçeleri	Katılımcı Sırası	Köçekler Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?
Çatalzeytin	1	Komik ve eğlenceli buluyorum.
Çatalzeytin	3	Çok farklı ve değişik buluyorum. Düğünlerde insanları coşturuyorlar. Misafirler memnun kalıyor.
Çatalzeytin	4	Çok iyi bulmuyorum. Estetik açıdan çok kötü olduğunu düşünüyorum ama insanlar izlerken eğleniyorlar.
Çatalzeytin	5	Hoşlanmıyorum.
Çatalzeytin	6	Nötrüm
Abana	7	Kastamonu da düğünlerde (geçmiş yıllarda) kadın erkek birlikte oynamazdı. Ayı ayrı eğlenirlerdi. Dansöz veya kadın oynatarak eğlenen topluluklardan değildi. Bence, köçek bu tarz bir olgunun sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ben geleneksel olduğunu düşünüyorum. Oynamayı bilmem, çok düğüne katılmam ancak geleneksel şeyleri severim. Kadının oynaması daha kötü. Sadece davullu ve köçek olan düğünlerde alkol tüketimi daha fazladır. Bu boyutu kötüdür. Bir de bazı figürlere yasak gelebilir diye düşünüyorum.
Abana	8	Kastamonu İli'nin düğünleri köçek olmadan ve davul-zurnasız olmaz.
Abana	9	Erkeklerin etek giyip oynaması görsel çirkinliktir.
Abana	10	Kişi halinden memnun ise ve gelirini köçeklikten sağlıyor ise bana göre sıkıntı yok.
Abana	11	Olumsuz düşünüyorum.
Abana	12	Çok önceden önemli olarak kabul ederken bugün anlamsız ve yakışsız buluyorum
Abana	13	Erkeklerin etek giyip oynamasını görüntü kirliliği oluşturduğunu düşünüyorum.
Abana	14	Anadolu eğlence kültürünün bir parçasıdır. Halk oyunu olarak nitelendirmenin yanlış olduğunu düşünüyorum. Türk halk eğlencesi ve güldürmeye yönelik oyun olduğunu düşünüyorum. Türk erkeğinin karşı cins kıyafet giymesinin başka bir anlamının olmadığını düşünüyorum.
Abana	15	Kesinlikle yanlış buluyorum. Bu bir kültür olamaz. Kesinlikle kaldırılması gerekir. Geleneğimize kültürümüze aykırıdır.

Abana	16	Abana'dan bahsedersek çoğu düğünde bu gelenek yoktur. Davul-zurna kültürü ile köçek davul-zurnayı bir tutmaz bence yanlış olur. Ama köçekler davul-zurna dışında başka müzikle oynamaz. Ama ayrılmaz bir gelenektir. Düğünün büyük bir kısmına ayrılır. Köçek olmayan düğünlerde köçek gibi oynanır.
Abana	17	Yöresel bir şey, o kadarda ilgi alanıma giren bir konu değil. Biraz rahatsız edici ve gürültülü buluyorum.
Abana	18	Kültürümüze ters bir durumdur. Nereden çıktığı bilinmiyor.
Abana	19	Yöresel anlamda köçekleri beğeniyorum. Yabancı ülkelerde etek giymek hoş karşılanıyor. Köçekleri de hoş karşılamak gerekir. Köçeklikte bir meslektir. Buna saygı duymak gerekir.
Abana	20	Köçekler hakkında olumsuz bir düşüncem yok, severek izliyorum.
Abana	21	Kastamonu'daki köçeklerin uzun yıllara dayanan bir geçmişi olduğundan gördüğümde garipsemiyorum; ancak etek giyip bir erkeğin dans etmesini anlamlandıramıyorum.
Abana	22	Meslek olmasına rağmen izlemekten keyif almıyorum.
Abana	23	Profesyonel dansçılardır.
Abana	24	Olumlu düşünüyorum.
Abana	25	Köçekleri etik bulmuyorum ve onlardan hoşlanmıyorum.
Abana	26	Kültürümüze katkı sağlayan kültürel öğelerden birisidir.
Abana	27	Değişik Kastamonu İli'ne has.
Abana	28	Kesinlikle kalkmalı. Kastamonu İli için şanssızlık olduğunu düşünüyorum ve sapıkça buluyorum.
Abana	29	Erkekler etek giymeyi yakıştırmıyorum. Ama ailesi varsa meslek olarak yapıyor ise saygı duyuyorum. Ama normal bir erkek gibi bir işte çalışmasını tavsiye ederim.
Abana	30	Köçekler dansçıdır. Daha çok etekleriyle figürler yapar yerden eğilerek para alır. Eğlencelidir.
Abana	31	Köçekler Kastamonu İli düğünlerin neşe kaynağıdır ve gelen misafirleri sıkıcılıktan kurtarır.
Abana	32	Mesleğini icra eden insanlar. Köçeklik mesleğine saygı duyuyorum. Bence düğünlere renk katan insanlar düzeyinde olduğu sürece olumsuz bir görüntü de sergilemiyorlar.
Abana	33	Hoş bulmuyorum.

Abana	34	Çok eski zamanlardan gelip, modern zamana ayak uydurmuş bir gelenek olduğunu düşünüyorum.
Abana	35	Gereksiz buluyorum.
Abana	36	İlginç.
Abana	37	Eskiden köçekler rağbet görürken günümüzde şuan rağbet görmemektedir.
Araç	49	Erkekler çok uygun bir durum olduğunu düşünmüyorum.
Araç	50	Mesleklerini devam ettiren oyuncu.
Araç	51	Köçekler düğünlere şenlik ve eğlence katarlar. İyi ki de varlar ki bizlere güzel bir düğün gösterisi sergiliyorlar.
Araç	52	Dans yeteneğini erkek vücudunda gayet başarılı ve müzikle uyumlu şekilde giydiği etekli kostüm ile süsleyen ve erkeğe de oyun havasının en çok yakıştığı farklı bir dans türü.
Azdavay	56	Köçekler çok renkli ve eğlencelidirler.
Azdavay	57	Köçekler Kastamonu'nun düğünlerinde oynayan geleneksel hale gelmiş eğlenceli oyuncu adamlarıdır. Köçekleri izlemesi zevklidir.
Azdavay	58	Köçekler düğüne eğlence katar.
Azdavay	59	İyidir.
Ağlı	62	Düğüne eğlence katıyor.
Ağlı	63	Köçekler düğüne ilgi ve eğlence katıyor.
Daday	72	Köçekleri eğlenceli buluyorum. Eğlendiriyor ve izlemekten zevk alıyorum.
Daday	73	Köçekler değişik ama güzel.
Daday	75	Köçekler hakkında pekiyi düşünülemez. Düğünde durmayanlara köçek denmesi de bundandır.
Daday	76	Gayet beğeniyorum.
Daday	77	Çok beğenmemekle birlikte sakıncası yok
Daday	78	Çok sevmem.
Daday	79	Hiç sevmiyorum. Çok gürültü oluyor.
Doğanyurt	65	Estetik açıdan kötü bir durum ama insanları çok eğlendiriyorlar o yüzden güzel.
Doğanyurt	66	İzlemeyi seviyorum ve hoşuma gidiyorlar.
Doğanyurt	67	Onları hayranlıkla izliyorum.
Doğanyurt	68	Eğlenceliler.
Doğanyurt	69	Eğlenceli olduklarını düşünüyorum.
Doğanyurt	70	Daha önce bir düğünde ya da herhangi bir yerde köçek izlemedim.
Doğanyurt	71	İyi insanlardır.
Cide	88	Gereksiz.
Cide	92	İyi oynuyorlar.
Cide	93	Güzeller.

Cide	95	Bazı kesimler tarafından hoş karşılanmasa da eğlence olarak güzel bir görüntü olduğunu düşünüyorum.
Cide	96	Bazı kesimler tarafından hoş karşılanmasa da eğlence olarak güzel bir görüntü olduğunu düşünüyorum.
Cide	97	Geleneksel anlamda sanatını sergileyen kişilerdir.
Cide	98	Düğünlerin neşesi, kaynağı ve mutluluklarıdır.
Cide	99	Köçeklik Kastamonu kültürüne sonradan girmiş bir gelenektir. Kastamonu'nun Karayılan'lar diye davulcusu, zurnacısı Ziya vardır. Sepetçioğlu oyun havası vardır. Tiridine Bandım vardır. Köçekler neden ve nasıl geldi kimse açıklayamaz bence.
Cide	100	Kültürel geleneğin dansçıları.
Cide	101	Hepsi çok güzel oynuyor.
Cide	102	İyi.
Cide	103	Türk halkı olarak tutucu bir toplumuz. Erkeklerin bulunduğu ortamlarda, kadınların bulunmaları geçmişte kabul edilemezdi. Bu eksikliği gidermek için erkeklerin kadın kılığına girip yaptıkları oyundur. Kadın kılığına giren erkek "köçek" olarak ortada oynatılır.
Cide	104	Bazıları mesleğine saygı gösterirken, bazı köçeklerin dans sırasında terbiye sınırlarını aşan davranışları olduğunu düşünüyorum.
Cide	105	Ekmek parası.
Cide	106	Süper insanlar ve yetenekli insanlar.
Cide	107	Olmasa da olur.
Cide	108	Bu insanlar mecburiyetten çalışmaktadırlar. Aileden gelen beraber başka yapacak işleri de olmadığı için mecburen gelenekle düğünlerde oynamaktadırlar. Aynı zamanda davul-zurna ve kemane de çalarlar. Bunlar komple düğün ekibidir.
Cide	109	Kastamonu yöresi eğlence kültürünün önde gelen, geleneksel kıyafetleriyle kıvrak figürleriyle, eğlenen kişileri coşturan yerel dansçı diye düşünüyorum. Bu mesleği sürdürerek geçimini sağladıkları bir sanat türüdür.
Cide	110	Karadeniz Bölgesi'nin halk dansları köçeklik geleneğinde de devam etmektedir.
Cide	111	Gelenek devam etmeli.
Cide	112	Bana göre bu geleneği devam ettirdikleri için hepsi önemli.
Cide	113	Bu artık bir gelenek haline gelip devam eden ve izlemesi güzel olan bir oyundur.

Cide	114	Kastamonu yöresinin olmazsa almazları, düğünlerin neşe kaynağı.
Cide	115	Düğünlerin neşesi, köçek siz düğün düğün değildir.
Cide	116	Ekmek parası için kendilerini hem eğlenen hem eğlendiren birey olarak düşünüyorum.
Cide	117	Efsaneler.
Cide	119	Köçekler düğünlerin olmazsa olmazıdır. Güldürürler ve eğlendirirler.
Cide	120	Eğlenceli.
Bozkurt	121	Köçekler ilgi çekicidirler. İnsanları eğlendiriyorlar.
Bozkurt	122	Danslarını itici buluyorum. Özellikle çeşitli renklerde etek giymeleri, erkek imajı ile uyumuyor. Oyunları folklorik bir özellik taşıyor. Oryantal özellikler ihtiva ediyor. Son zamanlarda, etek yerine folklorik özellik barındıran kıyafet giymeye başlandı. Böyle olmakla birlikte, açıkçası bu tür bir geleneğe sahip olmak bir Kastamonu'lu olarak beni rahatsız etmektedir.
Bozkurt	123	Köçekler Kastamonu düğünlerinin olmazsa olmazıdır. Düğünlere renk kattıkları için çok hoşuma gidiyorlar.
Bozkurt	124	Köçekler olmasa da olur.
Bozkurt	125	Erkeklerin o denli oynaması benim pek hoşuma gitmiyor.
Bozkurt	127	Bayan arkadaşlardan daha iyi oynadığını, her iki cinsiyetinde eğlenerek izlediğini, cinsiyet ayrımı gözetmeden kültürün bir unsuru olduğu, kısa sürede yüksek miktarda gelir elde edildiğini, bir düğünün olmazsa olmazı olduğunu düşünüyorum.
İnebolu	128	İzlemekten hoşlanmam.
İnebolu	130	Eğlenceli.
İnebolu	131	Düğünü eğlenceli hale getirdiklerini düşünüyorum.
İnebolu	132	Düğünü güzel geçirdiklerini düşünüyorum.
İnebolu	133	Neşelendirdiklerini düşünüyorum.
İhsangazi	135	Eğlence amaçlı, değişik.
İhsangazi	136	Bence gereksiz bir şey.
İhsangazi	137	Eskilerden gelen bir gelenek.
Devrekâni	138	Yaptıkları işe saygı duyuyorum. Günümüzde sadece içkili düğünlerde köçek bulunması mutaassıp kesim tarafından pek hoş karşılanmamaktadır.
Devrekâni	139	Şartlara göre gelişen bir meslek olduğunu düşünüyorum.
Küre	141	Saygı duyuyorum.

Küre	143	İlgilenmiyorum.
Küre	145	Köçeklerde ekmek parası için çalışıyorlar ve sonuçta evlerini geçindirmektedirler.
Küre	146	Yorumsuz.
Küre	147	Düğünlerde iyi olur. Olsa da olur olmasa da olabilir ama.
Küre	148	Kesinlikle etek giymesine karşıyım.
Küre	149	Köçekliği meslek olarak görmekteyim.
Küre	150	Köçeklik meslektir saygı duyuyorum ama sıkıcı olduklarını düşünüyorum.
Küre	151	Beğenmiyorum.
Küre	152	Köçeklik çok ilgimi çekmeyen halk oyunudur.
Küre	153	Ekmek parası için çalışmak zorundalar.
Küre	154	Köçekleri severim.
Küre	155	İlgi alanıma girmiyor.
Şenpazar	178	Köçeklik adetlerimize sonradan girmiş, alkollü düğünlerde sarhoşları eğlendirmek için yapılmış bir saçmalık. Dinimizde örf ve geleneklerimizde erkeğin oynaması yoktur. Sahil kesiminde bazı bölgelerde köçekler olsa da genel olarak insanlar rahatsızdır.
Şenpazar	179	Kadın kılıklı erkekler.
Şenpazar	180	Köçeklik; Kadın kılığında erkeklerin oynadığı (dans ettiği) oyunlardır.
Şenpazar	181	Kılık değiştiren erkeklerin oyunu.
Şenpazar	182	Köçekleri izlemeyi seviyorum. Devamlılığının nesilden nesille aktarımının olmasını tercih ederim. Gelenek ve göreneklerimizin devamlılığını ve köçeklik mesleğine ve köçeklere saygı ile bakılmasını düşünüyorum.
Şenpazar	183	Saygı duyuyorum izlemesini seviyorum.
Şenpazar	184	Köçekleri izlemeyi seviyorum.
Şenpazar	185	Kültürümüzü yaşatmak amaçlı önemli olduğunu düşünüyorum ve bu kültürün devam ettirilmesinden yanayım.
Şenpazar	186	Erkeklerin kadın gibi giyinerek oynadığı.
Şenpazar	187	Köçeklere saygı duyuyoruz. Mesleklerinde ilerlemeleri için ellerinden geleni yapmalarını tercih ederim.
Şenpazar	188	Köçek Müslüman ve Türk geleneğine uygun değildir. Ama güldürme, eğlence amacı olduğundan toplum tarafından kabul edilmiştir.
Şenpazar	189	Erkeklerin oynadığı dandır.
Şenpazar	190	Eskiden erkek kılığında erkektir.
Şenpazar	191	Kadın kılığında erkeklerdir.
Şenpazar	192	Dansları hareketleri son derece güzel.
Şenpazar	193	Köçekler mükemmel ve son derece kafa insanlardır.
Şenpazar	194	Hiç yorum yok.

Şenpazar	195	Eğlenceli insanlar olduklarını düşünüyorum.
Şenpazar	196	İzlemesini seviyorum.
Şenpazar	197	Kadın kıyafetli erkektir.
Şenpazar	198	Kadın kılığına girmeleri hoş değildir.
Pınarbaşı	215	Bir bilgim yok.
Pınarbaşı	216	Saçma bulduğum bir şey.
Pınarbaşı	217	Bilgim yok.
Pınarbaşı	218	Bilmiyorum.
Pınarbaşı	219	Yakışmıyor.
Pınarbaşı	220	Eğlenceli.
Pınarbaşı	232	Köçeklik; Günümüzde ilgi son derece azalmış ve gittikçe yok olma aşamasına gelmiştir.
Pınarbaşı	233	Her zaman için garip bulduğum ve nasıl başladığını merak ettiğim bir gelenektir.
Pınarbaşı	234	Geleneğimizin bir parçası olmasına rağmen toplumun ve şahsımın da olumlu bir bakış açısı oluşturamadığım değerdir.
Pınarbaşı	235	Sadece etek giymelerini saçma buluyorum.
Pınarbaşı	236	Köçekler Kastamonu yöresinin gelenek bir halk oyunudur.
Pınarbaşı	237	Danslarıyla düğünleri şenlendiren eğlenceli insanlar.
Pınarbaşı	238	Yöremizin düğünlerinin renkli simalarıdır.
Pınarbaşı	239	Köçekler güzel oynuyorlar.
Pınarbaşı	240	Gereksiz bir eğlence şekli. Daha alakalı ve erkek giysisi içinde de bu dans işleri yapılabilir.
Pınarbaşı	241	Saygı duyuyorum; ama çok da uygun bulmuyorum.
Pınarbaşı	242	Zennelik (köçeklik) geçmişten bugüne gelen bir eğlence kültürüdür. Bizim yöremizde de köçeklerle devam etmektedir.
Pınarbaşı	243	Erkeklerin bu şekilde giyinip toplum içinde oynamalarını doğru bulmuyorum. Hiç de güzel bir görüntü oluşturmuyorlar.
Pınarbaşı	245	Erkeklerin köçek kıyafeti giyerek oynamasını rahatsız edici buluyorum. Hiç estetik değil.
Pınarbaşı	246	Gereksiz bir şey.
Pınarbaşı	247	Bilgim yok.
Pınarbaşı	248	Tam bir bilgim yok.
Pınarbaşı	249	Düğünlerde farklılık yaratıyor ve katılanların ilgisini çekiyor.
Pınarbaşı	250	Bilgim yok, gerek duymuyorum.
Pınarbaşı	251	Etek giyip, zil takarak oynayan erkeklere köçek denildiğini biliyorum. Böyle bir oyunun Türk kültürüne uygun olmadığını ve erkeklere yakışmadığını düşünüyorum.
Hanönü	300	Köçekler eğlenceli ve komiktir. Köçekleri izlemeyi seviyorum.

Hanönü	301	Kastamonu İli için çok önemli bir oyun türü olduğu için kaybolup gitmesini istemiyorum.
Hanönü	302	Önceden çok güzel oynayan ve sonradan parayı buldukça oyunlarını (danslarını) değiştirdikleri için çok beğenmiyorum. Önceden çok severdim ama köçeklik mesleğinin tabii ki bitmesini istemiyorum.
Hanönü	303	Sevdikleri meslek olduğundan dolayı sevdikleri mesleği yapmalıdırlar. Olumlu bakıyorum, mesleklerini para için değil sevdikleri için yapıyorlar.
Hanönü	304	Herkesin yaptığı mesleğe saygı duyuyorum fakat bence hoş olmayan bir meslek. Bir erkeğin o kıyafetleri giyip oynaması hoşuma gitmiyor.
Hanönü	305	Köçekleri sevmiyorum. Bana göre çok sıkıcı ve anlamsız.
Hanönü	306	Köçekler düğünlerde dans ederek evini geçindirirler.
Hanönü	307	Eğlenceli ve düğüne renk katar.
Hanönü	308	Çok güzeller, çünkü eğlenceli ve komikler ve düğünlere renk katmaktadırlar.
Hanönü	309	Köçekler artık bir gelenek olmuş, köçeklerin sayısı gittikçe azalıyor.
Hanönü	310	Bence köçekleri genetik gibi düşünebiliriz. Aile mesleğidir, nesilden nesille aktarılmaktadır. Şu aralar köçeklik yasaklandı maalesef.
Hanönü	311	Köçekler erkek olur.
Hanönü	312	Köçeklerin olduğu düğünler gayet eğlencelidir.
Hanönü	313	Düğüne eğlence katarlar.
Hanönü	314	Birçok kez düğünlerde izledim ve erkeğe böyle bir rol yakışmamaktadır.
Hanönü	315	Bir erkeğin kadın kostümlerini giymesi hiç hoş bir davranış değildir.
Hanönü	316	Ben köçekleri hiç sevmem.
Hanönü	317	Danslarını güzel bir şekilde sergilerler. İnsanları mutlu ederler. Köçeklik mesleğinin devam etmesini istiyorum.
Hanönü	318	Bence düğüne renk katıyorlar.
Hanönü	319	Köçekler düğünde eğlenceyi sağlar.
Hanönü	320	Düğünlere renk katıyorlar.
Hanönü	321	Dansözden iyi para kazanıyorlar.
Hanönü	322	Köçekler hoşuma gidiyor.
Hanönü	323	Düğünlerin vazgeçilmezidir.
Hanönü	324	Düğünlerin neşesini getirirler. Davul zurna ile bir bütün olurlar. Anlayacağımız davul göçeksiz, göçeksiz davul olmaz anlamına gelir.
Hanönü	325	Çok kötüler dansöz gibi kıvırıyorlar.
Hanönü	326	Bence köçekler geleneklerini benimsemek, kendi geleneklerini göstermek ve halkını eğlendirmek

		amacıyla bu işi yapmaktadır. Bunun yanında ben köçekliğin güzel bir meslek ve gelenek olduğunu düşünüyorum.
Hanönü	327	Güzel oynarlar.
Hanönü	328	Güzel oynarlar.
Hanönü	329	Güzel oynarlar.
Hanönü	330	Kadın kılığına giren erkeklerdir.
Hanönü	331	Güzel oynarlar.
Hanönü	332	Düğüne eğlence neşe katıyorlar.
Hanönü	333	Köçekler düğünlere eğlence ve neşe katarlar ve bizlere görsel şölen sunarlar.
Hanönü	334	Köçekler düğünlerde bizi eğlendirmek amacıyla oldukları için düğünlerde köçeklerin olmasına olumsuz bulmuyorum.
Hanönü	335	Çok iyi dans etmektedirler.
Hanönü	336	Kastamonu kültürünü yansıtmadığını düşünüyorum.
Hanönü	338	Ekmeğin parası peşinde koşuyorlar.
Hanönü	339	Her ne kadar eğlenceli bir gösteri gibi olsa da, kadıncı oynayan erkekler pek toplumumuzda uygun değil diye düşünüyorum.
Hanönü	340	Bilgim yok.
Hanönü	341	Bilgim yok.
Hanönü	342	Köçekler de bir yetenek olması lazım. Ama günümüzde köçeklere etek giydiği için bir küçümseme var.
Hanönü	343	Bir düğün olursa o düğüne renk katar, halkı eğlendirir ve düğünlerin olmazsa olmazlarından.
Hanönü	344	İyi ki varlar. Bazı siyasilerin köçeklere el ve dil uzatmasından oldukça rahatsızım köçekler bizim geleneklerimizden, herkes işine baksın.
Hanönü	353	Olsa da olur, olmasa da olur. Ama izlerken zevk alıyorum.
Hanönü	354	Bana göre köçeklik bir meslek değildir. Köçeklik uygulamasının kaldırılmasının gerektiğini düşünüyorum.
Hanönü	355	Bana göre köçeklik bir meslek değildir. Köçeklik uygulamasının kaldırılmasının gerektiğini düşünüyorum.
Hanönü	357	Bazılarının geçim kaynağı bazılarının ek işi.
Hanönü	358	İlgi çekiciler ve elbiseleri çok güzeller.
Hanönü	359	Mesleğinin yani ekmeğinin peşinde olan insanlardır. Onlara bütün herkes saygı duymalıdır.
Hanönü	360	Ben olumlu olduklarını düşünüyorum, ek işleri de geçim kaynağı olarak yapıyorlar. Kastamonu'da yıllardır var gelenek, olumsuz

		düşünen insanlarda var. Bazı köçekler çok güzel oynuyorlar.
Hanönü	361	Düğünlerin vazgeçilmezidir. Olmazsa olmazdır. Davullu-zurnalı düğünlerin neşesidir.
Hanönü	362	Düğünlerde düğüne gelenlerin gönlünü hoş tutmak için çalışan kişilere denir. Bu kişiler halktan bahşiş toplarlar. Bence hoş bir meslek değil ama oynarken izliyorum, bir erkeğin yapmaması gereken bir meslek.
Hanönü	363	Maalesef hiç izlemedim, fikrim yok.
Hanönü	364	Düğüne renk katar.
Hanönü	365	Yaptıkları işe ve kendilerine saygı duyuyorum.
Hanönü	367	Hoşuma gidiyor.
Hanönü	368	Erkek onurunu kırıcı bir durum, bir nevi köçeklerin erkek dansöz olduğunu düşünüyorum.
Hanönü	369	Oynamayı seven enerjisini atan kişiler.
Hanönü	370	Köçekleri sevmiyorum çünkü beni çok rahatsız ediyor.
Hanönü	371	Dans ederek düğünü eğlenceli bir hale getirirler.
Hanönü	372	Çok güzel oynamaktadırlar. Kastamonu geleneklerini sürdüren kişilerdir.
Hanönü	373	Çok güzel oynarlar.
Hanönü	374	Köçekler iyi dans edebilen kişilerdir.
Hanönü	375	İzlemesi zevkli olan bir dans.
Hanönü	376	Güzel bir meslektir.
Hanönü	378	İtici bir şey çünkü erkeklerin kadın kılığına girerek dans etmesi beni rahatsız etmektedir.
Hanönü	377	Bence erkekler öyle kıvırtmamalı.
Hanönü	379	Düğünlerin daha eğlenceli olmasını sağlayan kişiler.
Hanönü	380	Kastamonu geleneklerini sürdürürler.
Hanönü	381	Ekmeğinin peşinde olan insanlardır. Herkes onlara saygı duymalıdır.
Hanönü	382	Dans ederek insanları eğlendirirler.
Hanönü	383	Düğün olmazsa olmazı.
Hanönü	384	Bir oyun türü, düğünlerin eğlencesi ve olmazsa olmazı.
Hanönü	385	Erkeklerin dansöz gibi oynaması hiç hoş değil.
Hanönü	386	Geleneksel kıyafetleri vardır.
Hanönü	387	Para için yapmaktadırlar.
Hanönü	388	Düğünlerin eğlencesidir.
Hanönü	389	Bir erkeğin kadın kıyafeti giyerek oynamasını hoş bulmuyorum. Ama yine de meslekleri olduğu için ayrıca saygım vardır.
Seydiler	252	Kastamonu'nun evlilik düğünlerinin yöresel oyuncularındır.
Seydiler	253	Herkesin mesleğine saygımız var. Köçeklerde değişik oyun stilleriyle insanları eğlendiriyor. Onlarda bir sanatçı bana göre.

Seydiler	254	Pek fazla sevmem. Ama saygı duyarım, herkesin zevki farklıdır.
Seydiler	256	Eğlenceli ve göze hoş geliyor, güzel bir kültür.
Seydiler	258	Tasvip etmiyorum.
Seydiler	259	Ekmek parası kazanan ve işini severek yapan insanlardır.
Seydiler	260	Pek sevmem ama saygı duyuyorum.
Seydiler	261	Ekmek parası kazanan ve işini severek yapan insanlar.
Seydiler	262	Kastamonu yöresi düğünlerine özgü bir gelenek ve etkinliktir.
Tosya	269	Devam etmesini isterim.
Tosya	283	Eğlenceli buluyorum ve izlemekten keyif alıyorum
Tosya	282	Köçeklik gelenekler açısından çok önemlidir. Bu geleneğin devam etmesi için köçekliğe teşvik edilmeli. Geleneğimizin ne kadar farkında olursak kültürümüzü o kadar yaşatabiliriz. Bu yüzden geleneklerimize sahip çıkmalıyız.
Tosya	286	Kültürümüzü yansıtan önemli bir unsur olduğunu düşünüyorum.
Tosya	290	Gerek yok, böyle şeylere.
Tosya	291	Yaşatılması gereken gelenek.
Tosya	294	İzlerken eğleniyorum.
Tosya	295	Yaşatılması gereken bir gelenek.
Tosya	297	Kastamonu'ya özgü bir kültür.
Tosya	299	Sıcak bakmıyorum.
Kastamonu	400	Etik bulmuyorum.
Kastamonu	401	Köçeklik ve köçeklik hakkında olumsuz görüşlere sahip değilim. Bence Kastamonu'nun kültürel zenginliğidir ve halk oyunudur. Erkeğin kadın şeklinde zil takıp, giyinip oynaması tarihimizin her döneminde olmuştur. Tiyatro oyunundaki zenne de aynı işlevi görmektedir. Köçeklik Kastamonu'da davul-zurna ve sahil kesiminde kemane ile oynanır.
Kastamonu	403	Olumsuz hoş değil.
Kastamonu	405	Bir erkeğin etek giyerek oyun oynamasını tasvip etmiyorum.
Kastamonu	406	Bir meslek olduğunu ve vals yapan bir erkek nasıl dans edebiliyorsa köçeklerinde dans edebilme ve figür sergileme imkânı olduğunu düşünüyorum.
Kastamonu	407	İnsanları dünya telaşından belli bir sürede olsa uzak tutup, eğlenmelerini sağlamak amacıyla geçmişten günümüze gelen güzel bir gelenek olduğunu düşünüyorum.

Kastamonu	408	Namus, helallikten kazanma ve toplumsal düzeni etkilememe kriterleri esas alınmak üzere her mesleğin kutsal olduğunu düşünüyorum.
Kastamonu	409	Köçekler düğünlerin vazgeçilmezidir, köçeklik yapan ekmek parası için yapıyorlar.
Kastamonu	410	Kastamonu'nun veya Türklere ait olmayan bir gelenek olmadığı kanaatindeyim lakin pek hoşlanmıyorum.
Kastamonu	413	Gereksiz.
Kastamonu	414	Onlarda bir sanatçıdır. Davul, zurna, köçek bir ekiptir.
Kastamonu	416	Anadolu'da bazı bölgelerde erkek eğlencelerinde kültür olmuş bir objedir. Ancak mensubu olduğumuz dinin görüşlerine uygun olmayan bir gelenektir, terkedilmesi gerekir.
Kastamonu	419	Köçeklik de bir meslek, bir sanattır ve yetenektir.
Kastamonu	421	Olumsuz.
Kastamonu	426	Çok bilgim yok.
Kastamonu	427	Bilgim yok.
Kastamonu	428	Fikrim yok.
Kastamonu	429	Saçma.
Kastamonu	430	İtici, sevmiyorum.
Kastamonu	431	Bir erkeğin kadın kılığına girmesini ve bunu gösteri adı altında sergilemesini anlamsız ve saçma buluyorum.
Kastamonu	432	Bir erkeğin kadın kılığına girmesini ve bunu gösteri adı altında sergilemesini anlamsız ve saçma buluyorum.
Kastamonu	433	Tasvip etmiyorum.
Kastamonu	434	Eğlenceli ve farklı.
Kastamonu	435	Eğlenceli.
Kastamonu	436	Eğlenceli kültürdür.
Kastamonu	437	Gereksiz buluyorum. Kastamonu'ya yakışmadığını düşünüyorum.
Kastamonu	438	Olmasa daha iyi olur.
Kastamonu	439	Köçeklik iyidir, güzeldir. Köçeklerde mesleğini icra etmeye çalışan insanlardır. Onları yermemek (eleştirmemek, küçük görmemek) lazımdır.
Kastamonu	440	Sanat, fakat köçekler Kastamonu'ya ait değildir ve bunun altının çizilmesi gerekir.
Kastamonu	441	Mesleğini icra eden kişilerdir.
Kastamonu	442	Kültürel, geleneksel ve fenomen. Saygı duyuyorum.
Kastamonu	443	Dansları müthiş beceri.
Kastamonu	444	Kastamonu'nun sembollerinden birisidir. Kimine saçma kimine anlamlı gelir. Ben anlamlı bulanlardanım ve sebebi tarafımızdan tanınması.
Kastamonu	445	Olumlu düşünmüyorum.

Kastamonu	446	Geleneksel bir kültür ve ben bundan çok hoşlanıyorum.
Kastamonu	447	Eğlenceli ve güzeller.
Kastamonu	448	Düğünün neşesi olduğunu düşünüyorum.
Kastamonu	449	Türk gelenek ve göreneklerimizin oldukça canlı bir bölümü olduğunu biliyorum. Eğlence sırasında bulunmaz bir yeri olduğunu düşünüyorum.
Kastamonu	450	Köçekler kadın kılığına giren erkeklerdir.
Kastamonu	451	Eteksiz köçekler daha iyi olur.
Kastamonu	452	Kastamonu yöresine ait bence ve güzel. Bana göre giydikleri kıyafet kostüm. Vücut hatlarını kapatmaktadır. Etek giymeden edepsizce oynayan erkeklerde mevcut.
Kastamonu	453	İzlemesi zevkli, ilginç bir eğlence türü olduğunu düşünüyorum.
Kastamonu	454	Beğendiğimi söyleyemem.
Kastamonu	455	Düğünlere neşe katmaktadır.
Kastamonu	456	Ekmek parası için uğraşan insanlar. Mesleklerine saygı duyuyorum. Köçeklere karşı fanatikliğim olmadığı için olmazsa olmaz değiller.
Kastamonu	457	Kesinlikle olmaması gerektiğini düşünüyorum.
Kastamonu	458	Etekleri çok güzel.
Kastamonu	459	Gösterileri, oyunları eğlenceli oluyor. İzlemekten zevk alıyoruz. Düğünlere farklı bir renk hava katmaktadırlar. Özellikle çocuklar izlerken çok keyif almaktadırlar.
Kastamonu	460	Kendi halinde hayatını sevdiği bir işi yaparak ve eğlenerek devam ettiren insanlar olarak onlara saygı duyuyorum.
Kastamonu	461	Hoşlanmıyorum.
Kastamonu	462	Köçekleri çok eğlenceli buluyorum ve izlemekten zevk alıyorum.
Kastamonu	463	Bir erkeğin böyle dans etmesi hoş değil.
Kastamonu	464	Düğünlerde oynayan eğlence katan eğlenceli bir şeydir.
Kastamonu	465	Kadın kıyafetleri giyilmiş hissi beni rahatsız ediyor ve erkeklerin eteklerle dans etmesini çok şık bulmuyorum.
Kastamonu	466	Düğüne renk kattığını düşünüyorum.
Kastamonu	467	Düğünlerde değişik kıyafetler giyip dans eden insanlardır ve bu onların işleri o yüzden saygılıyım. Ancak danslarını çok da sevdiğim söylenemez.
Kastamonu	468	Kastamonu yöresi için olmazsa olmaz ve düğünlerin ve her türlü eğlencelerinde vazgeçilmezidir.

Kastamonu	469	Türk gelenek ve göreneklerimizin oldukça canlı bir bölümü olduğunu biliyorum Türk geleneklerimizin eğlencesi arasında bulunmaz bir yeri olduğunu düşünüyorum.
Kastamonu	470	Amaçsız.
Kastamonu	471	İlginç bir stilleri vardır.
Kastamonu	472	Düğünlerin vazgeçilmezi.
Kastamonu	473	Kültürel bir renklilik.
Kastamonu	474	Düğüne güzellik ve eğlence katmada çok önemlidir, insana neşe katar.
Kastamonu	481	Abartıdan ibaret.
Taşköprü	268	Bayanlara oyun olarak yakışıyor.
Taşköprü	269	Köçekler insanları düğünlerde eğlendirdiği için her yerde olmalıdır.
Taşköprü	270	Düğünlerin eğlencesine renk katar.
Taşköprü	271	Eskiden yapılan bir dans türü ilginç geliyor bana.
Taşköprü	273	Her yörenin kendine özgü dans etme şekli olduğu gibi Kastamonu yöresindeki dansçılardan olan köçekler de bu yöreye özgü dans eden kişilerdir.
Taşköprü	275	Kendilerine göre mesleklerine icra ediyorlar.
Taşköprü	276	Bazı kesimler ılımlı karşılayabilir fakat ben pek sevmiyorum.
Taşköprü	278	Özellikle düğünlerde oynanan iki kişinin davulla oynadığı oyundur. Halkın eğlenerek izlediği bir halk oyunudur.
Taşköprü	346	Eğlenceliler.
Taşköprü	404	Çok sıcak bakmasam da saygı duyarım.
Taşköprü	418	Düğünlerde sahne almalarında bir sakınca görmüyorum, eğlenceli oluyor.
Taşköprü	492	Düğüne katılanları eğlendirmek ve teşvik etmek adına, gerçekten emek sarf eden ve medeni cesareti yüksek kişiler olduğunu düşünüyorum.
Taşköprü	493	Köçeklere Allah kolaylık versin.
Taşköprü	494	Severim güzeldir.
Taşköprü	495	Bir adamın kız gibi oynaması hiçbir zaman uygun bir şey değildir.
Taşköprü	496	Yöremizi Türkiye'ye gösteren saz gruplarıdır genellikle 2 kişi olarak şov yaparlar ve çok eğlenceli olur.
Taşköprü	497	Köçeklerin kızlar gibi oynaması yüksek derecede olumlu olarak katılıyorum. Çünkü bir erkeğin kadın gibi oynaması her çevreden olumlu olarak gözlemliyorum.
Taşköprü	498	Köçekliğin bir gelenek olduğunu devam etmesi gerektiğini düşünüyorum.
Taşköprü	499	Köçekler kültürümüze renk katan kişilerdir.
Taşköprü	500	Düğünlere renk kattığını düşünüyorum.

Taşköprü	501	Köçeklik bir kültürdür. Kadınları erkeklerin içinde oynatmak yerine erkekleri oynatmak uygun görülmüş. Düğüne gelenleri eğlendirerek oyun alanına çıkartmak görevini yürütüyorlar.
Taşköprü	502	Çok severim, güzeldir.
Taşköprü	503	Köçekler bazı yörelerdeki düğünlerde para karşılığı oynayan kostümlü insanlardır. Köçekler düğünde oynamayı eğlence için değil, profesyonel olarak yaparlar.
Taşköprü	504	Çok eğlenceli. Düğünlere keyif katıyor. Köçek olmayınca düğünler sarmıyor. Bence her düğünde köçek olmalı.
Taşköprü	505	Onlar gösteri sanatının renkli dansçıları olsa da ben onları izlemekten hoşlanmıyorum. Düğünlerde oynamalarını saçma buluyorum ve istemiyorum.
Taşköprü	506	Gelenek olarak olduğunu düşünüyorum.
Taşköprü	507	Köçekler hakkında benim aklımda birbirlerine yaptıkları yüz kızartıcı hareketler olduğu için olumlu bulmuyorum.
Taşköprü	508	Köçeklerin içinde bulundukları durumu para kazanma amacıyla yaptıklarından izlemem ve köçeklerin psikolojilerinin bozuk olduğunu düşünüyorum.
Taşköprü	509	Köçekler hakkında düğünlerin neşesi olduğu için her düğünde bir köçek olmasını isterim. Köçek siz düğün ilgisizdir.
Taşköprü	510	Onlar da profesyonel olmasa da kendi mesleğini icra eden dansçılardır. Saygı duyulması gerektiğini düşünüyorum. Bazı insanların köçeklere olan ön yargı yersiz ve abartıdır. Köçek olan düğünlerin daha eğlenceli olduğu kanısındayım.
Taşköprü	511	Düğünlere renk kattığı için beğenirim, yöreseldir.
Taşköprü	512	Mutlu olurum ve eğlenirim.
Taşköprü	513	Köçeklerin düğünlere katılmalarını olumlu buluyorum.
Taşköprü	514	Düğünlere eğlenceli kılıyorlar.
Taşköprü	515	Bu meslekle evini geçindiriyorlar. Düğünler eğlenceli oluyor.
Taşköprü	516	Düğün evinin önünde ve düğün konvoyunda köçekler ve davul zurnanın olması hoşuma gidiyor, ama kapalı salonda içeri girip oynadıklarında hoş olmuyor.
Taşköprü	517	Güzel, ekmek parası kazanan kişiler.
Taşköprü	518	Bence görsel ve eğlence açısından çok güzel.
Taşköprü	519	Köçeklerde çalışan insanlar gibi kazanmak için o işi yapıyorlar.

Taşköprü	520	Köçeklerin kızlar gibi oynamasına olumlu buluyorum.
Taşköprü	521	Mesleklere saygım vardır ama gerek inancım gerekse cinsiyetimden dolayı bir erkeğin o şekilde kendisini insanlara sunmasını uygun bulmuyorum.
Taşköprü	522	İzlemesi hoşuma gidiyor, beğeniyorum. Özel bir meslek olduğunu düşünüyorum, her isteyen köçek olamaz, işini seven insanlardan oluşmalı.
Taşköprü	523	Özel bir meslek, saygı duyuyorum.
Taşköprü	524	Çok sevdiğim ve olumlu baktığım söylenemez.
Taşköprü	525	Genellikle sahil ilçelerinin bir geleneği olmasına karşın sıcak baktığımı söyleyemem.
Taşköprü	526	Kastamonu'da yaygınlaşmış bir gelenek fakat ben sevmiyorum.
Taşköprü	527	Yöresel, kültürel bir zenginlik olduğunu düşünüyorum. Geleceğe taşınması ve aktarılması gereken bir unsur olduğu inancındayım.
Taşköprü	528	Eskisi gibi çok fazla karşılaşamıyoruz ama eğlenceli.
Taşköprü	529	Düğünlere değişik bir hava, renk katıyorlar. Yöremizde birçok düğünde görebiliriz. İnsanlar tarafından ilgi ile izleniyorlar. Ağızlarıyla yerden para toplamaya çalışmaları bence gereksiz ve zor. Paraları en son eliyle toplayabilir.
Taşköprü	530	Köçeklerin düğünlerde olmasını istemiyorum çünkü erkeklerin kız kılığına girerek oynaması tuhaf.
Taşköprü	531	Kaybolmaması gereken bir adet, gelenek olduğunu düşünüyorum. Türk kültürüne ilk giren modernize hareketlerinden biri olan orta oyunu ve meddahlık geleneğinin bir devamı niteliği olan köçeklik, tarihin devamlılığı niteliğindedir.
Taşköprü	532	Düğünlerin havasını güzelleştiren ve insanları eğlendiren bir durum.
Taşköprü	533	Erkeklerin kadın kıyafeti giyip dans etmelerini tasvip etmiyorum.
Taşköprü	534	Kaybolmaya yüz tutmuş geleneklerimizden. Eğlencelere renk kattığından bu geleneğin sürdürülmesinden yanayım.
Taşköprü	535	Düğünlere ayrı bir neşe, ayrı bir eğlence kattıklarını düşünüyorum. Köçekleri izlerken insan ayrı bir mutlu oluyor.
Taşköprü	536	Folklorik bir uygulama.
Taşköprü	537	Düğünde insanları eğlendirmek amaçlı gelirler. Ancak pek hoş göründüklerini düşünmüyorum.
Taşköprü	538	Para kazanmak için köçeklik yapıyorlar.
Taşköprü	539	Eğlenceliler.

Taşköprü	540	Köçekler insanı eğlendirdiği için her düğünde olmalıdır.
Taşköprü	541	Para kazanmak için yapıyorlar hem de düğünlerde insanlara eğlence veriyorlar.
Taşköprü	542	Köçekler düğüne neşe katan ve eğlendiren kişilerdir ve geçimini bu meslektan karşılayan kişilere de saygı duyarım.
Taşköprü	543	Kastamonu düğünlerinin vazgeçilmezi olan bir oyundur. Köçekler, Kastamonu düğünlerinin neşe kaynağı ve eğlencesidir. Köçeklerin kendilerine ve Kastamonu yöresine has kostümleri, kıyafetleri vardır.
Taşköprü	544	Yöresel bir oyun, giyimleri ve oynayışları hayranlık bırakıyor insan üzerinde.
Taşköprü	546	Çok güzel, köçekler çok güzel oynar.
Taşköprü	547	Köçekler kendilerine göre iyidir ama bence köçek oynatmak ya da köçeğin oynaması benim için hiç olumlu değil, bence kötü bir şey, ben sevmiyorum.
Taşköprü	548	Köçekler olsun dünyada onlar olunca eğlence olur. Bence her düğünde köçekler olması gerek çünkü eğlenceli.
Taşköprü	549	Köçeklerle birlikte oynamayı severim. Köçeklerle eğlenirim, köçeklerin işi bu zaten o yüzden köçeklerin işi iyi ben seviyorum.
Taşköprü	554	Yöresel kültüre renk kattıklarını düşünüyorum.
Taşköprü	556	Bilgim olduğu söylenemez.
Taşköprü	557	Köçekler insanları düğüne eğlendirmeye gelirler.
Taşköprü	558	Çok bilgim yok.
Taşköprü	559	Bir fikrim yok.
Taşköprü	560	Köçekleri bilmiyorum.
Taşköprü	561	Bence anlamsız bir gösteri şekli.
Taşköprü	563	Saygı duyuyorum.
Taşköprü	564	Köçekler Kastamonu kültürünün bir ögesidir.

EK 3. Uzman Görüşü Dâhilinde Hazırlanarak Katılımcılara Uygulanmış Olan Anket Verisi

1- Kastamonu ilinde düğün ve köçeklik geleneği hakkında bilgi almak için uzman görüşü dâhilinde hazırlanmış olan anket soruları aşağıda verilmiştir.

Değerli Katılımcılar

“Kastamonu Düğün Eğlencelerinde Köçeklik Geleneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılmak üzere, sizlerin “köçekler ve köçeklik geleneği” hakkında düşüncelerinizi öğrenmek istiyoruz. Bu nedenle, elinizdeki anketi tez çalışması için kendi gözlemlerinize dayanarak objektif olarak doldurmanız, sizlere daha iyi bir bilgi sunmak adına bizler için büyük önem arz etmektedir. Bilgiler üçüncü bir şahısla asla paylaşılmayacaktır.

Anketi cevaplarken cevapladığınız bölümü **(X)** işareti ile belirtmeniz istenmektedir. Kişisel bilgilerinize (adı-soyadı-adres) yer vermeden cevaplanması istenmektedir. Bu anketi doldurarak ilimizdeki köçekler ile ilgili görüşleriniz alınıp elde edilen veriler analiz edilecektir. Bu araştırma ile akademik (tez, makale) çalışmalara destek olduğunuz için teşekkür ederim.

Zehra DİNÇER

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz () Kadın () Erkek

2. Doğum Yeriniz () Kastamonuluyum () Kastamonu Değilim

Nerede Oturuyorsunuz? İlçe.....

3. Mesleğiniz

1. () Devlet Memuru 2. () İşçi 3. () Ev Hanımı 4. () Esnaf 5. () Öğrenci
6. () Özel Sektör 7. () Çalışmıyor 8. () Diğerleri.....

4. Kaç Yaşındasınız

() 10-15 () 16-25 () 26-35 () 36-45 () 46-55 () 56-65 () 66-75 () 76 yaş üstü

5. Eğitim Durumunuz

1. İlkokul () 2. Ortaokul () 3. Lise () 4. Ön Lisans () 5. Lisans () 6. Yüksek Lisans () 7. Doktora ()

6. Medeni Durumunuz

1. Evli () 2. Bekâr () 3. Dul ()

7. Kastamonu yöresinin düğün geleneği hakkında bilgi verir misiniz?

8. Kastamonu İlinde köçeklerin dans ettiği düğüne katıldım.

1. Evet() 2. Hayır ()

9. Ailemde profesyonel anlamda köçeklik mesleği ile ilgilenen kişi vardır.

1. Evet () 2. Hayır ()

10. Köçekler hakkında ne düşünüyorsunuz?

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	İzlediğim köçeklerden fanatik derecede etkilenirim.					
2	İzlediğim köçeğin dansını güzel ve olumlu buluyorum.					
3	Köçeklik mesleği ile ilgilenmek isterim.					
4	Kastamonu düğünleri köçeksiz olmaz.					
5	Düğünlerde köçek izlemekten mutluluk duyarım.					
6	Köçeklerin danslarını taklit ederim.					
7	Köçeklik mesleğine saygı duyuyorum.					
8	Köçek olmadan düğünler anlamsızdır.					
9	Köçeklerin olduğu düğünlere gitmek isterim.					
10	Köçekler ile ilgili düşüncelerimde yaşımın ilerlemesi ile değişiklikler oldu.					
11	Köçekler profesyonel anlamda gösterilerini sergileyen dansçılardır.					
12	Köçekler kadın kılığına giren erkeklerdir.					
13	Köçek olan düğünde kendimi rahatsız, huzursuz hissedirim.					
14	Köçeklerle beraber düğünlerde oynamayı severim.					
15	Köçek kostümünü sadece dansını sergilerken kullanmaktadır.					
16	Köçeklik mesleğinin devam etmesini isterim.					
17	Köçekler düğünün neşesi ve eğlencesidir.					
18	Çocuklarımla köçeklik mesleği ile ilgilenmesini isterim.					

EK 4. Nitel Verilerin Toplanması Sağlayan Yerel Halk ve Ekip Üyelerine Sorulmuş Olan Sorular

1- Kastamonu yöresinde 8 yerleşim yerindeki 22 yerel halk ve yörede köçeklik geleneğini yaşatan 31 ekip üyesi ile yapılan görüşme sırasında sorulmuş olan sorular aşağıda verilmiştir.

1-	Kendinizle ilgili veya mesleğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz?
2-	Köçekler hakkında bilgi verebilir misiniz?
3-	Köçek takımlarında yer alan köçeklerin ve ekip üyelerinin toplumdaki yeri ve sosyal statüleri nelerdir?
4-	Köçekler kadın kılığına girerek oynayan erkek midir; yoksa gösteri sırasında bu role bürünerek göze hitap eden figürleri sergileyen performans sanatçısı mıdır?
5-	Köçekler ve ekip üyeleri düğünlerin vazgeçilmezi midir?
6-	Grubunuzda yer alan köçeklerin ve müzisyenlerin sayısı gitmiş olduğunuz düğün sahibinin maddi durumuna göre değişmekte midir?
7-	Profesyonel anlamda köçeklikle veya müzisyenlik ile ilgilenmenize ailenizden veya akrabalarınızdan karşı çıkan veya size destekleyen kişiler oldu mu?
8-	Köçeklik geleneğini yaşatan ekip üyelerinin eğlencelerde giyim-kuşam tarzı nasıldır?
9-	Mesleğinizi hobi olarak mı icra ediyorsunuz yoksa maddi kazanç olarak mı yapıyorsunuz?
10-	Bireylerin eğitim seviyelerine göre performansınızı icra ederken sizinle ilgili duygu ve düşüncelerinde farklılıklar hissediyor musunuz?
11-	Köçekler ve ekip üyeleri kadın eğlencelerinde (kına gecelerinde) yer almakta mıdır?
12-	Mesleğini icra etmenizi istedikleri zaman insanlar size nasıl ve kimler vasıtasıyla ulaşmaktadır?
13-	Köçeklik mesleği ve ekip üyeliği yörenizde erkeklere mi özgüdür?
14-	Köçeklik mesleğini icra ederken size veya ekip arkadaşlarınıza bireyler veya sizler tarafından verilmiş olan bir lakap veya takma isim var mıdır?
15-	Köçeklik geleneğinde usta-çırak görevleri nelerdir? Bir çırak usta olana kadar nasıl bir süreçten geçmektedir?
16-	Düğünlerde performanslarınızı tek kişi olarak mı yoksa birden fazla kişiyle mi icra ediyorsunuz?
17-	Düğün evi sahibinin maddi durumu kötü ise yardımcı oluyor musunuz?
18-	Köçeklik mesleğine dair bir hikayeniz var mıdır?
19-	Yapmış olduğunuz mesleğin veya köçek geleneğinin yörede devam etmesini ister misiniz?
20-	Köçekliğin veya müzisyenliğin dışında yapmış olduğunuz bir iş/meslek var mıdır?
21-	Mesleğinize saygı duyulmasını istiyor musunuz?
22-	Köçekler ve ekip üyeleri düğünlerin vazgeçilmezi midir?
23-	Kastamonu yöresinin düğün geleneği hakkında bilgi verebilir misiniz?
24-	Düğün eğlencelerinin içerisinde yer alan kadın ve erkek eğlencelerinde söylenen ezgiler (havalar) nelerdir?

ÖZGEÇMİŞ

Zehra Dinçer, 17. 01. 1990 tarihinde Kastamonu Taşköprü, ilçesinde dünyaya gelmiştir. 1995 yılında ilköğrenimine başlayarak Taşköprü Bahri Alp Ortaokulu'nda eğitimini tamamlayarak daha sonra lise öğrenimine Taşköprü Lisesi'nde devam etmiştir.

Müziğe ve halk oyunlarına ilgisinden dolayı lisans eğitimini Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları bölümünde tamamlamıştır. Hemen akabinde Samsun 19 Mayıs Üniversitesinde öğretmenlik için pedagoji programına katılarak bu programı başarı ile tamamlayarak Kastamonu Aytaç Eruz Anadolu Lisesi'ne atanarak müzik öğretmenliği yapmaya başlamıştır. Şuan Kastamonu Hanönü Çok Programlı Anadolu Lisesi'nde müzik öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Müzikal anlamdaki araştırmalarının devamına ise Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bilimleri Yüksek Lisans Programı ile devam ettirmektedir.